

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

Filozofická fakulta

Katedra historie – sekce archeologie

Kovové závěsky doby železné na Moravě

Magisterská diplomová práce

Autor práce: Bc. Renáta Bravencová

Vedoucí práce: doc. Mgr. Martin Golec, Ph.D.

Olomouc 2022

*„The truest evidence that any civilization ever leaves behind about itself is
its art. Art never lies“*

Waldemar Januszczak

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem magisterskou diplomovou práci na téma *Kovové závěsky doby železné na Moravě* vypracovala samostatně, a že jsem řádně citovala všechny použité prameny a literaturu

V Dolních Dunajovicích dne 1. května 2023

podpis

Poděkování

V první řadě bych ráda poděkovala vedoucímu mé diplomové magisterské práce doc. Mgr. Martinu Golcovi, Ph.D. za odborné konzultace, rady a neutuchající trpělivost.

Ráda bych také věnovala poděkování Mgr. Miloši Hlavovi, Ph.D. za ochotu a cenné rady. Upřímné poděkování patří také dalším vyučujícím Mgr. Pavlíně Kalábkové, Ph.D. a doc. Mgr. Karlu Nováčkovi, Ph.D., za provedení studií archeologie na Olomoucké univerzitě.

Poděkovat bych také chtěla všem pracovníkům muzeí, depozitářů a moravských archeologických institucí za vstřícnost a poskytnutí materiálů: Mgr. Haně Čižmářové, Ph.D.; PhDr. Janě Čižmářové; Mgr. Pavlíně Daňhelové; Mgr. Adamu Fojtíkovi; Mgr. Jakubu Halamovi; Mgr. Petru Kosovi; Mgr. Matějovi Kmoškovi, DIS; RNDr., PhDr. Janě Langové; Mgr. Lence Pělučové; Michaele Poláčkové; Mgr. Kláře Prokešové; PhDr. Milanu Salašovi, DrSc.; Mgr. Alně Szabové; Mgr. Františkovi Trampotovi Ph.D.

Poděkování bych také chtěla věnovat své rodině a přátelům za přísun pozitivní energie a veškerou podporu, která byla nezbytně nutná pro dokončení této práce.

Obsah

1. Úvod.....	6
2. Prostorové a kulturně chronologické vymezení práce	7
2.1. Doba halštatská	8
2.1.1. Horákovská skupina východohalštatské kultury.....	10
2.1.2. Platěnická skupina východohalštatské kultury	11
2.1.3. Pozdní doba halštatská na Moravě.....	12
2.2. Doba laténská.....	13
3. Problematika a terminologie kovových závěsků na Moravě	15
4. Typologie kovových závěsků doby železné	19
4.1. Antropomorfní závěsky (<i>Antropomorphic Pendants/Hangers</i>)	19
4.1.1. V podobě ženy (<i>Woman-shaped Antropomorphic Pendants/Hangers</i>)	19
4.1.2. V podobě ruky (<i>Hand-shaped Antropomorphic Pendants</i>).....	21
4.1.3. V podobě nohy/boty (<i>Foot/Shoe shaped Antropomorphic Pendants</i>).....	22
4.1.4. V podobě falu (<i>Phallus-shaped Antropomorphic Pendants</i>).....	23
4.2. Bambulovité závěsky (<i>Bird Cage Pendants</i>).....	23
4.3. Bikónické závěsky (<i>Biconic-shaped Pendants</i>).....	24
4.4. Brýlovité závěsky (<i>Spectacle-shaped Pendants</i>).....	24
4.5. Cívkovité závěsky (<i>Coiled-shaped Pendants</i>).....	25
4.6. Destičkovité závěsky (<i>Plate-shaped Pendants</i>).....	25
4.7. Hranolové závěsky (<i>Prismatic-shaped Pendants</i>).....	26
4.8. Hříbovité závěsky (<i>Mushroom-shaped Pendants</i>).....	26
4.9. Kapkovité závěsky (<i>Drop-shaped Pendants</i>)	26
4.10. Košíčkovité závěsky (<i>Basket-shaped Pendants</i>)	27
4.11. Kruhové závěsky (<i>Ring/Sun-shaped Pendants</i>).....	27
4.12. Křížovité závěsky (<i>Cross-shaped Pendants</i>).....	30
4.13. Kulovité závěsky (<i>Spherical-shaped Pendants</i>)	30
4.14. Kuželovité závěsky (<i>Conical-shaped Pendants</i>)	30
4.15. Sekerkovité závěsky (<i>Hatchet-shaped Pendants</i>).....	32
4.16. Terčovitité závěsky (<i>Target-shaped Pendants</i>)	33
4.17. Trojboké závěsky (<i>Three-sided Pendants</i>)	33
4.18. Trojúhelníkové závěsky (<i>Triangular-shaped Pendants</i>)	33
4.19. Tyčinkovité závěsky (<i>Rod-shaped Pendants</i>).....	34
4.20. Válcovité závěsky (<i>Cylindrical-shaped Pendants</i>).....	35

4.21. Vějířovité závěšky (<i>Fan-shaped Pendants</i>).....	35
4.22. Zoomorfní závěšky (<i>Zoomorphic Pendants</i>)	35
5. Chronologie a nálezové kontexty	46
5.1. Chronologie kovových závěšků na Moravě.....	46
5.2. Nálezový kontext kovových závěšků na Moravě	50
6. Korálky/kroužky a nekovové závěšky na území Moravy v době železné	53
6.1. Korálky	53
6.2. Nekovové závěšky	55
7. Sociální kontext kovových závěšků na Moravě	56
8. Ukázky nošení kovových závěšků doby železné	61
9. Kontakty se Středomořím a jinými oblastmi v době železné na příkladu kovových závěšků.....	63
9.1. Doba halštatská	64
9.2. Doba laténská.....	65
10. Umění a symbolika kovových závěšků doby železné na Moravě	67
10.1. Antropomorfní závěšky	68
10.2. Bambulovité závěšky	70
10.3. Brýlovité závěšky	70
10.4. Sekerkovité závěšky	70
10.5. Kruhové závěšky a symbolika slunce	70
10.6. Trojúhelníkové závěšky	72
10.7. Zoomorfní závěšky	72
11. Závěr	73
12. Summary	77
13. Literatura.....	81
14. Seznam lokalit s nálezy kovových závěšků na Moravě.....	102
15. Katalog lokalit.....	105
15.1. Doba halštatská	105
15.2. Doba laténská.....	130
16. Tabulky korálky a nekovových závěšků na území Moravy v době železné.....	214
16.1. Tabulka nekovových závěšků na území Moravy v době železné	214
16.2. Tabulka korálků na území Moravy v době železné	216
17. Obrazové přílohy	230

1. Úvod

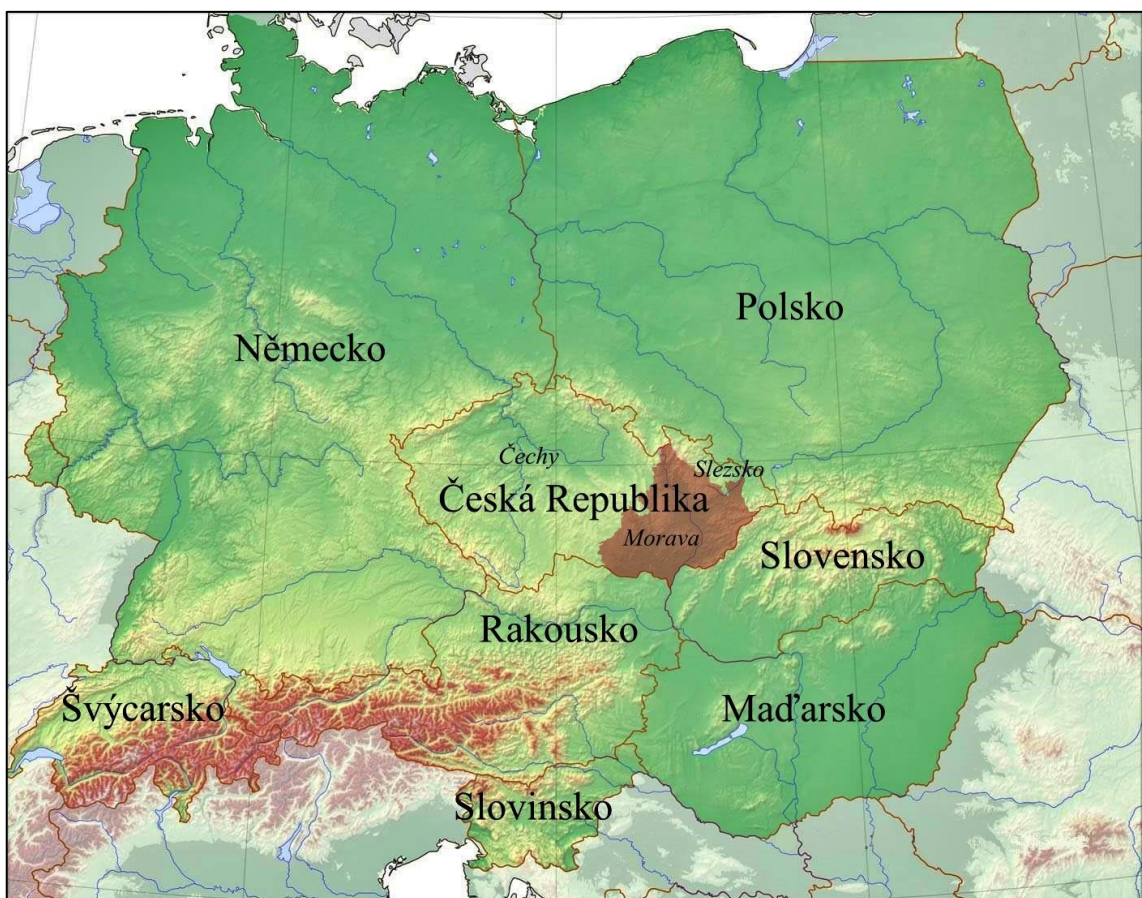
Závěšky v různé podobě a materiálu provázely člověka již od paleolitu. Ve své podstatě se jedná o drobné šperky, jejichž funkce přímo leží v symbolické rovině, nositeli předpokládané ochranné moci. Zpravidla mají také výraznou estetickou hodnotu. Jde o jeden z nejvíce rozmanitých typů artefaktů, a to v průřezu celým pravěkem a protohistorií. Ač na první pohled poněkud málo významné předměty mohly napomoci proniknout k posouzení společenského postavení jedince v strukturované societě doby železné. Stejně jako mohly sloužit jako srovnávací materiál při hledání kontaktů s jinými oblastmi v době halštatské i laténské.

Tato diplomová práce vznikla se záměrem zhotovit ucelený soupis a vyhodnocení kovových závěšků doby halštatské a laténské na území Moravy. Souhrnně se námětu v této oblasti nikdo doposud nevěnoval, bylo tak žádoucí sepsat stav poznání tohoto tématu. Autorka navazuje na svoji předchozí diplomovou práci (Bravencová 2020) a rozšiřuje ji o období mladší doby železné – laténské.

V první části lze nalézt prostorově a kulturně chronologické vymezení práce, ve které je stručně popsáno, jakou pozici zastává Morava ve starší i mladší době železné. Před typologickým rozdělením kovových závěšků v rámci doby halštatské a laténské se nachází kapitola s problematikou a terminologií závěšků. Výchozím bodem práce jsou zahraniční zdroje, ve kterých se s těmito drobnými artefakty lze setkat hned u několik autorů. Kapitola o typologii kovových závěšků je abecedně přehledně seřazena, načež navazuje kapitola o chronologii a nálezových kontextech takto uvedených typů. Nekovové závěšky a korálky sice nebyly hlavním tématem této práce, přesto jim byla také věnována samostatná kapitola. Jsou zde zmiňovány vyskytované typy korálků a závěšků a v přílohách práce se poté nachází tabulky s uvedenými lokalitami a jejich stručným popisem. Ve stručné kapitole je zde také popsán sociální kontext kovových závěšků, pro jejich celkové pochopení role ve společnosti doby železné. Následuje kapitola s ukázkami nošení kovových závěšků doby železné a poté kapitola zmiňující se o možných kontaktech se Středomořím a jinými oblastmi v době železné na příkladu kovových závěšků z Moravy. V závěru práce se autorka věnuje možné symbolice kovových moravských závěšků.

2. Prostorové a kulturně chronologické vymezení práce

Diplomová práce je zaměřena na východ území České republiky, tedy konkrétně na oblast Moravy. Název tohoto rozlehlého regionu je odvozen od stejnojmenné řeky pramenící pod vrcholem Králického Sněžníku v obci Dolní Morava, která se vlévá do Dunaje na území dnešního Slovenska. Morava se nachází v geografickém středu Evropy. Ze západní a severozápadní strany jí obklopují Čechy, zatímco ze strany severovýchodní je tento region obklopen třetí a nejmenší částí České republiky, která nese název Slezsko. Na jihozápadě se nachází Rakousko a z poslední strany, tedy z jihovýchodu je obklopena Morava Slovenskem (obr. 1; Sviták 2014, 75–80).

Obr. 1. Mapa střední Evropy se zvýrazněným územím Moravy.

Studované území se nachází na západní hranici Karpatské kotliny a je tvořeno především pahorkatinami a vrchovinami s nejvyšším vrcholem v pohoří Hrubý Jeseník. Kromě řeky Moravy, podle které je region pojmenován, se zde nachází významné toky jako například Dyje, Odra či Svatka, jejichž okolí bylo pravěkými a starověkými národy často osídlováno, jak dokazují četné nálezy, Morava měla již od doby bronzové klíčové postavení ve východní části Střední Evropy. Díky svojí poloze se stala důležitou

křižovatkou a vedly přes ni lokální regionální, tak i velice významné dálkové komunikační evropské trasy. Jednou z nich je Jantarová stezka, která vedla od baltského až po středozevní moře a spojovala tak severní a jižní Evropu. Jak již název napovídá, snad nejvýznamnější surovinou, která byla na této obchodní trase přepravována byl jantar. Tento „pravěký drahokam“ vynikal nejen svou očividnou krásou, ale byly mu přisuzovány i magické účinky. Dodnes je jantar využíván zejména v alternativní léčbě, a to nejen pro psychickou ochranu, ale například i k zmírnění bolestí. Na Moravě je tato zlatavě žlutá surovina nalézána v podobě drobných korálek, kroužků, či jako součást jiných kovových artefaktů, a to zejména šperků, kam byla vkládána jako zdobná složka (Chytráček et al. 2007, 121–122; 152–155). Neméně významná je ovšem i Panonsko-labská stezka, která na rozdíl od Jantarové vedla od východu na západ a křížila se s ní poté v oblasti Brněnska, nebo Prostějovska. Vedla zhruba od území Maďarska přes Moravu až do Saska, kde následovala tok Labe (Martínek 2017, 52).

V předložené diplomové práci se autorka na zvoleném území časově pohybuje v rozmezí doby halštatské a laténské. Absolutně je možné obě periody vročit od 8. století před naším letopočtem až po přelom letopočtu.

2.1. Doba halštatská

S příchodem doby železné v 8. století př. n. l., pozvolna vrcholil pravěký vývoj, který se s jejím koncem postupně přehoupnul do období protohistorického. Svůj název, tedy kultura halštatská, získala díky švédskému archeologovi H. Hildebrandovi, který ji pojmenoval podle stejnojmenné lokality na západním břehu Hallstattského jezera v Horním Rakousku. Zde probíhaly výkopy již v polovině 19. století, při kterých bylo odhaleno více než 2000 hrobů spadajících do pozdní doby bronzové a starší doby železné. Tato klíčová lokalita byla významná zejména pro své rozsáhlé solné doly a předpokládá se, že sloužila také jako centrální obchodní středisko (Kern et al. 2009; Grabner et al. 2021, 1–4).

Počátek doby halštatské je datován do Ha C1 s koncem v Ha D3 (800–450 př. n. l.). Halštatská kultura je rozdělena na západohalštatskou a východohalštatskou oblast, jejichž hranice prochází mezi Horním a Dolním Rakouskem a Moravou a Čechami. Obě moravské skupiny jsou řazeny do východohalštatské kultury. Halštatský styl se do regionů spíše než migrací, šířil díky obchodu, ke kterému jsou díky množství nalezených luxusních artefaktů (importů) důkazy. Starší doba železná sebou přinesla na území

Moravy nespočetně nových změn, a to přes výrobní změny až k těm ekonomickým, a zejména pak výrazným sociálním. K uskutečnění množství technologických změn přispělo především zpracování železné suroviny, které v tomto období bylo velké množství a zažila tak výraznou progresi. Kovové předměty, ať už se jednalo o zbraně, zemědělské nástroje či například díly z vozů, byly lepší, pevnější a silnější, než tomu bylo v předchozích obdobích. Do jaké míry byla surovina místního původu, nebo se s ní naopak obchodovalo je nezodpovězenou otázkou. Na území střední Evropy již nejspíše nebyla tato důležitá surovina dovážena z pokročilých výrobních oblastí – z Itálie a Černomoří. Sporé domácí dílny, jako například Medlov-Králová „cihelna Hlívce“ či Habrůvka „Býčí skála“ pravděpodobně využívaly domácí zdroje, poblíž nich se nacházejí (Pleiner 1958, 81–82; Zelina 2013, 9–10).

datace	Reinecke	Parzinger	vývojová fáze
800	Ha C1a	1	horákovská a platěnická skupina
725	Ha C1b	2	
675	Ha C2 a b	3/4	
625	Ha D1 a b	5/6	
550	Ha D2	7a/7b-c	
500	Ha D3	8	pozdní doba halštatská
450	LT A 1	9/10	časná doba laténská
370	2		

Obr. 2. Chronologická tabulka doby halštatské a časně laténské na Moravě (podle Golec – Fojtík 2020, obr. 3).

Společnost v době halštatské dosáhla stádia jednoduchého a v Ha D1 možná i komplexního náčelnictví. Moc byla tedy soustředěna do rukou jedince – vládce, který měl za úkol rozdělování majetku, potravin, vymáhání práva, vykonávání náboženských a dalších důležitých povinností. Zvrstvení společnosti lze v některých evropských regionech dobře studovat díky nově vytvářeným *knižecím sídlům* (Fürstensitzs), ale i menším sídlištním a pohřebním areálům, které se společně s dalšími relikty podařilo díky

vysokému stupni zalesnění na území Moravy dochovat. Nově vytvořenou elitní společnost lze rozeznat zejména na základech funerálních praktik, v rámci, kterých se vyskytují nové velmožské komorové a jiné luxusní hroby střední vrstvy. Tyto bohaté hroby naznačují že na jejich výrobu bylo potřeba velké množství organizované práce. Typickým příkladem je dřevem vyložený hrob nacházející se v jihozápadním Německu na lokalitě Horchdorf s mužem ležící na bronzovém lehátku, obklopeným spoustou luxusních a dalších artefaktů. Bohaté velmožské hroby ovšem lze nalézt i na Moravě, a to například na lokalitách Modřice „Sádky“ H818; Bošovice „U Dvou závor“ H1; Seloutky „Na Šťastných“ H2/1926; Suchohrdly „Starý zámek“ H1; Brno-Holásky „U Tuřan“ H1 a H2. Významné sídliště, na kterém si lze doložit probíhající obchod, v tomto případě konkrétně s Etrusky je lokalita Heuneburg v jihovýchodním Německu. Takto vzniklý systém nemohl fungovat, aniž by nově zformované elity ovládaly základní komunikační sítě a teritoria. V rámci nich se pohybovalo zboží a lidé, kteří napomáhají tento celý systém modelovat. Do dnes se podařilo zjistit celkem šestnáct dopravních uzlů kumulující se především v nížinách, přičemž některé z nich byly klíčovými na dálkových spojnicích větví například Jantarové stezky (Podborský 1980, 75–76; Sovová – Golec 2019, 217–220; Golec – Fojtík 2020, 9, 45–47).

V rámci doby halštatské na Moravě se pohybujeme hned ve třech menších skupinách, a to jsou skupiny platěnická, horákovská a kalendeberská, které zde ovšem není věnována pozornost, protože v rámci této práce není v podstatě zastoupena.

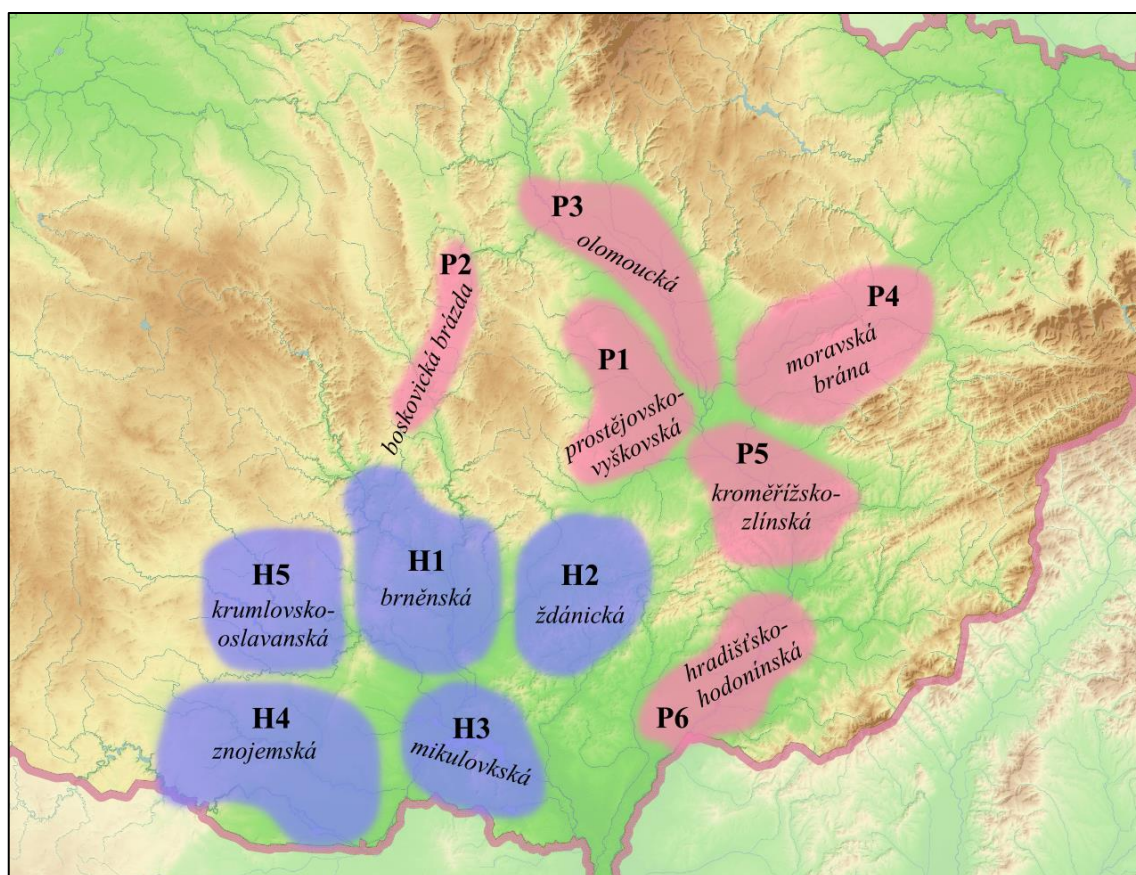
2.1.1. Horákovská skupina východohalštatské kultury

Horákovská skupina, dříve nesprávně označována také jako horákovská kultura, se rozkládala na území jižní Moravy a navazovala na předchozí podolskou kulturu doby bronzové. Její trvání datujeme do Ha C1a–D1b (Golec – Fojtík 2020, 11, 14) a samotného vyčlenění se dočkala ve 40. letech 20. století díky J. Böhmovi (Böhm 1941). Svůj název získala podle velmožské mohyly Mokrá-Horákov „Hlásnica“, která byla poprvé zkoumána již na konci 19. století profesorem K. J. Maškou (Salaš 1993, 311; Podborský 1997, 186; Golec 2005, 16, 19–20).

Horákovská skupina je významná svým birituálním pohřebním ritem, a to především kvůli faktu, že z východohalštatských skupin na území Moravy je jediná i s kostrovým typem ritu, který má pro toto období vysokou výpovědní hodnotu a stává se

tak snad nejvíce zásadním pramenem poznání této skupiny. Pro tuto skupinu jsou velmožské kostrové hroby (někdy i s přidavkem žárového pohřbu) typické. Na území jižní Moravy jich nacházíme hned několik, a to například z lokality Mokrá-Horákov „Hlásnica“ či Brno-Holásky „U Tuřan“. Sídliště jsou povětšinou v rámci této skupiny nížinná s typickou tzv. podolskou zemnicí. Objevují se ovšem i dvorce, například z lokalit Modřice „Rybníky“; Modřice „Sádky“; Kuřim „Pod Toskou“ či Kralice na Hané „Kralický háj“ (Mírová – Golec 2018, 18–19).

Horákovská skupina je v rámci Moravy rozdělena na pět dalších menších podskupin, a těmi jsou: brněnská, ždánická, mikulovská, znojenská, krumlovsko-oslavanská (obr. 3; Golec – Kos 2020, obr. 2).

Obr. 3. Podskupiny horákovské (H1–H5), platěnické (P1–P6) skupiny na Moravě v Ha C–D1 (podle Golec – Kos 2020, 15).

2.1.2. Platěnická skupina východohalštatské kultury

Platěnická skupina se v době halštatské rozkládala na území střední a východní Moravy s centrem v okolí Prostějovska a jižního Olomoucka. Její časový rozsah vřoučujeme opět od Ha C1 – do Ha D1. Své pojmenování získala podle eponymní lokality Platěnice poblíž Pardubic. Vyvinula se z kulturního podloží slezské fáze kultury

lužických popelnicových polí. V počátku jejího zkoumání byla považována za jeden z regionů horákovské skupiny, a ještě na konci 20. století o ní bylo uvažováno jako o kulturně opožděné vůči této skupině (Nekvasil 1993, 351–352; Podborský 1997, 187). Tento názor je již dnes ale překonán (Golec – Fojtík 2020, 256).

I když se dnes již ustoupilo od názoru, že by tato skupina byla součástí horákovské skupiny, či že byla vůči ní opožděná, je známo, že jí byla svým způsobem ovlivňována. Tento fakt lze vidět, jak na keramice, kdy jsou popelnice zaměňovány za amforovité nádoby, nebo pak více na pohřebním ritu, kdy se prosté jamkové žárové hroby proměňují v bohaté urnové hroby. Objevují se ale i bohaté velmožské hroby, či dokonce mohyly, ve kterých je ovšem stále zachován žárový ritus, přičemž milodary byly vkládány do hrobu s kremací. Z větších pohřebišť je určitě potřeba jmenovat Moravičany „Dílečky“; Seloutky „Na Šťastných“ a ze samotných velmožských hrobů například Náklo „Zahrady u kostela“ H1. Co je pro platěnickou skupinu ale typické jsou depoty. Těchto významných bohatých v zemi uložených *pokladů* nalezneme na území Moravy v tomto období hned několik, a to například na lokalitě Bohdalice-Pavlovice „Ve Žlebách“; Čechůvky „Kopaniny“, či Diváky „Burberk“. Na rozdíl od skupiny horákovské, kde nalézáme spíše nížinná sídliště, pro platěnickou skupinu jsou typická sídliště výšinná, zpravidla fortifikovaná. S příchodem jejího konce dokonce lze sledovat úkaz osídlování hradišť z předchozí doby bronzové (Mírová 2017, 10).

Podskupiny v platěnické skupině nebyly dříve definovány a jejich rozdělení bylo navrženo až M. Golcem a P. Fojtíkem (Golec – Fojtík 2020, 14–16). Určeno bylo tehdy šest regionálních podskupin: Prostějovsko-vyškovská, Boskovická brázda, Olomoucká podskupina, Moravská brána, Kroměřížsko-zlínská a Hradišťko-hodonínská podskupina (obr. 3; Golec – Fojtík 2020, 15–16, obr. 2).

2.1.3. Pozdní doba halštatská na Moravě

Samotná pozdní doba halštatská je poměrně málo zkoumaným obdobím, a to i přes fakt, že se jedná o stěžejní a vývojově dynamický úsek před příchodem doby laténské. Ukončuje vývoj celé starší doby železné a datujeme ji do stupňů Ha D2–D3. Není zcela jasné, co zapříčinilo ukončení této bohaté kultury, nejvíce je ovšem pracováno s teorií o vpádu neautochtonních kultur, tedy stejně jako tomu nastalo v závěru období popelnicových polí. Dříve se přikládala konec kultuře vekerzugské, dnes se ovšem neví, zda se tato nehalštatská kultura vůbec na ukončení podílela. Nejvíce se tedy přisuzuje

zánik skupině ciumbrudské a západopolské kultuře středního Podněstří (Golec et al. 2016, 175–200).

Nejvíce důležitou lokalitou v rámci pozdní doby halštatské na Moravě je dozajisté Habrůvka „Býčí skála“, která se stala předmětem zájmu hned několika archeologů, především pak M. Golce (Golec 2015; 2017). V rámci Moravy to byla nejstarší archeologicky zkoumaná jeskyně s počátkem výzkumů již v 60. letech 19. století. Celkově tato jeskynní svatyně akumulovala téměř 40 % všech dokladů o elitách z doby halštatské a byla významnou křižovatkou halštatské Moravy (Golec 2019, 55).

I když se v tomto období stále objevují bohatější hroby a depoty, lze vypožorovat jasný ústup těchto hmotných pramenů. Hroby se stávají chudší, což lze zaznamenat především v platěnické skupině a jejímu přechodu ke skromným žárovým hrobům (Mírová 2019, 27).

2.2. Doba laténská

Doba laténská je datována do LT A–D2 (450 př. n. l. – přelom letopočtu). Jedná se tedy o mladší část doby železné a o počátek doby protohistorické (rané doby dějinné). Mladší doba železná je prvním obdobím, ve kterém lze čerpat poznatky z literárních památek, avšak plně se na ně spoléhat není možno. Bez určitého kulturního zlomu následovala doba halštatskou a přinesla s sebou spoustu inovací. Jednalo se především o inovace technologické. Začaly se například používat kamenné žernovy urychlující zpracování obilí, či rychle rotující hrnčířský kruh společně s dvoukomorovými hrnčířskými pecemi, které zaručovaly rychlejší, a především pak kvalitnější výrobu keramického inventáře. Zlepšuje se také technologie zpracování kovů, či výroba skleněných šperků, a dokonce se začínají používat mince jako funkční platidlo. S výrobou skleněných, a v krátkém časovém úseku i sápropelitových šperků, je spojen fakt, že společnost doby laténské si mohla dovolit žít odvětví, které ve své podstatě nebylo potřeba k přežití obyvatel. Poukazuje to tak na vyspělost a dá se říct i prosperitu doby laténské. Především se ale v mladší době železné vyčleňuje svérázný umělecký styl, který se v průběhu trvání doby laténské neustále proměňuje, často i pod impulzy z oblasti Středomoří (Venclová ed. 2008; Thér – Mangel 2014, 3–4).

Časná doba laténská	LT A	470–390
Starší doba laténská	LT B1 ^{LT B1a} LT B1b-c	390–310
	LT B2	310–260
Střední doba laténská	LT C1	260–180
Mladší doba laténská	LT C2	180–120
Pozdní doba laténská	LT D1	120–50
	LT D2	50–0

Obr. 4. Zjednodušená chronologická tabulka doby laténské (podle Venclová ed. 2008, 21–22).

Laténská kultura je pojmenovaná podle lokality La Tène, která se nachází na severní straně jezera Neuchâtel ve Švýcarsku. V jezeře byly uloženy tisíce předmětů, jež byly objeveny po poklesu vodní hladiny v roce 1853. Samotná kultura byla definována až v roce 1872 švédským archeologem H. Hildebrandem (Kaeser 2018, 11–12).

Chronologické členění doby laténské (obr. 4) se postupně vyvíjelo již od konce 19. století. Současné chronologické systémy jsou založeny především na podrobné chronologii spon (pro LTA–D), bronzových šperků (pro LT B–C1) a skleněných náramků (pro LT C–D1; Venclová 2008 ed, 21–22).

Časná doba laténská (LT A) byla na Moravě oproti sousedním Čechám poměrně problematickým obdobím. Z území Moravy se podařilo objevit pouze pár ojedinělých kostrových (Lovčice „Lovecký lán“) a žárových (Podolí „Palouk“ H32; Lukov nad Dyjí „Ostroh“; Slavkov „Za kravínem“; Miroslav „Kamenolom Štěpánov“ časového rozsahu Ha D3 – LT A) hrobů. Nalézána hradiště jsou poněkud drobnějšího charakteru (např. Ježkovice „Černov“; Buchlov „Modla“) a kontakty s oblastí Středomoří byly v této době minimální (Goláňová 2013, 5–15; Golec – Fojtík 2020, obr. 68).

V období starší a střední doby laténské nastaly nejen na Moravě poměrně významné změny. V předduchovckém horizontu LT B1a se začínají objevovat první plochá laténská pohřebiště, přičemž celkově období plochých laténských pohřebišť klademe obecně mezi stupně LT B–LT C1. Hroby spadající do tohoto období mají

pevnější řád a podobu a v rámci pohřebišť se navzájem respektovaly (na povrchu byly s největší pravděpodobností označovány). Na území Moravy jsou hroby poměrně bohatší než v sousedním regionu Čech. Vliv na orientaci hrobů zde měla například i blízkost Karpatské kotliny. Nejrozsáhlejšími pohřebišti u nás jsou Brno-Maloměřice „Plíže“, Holubice „Dílce“, poněkud menšími pak například Křenovice „Hradisko“ či Ponětovice „Podíly“ (Sankot 2013, 88–92).

Mladší dobu laténskou společně s počátkem pozdní doby laténské, lze označit jako za období oppid. Lidé doby laténské (často hromadně nesprávně označováni jako Keltové) žili na nížinných i výšinných lokalitách. Jakousi novinkou se ovšem stávají dvorce, tzv. viereckschanzen, jež byly hrazené rovinné areály, anebo pak o něco významnější rozsáhlé hrazené výšinné areály, tzv oppida, kde byl soustředěn obchod, správa kmenového území a místní centra představitelů duchovní sféry (Malé Hradisko „Staré Hradisko“; Stradonice „Nižbor“; Venclová 2013, 36–45).

I když množství depotů oproti období mladší a pozdní době bronzové neustále upadá, stále je možno i v rámci doby laténské hovořit o důstojném počtu *pokladů* ukládaných do země. Nejčastěji jsou nalézány depoty mincí (Podmokly, Stradonice) a železných nástrojů a náradí (Provodov „Rysov“; Ježkovice „Černov“ depot č. 1). Objevují se ovšem i depoty šperků (Lahošť-Duchcov „Velké vřídlo“) a v neposlední řadě depoty, jejichž součástí byly i překrásné závěsky (Ptení „Prajský žlíbek“; Venclová 2013, 93–94).

V rámci doby laténské se na území severní a východní Moravy vyčleňuje v LT C2–D2 púchovská kultura, která ovšem pro tuto práci není příliš relevantní, proto zde již nebude zmíněna.

3. Problematika a terminologie kovových závěsků na Moravě

Kovové závěsky nepatřily mezi obvyklý námět, kterým se archeologové v minulosti či dnes ve velké míře zabývali. I přes tuto skutečnost lze nalézt jak na našem území, tak v okolních zemích množství odborníků, kteří se, byť jen často okrajově, tímto překrásným tématem zaobírají.

Na Moravě se závěsky v době železné zabývali v menší míře M. Čižmář (Čižmář 2012a; 2012b), J. Čižmářová (Čižmářová 2014) a H. Čižmářová (Čižmářová 2014). Typy

závěsků, které se objevují v mladší době železné jako součásti opasků zpracoval ve svojí diplomové práci přehledně L. Bedáň (Bedáň 2021).¹

Pro území Slovenska sepsal bronzové závěsky V. Furmánek (Furmánek 1980), věnoval se jim ovšem i K. Pieta, který se mimo jiné zabýval i uměním doby železné (Pieta 1982; 2006).

Území Německa, konkrétně tedy jihozápadního Německa a jižního a severního Bavorska zpracovala ve svých pracích U. Wels-Weyrauch (Wels-Weyrauch 1978; 1991).

Dánská archeoložka A. Pederson se zabývala sice především militáriemi a jejich nálezy v hrobech, ale její pozornosti neunikly ani šperky, či dokonce závěsky, které sepsala v rámci rané doby železné na území jižní Skandinávie (Pedersen 2009).

Závěsky a obecně šperky na území Řecka se zabývala I. Kilian-Dirlmeier (Kilian-Dirlmeier 1979; 1988).

Antropomorfními závěsky na území Itálie se poté zabývala ve svojí práci M. Kirchmayr (Kirchmayr 2017).

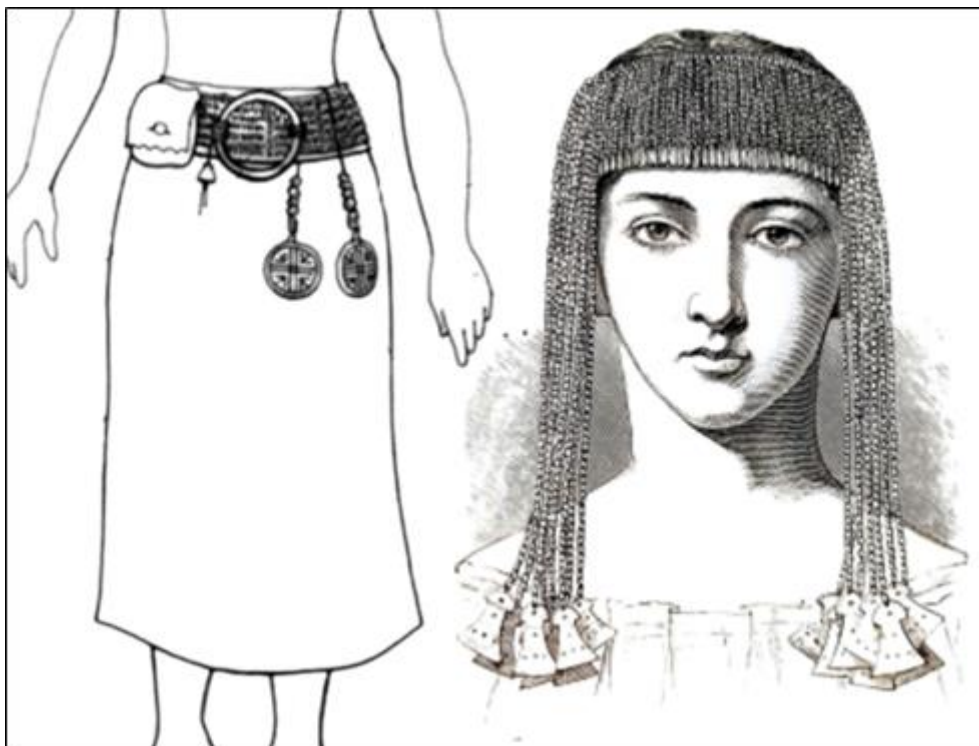
Vysvětlit přesně, co vlastně takový závěsek představuje, je poněkud komplikované. Je to termín, který ne vždy byl archeology hojně využíván a jejich dohledávání v literatuře (ale i v depozitářích) může být občas velice náročné. Obecně však závěskem bývá označován menší artefakt s očkem/otvorem sloužící na zavěšení, podle čehož získal předmět své jméno. Lze se ovšem setkat i s jinými označeními. Těmi jsou například přívěsek, amulet, jež má za úkol jedince, který jej nosí ochránit (ať již před démony, či zlými silami), nebo také talisman, který má přinést nositeli štěstí nebo i bohatství. Jako další příklad si lze uvést i zdobné označení chrastítka, což je populární označení pro drobné závěsky, které bývaly součástí jiných předmětů (i závěsků) a ve větším množství o sebe narážely a vytvářely typický zvuk, který mohl připomínat chrastění a závěsky mohly tak zastávat i ve své podstatě rituální (zvukovou) funkci. Nejčastěji tak byly označovány železné trojúhelníkové/lichoběžníkové závěsky. V angličtině se poté lze setkat s označením *Pendants*, nebo pak výstižnějším *Hangers*, které je blízko k německému známému označení *Anhänger*.

---

¹ Diplomová práce L. Bedáňa (Bedáň 2021) se naplno věnuje opaskům a právě i tématu kovových opaskových závěsků mladší doby železné na Moravě, a z tohoto důvodu se autorka rozhodla této problematice podrobně nevěnovat a odkazuje tak na řádně odcitovanou práci.

Kromě své symbolické, ochranné, či rituální (zvukové) funkce mohl mít závěsek funkci i estetickou, tedy ozdobnou. Lidé doby železné se kromě závěsků zdobili i rozličnými druhy náramků, nákrčníků, nánožníků či různými druhy drobných kroužků a korálků. Závěsky, a to právě i kovové kusy mohly býti nošeny kolem krku (jak je tolika typické například pro dnešní moderní dobu), jako součásti ženských luxusních opasek (Modřice „Sádky“ H818; Rousínov H82), nebo dokonce pokrývek či ozdob hlavy (obr. 5; Priamův poklad již v době bronzové).

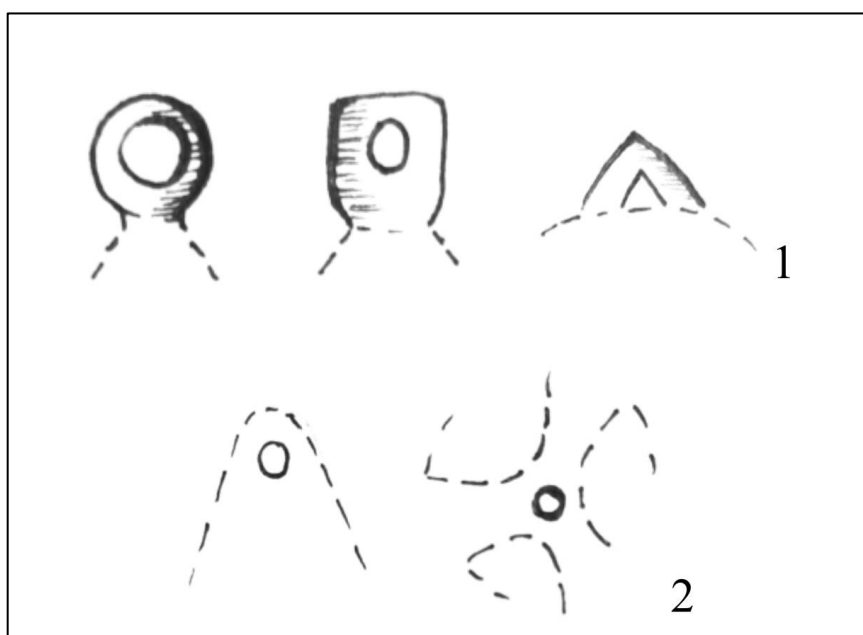

Obr. 5. Obecné umístění závěsků na těle ženy: (vlevo) ženský opasek s kruhovými závěsky z hrobu Modřice „Sádky“ H818 (Golec – Kos, Fig. 5), (vpravo) diadém s trojúhelníkovými závěsky z Priamovu pokladu, TR (Ferrero et al. 2011, Fig. 45).

Jak již bylo výše v diplomové práci zmíněno, je zde zacházeno výhradně se závěsky z kovových materiálů, konkrétně vyráběnými z bronzu (a jeho příměsí) a v menší míře poté ze železa. I přesto že bylo v tomto období železo již hojně využíváno, byl na výrobu závěsků a šperků obecně stále využíván překrásný bronz, který oxidací získal známou nazelenalou podobu, v jenz je nalzáme dodnes. V rámci celé rozsáhlé doby železné se vyskytují závěsky ovšem i z nekovových materiálů, a to například z keramiky, zvířecích zubů/drápů, jantaru či skla.

V této práci jsou také zmíněny termíny jako očko, nebo otvor. Oba slouží ke stejnému účelu, a to je k nápomoci zavěšení artefaktu. Drobně se ovšem od sebe liší. Jako očko chápeme část závěsku, která je výrazně odsazena a může tak působit jako oddělený

úsek, přičemž je ale stále pevnou součástí artefaktu. Nejčastěji se setkáváme s kruhovým, obdélníkovým a v menší míře trojúhelníkovým očkem. Jako příklad kruhového oka si lze uvést trojúhelníkové závěsky z lokality Habrůvka „Býčí skála“ (tab. 3:11–16), trojúhelníkové oko pak lze nalézt například na kruhových závěscích z lokality Modřice „Sádky“ H818 (tab. 6:4–5). Závěsky nejsou jedinými předměty, které mají oko/otvor, jsou však nesmírně důležité k rozeznání právě tohoto typu artefaktu. Otvorem pak lze rozumět provrtanou díрку (povětšinou kruhového tvaru), která je kompletně obklopena materiálem závěsku. Zde si jako příklad lze uvést lokality Modřice „Sádky“ H1800 (tab. 6:6) či Hrušky „Tvrdonické podsedky“ (tab. 11:25).

Obr. 6. Příklady oček (1) a otvorů (2), které byly vytvořeny pro zavěšení závěsků.

Kovové závěsky stejně jako tomu bylo například u šperků, či jiných předmětů v době železné, byly často opatřeny výzdobou. Podoba výzdoby nebyla v rámci obou období sjednocena a stejně jako závěsky samotné je vysoce různorodá (obr. 7). Setkáváme se například s rytou výzdobou (tab. 3:15, 16; 17:16–17), která se objevuje jak v době halštatské, tak i laténské. V mladší době železné se ovšem objevuje výzdoba, se kterou se v předchozí době v rámci závěsků na území Moravy nesetkáváme. Tou je výzdoba emailem, jenž nesou především kuželovité, kapkovité či vějířovité závěsky (tab. 10:18; 11:26; 18:23–25). Stejně tak i výrazná plastická výzdoba je spíše obvyklá až pro dobu laténskou (tab. 11:23; 11:28–29).

Obr. 7. Příklady výzdoby na špercích doby laténské na Moravě. (1, 3) Malé Hradisko „Staré Hradisko“; (2) Marefy „U Lišek H1/1974 (Bedáň 2018, tab. 27:2; 48:1–2).

Veškeré tyto termíny jsou řádně uvedeny autorkou ve zpracovaném katalogu, který je rozdělen pro lepší přehlednost zvláště do období doby halštatské a laténské, přičemž je v obou případech seznam abecedně seřazen. Katalog obsahuje název celku pokud možno s nejbližší tratí či nálezovou okolností (číslo hrobu či sídlištního objektu), dataci (upravené do podoby Reineckeého chronologie), kulturní kontext (tedy kultura či skupina pokud je známa), nálezový kontext (sídliště/pohřebiště, hrob/depot/povrchový nález), popis situace (tedy bližší nálezové okolnosti, důležité dostupné informace), nálezy kovových závěsků (materiál, typ, výzdoba, rozměry, inventární číslo, zdroj a odkaz na tabulku), ostatní nálezy (nejde o veškerý soupis z lokality či objektu, ale pouze relevantní předměty), literaturu (zdroje a doplňující literatura), uložení (instituce ve které je artefakt uložen).

4. Typologie kovových závěsků doby železné

Kovové závěsky se vyznačují vysokou různorodostí, jež napomáhá k rozdělení těchto drobných artefaktů do množství typů, popřípadě i variant/skupin.

4.1. Antropomorfní závěsky (*Antropomorphic Pendants/Hangers*)

4.1.1. V podobě ženy (*Woman-shaped Antropomorphic Pendants/Hangers*)

Zobrazení ženy na závěscích a celkově artefaktech není inovací doby halštatské či laténské. Tento fenomén se objevuje nejen na území Moravy již od mladého paleolitu. V průběhu pravěku se vyobrazení ženy mění, přes výrazně zdůrazňované rysy, tyčinkovitá těla, až k abstraktním, geometrickým postavám.

Antropomorfní závěsky doby železné, konkrétně doby halštatské na Moravě, mají právě více abstraktní, geometrické vyobrazení. Pokud ponecháme bokem trojúhelníkové

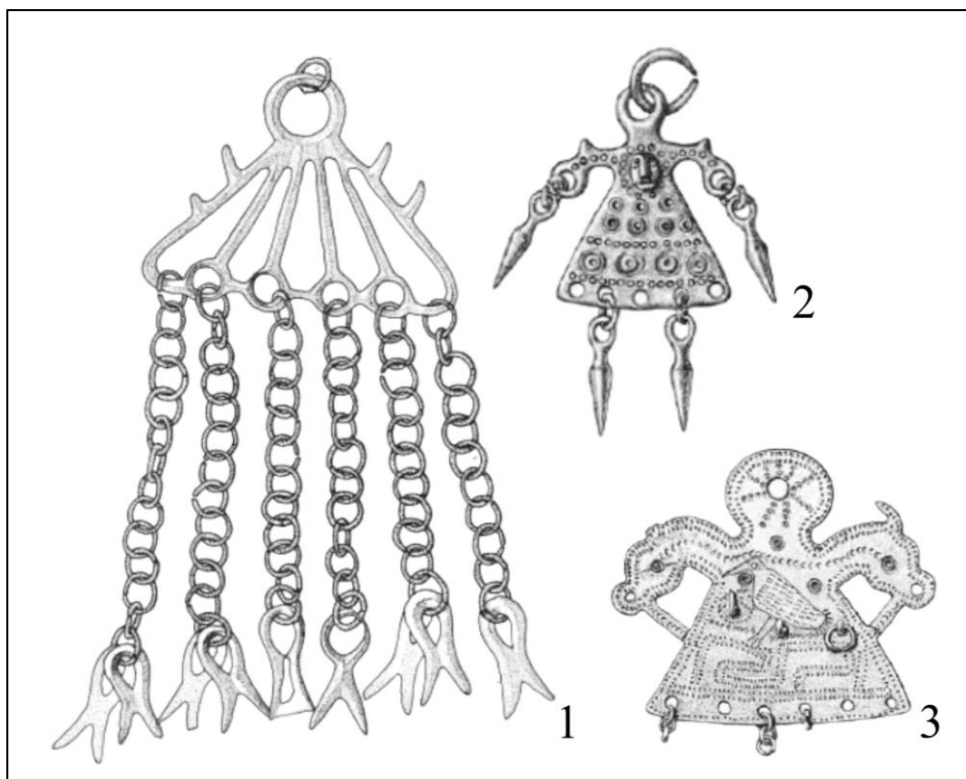
závěsky, které jsou občas brány jako antropomorfní (ženská těla na keramice měla často podobu jednoduchých trojúhelníků), bylo nalezeno na území Moravy hned osm bronzových exemplářů.

Na lokalitě Nížkovice „Nížkovické boří“ (tab. 7:6) byl nalezen závěsek, který na území Moravy, ba dokonce v rámci území České republiky nemá obdoby. Z horní části závěsku neboli *hlavy*, vede šest paprskovitých vzpěr, z nichž jsou čtyři vnitřní zakončeny očky. Z oček a z prostoru mezi nimi vedou řetízky z drobných kulatých otevřených článků. Analogie k tomuto závěsku lze nalézt nejbližší v sousedním Rakousku, a to na lokalitě Frojach (obr. 8:1; Gleircher 2014, 83–84, Abb. 2:1), jež napomáhá datovat tento závěsek do Ha D, a to i přesto že se podobné typy těchto závěsků začínají objevovat v oblasti severních a jižních alp již v pozdní době bronzové (Langová – Salaš 2017, 214).

Antropomorfní závěsky typu Trávník (Čižmář 2012) byly nalezeny v počtu třech kusů hned na dvou moravských lokalitách. Dva závěsky nalézáme na lokalitě Neznámá lokalita (tab. 6: 10–11) a jeden pak v rámci lokality Provodov „Rysov“ (tab. 7:17). Jsou typické dvěma většími kruhy spojenými drátěnými objímkami (závěsek z Provodova „Rysova“ tyto objímky neměl) se dvěma a třemi očky. Vrchní část je vytvarována do podoby obrácené slzy s konci zatočenými vzhůru. Analogie k tomuto závěsku lze najít v poněkud vzdálenějším Maďarsku na lokalitě Tibolddaróc (Furmánek 1980, 40; Teržan 2003, 72).

Závěsky z lokality Bohdalice-Pavlovice „Ve Žlebcách“ (tab. 1: 1–3) a Slatinice „Pasuňk“ (tab. 8:14) je možno rozdělit do dvou různých typů nazvaných podle zahraničních analogií. Exempláře z obou těchto lokalit jsou tvořeny horní částí ve tvaru oka s navazujícím úzkým tělem a rukama v adoračním gestu, jenž jsou zakončeny ptačími protomy. První skupinu Pfatten najdeme v počtu dvou kusů na lokalitě Bohdalice-Pavlovice „Ve Žlebcách“ (tab. 1:2–3). Nalezeny byly na území Rakouska a severní a střední Itálie. Jsou charakteristické svým žebrovaným povrchem a nespojenými rolovanými konci (Kirchmayr 2017, 323–326, obr. 2:16b–19). Druhá skupina Bologna z lokality Bohdalice-Pavlovice „Ve Žlebcách“ (tab. 1:1) a Slatinice „Pasuňk“ (tab. 8:14) se liší od první skupiny především svojí trojúhelníkovou základnou. Horní část je opatřena výčnělkem s ptačími hlavami s kroužky. Nejbližší analogie lze nalézt na lokalitách Bologna a Este (Kirchmayr 2017, Abb. 3:11–12), přičemž podobné nacházíme i na lokalitě Blatnice na Slovensku, kde stejně jako ty z lokality Bohdalice-Pavlovice „Ve

Žlebcách“ byly součástí depotu (Gallus – Horvath 1939, pl. XXVI:19, XXIX). Zdobené antropomorfní závěsky se zvířecími protomy byly nalezeny například i na lokalitách Cles-Mechel a Sanzeno (obr. 8: 2–3; Kirchmayr 2017, Abb. 10: 3, 6)

Obr. 8. Příklad antropomorfních závěsků z lokalit Frojach bei Rosegg, A (1), Cles-Mechel, I (2) a Sanzeno, I (3).

4.1.2. V podobě ruky (*Hand-shaped Antropomorphic Pendants*)

Závěsky ve tvaru ruky byly nalezeny na Moravě v počtu celkem pěti kusů. Dva ze tří závěsků pocházejí z lokality Malé Hradisko „Staré Hradisko“ (tab. 17:25–27) a mají vedle zaťaté pěsti i část předloktí, přičemž jeden z nich má tvar pravé ruky s gestem „fica“. Další závěsky ve tvaru ruky nacházíme na lokalitách Bořitov (tab. 9:30), Chornice (tab. 12:3) a Ptení „Prajský žlíbek“ (17:5).

Nejbližší analogie nalézáme v germánském hrobě v Braniborsku na lokalitě Neu-Plötzin, D (Hundt 1935, 241) z pozdní doby laténské, a z časně římského hrobu z lokality Devín, SK (Kolník 1991, 83). Kombinaci závěsku v podobě ruky a falu známou z lokality Malé Hradisko „Staré Hradisko“ nalézáme často na území časně římských kastelů (Ritterling 1901, 120; Stupperich 1991, 177).

4.1.3. V podobě nohy/boty (*Foot/Shoe shaped Antropomorphic Pendants*)

Na území Moravy bylo nalezeno celkem devatenáct závěsků ve tvaru nohy či boty (zda se jedná o nohu či botu určujeme podle znázorněných prstů). Pro dobu laténskou jsou typickými a nezaměnitelnými s jinými předměty. Nemají jednotný uniformní tvar, přičemž jsou všechny vyrobeny z bronzu a nalézány byly především v sídlištních objektech či jako součásti depotů. Největší množství tohoto typu artefaktu nalézáme na významné lokalitě, obchodním a industriálním centru Němčice nad Hanou (tab. 14:20 – 24). Další exempláře nalézáme jako součást depotu z lokality Ptení „Prajský žlíbek“ (tab. 17: 3–4). Povrchovými sběry se podařilo získat závěsky poté na nížinných lokalitách Bedihošť (tab. 9:7); Dobročkovice (tab. 10:20); Dolní Bojanovice (tab. 10:24); Dyjákovice (tab. 11:8); Hrabětice (tab. 11:21); Klenovice na Hané (tab. 12:22); Lednice „Podholmy“ (tab. 13:11); Mikulov (tab. 14:1); Moravský Žižkov (tab. 14:10–11); Polkovice (tab. 16:12); Přítluky (tab. 17:1) a Malé Hradisko „Staré Hradisko“ (tab. 18:2).

Tento typ závěsků se začíná objevovat již v pozdní době halštatské a poté v průběhu celé doby laténské, a to zejména v oblasti jižního Tyrolska (v rámci kultury Golasecca) a jihozápadního Německa. Již výše bylo zmíněno, že závěsky na našem území byly vyrobeny z bronzu, nebylo tomu tak však všude. Na fénickém pohřebišti Villaricos nalézáme tyto drobné artefakty zhotoveny ze slonoviny (Astruc 1951). Co se týče střední Evropy, nalézáme závěsky v této podobě na lokalitách v Maďarsku (Velem St. Vid), Rakousku (Bernhardstahl) či v Čechách na oppidu Stradonice (Adler 1992, 478; Čižmář 2012b, 150).

Závěskem v podobě nohy, tedy s výraznějšími prsty, se setkáváme na lokalitě Malé Hradisko „Staré Hradisko“ a Ptení „Prajský žlíbek“. U zbytku závěsků lze hovořit jako o zpodobnění bot. Veškeré závěsky jsou opatřeny závěsným očkem s výjimkou Dobročkovic a Přítluk, které mají na těle pouze provrtaný otvor. Jedinou botou s rytou výzdobou je nález Dobročkovic, zbytek závěsků je nezdobený, často hruběji opracovaný (Čižmář 2012b, obr. 7–8).

Vyobrazování tvaru boty nebylo v době laténské omezeno pouze na závěsky. Například na slovenské lokalitě Palárikovo se setkáváme se zdobenou nádobou tvaru lampy, která měla také představovat botu (obr. 9; Pieta 1982, obr. 39). Tato problematika je však staršího data, boty se objevují od doby popelnicových polí, dále jistě v časné laténské období. Na Moravě problematiku shrnula J. Langová (Langová 2001).

Obr. 9. Keramická nádoba (funkce lampy) s podstavcem ve tvaru boty z lokality Palárikovo poukazuje na rituální pozadí předmětu (Pieta 1982, obr. 39).

4.1.4. V podobě falu (*Phallus-shaped Antropomorphic Pendants*)

Z Moravy známe pouze jeden bronzový závěsek s motivem mužského pohlavního orgánu. Nalezen byl na lokalitě Malé Hradisko „Staré Hradisko“ (tab. 18:1). Fal je v tomto případě oboustranný s kruhovým očkem na zavěšení uprostřed. Nález je o tolik významnější, protože byl objeven v kombinaci s antropomorfním závěskem ve tvaru ruky s gestem *fica*. Tato kombinace závěsků je typická pro kastely časně doby římské (Stupperich 1991, 177). V době laténské lze závěsek tohoto typu nalézt i v Čechách. Dva příklady jednostranného falu známe z lokality Dobrá Voda u Hořic a z oppida Hradiště u Stradonic (Kysela 2015, 91–92, obr. 1).

Artefakty v podobě mužského falu, které lze spojovat se symbolem plodnosti, se vyskytují v předchozích i následujících obdobích. Již z kultury zvoncovitých pohárů je znám vápencový idol v podobě falu z kostrového hrobu ze Stehelčevsi, jehož obdoby byly nalézány v Troji či na lokalitách v Rakousku (Mondsee) a Rumunsku (Hájek 1961, 144, obr. 1:1; 2).

4.2. Bambulovité závěsky (*Bird Cage Pendants*)

Drobné bambulovité závěsky připomínají svým tvarem rolničky, či miniaturní ptačí klece (Bouzek 2018, 234). Jejich původ bychom našli na území západního Balkánu. V této oblasti jsou nalézány jako součásti ženských bohatých hrobů, které jsou

interpretovány jako hroby kněžek – šamanek, což poukazuje na fakt, že se jednalo o velice důležité artefakty (Stloukal – Nekvasil 2015, 147). Překrásnou ukázkou tohoto jevu je hrob z lokality Milci v Severní Makedonii (Gavranović et al. 133–134).

V rámci Moravy byl tento typ artefaktů nalezen v počtu celkem osmi kusů, a to na dvou lokalitách. První lokalitou je Habrůvka „Býčí skála“ (tab. 4:11–17), kde na sobě měly veškeré exempláře zavěšenou dvojici trojúhelníkových závěsků a společně tvořily součást skládaného opasku (Wankel 1882, obr. na str. 402; Parzinger – Nekvasil – Barth 1995, 50–53, Abb. 19, Taf. 20:218a). H. Parzinger je nazval jako zvláštní typ Býčí skála. Skládaný opasek z Habrůvky „Býčí skály“ byl dlouho neakceptovaný druh předmětu a s jeho díly se pracovalo samostatně, přičemž byly často připisovány jiným druhům předmětů. Ojedinelý exemplář bambulovitého závěsku byl nalezen na sídlišti Těšetice-Kyjovice „Sutny“, obj. 1626 (tab. 8:15).

Obecně lze tento typ závěsků řadit do období pozdní doby halštatské, vyskytují se ovšem již od pozdní doby bronzové a jejich původ je hledaný v oblasti Kavkazu a přes severní Itálii se šířily do střední a západní Evropy (Pomberger 2017). Analogie lze ovšem nalézt i na území Řecka, či Albánie (Dirlmeier 1979, Taf. 32:618).

4.3. Bikónické závěsky (*Biconic-shaped Pendants*)

Opět jako v předchozích případech kovových závěsků jsou i tyto vyráběny z bronzu. Po svém obvodu mají tři horizontální a jedno vertikální očko se středovým otvorem. Na Moravě se s nimi setkáváme na lokalitách Bohdalice-Pavlovice „Ve Žlebcách“ (tab. 1:9–17) a Slatinice „U Vodárny“ (tab. 8:13).

Funkce těchto drobných artefaktů není tak zcela úplně jasná. Uvažuje se, že závěsky sloužily jako rozdělovače opasku, díky kontextu na skládaném opasku moravského typu v Bohdalicích-Pavlovicích „Ve Žlebcách“ (Golec – Fojtík 2020, obr. 42:7). Jediné analogie pochází ze slovenské lokality Udiča (Pieta 2006, 134, tab. 2:9) a maďarské lokality Eger-Nagy Eged (Kozubová – Horváth 2019, Abb. 3:5) naznačují, že jejich součástí mohly být zavěšené trojúhelníkové závěsky.

4.4. Brýlovité závěsky (*Spectacle-shaped Pendants*)

Tento typ závěsku byl nalezen na území Moravy pouze na lokalitě Bohdalice-Pavlovice „Ve Žlebcách“ (tab. 1:4–8) v počtu pěti kusů. Nalezené exempláře jsou vyhotoveny z bronzu a velice drobné. Většinou byl tento typ závěsku vyráběn pouze

z jednoho kusu drátu do podoby svinutých růžic. V omezeném množství je nacházíme i na území Maďarska, Chorvatka či Severní Itálie, analogie k těmto Moravským lze shledat ve variantách Hurbanovo (Furmánek 1980, 8) a Leeheim (Wels-Weyrauch 1978, 81–87).

Brýlovité závěšky jsou v době halštatské v podstatě raritou. Jde o typ artefaktu, který je typický výhradně pro starší dobu popelnicových polí (Salaš 2005, 116, Tab: 276:14–22). V rámci období popelnicových polí mají také závěšky na rozdíl od těch halštatských rozdílnou velikost. Na lokalitě Bohdalice Pavlovice „Ve Žlebcách“ mají závěšky rozměry pouze do 5 cm, jedná se tedy o opravdu drobné artefakty. Na území Moravy, ale právě i zahraničních lokalitách v oblasti například Slovenska (Osádka; Sliache), jihozápadního Německa a severního Bavorska (Leeheim; Ladenburg), jsou brýlovité závěšky v období popelnicových polí mnohem větších rozměrů (Wels-Weyrauch 1978, 81–87; Furmánek 1980, 7–8; Čižmář – Čižmářová 2014, 42).

4.5. Cívkovité závěšky (*Coiled-shaped Pendants*)

Cívkovité závěšky jsou typické svým zploštělým středovým vývalem a tenkou válcovitou nožkou. Na Moravě byly nalezeny v počtu celkem deseti kusů a z největší pravděpodobností byly součástí opasek. Drnholec „Holenická pole“ (tab. 11:1); Chornice (tab. 12:9); Klenovice na Hané (tab. 12:28, 29); Lázy (tab. 13:5, 7); Němčice nad Hanou „Zadní dlátka“ (tab. 16:10–11).

Tento typ závěšek neznáme bohužel z Moravy z pohřebišť, ale za to se často objevují na jiných významných lokalitách, jako byly například oppidum Stradonice (Píč 1903, tab. XX:15, 18, 27), či na lokalitě Wederath, D (Haffner – Cordie-Hackenberg 191, Taf. 384:e).

4.6. Destičkovité závěšky (*Plate-shaped Pendants*)

Destičkovité vertikálně prolamované závěšky, také označované díky svému tvaru často jako domečkovité, nalézáme na území Moravy pouze na lokalitě Habrůvka „Býčí skála“ (tab. 5:1–6; 6:1). S podobným označením závěšek na Moravě se setkáváme i ve střední a mladší době bronzové (Salaš 2005, 115), jedná se ovšem o naprosto rozdílný typ závěšek, které na sebe fakticky nenavazují.

V rozích každého jednotlivého závěsku lze pozorovat drobná postranní očka, přičemž v těch spodních jsou zavěšeny páry trojúhelníkových zdobených závěsků. Společně s bambulovitými závěsky, které jsou zmíněné výše, byly součástí ženského skládaného opasku v Habrůvce „Býčí skále“ (Wankel 1882, obr. na str. 402; Parzinger – Nekvasil – Barth 1995, 50–53, Abb. 19, Taf. 20:219a; Golec – Kos 2020, 79).

4.7. Hranolové závěsky (*Prismatic-shaped Pendants*)

Hranolové závěsky byly nalezeny na území Moravy pouze v množství několika kusů, které se od sebe vzájemně odlišovaly malými detaily. Na lokalitě Hustopeče 2 „Šibenky“ H814 (tab. 11:30) nacházíme v žárovém hrobě drobný profilovaný exemplář s kulovitým vývalkem po obou stranách. Na lokalitách Čejkovice „Niva pod silnicí“ (tab. 10:17) a Vedrovice (tab. 18:18) byly nalezeny další dva drobné závěsky lišící se od prvního závěsku přední vypouklou stranou s koncovou částí v podobě kříže. Tento typ závěsků nalzáme i na území Čech a s největší pravděpodobností se jedná opět o opaskové závěsky. V rámci povrchového průzkumu byl detektorem kovů na lokalitě Přelouč v okrese Pardubice objeven ojedinělý hranolový závěsek s vývalky a trojúhelníkovou jamkou určenou pro emailovou složku (Mangel – Jílek 2012, 57, obr. 2:3).

4.8. Hřibovité závěsky (*Mushroom-shaped Pendants*)

Tento typ závěsku byl nalezen v páru jako součást řetízku na pohřebišti na lokalitě Slatinice 1 „stavba železnice“ (tab. 17:16–17). Závěsek má tvar obráceného hříbku, otvor na zavěšení se tak nachází na nožce, hlavička má na sobě rytou výzdobu ve tvaru trojúhelníku.

K hřibovitému závěsku zatím neznáme žádné analogie a podle rozsahu pohřebiště jej datujeme do LT B1b–B2 (Čižmářová 2017, 153–154).

4.9. Kapkovité závěsky (*Drop-shaped Pendants*)

Kapkovitých závěsků bylo nalezeno na rozdíl od předešlého typu na území Moravy již větší množství, a to v různých podobách. Na lokalitě Polkovice (tab. 16:7–8) nalzáme jeden kapkovitý závěsek nezdobený a druhý s mističkovitou vrchní částí snad pro kovovou vložku. Nezdobená obdoba závěsku s vypouklou přední částí společně s variantou s emailovou výzdobou byla nalezena i na lokalitách Pustiměřské Prusy „Letiště“ (tab. 17: 12–13) a Nejdek „Lamplova cihelna“ (tab. 14:18–19). V případě

lokality Hrušky „Prušánky“ byl závěsek složen ze dvou kapkovitých tvarů (tab. 11:24). Na významné lokalitě Němčice nad Hanou nalézáme hned čtyři kapkovité závěsky s emailovou výzdobou (Čižmář – Kolníková 2006b, 346). Tuto variantu pak lze nalézt i v Mušově „Na pískách“ (tab. 14:15) a v Ponětovicích „Podílech“ H2 (tab. 16:18) a H34 (tab. 16:19), kde také nalézáme tuto variantu s obdélným očkem (Čižmářová 2011, tab. 35:16, 47:4). Podobné jsou tomu i závěsky z lokalit Blatnice pod svatým Antonínkem „Díly“ (tab. 9:21) a Víceměřice „Roviny“ (tab. 18: 23–25), kde mají tyto kapkovité závěsky tělo spíše obdélného průřezu.

Tento typ závěsků byl nalezen obvykle na českých i zahraničních lokalitách a také mohl být brán jako opaskový závěsek. Nezdobený spíše obdélně tvarovaný kapkovitý závěsek lze nalézt například v hrobě centrální lokality Dürrnberg v Horním Rakousku (Penninger 1972, Taf. 14:19).

4.10. Košíčkovité závěsky (*Basket-shaped Pendants*)

V případě artefaktů tohoto typu se lze také setkat s označením závěsků jako situlovitých, amforovitých či žaludovitých. První takovýto exemplář byl nalezen na lokalitě Břeclav „Přední čtvrtky“ (tab. 10:5). Byl výrazně tvarovaný s bohatou emailovou výzdobou. Druhý poškozený exemplář známe z lokality Malé Hradisko „Staré Hradisko“ (tab. 19:17). Silně poškozená obdoba k těmto závěskům byla nalezena na lokalitě Břeclav – Stará Břeclav „Žleby“ (tab. 10:11).

Dnes již nezvěstný košíčkovitý závěsek byl také nalezen na lokalitě Ptení „Prajský žlíbek“ (Schulz 1891, 880; Čižmář 2002, 208) a podle popisu byl poněkud rozměrný.

Tento typ závěsků se objevuje i jako součást na opasků nejen na území Moravy, ale i na území severní Itálie v pozdní době halštatské v rámci kultury Golasecca. Doklady jsou ovšem i z území Německa, a to například z lokality Neu-Plötzin (Hundt 1935, 241, Taf. 33:8).

4.11. Kruhové závěsky (*Ring/Sun-shaped Pendants*)

Kruhové závěsky se v různých podobách objevují i v předchozích pravěkých obdobích. Slunce, sluneční božstvo a symbolika byla pro dobu železnou velice důležitou a díky tomuto faktu se v tomto období v rámci Moravy objevuje hned několik různých forem těchto kruhových artefaktů.

Prolamované kruhové závěsky byly na území střední Evropy nalézány již od střední doby bronzové (Wels-Weyrauch 1978, Taf. 18:370–397; Furmánek 1980, Taf. 4:90–95). V době halštatské se od těch středo-bronzových již značně liší. Známe kusy s dvojitým křížem buďto s kruhovým postranním očkem, jako můžeme vidět na příkladu lokality Roštín „Vlčák“ (tab. 8:1–6), nebo s postranním trojúhelníkovým očkem z ženského velmožského hrobu Modřice „Sádky“ H818 (tab. 6:4–5), kde byly oba exempláře součástí skládaného opasku. V případě depotu z lokality Roštín „Vlčák“ se uvažuje že tyto závěsky byly dokonce uměle záměrně poničeny. Analogie nacházíme na lokalitě Thunau am Kamp v dolním Rakousku (Lochner 1998–1999, Abb. 2:7–10). Příkladem kruhového prolamovaného závěsku, který snad byl součástí náhrdelníku, byl kruh z Roštína „Vlčáku“ (tab. 8:11) s jednoduchým středovým křížem, který řadíme do Ha D1. Velmi dobrou analogii nacházíme až v jižních Čechách v pozdně halštatské mohyle 1905 na lokalitě Nemějice (Venclová ed. 2008, obr. 34:4; Michálek 2017, Tab. 174). Jde o kruhový závěsek se čtyřmi ptáčky, kteří pijí se středové mističky. Pokud opomeneme mističku a ptáčky, závěsek má podobnou podstatu jako závěsek z Roštína „Vlčáku“, tedy jednoduchý kříž vyplňující kruh s postranními oky, ve kterých byly v tomto případě zavěšeny trojúhelníkové závěsky.

Jednoduché kruhové závěsky s postranními očky v různém počtu po obvodu nacházíme hned na několika moravských lokalitách. Se čtyřmi oky je nalézáme na lokalitách Roštín „Vlčák“ (tab. 8:11); Provodov „Rysov“ (tab. 7:11–16); Neznámá lokalita (tab. 7:1–5) a Habrůvka „Býčí skála“ (tab. 3:7a), kde byl součástí závěsku litý nezdobený kroužek (tab. 3:7b). Neznámá lokalita (tab. 6:13–16; 7:1) je ovšem místem kde lze najít tento typ závěsků i s pěti očky. Počet postranních ok se různí, známe exemplář se dvěma nebo sedmi očky z lokality Habrůvka „Býčí skála“ (tab. 6:6, 8). Analogie k těmto typům závěsků lze nalézt jak u nás, tak v sousedním Slovensku, například na lokalitách Loštice; Žaškov (Salaš 2005, tab. 196:7; 31:849) či Podbiel a Slizké (Furmánek 1980, Taf. 31:843, 845). Zvláštností je jednoduchý kruh s jedním vnitřním očkem z hrobu H3815 z Modřic „Rybníků“ (tab. 6:2a), který byl nalezen společně s terčovitým závěskem (tab. 6:2a). Se dvěma, nikoliv již kompletními očky ale pouze drobnými knoflíčky, byl nalezen pouze jediný závěsek, a to konkrétně na lokalitě Habrůvka „Býčí skála“ (tab. 3:10).

V následující době laténské jsou závěsky již poněkud jednodušší a zejména menší, **kruhové závěsky s paprsky** připomínají ve své podstatě kola vozů, v některých

případech dokonce ozdobená drobnými nálitky po obvodu. Jsou velice podobné kruhovým závěškům, které se objevují i v mladší době bronzové a bez bližšího kontextu je tedy občas náročné určit kam je zařadit. Určení tedy některých exemplářů může být sporné. Obecně se vyskytuje tento typ závěšků na konci doby latéské. Přičemž lze předpokládat, že se na Moravě vyskytovaly již dříve. Na lokalitě Habrůvka „Býčí skála“ byl nalezen drobný kadlub, který by nám napovídal, že tento typ závěsku se zde objevoval dozajista již v době halštatské, konkrétně alespoň v Ha D1b – D3 (Parzinger – Nekvasil – Barth 1995, Taf. 53:476). Nalezené exempláře z Moravy z mladší doby železné si lze jednoduše rozdělit podle počtu paprsků. Exempláře z lokalit Blatnice pod Svatým Antonínkem „Nádraží“ (tab. 9:23); Bořetice „Díly za dvorem“ (tab. 9:25); Boskovice „Pod Lipníky“ (tab. 9:31); Břeclav (tab. 9:37); Břeclav „Nivečky“ (tab. 10:4); Cetkovice 3 (tab. 10:14); Čejč „Pod hrubou loukou“ (tab. 10:15), Dobromilice „Za rybníčkem“ (tab. 10:22); Dobšice (tab. 10:23); Dubňany „Nivky“ (tab. 11:6); Hostěradice-Míšovice „Dlouhé pole“ (tab. 11:18); Hrušky „Břeclavské Jochy“ (tab. 11:22); Hrušky „Čtvrtě“ (tab. 11:23); Jevíčko „Předměstí“ (tab. 12:14–15); Koválovice u Tištiny „Břehy“ (tab. 12:18); Klenovice na Hané „Noviny“ (tab. 12:21); Malé Hradisko – Oppidum Staré Hradisko (tab. 13:14–16, 19); Moravská Žižkov „Smolíková špice“ (tab. 14:12); Mutěnice „Hrubá louka“ (tab. 14:16); Němčice nad Hanou (tab. 15:3, 5–10); Pavlov-Děvín (tab. 15:20); Podivín „Hruštičky“ (tab. 15:21); Polkovice (tab. 16:13) Příkladky „U Trníčku“ (tab. 17:2); Ptení „Bernovy“ (tab. 17:10); Rakvice „Trávníky pod dědinou“ (tab. 17:14) jsou všechno kruhové závěsky se čtyřmi paprsky.

Na lokalitách Hostěradice-Míšovice „Dlouhé pole“ (tab. 11:19); Malé Hradisko „Staré Hradisko“ (tab. 13: 18); Němčice nad Hanou „Zadní dlátka“ (tab. 15:4) a Ptení „Prajský žlíbek“ (tab. 17:7) najdeme tyto závěsky s celkem šesti paprsky.

Nejméně obvyklé jsou závěsky ze sedmi paprsky, které z Moravy známe z lokalit Malé Hradisko „Staré Hradisko“ (tab. 13: 17) a Měrovice (tab. 13:24).

Velmi pěkně provedenou analogii k těmto latéským závěškům lze nalézt jako součást depotu na maďarské lokalitě Szárazd-Regöly. Součástí depotu, nalezeného v roce 1891, byly kromě zlatých perel a tyčinek právě i zlaté kruhové amulety buď se čtyřmi nebo pěti paprsky (Rustoiu – Berecki 2014, 257, Fig. 3). Analogie lze také nalézt na lokalitě Świbie, například v hrobě H521 (Michnik 2022, 245, Tab. 316:6).

Ojedinělým typem kruhového závěsku je ve své podstatě i zrcadlovitý závěsek a závěsek typu Hofheim Lipka z lokality Malé Hradisko „Staré Hradisko“ (tab. 19: 7) s motivem triskele uvnitř kruhové části. Na území Moravy jde o ojedinělý exemplář. Typ Hofheim Lipka se ale zejména v zahraničí vyskytuje již častěji, a to především v pozdně laténských hrobech, například na lokalitách Hofheim a Kollig (Schönfelder 2002, 266).

Podle nalezených analogií bývají kruhové typy závěsků používány jako součásti především ženské výbavy, a to v několika různých variantách. Kruhové prolamované závěsky byly součástí opasků, terčovité závěsky nejspíše jako součást náhrdelníků, stejně jako tomu bylo v případě laténských exemplářů s paprsky, které vedle krku mohly být umístěny i na zápěstí či v kombinaci se sponou (Endert 1991, 15).

4.12. Křížovité závěsky (*Cross-shaped Pendants*)

Jediný příklad tohoto závěsku nalzáme na sídlišti Biskupice (tab. 9:9) a opět jej lze považovat za závěsek opaskový. Celý předmět je housenkovitě členěný s kruhovým očkem na zavěšení. Kříž jako symbol je sice dnes nejvíce spojený s náboženstvím, objevoval se ovšem již od starověku, kde byl význam například pojen s čtyřmi světovými stranami či živly.

4.13. Kulovité závěsky (*Spherical-shaped Pendants*)

Na lokalitách Hoštice „Sečné louky“ H825 (tab. 11:20) a Břeclav–Stará Břeclav „Žleby“ (tab. 10:10) byly nalezeny opaskové závěsky kulovitěho tvaru. Jediný více zdobený exemplář pochází z lokality Břeclav–Stará Břeclav „Žleby“, jež měl polokruhovitě oko a tělo zdobené žlábkou.

4.14. Kuželovité závěsky (*Conical-shaped Pendants*)

Tento typ závěsků je typický spíše pro mladší dobu železnou, v jejímž rámci nacházíme kuželovité závěsky ve velkém množství, a to v různém provedení. Bývají také považovány za opaskové závěsky o jejich detailní rozdělení se přičinil ve své práci Lukáš Bedáň (Bedáň 2021).

V rámci této kapitole je možno tento typ jednoduše rozdělit podle závěsného oka a výrazně odlišné výzdoby.

Prosté závěsky kruhovým očkem nalézáme na lokalitách Biskupice (tab. 9:8,10); Blatnice pod Svatým Antonínkem „Díly“ (tab. 9:11, 13, 17–22); Bořitov „Písky“ (tab. 9:27); Brno-Líšeň „Staré zámky“ (tab. 9:33); Brno-Maloměřice „Plíže“ H52 (tab. 9:34); Brno-Maloměřice H76 (tab. 9:35–36); Břeclavsko (tab. 9:38); Břeclav „Nivečky“ (tab. 10:3); Diváky (tab. 10:19); Dolní Němčí-Vlčnov „Dřínky“ (tab. 10:26); Drnholec „Holenická pole“ (tab.10:27–29; 11:2); Drnholec „Roviny“ (tab. 11:3–5); Dyjákovice (tab. 11:7); Hluboká u Kunštátu (tab. 11:9–11); Holubice H20 (tab. 11:12–13); Holubice H21 (tab. 11:14–15); Holubice H37 (tab. 11:16–17); Hrušky „Tvrdonické podsedky“ (tab. 19:12); Hustopeče 2 „Šibenky“ H809 (tab. 11:27); Hustopeče 2 „Šibenky“ H838 (tab. 11:28–29); Chornice (tab. 12:1–2; 12:4–5, 10–13); Klenovice na Hané (tab.12:23–27, 30); Klopotovice (tab. 12:31–32); Křenovice H38 (tab. 12:35–36; 19:5); Křepice 2 intravilán obce H1/1976 (tab. 13:1); Lázy (tab. 13:6); Lednice 1 „Herdy“ (tab.13:9); Lehotice (tab. 13:12); Lovčičky 1 „Strážka“ (tab. 13:13); Malé Hradisko „Staré Hradisko“ (tab. tab. 17:20; 19:6, 10); Medlovice I (tab. 13:22); Medlovice „Široké“ (tab. 13:21); Měrovice (tab. 13:25–28); Městečko Trnávka (tab. 13:32); Mikulov „U Aleje“ (tab. 14:3–4); Milovice „Spitzhübel“ (tab.14:8); Místřín (tab. 14:9); Mušov „Na pískách“ (tab. 14:13–14); Náklo (tab. 14:17); Němčice nad Hanou „Daňka“ (tab. 15:1); Němčice nad Hanou „Pastviska“ (tab. 14:27–30); Němčice nad Hanou; Nížkovice „Záhumenice“ (tab.15:11–14); Ostrožská Nová Ves „Nad drahami“ (tab. 15:15); Polkovice (tab. 15:23 – 28; 16:1–2, 5); Polkovice „Široký“ (tab. 16:15); Polkovice „Trávníky“ (tab. 16:16–17); Postoupky „intravilán obce“ (tab. 19:12–13); Poštorná „Krátké vrchy“ (tab. 16:22); Přerov-Předmostí I „Cihelna“ (tab. 16:23); Ptení „Prajský žlíbek“; Ptení „Mlýnsko“ (tab. 17:11); Rousínov H823 (tab. 17:15); Švábenice (tab. 18:5); Těšice (tab. 18:6, 10); Tištín (tab. 18:11–13); Újezd u Brna (tab. 18:15); Vacenovice „Velká niva“ (tab. 18:16); Velké Bílovice „Pod Předníma“ (tab.18:19); Víceměřice „Roviny“ (tab. 18:26–31).

Závěsky s obdélným očkem nalézáme na lokalitách Blatnice pod Svatým Antonínkem „Díly“ (tab. 9:12, 14–16); Bořetice „Panské“ (tab. 9:26); Bořitov (tab. 9:29), Břeclav „Hrudy“ (tab. 10:1–2); Břeclav – Stará Břeclav „Žleby“ (tab. 10:6–9); Čejkovice „Niva pod silnicí“ (tab. 10:16); Hrušky „Tvrdonické podsedky“ (tab. 19:3–4); Jevíčko „Předměstí“ (tab. 12:16–17); Ladná „Padělky“ (tab. 13:2); Lanžhot „Horní štěpnice“ (tab. 13:4); Lanžhot „Kostická váha/Za hrůzů“ (tab. 13:3); Lednice 1 „Herdy“ (tab. 13:8); Lednice - „Podholmy“ (tab. 13:10); Mikulov „Nad Valtickou silnicí“ (tab. 14:2); Mikulov „U celnice“ (tab. 14:6); Milovice „Bulharsko“ (tab. 14:7); Němčice nad Hanou;

Podivín „Vrt“ (tab. 15:22); Polkovice (tab. 16:3–4); Těšice (tab. 18:8); Tvrdonice „Pole od Týnecka (tab. 18:14); Vacenovice „Velká niva“ (tab. 18:17); Velké Bílovice „Pod Předníma“ (tab. 18:20–21).

Emailovou výzdobu byla objevena v rámci závěšků z lokalit Bořitov „Písky“ (tab. 9:27); Břeclav – Stará Břeclav „Žleby“ (tab. 10:9); Čejkovice „Niva pod silnicí“ (tab. 10:16); Hluboká u Kunštátu (tab. 11:9–11); Chornice (tab. 12:13); Lednice „Podholmy“ (tab. 13:10); Malé Hradisko „Staré Hradisko“ (tab. 17:20); Mikulov „U Aleje“ (tab. 14:4); Němčice nad Hanou (tab. 14:30); Podivín „Vrt“ (tab. 15:22); Velké Bílovice „Pod Předníma“ (tab. 18:21).

Na lokalitě Dobromilice (tab. 10:21) se nachází kuželovitý závěsek s provrtaným otvorem ve vrchní a střední části.

Velké množství kuželovitých závěšků nalezneme i na území Čech. Na lokalitě České Kopisty a Lovosice „Reiserova cihelna“ nalézáme v hrobech pár kuželovitých závěšků na řetízku (Zápotocký 1973, 140, 145; obr. 4:4; 9:13).

Určitým nejistým typem snad kuželovitého závěsku je exemplář z lokality Polkovice „Široký“ (tab. 16:14). Je vysoce členěný s poměrně velkým čtvercovým otvorem uprostřed a se spodní částí s trojúhelníkovým motivem, ale tvarově je nejbližší právě kuželovitým závěškům.

Tento typ závěšků se vyráběl z bronzu i železa. Zařadit je lze již od LT B2 s nejprostšími typy až po LT D1 včetně. Obecně ovšem platí, že méně profilované kuželovité závěšky jsou starší než ty více profilované.

4.15. Sekerkovité závěšky (*Hatchet-shaped Pendants*)

Na lokalitě Ptení „Prajský žlíbek“ (tab. 17:8–9) nalézáme dva železné závěšky v podobě sekerky.

Z území Moravy nejsou pro tento typ závěsku žádné analogie. V Čechách nalézáme podobné závěšky na oppidu Stradonice (Rybová – Drda 194, Fig. 34:16; Spehr 2005, Abb. 14: 11–12) ve Švýcarsku poté na lokalitě Zwiefalten-Mörsingen (Pauli 1975, 118, Abb. 14:2) a v Maďarsku na lokalitě Velem Szent Vid (von Miske 1908, 62).

Jisté období těchto závěsků se v bronzovém provedení objevují již v době halštatské, například na lokalitách Dürrenberg a Este (Warneke 1999, 147). Typicky železné sekerkovité závěsky jsou ale známy až pro pozdní dobu laténskou (Hlava 2014, 263, obr. 5:16–17).

4.16. Terčovitě tvarované závěsky (*Target-shaped Pendants*)

Jako samostatný typ kovových závěsků si lze vydělit i terčovitě tvarované exempláře. V literatuře je často tento typ řazen mezi kruhové závěsky, ovšem pro svoji práci jsem se rozhodla je vymezit do samostatné kategorie.

Terčovitě kruhové závěsky si můžeme rozdělit do dvou skupin – terčovitě kruhové závěsky s očky a jednoduché. Do první skupiny si lze zařadit ojedinělý železný plný závěsek z lokality Habrůvky „Býčí skála“ (tab. 3:9). Jednoduché terčovitě kruhové závěsky se nachází na lokalitách Modřice „Rybníky“ H3815 (tab. 6:2b), jež datujeme do Ha C2. Ze sociálního hlediska šlo o velmožský dvojhrob. Právě kostra ženy na sobě měla z korálek sestavený náhrdelník, jehož součástí byly i závěsky, z nichž jeden z nich lze označit jako terčovitý. Podobně nošen mohl snad být i exemplár z Modřic „Rybníků“ H3846 (tab. 6:3) datovaný stejně jako předchozí kruh do Ha C2 (Golec – Fojtík 2020, obr. 68).

4.17. Trojboké závěsky (*Three-sided Pendants*)

Tyto drobné závěsky připomínají vzhledem snad šipku či kopí. Trojboký jehlan je ozdobený rytými očky a je zakončen drobnou kuličkou. Z jehlánku vede úzká tyčinka zakončená kruhovým očkem na zavěšení. K tomuto typu závěsků bohužel nenalzáme žádné analogie.

Na Moravě byly nalezeny v počtu deseti kusů pouze na lokalitě Habrůvka „Býčí skála“ (tab. 4:1–10) a datujeme je do Ha D1b–D3 (Parzinger – Nekvasil – Barth 1995, 54; Stloukal – Nekvasil 2015, 118).

4.18. Trojúhelníkové závěsky (*Triangular-shaped Pendants*)

Také často označovány jako triangulární, či lichoběžníkové závěsky nacházíme v průběhu celé doby železné. Jsou typické svým tvarem a bývají často součástí jiných

předmětů, a dokonce i jiných závěšků (bambulovité, destičkovité etc.). Lze se setkat i s označením chrastítka (díky zvuku které drobné amulety tvoří samy o sebe).

Stejně jako kuželovité závěšky jsou typickými pro dobu laténskou, jsou trojúhelníkové závěšky typické pro dobu halštatskou.

S nezdobenými trojúhelníkovými závěšky se setkáváme na lokalitách Bohdalice-Pavlovice „Ve Žlebcách“ (tab. 2:1–3, 13–14; 3:1–5); Habrůvka „Býčí skála“ (tab. 3:11–12); Mohelno „U sv. Antonička“ (tab. 6:8–9) a na Neznámé lokalitě (tab. 6:12); Popovice H1 (tab. 7:9); Pustiměř (tab. 8:12); Velké Hostěradky „Skřípov“ (tab. 9: 1–4); Víceměřice „Zadní dlátka“ (tab. 9:5) a železný nezdobený pár na lokalitě Orlovice „Lysá hora“ (tab. 19:5–6). Pro analogie se nemusíme dívat příliš daleko. Tento typ trojúhelníkových závěšků byl nalezen například na lokalitě Maiersch v Dolním Rakousku (Berg 1962, Taf. 23:1) a významné lokalitě Hallstatt (Kromer 1959, Taf. 62:2).

Zdobené trojúhelníkové závěšky z doby halštatské nesou buď pukličkovitě vybíjenou výzdobu, jako tomu bylo na lokalitách Bohdalice-Pavlovice „Ve Žlebcách“ (tab. 2:4–12); Habrůvka „Býčí skála“ (tab. 4:11–17; 5:1 – 6; 6:1); Mohelno „U sv. Antonička“; Roštín „Vlčák“ (tab. 8:7–10); Ohrozim „Za Farou“ K500 (tab. 7:7); Polkovice „Ostrov“ (tab. 7:8) anebo výzdobu s drobnými očky z lokality Bohdalice-Pavlovice „Ve Žlebcách“ (tab. 1:18–19) a Habrůvka „Býčí skála“ (tab. 3:13b, 15–16), na které nacházíme i jeden závěsek s kombinací pukličkovité výzdoby s výzdobou s očky.

4.19. Tyčinkovité závěšky (*Rod-shaped Pendants*)

Jedná se o drobné úzké tyčinky vyráběných ze slitin mědi či železa a často byly také součástí opasků.

Na lokalitách Blatnice pod Svatým Antonínkem „Díly“ (tab. 9:20); Blučina „Hřbitovní ulice“ H2 (tab. 9:24); Drnholec „Holenická pole“ (tab. 10:30); Křenovice H20 (tab. 12:33–34); Malé Hradisko „Staré Hradisko“ (tab. 17:21–24; 19:8–9) má tento typ drobné kruhové očko na zavěšení.

Poněkud rozdílné tyčinkovité závěšky nalzáme na lokalitě Postoupky „intravilán obce“. Stejně jako křížovité závěšky jsou po celé délce housenkovitě členěné s větším vývalkem uprostřed. V tomto případě byly součástí většího zdobeného závěsku.

Analogie k tomuto typu závěsku lze nalézt ve Slovinsku na lokalitách Novo město nebo Ljubčina (Pirkmajer 1991, Taf. 21:141; Čižmář 2002, 215).

4.20. Válcovité závěsky (*Cylindrical-shaped Pendants*)

Na území Moravy bylo nalezeno několik různých variant válcovitých (opaskových) závěsků. Na lokalitě Medlovice II (tab. 13:23) je drobnější exemplář s vývalkem v horní části a profilovanou koncovou částí. Tento závěsek je podobný tomu nalezeného na lokalitě Měrovice (tab. 13:29), který ovšem nemá zdobenou koncovou část, která je naopak protáhlá do tvaru tyčinky. Nejvíce odlišný je závěsek, který nacházíme na lokalitě Malé Hradisko „Staré Hradisko“ (tab. 19:11) a je typický svým destičkovitým ukončením.

4.21. Vějířovité závěsky (*Fan-shaped Pendants*)

Jedná se o ploché závěsky obdélného průřezu s kruhovým očkem na zavěšení, které po většinou mají emailovou výzdobu. Jejich koncová část je často opatřena plastickou výzdobou a často byly také součástí opasků.

Závěsky s pouze vějířovitou horní částí nacházíme na lokalitách Klenovice na Hané „Noviny“ (tab. 12:19–20); Měrovice (tab. 13:30); Polkovice (tab. 16:9) a Těšice (tab. 18:9).

Exempláře dalších vějířovitých závěsků, ale tentokrát již s horní i dolní částí emailovitě zdobenou nacházíme na Brno-Líšeň „Staré zámky“ (tab. 9:32); Břeclav – Stará Břeclav „Žleby“ (tab. 10:12–13); Čejkovice „Úzké úlehle“ (tab. 10:18); Hulín „U Isidorka“ obj. 859 (tab. 11:26); Chornice (tab. 12:6); Pavlov-Děvín (tab. 15:19); Velké Bílovice „Pod Předníma“ (tab. 18:22).

4.22. Zoomorfní závěsky (*Zoomorphic Pendants*)

Zvířata, ať již domestikovaná či divoká byla uctívána nejen v době železné. Lidé spíše, než samotná zvířata uctívali vlastnosti, které jednotlivým zvířatům přisuzovali.

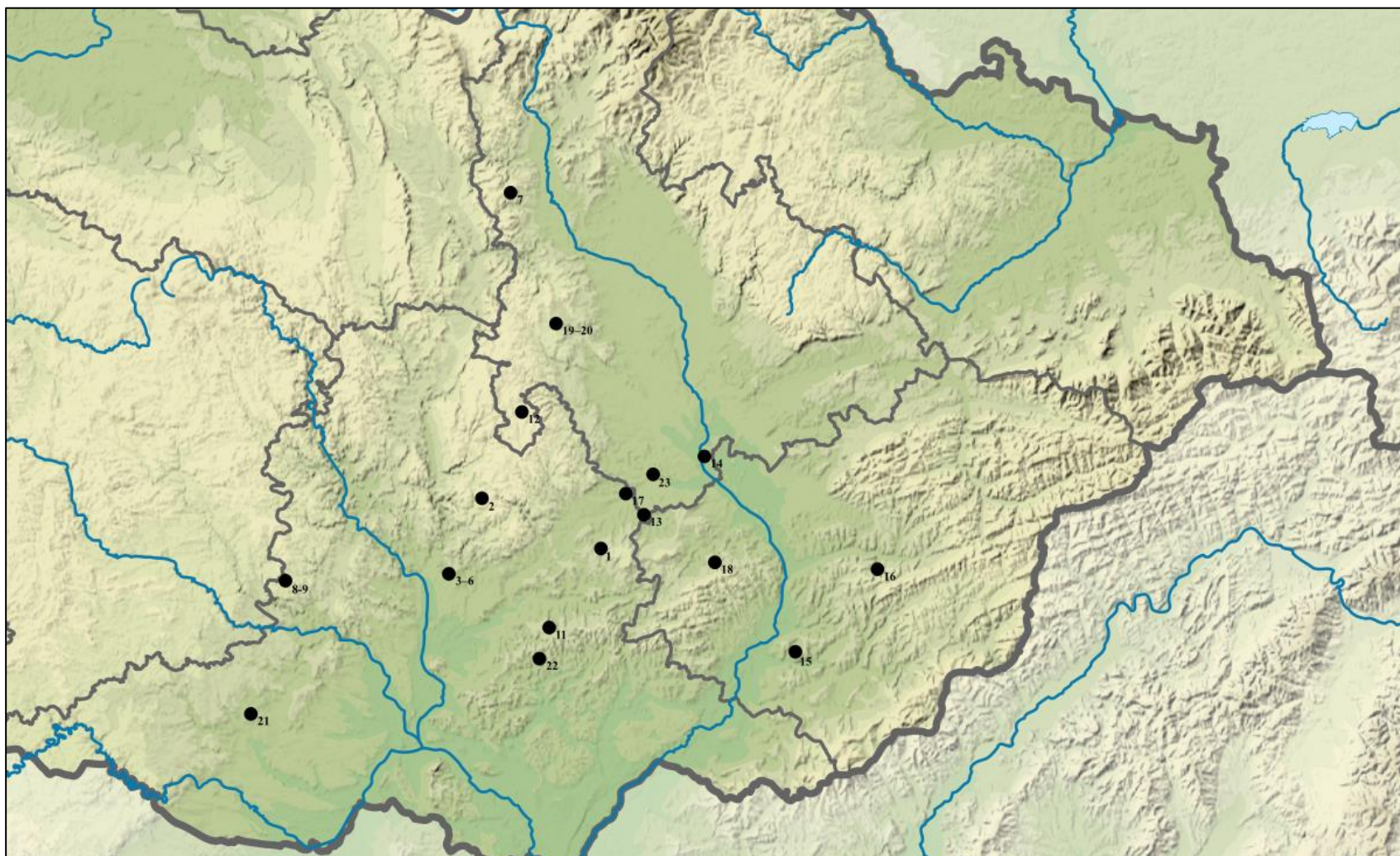
Z doby halštatské známe celkem dva příklady zoomorfních závěsků. Na lokalitě Modřice „Sádky“ H1800 (tab. 6:6) nalézáme bronzového koníčka s otiskem papilárních linií. Závěsek ve tvaru koníčka nalézáme například i na slovenské lokalitě Skerešovo

(Pieta 1982, obr. 3). Druhým bronzovým závěskem je beránek z lokality Mohelnice „cukrovar“ H5 (tab. 6:7), jehož analogie z doby bronzové nalézáme například na území Chorvatka či Rumunska (Bouzek 2011, 6–7, obr. 60:3, 6–7).

Zoomorfní závěsky v podobě ptáka nacházíme na lokalitách Němčice nad Hanou (Čižmář 2012b, 155–157) v počtu dvou kusů (tab. 14:25–26). Divoké prase, které bylo pro keltský lid velice významné, reprezentující mužnost, houževnost a sílu válečníka nalézáme na lokalitě Přisnotice (tab. 16:24). Na lokalitě Malé Hradisko „Staré Hradisko“ (tab. 18: 3–4) byl nalezen závěsek snad v podobě psa/šelmy a jelena/srnky.

Bronzové zoomorfní závěsky nalézáme například i jako součást rozsáhlého depotu na hradisku Plavecké podhradí „Pohanská“ (Čambal 2015, 42, obr. 3).

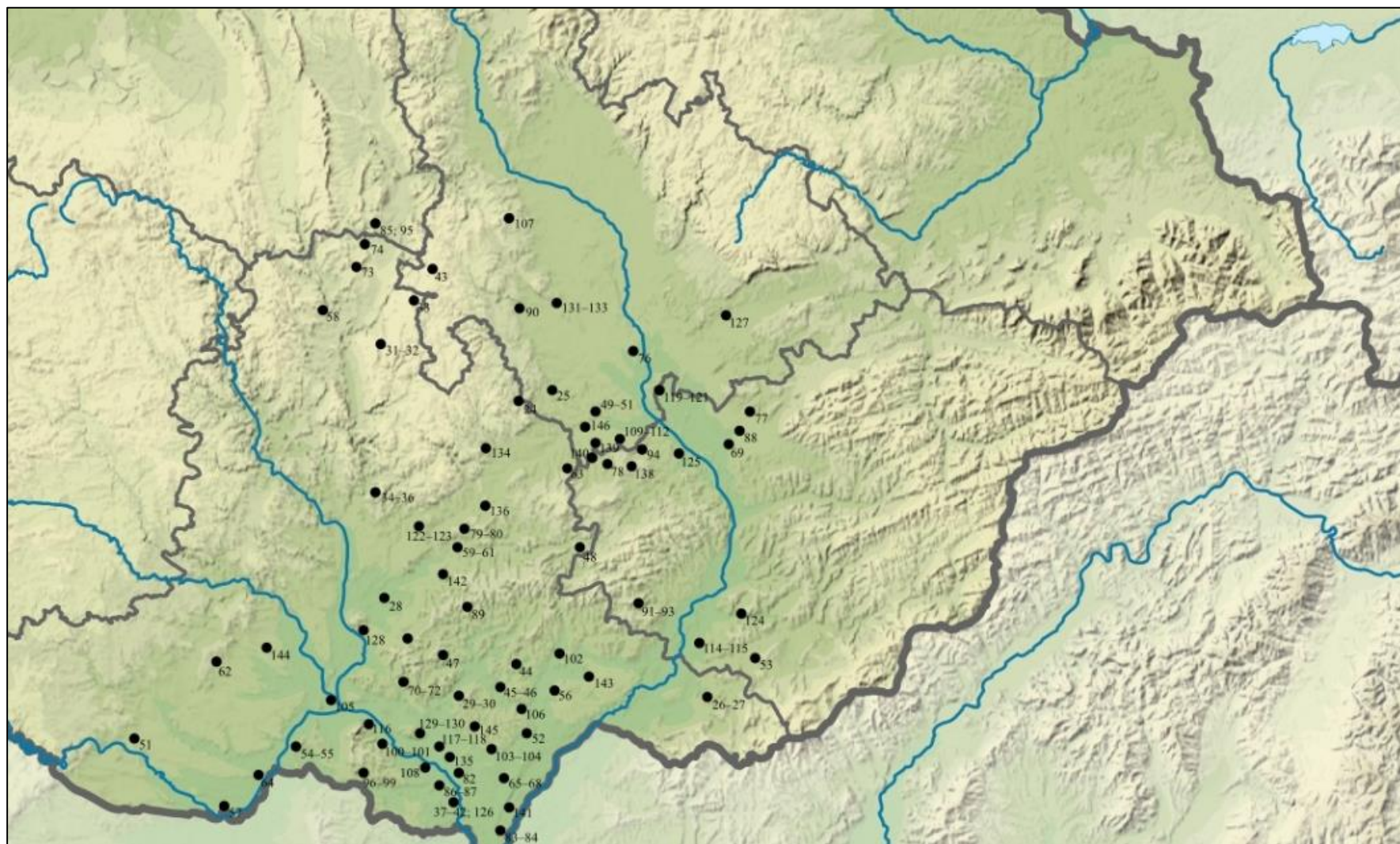
Složený závěsek z lokality Postoupky „intravilán obce“ (tab. 16:21) nebyl sice typicky zoomorfním, ale nacházíme na něm zoomorfní prvky. Je výrazně profilovaný s očky ve spodní části, na nichž jsou zavěšeny poškozené housenkovitě tyčinkovité závěsky. Po bocích základny jsou umístěny stylizované zvířecí hlavy. Tento typ závěsků byl významnou složkou ženských krojů. Z Moravy se jedná o jediný nález, objeven byl ovšem i třeba na území Rakouska, a to například na lokalitě Teurnia – Holzer Berg (Gugl 2001, 327, Abb. 5:7), nebo Novo město-Beletov vrt a Ljubična (Pirkmajer 1991, 21:141).

Obr. 10. Mapa lokalit se závěšky doby halštatské. Čísla odpovídají údajům v katalogu lokalit (lokality podle obr. 11).

Č.	Lokalita	Datace	KK	NK	Antr.	Bamb.	Bikon.	Brýl.	Dest.	Kruh.	Trojb.	Trojúh.	Zoom.	Celkem
1.	Bohdalice–Pavlovice „Ve Žlebách“, okr. Vyškov	Ha D1	PS	D	3		9	5				53		70
2.	Habrůvka „Býčí skála“, okr. Blansko	Ha D1b–Ha D3	HS/PS	D		7			7	6	10	13		43
3.	Modřice „Rybníky“ H3815, okr. Brno–venkov	Ha C2a	HS	KH						1				1
4.	Modřice „Rybníky“ H3846, okr. Brno–venkov	Ha C2	HS	KH						1				1
5.	Modřice „Sádky“ H818, okr. Brno–venkov	Ha D1b	HS	KH						2				2
6.	Modřice „Sádky“ H1800, okr. Brno–venkov	Ha C2b	HS	BH									1	1
7.	Mohelnice „cukrovar“ H5, okr. Šumperk	Ha C–D	PS	H									1	1
8.	Mohelno „Na Černých“ H11, okr. Třebíč	Ha D1	HS	KH						1				1
9.	Mohelno „U Sv. Antonička“ mohyla 1, okr. Třebíč	Ha C–D	HS	H								2		2
10.	Neznámá lokalita (dříve Uherské Hradiště)	Ha D1–D2	PS	D	2					9		2		13
11.	Nížkovice „Nížkovické boří“, okr. Vyškov	Ha D	HS	D	1									1
12.	Ohrozim „Za Farou“ K500, okr. Prostějov	Ha C–D	PS	S								1		1
13.	Orlovice „Lysá hora“, okr. Vyškov	Ha C2	PS	ŽH								2		2
14.	Polkovice „Ostrov“, okr. Přerov	Ha C–D	PS	ON								1		1
15.	Popovice H1, okr. Brno–venkov	Ha C–D	HS	KH								2		2
16.	Provodov „Rysov“, okr. Zlín	Ha D1–D2	PS	D	1					6				7
17.	Pustiměř, okr. Vyškov	Ha C–D	HS	ON								1		1
18.	Roštín „Vlčák“, okr. Kroměříž	Ha D1	PS	D						7		4		11
19.	Slatinice „Pasuňk“, okr. Olomouc	Ha D1–D2	PS	ON			1							1
20.	Slatinice „U Vodárny“, okr. Olomouc	Ha D1	PS	-	1									1
21.	Těšetice–Kyjovice „Sutny“, obj. 1626, okr. Znojmo	Ha D2–D3	BHS	S		1								1
22.	Velké Hostěrádky „Skřípov“ H12, okr. Břeclav	Ha C2	HS	KH								4		4
23.	Víceměřice „Zadní dlátka“, okr. Prostějov	Ha C–D	PS	S						1		1		2
					8	8	10	5	7	34	10	86	2	170

Obr. 11. Přehledová tabulka moravských halštatských lokalit se závěsky a jejich typy. KK – kulturní kontext, PS – platěnická skupina (Ha C–D1), HS – horákovská skupina (Ha C–D1), BHS – bývalá horákovská skupina (Ha D2–D3); NK – nálezový kontext, D – depot, KH – kostrový hrob, BH – birituální hrob, H – hrob, S – sídliště, ŽH – žárový hrob, ON – ojedinelý nález; antr. – antropomorfní závěsky; bamb. – bambulovité závěsky; bikon. – bikónické závěsky; brýl. – brýlovité závěsky; dest. – destičkovité závěsky; kruh. – kruhové závěsky; trojb. – trojboké závěsky; trojúh. – trojúhelníkové závěsky; zoom. – zoomorfní závěsky.

obr. 12. Mapa Moravy s kovovými závěsky doby laténské. Čísla odpovídají údajům v katalogu lokalit (lokality podle obr. 13).

Č.	Lokalita	Datace	KK	NK	Antr.	Cív.	Hran.	Hřib.	Kap.	Koš.	Kruh.	Kříž.	Kul.	Kuž.	Sek.	Tyč.	Válc.	Věd.	Věj.	Zoom.	Cel k.
24.	Bedihošť, okr. Prostějov	LT C2–D1	LK	-	1																1
25.	Biskupice, okr. Prostějov	LT C1–C2	LK	S								1		2							3
26.	Blantnice pod Svatým Antonínkem „Díly“, okr. Hodonín	LT C1–D1	LK	PS					2					9		1					12
27.	Blantnice pod Svatým Antonínkem, okr. Hodonín	LT B2–C1	LK	PS							1										1
28.	Blučina „Hřbitovní ulice“ H2, okr. Brno-venkov	LT B2–C1	LK	KH												1					1
29.	Bořetice „Díly za Dvorem“, okr. Břeclav	LT D1	LK	-							1										1
30.	Bořetice „Panské“, okr. Břeclav	LT C2–D1	LK	-										1							1
31.	Bořítov, okr. Blansko	LT C2–D1	LK	DN	2									1							3
32.	Bořítov „Pisky“, okr. Blansko	LT C2–D1	LK	DN										2							2
33.	Boskovice „Pod Lipníky“, okr. Blansko	LT D1	LK	DN							1										1
34.	Brno-Líšeň „Staré zámky“, okr. Brno-město	LT C2–D1	LK	S										1						1	2
35.	Brno-Maloměřice „Plíže“ H52, okr. Brno-město	LTB2b–C1a	LK	KH										1							1
36.	Brno-Maloměřice H76, okr. Brno-město	LTB2b–C1a	LK	KH										2							2
37.	Břeclavsko, okr. Břeclav	LT C2	LK	DN										1							1
38.	Břeclav, okr. Břeclav	LT D1	LK	-							1										1
39.	Břeclav „Hrudy“, okr. Břeclav	LT C–D	LK	-										2							2
40.	Břeclav „Nivečky“, okr. Břeclav	LT C–D	LK	DN							1			1							2
41.	Břeclav „Přední čtvrtky“, okr. Břeclav	LT C1–D1	LK	DN						1											1
42.	Břeclav – Stará Břeclav „Žleby“, okr. Břeclav	LT C2–D2	LK	-						1			1	5						2	9
43.	Cetkovice 3, okr. Blansko	LT D1	LK	S							1										1
44.	Čejč „Pod hrubou loukou“, okr. Hodonín	LT D1	LK	-							1										1
45.	Čejkovice „Niva pod silnicí“, okr. Hodonín	LT C2–D1	LK	-			1							1							2
46.	Čejkovice „Úzké úlehle“, okr. Hodonín	LT C1–C2	LK	-																1	1

47.	Diváky, okr. Břeclav	LT B2b–C1a	LK	H												2				2
48.	Dobročkovice, okr. Vyškov	LT C2–D1	LK	-	1															1
49.	Dobromilice, okr. Prostějov	LT B2–C1	LK	-												1				1
50.	Dobromilice „Za rybníčkem“, okr. Prostějov	LT D1	LK	-					1											1
51.	Dobšice, okr. Znojmo	LT D1	LK	-					1											1
52.	Dolní Bojanovice, okr. Hodonín	LT C2–D1	LK	-	1				1											2
53.	Dolní Němčí-Vlčnov „Dřínky“, okr. Uherské Hradiště	LT C2–D1	LK	DN											1					1
54.	Drnholec „Holenická pole“, okr. Břeclav	LT C1–C2	LK	DN		1										4		1		6
55.	Drnholec „Roviny“, okr. Břeclav	LT C2–D1	LK	DN												3				3
56.	Dubňany „Nivky“, okr. Hodonín	LT D1	LK	-					1											1
57.	Dyjákovice, okr. Znojmo	LT C2–D1	LK	-	1											1				2
58.	Hluboká u Kunštátu, okr. Blansko	LT C2–D1	LK	-												3				3
59.	Holubice H20, okr. Vyškov	LT B2b–C1a	LK	KH												2				2
60.	Holubice H21, okr. Vyškov	LT B2b–C1a	LK	KH												2				2
61.	Holubice H37, okr. Vyškov	LT B2b–C1a	LK	KH												2				2
62.	Hostěradice – Míšovice „Dlouhé pole“, okr. Znojmo	LT D1	LK	-					2											2
63.	Hoštice „Sečné louky“ H825, okr. Vyškov	LT B2b–C1a	LK	H												1				1
64.	Hrabětice, okr. Znojmo	LT C2–D1	LK	-	1															1
65.	Hrušky „Břeclavské Jochy“, okr. Břeclav	LT C2–D1	LK	-					1											1
66.	Hrušky „Čtvrtě“, okr. Břeclav	LT D1	LK	-					1											1
67.	Hrušky „Prušánky“, okr. Břeclav	LT C1							1											1
68.	Hrušky „Tvrdonické podsedky“, okr. Břeclav	LT C–D1	LK	-					1							4				5

69.	Hulín „U Isidorka“ obj. 859, okr. Kroměříž	LT C1–C2	LK	S														1		1		
70.	Hustopeče 2 „Šibenky“ H809, okr. Břeclav	LT B2b–C1a	LK	KH								1										
71.	Hustopeče 2 „Šibenky“ H838, okr. Břeclav	LT B2b–C1a	LK	KH								2								2		
72.	Chornice, okr. Svitavy	LT C1–D1	LK	S	1	1												1		13		
74.	Jevíčko „Předměstí“, okr. Svitavy	LT C1–D1	LK	-							2									4		
75.	Klenovice na Hané, okr. Prostějov	LT C2–D1	LK	-	1	2														9		
76.	Klenovice na Hané „Noviny“, okr. Prostějov	LT C2–D1	LK	DN							1							2		3		
77.	Klopotovice, okr. Prostějov	LT C1–C2	LK	-																2		
78.	Koválovice u Tištiny „Břehy“, okr. Prostějov	LT D1	LK	-							1									1		
79.	Křenovice H20, okr. Vyškov	LT B2b–C1	LK	KH														2		2		
80.	Křenovice H38, okr. Vyškov	LT B2	LK	KH																4		
81.	Křepice 2 intravilán obce H1/1976, okr. Břeclav	LT C1	LK	H																2		
82.	Ladná „Padělky“, okr. Břeclav	LT C–D	LK	DN																1		
83.	Lanžhot „Horní štepnice“, okr. Břeclav	LT C–D	LK	DN																1		
84.	Lanžhot „Kostická váha/Za hrůzů“, okr. Břeclav	LT C–D	LK	-																1		
85.	Lázy, okr. Svitavy	LT C1–C2	LK	-		2														3		
86.	Lednice 1 „Herdy“, okr. Břeclav	LT B2–C1	LK	-																2		
87.	Lednice „Podholmy“, okr. Břeclav	LT C2–D1	LK	-	1															2		
88.	Lechotice, okr. Kroměříž	LT C1–C2	LK	-																1		
89.	Lovčičky 1 „Strážka“ H2, okr. Vyškov	LT B2b–C1a	LK	H																1		
90.	Malé Hradisko „Staré Hradisko“, okr. Prostějov	LT C2–D1	LK	S	5					1	7							6	1	2	2	23
91.	Medlovice I., okr. Vyškov	LT C1–C2	LK	-																1		
92.	Medlovice II, okr. Vyškov	LT C–D1	LK	DN															1		1	
93.	Medlovice „Široké“, okr. Vyškov	LT C2–D1	LK	DN																2	2	

94.	Měrovíce, okr. Přerov	LT C2-D1	LK	-							1			5			1		1		8
95.	Městečko Trnávka, okr. Svitavy	LT C1-C2	LK	S										1							1
96.	Mikulov, okr. Břeclav	LT C2-D1	LK	-	1																1
97.	Mikulov „Nad Valtickou silnicí“, okr. Břeclav	LT C2-D1	LK	DN										1							1
98.	Mikulov „U Aleje“, okr. Břeclav	LT C2-D1	LK	DN										3							3
99.	Mikulov „U Celnice“, okr. Břeclav	LT C2	LK	-										1							1
100.	Milovice „Bulharsko“, okr. Břeclav	LT C2	LK	DN										1							1
101.	Milovice „Spitzhübel“, okr. Břeclav	LT B2-C1	LK	-										1							1
102.	Mistřín, okr. Hodonín	LT B2-C1	LK	-										1							1
103.	Moravský Žižkov, okr. Břeclav	LT C2-D1	LK	-	2																2
104.	Moravský Žižkov „Smolíkova špice“, okr. Břeclav	LT C2-D1	LK	-							1										1
105.	Mušov „Na pískách“, okr. Brno-venkov	LT C1-D1	LK	DN					1					2							3
106.	Mutěnice „Hrubá louka“, okr. Hodonín	LT D1	LK	-							1										1
107.	Náklo, okr. Olomouc	LT C2-D1	LK	-										1							1
108.	Nejdek „Lamplova cihelna“, okr. Břeclav	LT B2 – C1a	LK	KH				2													2
109.	Němčice nad Hanou, okr. Prostějov	LT C1-C2	LK	S	5			4						39						2	52
110.	Němčice nad Hanou „Pastviska“, okr. Prostějov	LT C2-D1	LK	DN										4							4
111.	Němčice nad Hanou „Daňka“, okr. Prostějov	LT C1	LK	DN										1							2
112.	Němčice nad Hanou „Zadní dlátka“, okr. Prostějov	LT D1	LK	-							8										8
113.	Nížkovice „Záhumenice“ H9, okr. Vyškov	LT B2b – C1a	LK	H										4							4
114.	Ostrožská Nová Ves „Nad drahami“, okr. Hodonín	LT C1-D1	LK	-										3							3

115	Ostrožská Nová Ves „Padělky“, okr. Hodonín	LT B2-C1	LK	DN										1						1
116	Pavlov-Děvín, okr. Břeclav	LT C2-D1	LK	-						1							1			2
117	Podivín „Hruštičky“, okr. Břeclav	LT D1	LK	-						1										1
118	Podivín „Vrt“, okr. Břeclav	LT B2b- C1a	LK	KH										1						1
119	Polkovice, okr. Břeclav	LT B2-D1	LK	-	1	2			2		1		1	11				1		19
120	Polkovice „Široký“, okr. Břeclav	LT C1-C2	LK	-										1						2
121	Polkovice „Trávníky“, okr. Přerov	LT C1-D1	LK	-										2						2
122	Ponětovice „Podíly“ H2, okr. Brno-venkov	LT B2a- C1a	LK	ŽH					1											1
123	Ponětovice „Podíly“ H34, okr. Brno-venkov	LT B2- C1a	LK	ŽH					1											1
124	Popovice, okr. Kroměříž	LT C1	LK	H									1							1
125	Postoupky – intravilán obce, okr. Kroměříž	LT B2b- C1a	LK	H										2						3
126	Poštorná „Krátké vrchy“, okr. Břeclav	LT C	LK	-										1						1
127	Přerov-Předmostí 1 „Cihelna“, okr. Přerov	LT B2b- C1a	LK	KH										1						1
128	Přísnovice, okr. Brno- venkov	LT C	LK	-															1	1
129	Přítluky, okr. Břeclav	LT C2-D1	LK	-	1															
130	Přítluky „U Trníčku“, okr. Břeclav	LT D1	LK	-						1										1
131	Ptení „Prajský žlíbek“, okr. Prostějov	LT D1	LK	D	3				1	1						2				8
132	Ptení „Bernovy“, okr. Prostějov	LT D1	LK	-						1										1
133	Ptení „Mlýnsko“, okr. Prostějov	LT B2b- C1a	LK	H										1						1
134	Pustiměřské Prusy „Letiště“ H2, okr. Vyškov	LT B2- C1a	LK	H					2											2
135	Rakvice „Trávníky pod dědinou“, okr. Břeclav	LT D1	LK	1						1										1
136	Rousínov H823, okr. Vyškov	LT B2b- C1a	LK	KH										1						1

137	Slatinice 1 stavba železnice, okr. olomouc	LT C1	LK	H				2											2		
138	Švábenice, okr. Vyškov	LT C2	LK	-								1							1		
139	Těšice, okr. Prostějov	LT C1–C2	LK	-								4				1			5		
140	Tištín, okr. Prostějov	LT C1–C2	LK	-								3							3		
141	Tvrdonice „Pole od Týnecka“, okr. Břeclav	LT C2–D1	LK	-								1							1		
142	Újezd u Brna, okr. Brno- venkov	LT C2–D1	LK	S								1							1		
143	Vacenovice „Velká niva“, okr. Hodonín	LT C1–C2	LK	-								2							2		
144	Vedrovice, okr. Znojma	LT C2	LK	-		1													1		
145	Velké Bílovice „Pod Předníma“, okr. Břeclav	LT C2–D1	LK	-								3				1			4		
146	Víceměřice „Roviny“, okr. Prostějov	LT C1–C2	LK	-				3				6							9		
					28	8	2	2	19	4	45	1	4	207	2	11	3	2	13	5	356

Obr. 13. Přehledová tabulka moravských laténských lokalit se závěsky a jejich typy. KK – kulturní kontext; NK – nálezový kontext, S – sídliště, H – hrob, KH – kostrový hrob, ŽH – žárový hrob, D – depot; DN – detektorový nález; antr. – antropomorfní závěsky; cív. – cívkovité závěsky; hran. – hranolovité závěsky; hřib. – hřibovité závěsky; kap. – kapkovité závěsky; koš. – košíčkovité závěsky; kruh. – kruhové závěsky; kříž. – křížovité závěsky; kul. – kulovité závěsky; kuž. – kuželovité závěsky; sek. – sekerovité závěsky; tyč. – tyčinkovité závěsky; válc. – válcovité závěsky; věd. – vědérkovité závěsky; věj. - vějířkovité závěsky; zoom. – zoomorfní závěsky.

5. Chronologie a nálezové kontexty

5.1. Chronologie kovových závěsků na Moravě

Kovové závěšky na území Moravy nalézáme v rámci jak starší, tak mladší doby železné. Z katalogu jasně vyplývá, že výraznou převahu měly tyto drobné artefakty právě v době laténské.

Antropomorfní závěšky v podobě ženy Ha D1–D2	Kruhové závěšky s paprsky LT D1 Hofheim Lipka LT D1–D2
Antropomorfní závěšky v podobě ruky LT C2–D1	Křížovité závěšky LT C1–C2
Antropomorfní závěšky v podobě nohy/boty LT C2–D1	Kulovité závěšky LT B2–C1
Antropomorfní závěšky v podobě falu LT C2–D1	Kuželovité závěšky s kruhovým očkem LT B1a–D1
Bambulovité závěšky Ha D1b–D3	Kuželovité závěšky s obdélným očkem LT B1a–D1
Bikónické závěšky Ha D1–D2	Kuželovité závěšky s emailovou výzdobou LT C2–D1
Brylovité závěšky Ha D1	Sekerkovité závěšky LT D1
Cívkovité závěšky LT C1–D1	Terčovité závěšky Ha C2
Destičkovité závěšky Ha D1b–D3	Trojboké závěšky Ha D1b–D3
Hranolové závěšky LT B1a–C2	Trojúhelníkové závěšky Ha C–D
Hřibovité závěšky LT B1b–B2	Tyčinkovité závěšky LT B2–C1
Kapkovité závěšky LT B2–C2	Válcovité závěšky LT C2–D1
Košíčkovité závěšky LT C1–D1	Vějířovité závěšky LT C1–D1
Kruhové závěšky prolamované Ha D1	Zoomorfní závěšky Ha C2–LT D
Kruhové závěšky s očky Ha D1–D2	

Ha C1										
Ha C2										
Ha D1										
Ha D1b										
Ha D2										
Ha D3										
LT A										

Obr. 14: Návrh chronologie kovových závěsků starší doby železné na Moravě. 1–2 – Antropomorfní závěsky; 3 – Bambulovité závěsky; 4 – Bikónické závěsky; 5 – Brylovité závěsky; 6 – Destičkovité závěsky; 7 – Kruhové závěsky prolamované; 8 – Kruhové závěsky s očky; 9 – Terčovité závěsky; 10 – Trojzubé závěsky; 11 – Trojúhelníkové závěsky; 12 – Zoomorfní závěsky.

LT A																				
LT B1a																				
LT B1b																				
LT B2																				
LT C1																				
LT C2																				
LT D1																				
LT D2																				

Obr. 15: Návrh chronologie kovových závěsků mladší doby železné na Moravě. 1 – Antropomorfní závěšky ve tvaru ruky/falu; 2 – Antropomorfní závěšky ve tvaru nohy/boty; 4 – Cívkovité závěšky; 5 – Hranolové závěšky; 6 – Hřibovité závěšky; 7 – Kapkovité závěšky; 8 – Košíčkovité závěšky; 9 – kruhové závěšky s paprsky; 10 – Závěšky typu Hofheim Lipka; 11 – Křížovité závěšky; 12 – Kulovité závěšky; 13 – Kuželovité závěšky s kruhovým očkem; 14 – Kuželovité závěšky s obdélným očkem; 15 – Kuželovité závěšky s emailovou výzdobou; 16 – Sekerkovité závěšky; 17 – Tyčinkovité závěšky; 18 – Válcovité závěšky; 19 – Vějířovité závěšky; 20 – Zoomorfní závěšky.

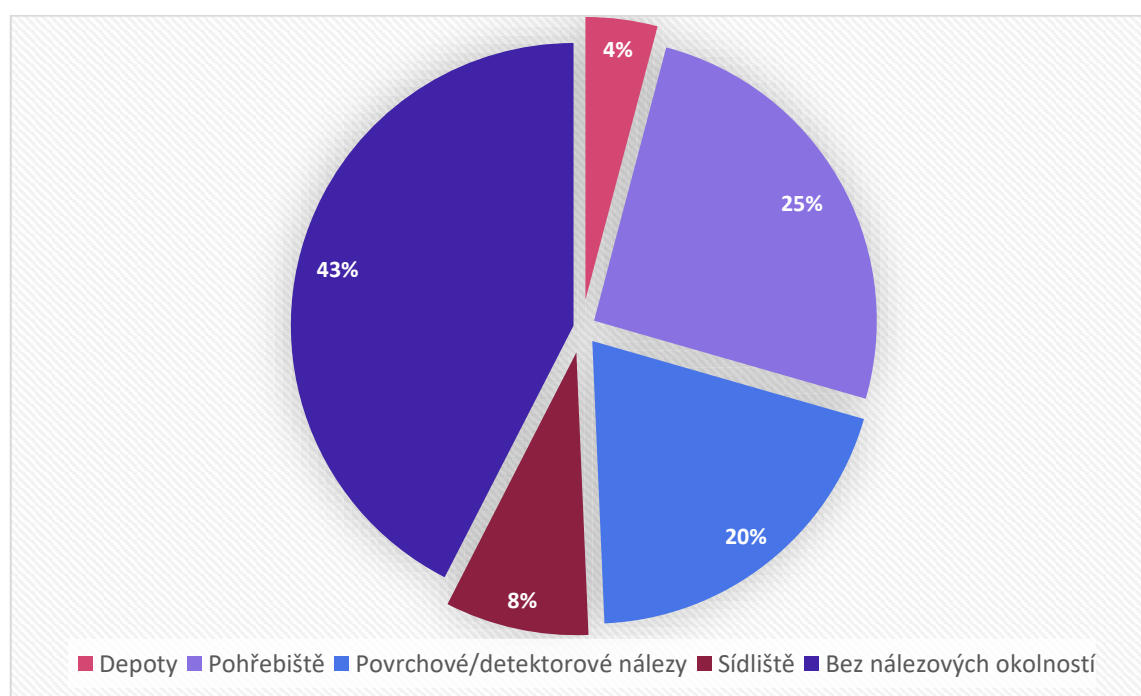

Z výše vložených tabulek vychází, že kovové závěšky se na Moravě vyskytovaly v době halštatské především až od stupně Ha D1, přičemž nám pro fázi Ha D3 chybí nálezové kontexty a se závěšky se již tedy nesetkáváme (obr. 14). Na přelomu doby halštatské a laténské nejsou žádné doklady závěšků z Moravy. V mladší době železné se začínají objevovat zcela nové typy závěšků až od subfáze LT B1a, tedy s počátkem horizontu zakládání plochých laténských pohřebišť a opět mizí v pozdní době laténské, přičemž v jejím konci již téměř žádné závěšky nenalzáme (obr. 15). Nelze ovšem vyloučit, že kovové závěšky se v přechozích či následujících stupních a fázích doby železné nevyskytovaly, pouze o nich doposud nemáme dostatečné informace. Tabulky byly vypracovány na základě dostupných údajů a je nutno jej brát s jistou rezervou. Jak již popisek napovídá, jedná se o návrh, se kterým autorka doufá, se bude v budoucnosti pracovat. Kovových závěšků nebylo bohužel nalezeno na Moravě vysoké množství, nejedná se tedy o chronologicky citlivé artefakty. Autorka věří, že s nově objevenými nálezy kovových závěšků bude možno chronologii upravovat, či v některých případech i pevněji potvrdit.

Doba halštatská na území Moravy nahradila předchozí dobu bronzovou, a to z důvodu vniku vpádu východních societ. Obě období, sice rozdílná, nám můžou spojovat určité podobnosti, jakými jsou například výrazné socio-ekonomické změny, obchod, či hluboká symbolika spojená se sluncem. Trendy návaznosti těchto dvou období bohužel v rámci kovových závěšků nelze příliš sledovat. Kruhové závěšky doby bronzové, které jsou často v literatuře označovány nesprávně jako kolečkovité (Salaš 2005, 115), byly kromě Moravy (Malhostovice; Mankovice; Sazovice) typické i pro jiné oblasti Evropy. Objevovaly se například na území Rumunska (Kacsó 1998, 16), jižního Německa (Wels-Weyrauch 1978, 75), či Rakouska (Willvonseder 1937, 149). Ovšem podobnost s kruhovými závěšky z doby halštatské bychom spatřili jen obtížně. Svoji podobou mají blíže k laténským kruhovým závěškům s paprsky, jako můžeme vidět například na lokalitách Mankovice (Salaš 2005, tab. 196:6–18), Loštice (tamtéž, tab. 393:4–5), či Kronstorf (Willvonseder 1937, Taf. 44:2, 3). Závěšky, jež ale přímo navazují na předchozí dobu bronzovou, jsou závěšky brýlovité. Z území Moravy máme bohužel pouze ojedinělou lokalitu, kde se tyto závěšky vyskytují, a tou je depot na lokalitě Bohdalice-Pavlovice „Ve Žlebách“ (tab. 1:4–8). Jedná se o jediný přežitek, který se prozatím nepodařilo prokázat na jiných moravských lokalitách, a i v rámci Evropy většinou nepřesahují fázi Ha A1. Uvnitř karpatského teritoria jsou rozšířeny již v rámci

kultur starší doby bronzové (Furmánek 1980, 10). M. Salaš ve své práci zmiňuje destičkovité závěsky, ty se ovšem neshodují s typy, které nalzáme v rámci starší doby železné (Salaš 2005, 115–116) a jedná se tak pouze o shodu jmen. Kovové závěsky starší a mladší doby železné by snad již nemohly být více od sebe rozdílné. Mezi jednotlivými typy najdeme velice obtížně jakékoliv podobnosti. V rámci obou období se nám sice opakují motivy antropomorfních, zoomorfních, ale i kruhovitých závěsků, jsou ovšem výrazně rozdílné a nelze tak hovořit, že by se na sebe jednotlivé typy navazovaly, či se příliš ovlivňovaly. V následující době římské se můžeme setkat na Moravě s přežíváním cívkovitých závěsků, například na lokalitě Prosiměřice „Za mlýnem“ (Jílek 2009, 334–335, obr. 13:7), ale především se zde začínají více objevovat závěsky a obecně šperky často zpracovány z kovů jiných než bronz a železo, a to kupříkladu ze zlata (Dobřichov-Píchora; Mikovice; Preidel 1930, Abb. 334, 337; Salaš et al. 2008, 85, 52:1).

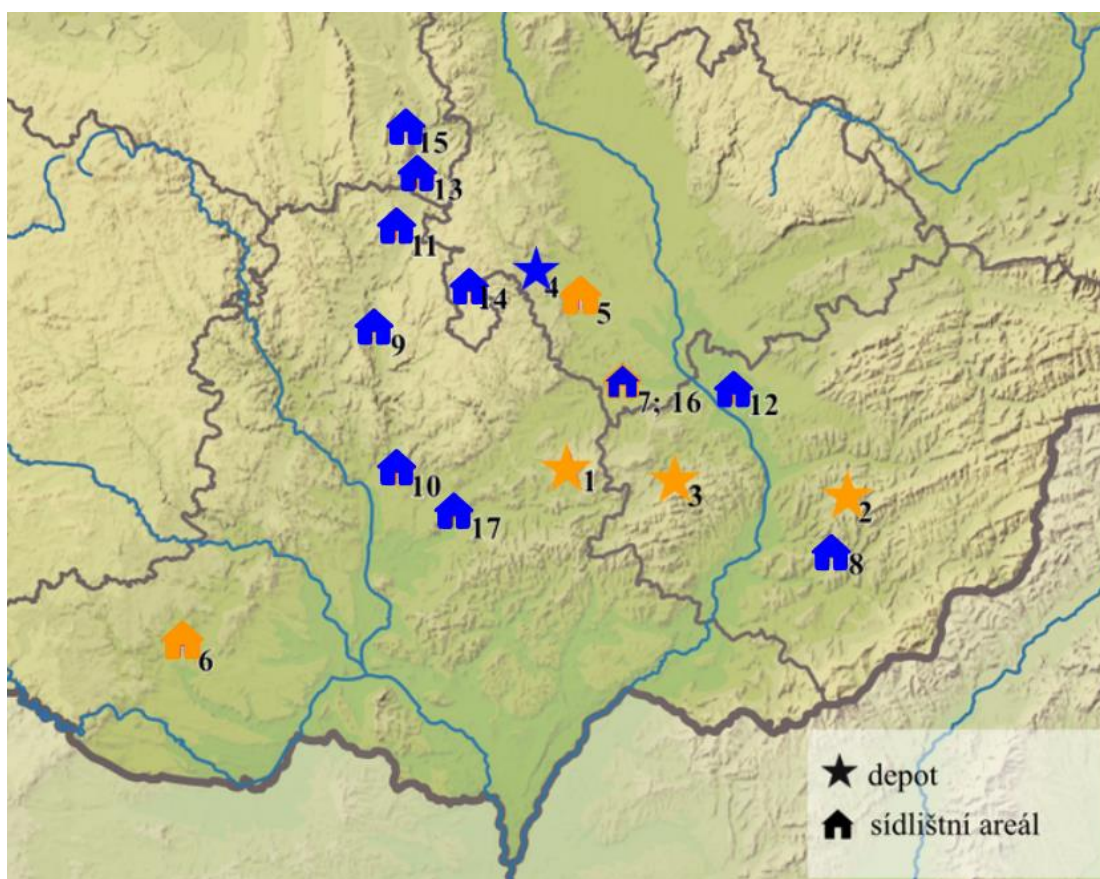
5.2. Nálezový kontext kovových závěsků na Moravě

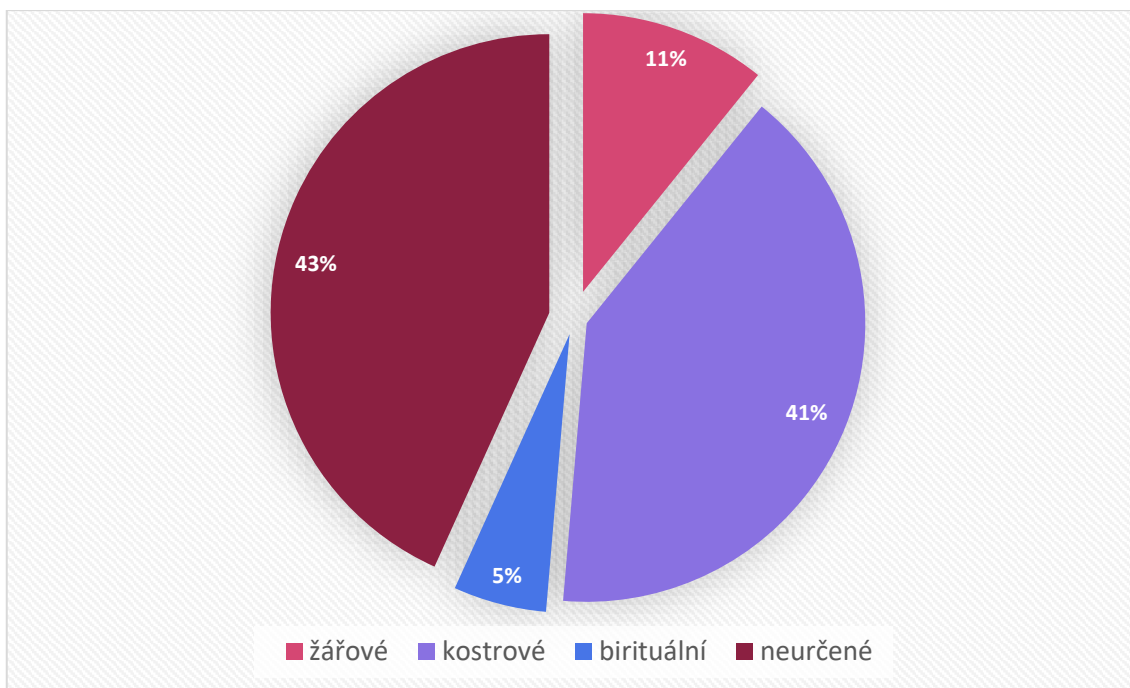
Graf. 1: Srovnání všech 146 nálezových kontextů závěsků doby železné na Moravě.

Nálezové kontexty závěsků nebyly pro dobu železnou v žádném případě sjednoceny. I přes velké množství nálezů, které jsou buď kompletně bez nálezové situace či z povrchových/detektorových prospekci, bylo prokázáno, že závěsky byly nalzány především v kontextu hrobů. Setkáváme se s nimi ale i v rámci depotů či sídlištních nálezů (graf. 1).

Na výše přiloženém grafu (graf. 1), je možno vidět porovnání nálezových kontextů doby železné na Moravě. Celkem je porovnáno 146 moravských lokalit doby železné. Pohřebiště jsou bez rozdílu, zda se jedná o kostrové, žárové, birituální či neurčené pohřebiště/hrob zadány do grafu společně a zastávají 25 % nalezených kontextů. Z grafu bohužel vyplývá, že v rámci doby železné převládají nálezy bez jakýchkoliv nálezových okolností s celkem 43 %, jedná se tedy téměř o polovinu všech moravských lokalit. Detektorových/povrchových nálezů je podobné množství jako nálezů z pohřebišť a tvoří tak 20 % celku. V pozadí pak zůstávají nálezy ze sídlišť (8 %) a depotů (4 %). Až na ojedinělý depot z lokality Ptení „Prajský žlíbek“, který řadíme do doby laténské, jsou veškeré depoty z halštatské kultury (platěnické skupiny).

Obr. 16: Mapa rozmístění depotů a sídlíšních nálezů doby železné se závěsky na Moravě (oranžově doba halštatská, modře doba laténská). 1 – Bohdalice-Pavlovice „Ve Žlebách“; 2 – Provodov „Rysov“; 3 – Roštín „Vlčák“; 4 – Ptení „Prajský žlíbek“; 5 – Ohrozím „Za Farou“ K500; 6 – Těšetice-Kyjovice „Sutny“ obj. 1626; 7 – Víceměřice „Zadní dlátka“; 8 – Biskupice; 9 – Bořitov „Písky“; 10 – Brno-Líšeň „Staré zámky“; 11 – Cetkovice 3; 12 – Hulín „U Isidorka“ obj. 859; 13 – Chornice; 14 – Malé Hradisko „Staré Hradisko“; 15 – Městečko Trnávka; 16 – Němčice nad Hanou; 17 – Újezd u Brna.

Graf. 2: Srovnání nálezových hrobových kontextů závěsků starší i mladší doby železné na Moravě.

Graf č. 2 vyobrazuje srovnání nálezových hrobových kontextů závěsků celé doby železné na Moravě. Největší množství závěsků bylo nalézáno v kostrových hrobech (Modřice „Rybníky“ H3846; Modřice „Sádky“ H818; Mohelno „Na Černých“ H11; Popovice H1; Velké Hostěrádky „Skřípov“ H12; Blučina „Hřbitovní ulice“ H2; Brno-Maloměřice „Plíže“ H52; Brno-Maloměřice H76; Holubice H20; Holubice H21; Holubice H37; Křenovice H20; Křenovice H38; Nejdek „Lamplova cihelna“; Podivín „Vrt“), a to jak v době halštatské, tak i laténské. V případě žárových hrobů se jedná pouze o čtyři ojedinělé lokality (Mohelnice „cukrovar“ H5; Orlovice „Lysá hora“; Ponětovice „Podíly“ H2; Ponětovice „Podíly“ H34) a v případě birituálních pohřbišť lze hovořit pouze o dvou lokalitách (Modřice „Rybníky“ H3815; Modřice „Sádky“ H1800), jež byly obě řazeny do doby halštatské. Největší množství poté bohužel tvoří hroby neurčené, popřípadě nepopsané (Mohelno „U Sv. Antoníčka“; Diváky; Hoštice „Sečné louky“ H825; Hustopeče 2 „Šibenky“ H809; Hustopeče 2 „Šibenky“ H838; Hustopeče 2 „Šibenky“ H814; Křepice 2 intravilán obce H1/1976; Lovčičky 1 „Strážka“; Nížkovice „Záhumenice“ H9; Popovice; Postoupy „intravilán obce“; Přerov-Předmostí 1 „Cihelna“; Ptení „Mlýnsko“; Pustiměřské Prusy „Letiště“; Rousínov H823; Slatinice 1 stavba železnice).

6. Korálky/kroužky a nekovové závěšky na území Moravy v době železné

6.1. Korálky

Korálky jsou samy o sobě snad první trvalé ozdoby, jež byly člověkem nošeny a dají se považovat za určitý typ závěšků. Tyto drobné ozdoby byly vyráběny z různých materiálů (z počátku především ze zvířecích zubů, kostí a mušlí) a byly navlékány na provázky z organických materiálů nebo na kovové dráty a v ojedinělých případech i na kovové řetízky. Z počátku jednoduché korálky se v průběhu dějin měnily a staly se více zdobenými, často vyřezávanými do různých podob, a to až už zvířecích tak lidských částí (Dubin 2006, 9, 21–24). S postupem času byly vyráběny z jantaru, skla, či dokonce bronzu.

Na Moravě byl z doby halštatské největší soubor korálků objeven na lokalitě Habrůvka „Býčí skála“, kde bylo nalezeno více než 4500 skleněných, fajánsových, ale i jantarových korálků. V době laténské bylo nejvíce korálků nalezeno na lokalitách Malé Hradisko „Staré Hradisko“ a Němčice nad Hanou, kde dokonce byla prokázána existence sklářské dílny (Venclová et al. 2009, 383–384). Obě lokality náleží ke společenským centrům a další lokality takové počty neposkytují.

První nálezy fajánsových, nikoliv ještě skleněných korálků pocházejí již z doby bronzové, obliba skleněných korálků však vzrostla až s přelomem 6. a 5. století př. n. l. Jejich úpadek nastal hned o století později, a to především z důvodu přerušení některých obchodních stezek. Rané sklo bylo zřídka zcela průsvitné a často obsahovalo nečistoty a nedokonalosti. Stalo se však velmi oblíbené, a to nejen díky své kvalitě a odolnosti vůči korozi, ale zejména barvě. Často označováno „keltské“ sklo neslo i syté modré, fialové či žluté barvy. V druhé polovině 3. století př. n. l. získávají tyto drobné skleněné artefakty na popularitě. Korálky a jiné skleněné předměty (náramky, kroužky etc.), byly v tomto případě vyráběny v místních sklářských dílnách. Surové sklo bylo do těchto dílen dováženo a zpracováno, což kromě výrobků samotných dokazuje i množství výrobního odpadu. Na území Moravy byla ojedinělá sklářská dílna na sídlišti v Němčicích na Moravě (Venclová 2016, 9; Čiřáková et al. 2018, 237–242).

V době laténské byly nalezené skleněné korálky rozděleny celkem do šedesáti různých typů, jejichž kolekce přesahuje dnes více než tisíc exemplářů. Nejvíce rozšířenou skupinou byly kobaltově či tmavě modré korálky kroužkovitých a oblých tvarů. Hned po

nich následuje skupina žlutavých korálků s modrobílými očky, která byla typická již pro přelom doby halštatské a laténské, přičemž trvala až do konce doby železné. Nalézt lze například korálky dvojkónické, maskovité či trojboké zdobené spirálkami (Venclová 1990, 63–64, 74–85; Čižmářová 2021, příl. 1).

Kromě významných lokalit Němčice nad Hanou a Malé Hradisko „Staré Hradisko“, nalézáme soubory skla a skleněných korálků i na jiných lokalitách. Počet korálků se ale na žádné lokalitě ve střední Evropě nepřiblížil souboru z Němčic nad Hanou. Vysoké množství skleněných korálků nalézáme například na lokalitách Stradonice, Manching či Berching-Pollanten (Venclová 2016, 99, Fig. 85).

Určitými typem skleněných korálků byly i prstencové korále. Jejich funkce nebyla dlouho zcela jasná. Dříve byly považovány za prsteny, jejich tvar však takové využití neumožňoval. Rozděleny byly do osmi různých skupin a převažovala tmavě modrá, fialová či hnědá barva, přičemž byly nejčastěji zdobeny bílým a žlutým opakním sklem. Objevují se až v období mladší a pokračují do pozdní doby laténské a nalézt je můžeme například na sídlištních lokalitách Staré Hradisko; Němčice nad Hanou, či Bořitov (Haevernick 1960, 40, 67–71; Venclová 2016, 85–86).

Jantarové korálky/kroužky byly nalezeny na území Moravy již v poněkud menším množství. Tato překrásná nerostná látka byla velice populární pro svou barvu. Jantaru byly přisuzovány magické a léčivé účinky, a kromě výroby korálků se často používal například jako výplň do jiných typů kovových šperků, v největší míře do spon. Jeho zpracování nebylo sice příliš náročné, ale i tak patřilo mezi specializované činnosti. Převážná většina suroviny byla dovážena nejspíše z území Baltu v podobě surových hrudek a zpracovávána v dílnách například na lokalitách Poříčany u Českého Brodu, či na oppidech Stradonice a Závist (Filip 1997, 16; Venclová ed. 2008, 81).

Kromě moravských lokalit doby železné uvedených v tabulkách (č. 16.1.) byly nalezeny jantarové korálky například na českých lokalitách Křinec; Libenice či Žalov (Waldhauser 2001, 274, 299, 538). Ve všech třech příkladech se jedná o bohaté ženské hroby, což jenom více potvrzuje významnost této zlatavé suroviny.

6.2. Nekovové závěšky

V rámci doby železné byl na území Moravy materiál používaný na výrobu závěšků velice rozmanitý. Podoba nekovových závěšků stejně jako tomu bylo u kovových příkladů nebyla systematizovaná.

Skleněné závěšky známe z území Moravy pouze z doby latéské. Objevují se jako vázičkovité typy, také často známé jako amforovité závěšky. V počtu téměř sedmdesáti kusů je nalézáme na lokalitě Příkladky, dále je pak nalézáme například na lokalitách Blučina; Brno-Horní Heršpice „Na Františku“; Křepice; Mutěnice „Zbrod“ a Přisnotice „Želízka“. Nálezy z veškerých nalezených lokalit spadají do stupňů LT B–C (Čižmářová 2011, 81, 108–109, tab. 5:8, 30:13), což poukazuje na jejich výskyt pouze v hrobových nálezích. Stejně tomu bylo například i v zahraničí, kde se vyskytují výhradně v ženských nebo dětských hrobech (Vellani 2000, 42). Lokality z Moravy představují nejvíce severní území výskytu tohoto typu závěsku. Tyto drobné přívěšky pocházejí původně z dílen v Makedonii, ale nacházíme je později i v oblastech Slovinska, či severní Itálie a byly nejspíše určeny pro individuální mobilitu osob v období doby latéské (Rustoiu 2011, 164–165; Blečić Kavur – Kavur 2017, Fig. 4).

Jantar nebyl populární pouze na výrobu korálků/kroužků či jako vložka do jiných druhů šperků ale byl používán i na výrobu závěšků. Na území Moravy jej nacházíme v luxusním hrobu na lokalitě Jevíčko „Na Panském“ hrob A/39 (Chytráček et al. 2017, 205). Příklady ale lze nalézt i v době latéské v sousedních Čechách, a to například na lokalitě Čížkovice či Jenišův Újezd, kde byl závěsek z dětského hrobu ozdoben na přední straně hlavou koně a na zadní figurativní výzdobou (Filip 1956, 339, 349). Na Slovensku nalézáme jantarový závěsek pověšený na stříbrným řetízku na lokalitě Mane (Pieta 1982, obr. 41). Jantarový závěsek v podobě ženy nesoucí dítě byl nalezen na Neznámé lokalitě na území severní Itálie. Je řazen do etruské kultury a na výšku sotva přesahuje šest centimetrů (Richter 1927, 83, Fig. 52).

Rozšířené byly i **keramické** závěšky. Ty lze v rámci Moravy rozdělit do dvou skupin – půlměsícovité a hvězdicovité závěšky. První zastupují příklady z lokalit Bulhary; Hodonice; Jaroměřice nad Rokytnou; Křenovice; Střelice a Těšetice-Kyjovice v podobě půlměsícového amuletů s otvorem ve vrchní části. Více zastoupenou skupinou jsou zde hvězdicovité závěšky, kterých bylo nalezeno na Moravě celkem sedm exemplářů. S největší pravděpodobností reprezentují sluneční symboliku, která byla pro období doby železné typická. V případě těchto drobných závěšků bylo také uvažované,

že jde o předměty sloužící k sepínání oděvů (Grömer 2010, 362), od čehož bylo po nějaké době ale ustoupeno (Zeman 2015, 72–73). Ve starší době železné, nikoliv však již na území Moravy, byl v první polovině 20. století nalezen na vrchu Burkovák u Nemějc halštatský kultovní areál s vysokým množstvím keramických závěsků, které zastupovaly jak ženský prvek (v podobě cívek, hranolků) a element mužský (koně), tak i symboly pojící se s motivy slunce a vodních ptáků, patřící nejen k době halštatské, ale i předchozí době popelnicových polí. V blízkosti svatyně, jejíž analogie jsou hledány v severovýchodní Itálii ve venetské oblasti (Baratella, Caldevigo, Vincenza), se nacházela i poněkud rozsáhlá mohylová nekropole (Chytráček a kol. 2009, 198; 210–211; Roth 1978, 189).

Zmínit je zapotřebí i závěsky vytvořené ze **zvířecích** zubů, drápů či. Tento typ závěsků se vyskytoval na území Moravy již od paleolitu, a to například na lokalitě Dolní Věstonice (Oliva 1997, 17). Oblíbenost nošení těchto amuletů/talismanů nebyla ani v pozdějších v obdobích, včetně doby železné. Jednoduché exempláře byly nalezeny například na lokalitách Habrůvka „Býčí skála“ a Kralice na Hané „Kralický háj“. V době laténské byly na výrobu závěsků také používány kančí kly a zuby. Na pohřebišti Křenovice „Přední díly“ byly v hrobě H20 nalezeny dva kančí kly jejichž konce byly olemovány bronzovým páskem a uprostřed byl zaražen hřeb s očkem, který sloužil na zavěšení (Procházka 1939, 49, 85, tab. XVI: 16). Z kančího zubu byl pak nalezen vyrobený závěsek s otvorem a příčným zářezem po celé své šířce. Podobné kusy nalézáme například i na území Dolního Rakousku na lokalitě Inzersdorf-Walpersdorf (Ramsl 1998, 31, 52, 184, Taf. 59:377). Poněkud významnější nález byl uskutečněn na lokalitě Rousínov H2. Jde o kostěný zoomorfní závěsek podoby stylizovaného plaza. Z jedné strany byl vypouklý, opatřen rytou výzdobou, zatímco ze strany druhé byl jen hrubě opracován (Čižmářová 2013, 170–171).

V neposlední řadě byly nalezeny na území Moravy nalezeny závěsky z **kamene**. V počtu celkem pěti kusů je nalézáme na lokalitě Habrůvka „Býčí skála“ (Golec 2005, 100).

7. Sociální kontext kovových závěsků na Moravě

Kovové závěsky a závěsky obecně z doby železné byly nejen na území Moravy často opomíjeným tématem. Tyto drobné artefakty se můžou často zdát nepřilíže

důležitými, ale naopak mohly napomoci pochopit významnost a postavení jejich nositelů. Vedle své estetické funkce ale mohly zastávat i funkci (nábožensky) praktickou, a to jak ve formě amuletů, k ochraně před zlými silami, tak i například talismanů, které mají přinést svému majiteli štěstí či bohatství (Becker 2007, 13, 294).

Společnost v době halštatské a laténské prošla určitými změnami. Již ve starší době železné se začíná výrazně stratifikovat a dochází k centralizačním procesům. Privilegovaná vrstva neboli elita, hromadí moc a bohatství a stojí na vrcholu společenské pyramidy a vyčleňují se tak ze society (Schumann 2015, 17–22; Mírová – Golec 2020, obr. 6). Elita kontrolovala produkci, obchod a komunikace, přičemž nám jako důkaz můžou sloužit luxusní předměty, mezi které je možno řadit právě i některé typy závěsků. V rámci nejen závěsků bylo pro elitní společnost doby železné podstatné vyobrazování nejen mužů, ale především žen, konkrétně často i bohyň. Jedno z nejznámějších vyobrazení bohyně ve střední Evropě je kultovní vozík ze Strettwegu z rakouského Štýrska, který představuje bohyni Artemis (Noreia/Diana) umístěnou ve středu, držící nad hlavou velkou obětní mísu, přičemž je doprovázena lidskými bojovníky, kněží a zvířecími figurkami (Mele – Modl 2014, 13–14).

V první řadě si lze zmínit **nálezy z depotů**. Pod pojmem depoty, deponování, chápeme záměrné ukládání předmětů do země, v menší míře poté do jiných prostředí (bažin, pramenů). V zásadě lze depoty dělit na dvě skupiny. První jsou reverzibilní depozita, tedy depoty dočasné, kdy byly artefakty uloženy s úmyslem pozdějšího vyzvednutí. Tuto variantu lze rozdělit na výklad politický, tedy ukládání z důvodu válečných konfliktů či migrací, nebo na výklad výrobní a komerční, tedy depoty výrobní a obchodní sklady metalurgů. Druhá skupina jsou depozita ireverzibilní, tedy uložení trvalé bez úmyslu vytažení. Jde o skupinu religózní, tedy v podobě stavební či obecně rituální obětiny. Pokud ovšem nejsou depoty uloženy tak, že je již nelze vyzvednout, jde jen těžko odhadnout, zda jde o depoty votivní či dočasné. I když v době železné nastal úbytek depotů oproti mladší a pozdní době bronzové, stále se s těmito bohatými poklady setkáváme, přičemž jejich inventář je obohacen například o velké množství železných zbraní a nástrojů (Smejtek et al. 2005, 226). Samotný depot je i sám o sobě ve své podstatě sociální prestiž. Slouží k získání a udržení sociálního postavení. Věnování cenného předmětu, nebo celého depotu pro společenské uplatnění mnohem důležitější než jej vlastnit (Salaš 2005, 18–19). Velice důležitou funkcí ukládání depotů je také jejich dedikace bohům. Tento jev můžeme sledovat například na území Řecka, kdy do řeckých

svatyně byly často ukládány depoty cizích králů, ale i řeckých vojevůdců. Například vojenský a politický teoretik Xenofón popisuje oběť bohu Apolónovi, kterou učinil z kořisti, kterou získal při výpravě pod vedením perského krále Kýrose (Kaplan 2006, 129–147). V Itálii na území Este bylo objeveno více než 14,000 předmětů, a to v podobě plastik, bronzových tabulek, ale dokonce i závěsků (které měly právě snad reprezentovat samotnou bohyni) či anatomických částí těla, přičemž jsou často připisovány jako obětiny bohyni Reitii. Jako příklad si zde můžeme uvést svatyni z lokality Baratella, v níž bylo nalezeno množství per a bronzových psacích tabulek. Reitia byla totiž mimo jiné i bohyní psaní, reprezentována často zvířaty jako byly koně, či ptáci (McDonald 2019, 131–132; 155–156).

Podobně tak tomu mohlo být i u depotů nalezených na území Moravy. V rámci doby halštatské nalzáme depoty se závěsky na čtyřech lokalitách. Jedná se o Bohdalice-Pavlovice „Ve Žlebcách“; Neznámá lokalita (dříve Uherské Hradiště); Provodov „Rysov“ a Roštín „Vlčák“ (Golec–Kos 2020). Z doby laténské se setkáváme již bohužel s jediným depotem se závěsky a ten byl nalezen na lokalitě Ptení „Prajský žlíbek“. Deponování nebylo v mladší době železné již obvyklým jevem. Objevuje se zde ale jakási novinka, kterou neznáme z předchozích období a tím byly depoty mincí, které se stejně jako depot z Ptení „Prajský žlíbek“ objevují především ve LT2–D (Hlava 2015, 258).

Hrob v době halštatské a laténské je ve své podstatě vedle své hlavní funkce – uložení mrtvého a jeho transformace do záhrobí – také odrazem sociálního postavení jednotlivce. I když v případě závěsků existuje spousta lokalit, u kterých chybí nálezové okolnosti, či se jednalo o detektorové nálezy, stále se v hrobových nálezech, oproti například těm sídlištním, objevuje vysoké množství artefaktů tohoto typu. Hroby poskytují nejsilnější potenciál k porozumění zvrstvení společnosti. Nálezy závěsků v hrobových kontextech jenom hlouběji prohlubují myšlenku o jejich důležitosti. Po většinou totiž nebyly pro člověka jenom ozdobou, ale sloužily jako amulety, nebo talismany a mohly tak doprovázet jedince a chránit jej po celý jeho život, a to dokonce i ten posmrtný (Mírová – Golec 2020, 48).

Na území Moravy bylo nalezeno hned několik hrobů se závěsky dokládající existenci velmožské vrstvy. Na lokalitě Modřice „Rybníky“ byl roku 2008 objeven komorový kostrový hrob H3815 s přídatným žárovým hrobem. Podařilo se zde zachytit pozůstatky dřevěného vozu. Oba pohřbení jedinci byli bohatě vybaveni, muž s bohatou

bojovnickou výbavou (kopí, kožený pancíř, koňský postroj) a právě později pohřbená žena na voze měla na sobě kromě železného nákrčníku, jehlic i náhrdelník ze skleněných a jantarových perel s bronzovým závěskem složeného ze dvou částí. Na stejné lokalitě byl nalezen i komorový hrob s nadzemní konstrukcí H3846, přičemž závěsek byl nalezen pod pravou paží jedince (Kos 2015, 49–58, 60–64). V Modřicích „Sádkách“ byly také objeveny dva komorové hroby. Prvním z nich byl H818 a jde o ženský kostrový hrob. Žena byla opatřena bohatě zdobeným opaskem se dvěma bronzovými kruhovými prolamovanými závěsky s dvojitým křížem (Kos 2015, 17–19). Birituální hrob H1800 nebyl čistě velmožským hrobem, ale nacházel se na pomezí luxusu (Mírová – Golec 2020, 50). V hrobě byl nalezen bronzový zoomorfní záměrně zničený závěsek ve tvaru koníčka, zlomený uprostřed s výraznými papilárními liniemi, jež naznačují, že byla plastika svíraná v ruce jedince (Kos 2015, 31–32). Všechny tyto uvedené hroby řadíme do horákovské skupiny. Z platěnické skupiny by se za jediný hrob na pomezí luxusu dal považovat Mohelnice „cukrovar“ H5, v němž byl nalezen drobný bronzový závěsek v podobě beránka (Stuchlík 2004, 523–533). Na území Čech nalézáme z tohoto období pohřebiště z kultury bylanské na lokalitě Hradenín, kde součástí jednoho z velmožských hrobů byly bambulovité závěsky ve tvaru ptačích klecí, které známe i z Moravy (Trefný 2017, 119, Fig. 6:3–4). Z následujícího období doby latéské nejsou z Moravy doklady příliš významného hrobu se závěsky, jež by byl určený velmožské vrstvě. Jmenovat bychom lze ovšem hroby z lokalit Diváky; Holubice H21; Křepice 2 intravilán obce H1/1976; Lovčičky 1 „Strážka H2; Ponětovice „Podíly“ H34 a Rousínov H823. Všechny tyto hroby měly ve svém inventáři závěsky a části opasků, které naznačovaly, že byly pro vyšší společnost doby latéské.

Magickou a důležitou funkcí závěsků v rámci společnosti dokazují i nálezy z **areálů** spojených s rituálními aktivitami. Rituály probíhající v takto určených oblastech mohly napomoci ve stmelování skupin jedinců, jakési možné sociální kontrole a upevňování moci velmožské vrstvy, která dozajista vedla tyto veřejné události, jež tematizovaly vztah mezi pozemským a duchovním světem (Budil 1992, 126). Na území Moravy v době železné bohužel doložený nepohřební rituál s nálezy závěsků nemáme, podívat se ovšem lze do oblasti nedalekých Nemějic na Písecku, kde se na vrchu Burkovák takovýto areál dozajista nacházel. Ze zkoumané vrcholové plochy bylo původně možná odebráno okolo šest tisíc hliněných závěsků, plastik a zlomků nádob, dnes jen těžko říct, zda tam tolik nálezů skutečně bylo či nikoliv. Interpretace této lokality

byla poměrně náročná. Bylo uvažováno, že se mohlo jednat o pozůstatky pravěké dílny, či obětního místa (Švehla 1929, 48). Poprvé byla také vyslovena myšlenka, že se zde mohl nacházet posvátný strom (Axamit 1928–1930, 289) na kterém byly jednotlivé předměty zavěšeny. Nejvíce pravděpodobná byla ovšem přítomnost dřevěné svatyně, k níž známe analogie z italské venetské oblasti, a to například z lokalit Bratella, Caldeviho či Vincenza (Chytráček a spol. 2009, 211). Tyto venetské svatyně z oblasti severovýchodní Itálie oplývají podobnými typy artefaktů jako i rituální hora Burkovák. Největším rozdílem je ovšem typ materiálu, ze kterého jsou předměty tvořené. Zatímco na lokalitě Burkovák u Nemějic byly veškeré artefakty pouze keramické, v případě svatyně ve venetské oblasti tomu tak nebylo. Opakují se tedy artefakty jako cívky, přesleny, závaží, či předměty odkazující na libační rituály (nádoby, poháry, koflíky), ale objevují se i kovové, konkrétně bronzové objekty, které byly nejspíše místními řemeslníky zhotoveny přímo v prostoru svatyně (Roth 1978, 173). Jako příklad si můžeme uvést svatyni nalezenou v oblasti mezi Monte Castello a Colle San Pietro Montagnon, která je datována do rozmezí mezi 7. a 3. století před naším letopočtem. Nacházela se v blízkosti dnes již zaniklé vodní plochy napájené z termálních pramenů. Na březích byly po staletí ukládány obětiny božstvu termálních vod, a to v podobě keramických nádob, včetně miniatur a bronzových sošek v podobě jezdců a koní. Kultovní areál zde byl ukončen na rozmezí 4. a 3. století př. n. l. a to nejspíše z důvodu postupného mizení vodní plochy (Dämmer 1986, 49). Za rituální svatyni i s pohřebním rituálem by se dala v době halštatské považovat Habrůvka „Býčí skála“, tato významná lokalita byla na území Moravy jediná svého druhu v halštatské Evropě. Byla v ní objevena téměř polovina všech luxusních předmětů a importů z Moravy, a to i díky skutečnosti, že se jednalo o kulturní křižovatku, přes kterou kromě regionálních stezek procházely i významná Jantarová a Pananosko-labská stezka, což ve své podstatě ovlivnilo i typy závěšků, které zde byly nalézány (Golec 2019, 55).

8. Ukázky nošení kovových závěsků doby železné

Obr. 17. Ukázka nošení závěsků ve starší (vlevo) a mladší (vpravo) době železné na ženských opascích, založené na halštatské lokalitě Modřice „Sádky H818 a laténské lokalitě Diváky (kresba autorka).

V rámci této kapitoly se autorka rozhodla ukázat na pár kresbách způsobu nošení drobných kovových závěsků. Kresby jsou inspirované více lokalitami a nejsou přesnou obdobou žádného z nalezených kontextů.

Nošení závěsků a šperků nebylo v žádném případě výsadou pouze žen, ale při prostudování dostupného materiálu se podařilo zjistit, že většina kostrových hrobů, pokud tedy jejich pohlaví bylo určeno, náležela ženám, a to s výraznou převahou ve starší době železné. V rámci doby halštatské, a i laténské známe díky hrobovým kontextům informace, jak byly některé z kovových závěsků nošeny. Díky nalezenému velmožskému hrobu na lokalitě Modřice „Sádky“ H818 známe doklad nošení kruhových prolamovaných závěsků na opascích. Stejně tak tomu bylo i kuželovitých závěsků například na lokalitě Diváky. Na obou příkladech se jedná o ženské typy opasek (obr. 10). Ženské opasky se závěsky v rámci celé doby železné poukazovaly na vyšší postavení žen v rámci společnosti. V době halštatské nalzáme pozůstatky opasek nejen v hrobech, ale i depotech. V době laténské lze nalézt opasky, a především opaskové závěsky, výhradně v ženských

bohatých hrobech, a to od poloviny 3. století př. n. l., přičemž tyto hroby vymizely se změnou pohřebního ritu v první polovině 2. století př. n. l. Předpokládá se, že drobné závěsky se vyráběly ale i nadále (Bujna 2011).

Na obr. 18 lze vidět celou postavu ženy s jemným opaskem, na kterém jsou zavěšeny kruhové závěsky. Kroužek, v tomto případě z nekovového materiálu, visel na jemném řetízku okolo jejího krku. Nejzajímavější částí ovšem může být pravá ruka, která svírala závěsek koníčka zpodobněného podle lokality Modřice „Sádky“ H1800. Závěsek měl na sobě papilární linie naznačující, že byl nejspíše jedincem z hrobu svírán v ruce. Vedle postavy ženy máme detail na ženský dekolt. Povšimnout si zde lze náhrdelníku po jehož délce byly umístěny drobné trojúhelníkové závěsky, na jehož konci byl umístěný terčovitý kruhový závěsek. Inspirací za tímto náhrdelníkem byl nález z lokality Blatnica na Slovensku (Pieta 1982, obr. 30).

obr. 18. Ukázka nošení závěsků ve starší době železné. Vlevo lze vidět kruhové prolamované závěsky, a především bronzový závěsek bronzového koníčka, který svírá žena v ruce (zoomorfní závěsek podle hrobu Modřice „Sádky“ H1800). Vpravo lze vidět terčovitý kruhový závěsek doplněný o trojúhelníkové závěsky (terčovitý kruhový závěsek podle lokality Modřice „Sádky“ H818; trojúhelníkové závěsky podle lokality Blatnica; kresba autorka).

Důležitým důkazným materiálem pro studium nošení různých závěsků v době halštatské a laténské mohou být například sochy, které známe především z území Itálie a Řecka. Jako příklad si lze uvést lokalitu v blízkosti Říma, Practica di Mare (dříve Lavinium). Zde byla nalezena terakotová socha ženy, pocházející ze 4–3 st. př. n. l., která má na sobě množství šperků, včetně závěsků, které se zdají být reprodukovány z forem skutečných šperků (Barman 1999, 35–36, Fig. 31). Závěsek můžeme vidět i na bronzové sošce drobné nahé ženy, nesoucí na své hlavě zrcadlo, které ji pomáhají podepřít dva gryfové. Artefakt byl nalezen na území Lakonie a je řazen do druhé poloviny 6. století př. n. l. (True 1988: 69–74).

9. Kontakty se Středomořím a jinými oblastmi v době železné na příkladu kovových závěsků

V rámci sociálních kontextů je potřeba také zmínit kontakty s jinými vyspělými oblastmi Evropy doby železné. Jde o jednu z nejvíce podstatných změn, která v době železné nastala. Důkazy o kontaktech s různými zeměmi a oblastmi se setkáváme i v předchozích obdobích, nikoli však v takovém rozsahu. Kontakty a obchod poukazuje na to jak vyspělá a významná společnost v době železné ve skutečnosti byla. Přejímány nebyly pouze hmotné artefakty, ale i ideje, impulsy, či inovace, a to zejména z oblastí Středomoří, severní Itálie a Zaalpských oblastí. Vztahy s oblastí Středomoří se ve velké míře zabýval J. Bouzek (Bouzek 1978; 1997; 2011; 2020) a později pak J. Kysela (Kysela 2010; 2014; 2019; 2020), který se zaměřil zejména na období doby laténské na území Čech.

Ke zkoumání kontaktů mezi střední Evropou a konkrétně Moravou s jižními oblastmi se využívají zejména nalézané importy, i když se v tomto období objevují již písemné prameny. Vysokou výpovědní hodnotu mají ale i artefakty, které sice byly s největší pravděpodobností vyráběny na našem území, ovšem jejich vzhled, či technika výroby byla výrazně ovlivněna kulturami zahraničních oblastí. Tento fakt lze studovat právě i na drobných závěscích doby halštatské a laténské na Moravě. Morava patřila i v rámci předchozích období mezi eminentní oblasti a její výjimečnost nebyla ani ve starší a mladší době železné. Oblast Moravy byla důležitou křižovatkou, přes kterou vedly regionální lokální i dálkové komunikační evropské stezky, jež byly kontrolovány nově vzniknutými elitami. V době halštatské a laténské zejména nabrala na důležitosti rozsáhlá

Jantarová stezka spojující Pobaltí se Středozemním mořem. Tato suchozemská obchodní cesta umožnila transakci na jih nejen se surovým jantarem, který byl v rámci obou období zpracováván do podoby korálků, kroužků nebo například vložek kovových šperků, ale i látkami či dokonce otroky (Venclová ed. 2008b, 145).

9.1. Doba halštatská

Importy byly pro starší dobu železnou a její společnost velmi důležité. Postupně se vydělující vyšší a velmožská vrstva se importovanými předměty, a to ať už vyrobených z drahých kovů či zdobených náročnými technikami, ráda obklopovala. Napomáhalo jim to k udržení statusu a k *ovládání* nižších vrstev společnosti. Z tohoto důvodu se často hradiště a jejich sídla objevují ve strategické blízkosti obchodních stezek. Kontakty s jinými kulturami pro získání nehmotných (idejí, myšlenek, symbolů) a hmotných artefaktů byly uskutečňovány prostřednictvím darů, kořistí, směny, výměny, a v neposlední řadě i formou obchodu (Venclová ed. 2008a, 151–153).

V jejím počátku lze vidět silnější vliv západohalštatské kultury, který lze pozorovat především na keramice, přičemž zhruba od stupně Ha C2 začínají převažovat vlivy jižních oblastí. Morava v době halštatské, a především horákovská skupina stála na pomezí západní a východní halštatské zóny, což mělo zásadní vliv na vytváření a formování místních elit, které tak přebíraly tradice z obou kulturních oblastí (Makarová 2017b, 29, 42–43).

Umělecký styl v době halštatské se projevuje nejvíce na výzdobě keramických nádob. Speciálně o geometrické výzdobě je uvažováno, že byla inspirována zejména motivy geometrického období z Řecka, kde měl tento styl pevně danou strukturu. Geometrický styl se sice objevoval již dříve, ale s příchodem doby železné nabral poněkud jiných rozměrů a v rámci doby halštatské jej na území Moravy, ale i Čech a Slovenska najdeme téměř ve všech vzniklých kulturách a skupinách na výzdobě keramických nádob (Bouzek 2009, 62–65).

Kontakty s Itálií a Středomořím se projevují nejvíce v nálezech bronzových picích servisů, které snad při svém převozu mohly být plné, a to například vína, či jiných alkoholických nápojů. Ve velkém množství se setkáváme se skleněnými předměty, a to v podobě nádobek či korálků (Venclová ed. 2008a, 154).

Antropomorfní závěšky nalezené na lokalitách Bohdalice–Pavlovice „Ve Žlebcách“ (tab. 1:2–3) nacházíme sice i na území Rakouska, jejich původ však lze hledat v oblasti severní a střední Itálie (Kirchmayr 2017, 323–326, Abb 2:16b–19). Stejně tak tomu bylo i s exemplářem ze stejnojmenné lokality (tab. 1:1) a z lokality Slatinice „Pasuňk“ (tab. 8:14), jejichž analogie nalézáme ve stejných oblastech, konkrétněji v oblasti Bologna a Este. Antropomorfní plastiky abstraktně tvarované či zdobené nalézáme již dříve i v oblastech Kréty, či Mykén (Bouzek 2009, obr. 17: 4–6), kde často nesou geometrickou výzdobu, která je pro tuto oblast a období typická. Antropomorfní závěšky z území Moravy (tab. 1:1–3; 6:10–11; 7:6; 8:14) ačkoliv často v jednodušší podobě, nám poukazuje na skutečnost, že byla tato silně ovlivňována zahraničními vlivy. Podobnosti s moravskými antropomorfními závěšky můžeme hledat například na exemplářích z lokalit Hochbühel a Sanzeno (Fossati 2015, Fig. 25: A, B), či na Slovinské nekropoli S. Lucia (Giumlia-Mair 2008, Fig. 2), kde se podařilo objevit závěšek v ženském hrobě společně se zlatými šperky, které byly pro tuto oblast a toto období nepřilíš typické (Giumlia-Mair 2008, 112). **Bambulovité závěšky** neboli závěšky ve tvaru ptačích klecí nalézáme sice opět na území Řecka, jejich původ byl ale nalezen na území západního Balkánu jako součást osobní hrobové výbavy kněžek (Stloukal – Nekvasil 2015, 147; Pomberger 2017, 15–30; Bouzek 2018, 234, Fig. 96:22, 27). **Kruhové závěšky** dosáhly v období doby halštatské vysoké popularity. Lze uvažovat o ovlivnění moravských typů oblastí Itálie, s jistotou to však určit říct nejde. Podobně tomu bylo i s trojúhelníkovými závěšky, které byly v době halštatské na Moravě nalezeny snad v nejvyšším množství. **Zoomorfní závěšky** ve tvaru koníčka či beránka sice nalézáme v rámci Evropy na více územích (v oblastech Slovenska, Rumunska, Bavorsko, či Chorvatsko), jedná se ovšem o zvíře, které se na území Moravy vyskytovalo a bylo známo, nelze tedy s jistotou určit, zda za těmito typy stojí zahraniční vlivy. **Brýlovité závěšky** jsou v době halštatské na Moravě již archaismem doby bronzové. V předchozí době bronzové nejsou bohužel příliš chronologicky či chorologicky citlivé a jejich původ tak není jasný. Vyskytují se již od starší doby bronzové v rámci širšího karpatského teritoria (Salaš 2005, 116).

9.2. Doba laténská

V době laténské byly kontakty s ostatními zeměmi poněkud více intenzivní. Doklady známe jak v podobě hmotných a nehmotných nálezů, tak již v tomto období i

zásluhou písemných pramenů psaných antickými a latinskými autory. I samotný obchod byl v době laténské více rozšířený, a to zejména zásluhou faktu, že v tomto období se objevují první řádná platidla, a to v podobě mincí (Venclová ed. 2008b, 142).

Doba laténská byla od svého počátku silně inspirována řeckými a etruskými předlohami, a to zejména figurálními a rostlinnými motivy, které doplňovala o své vlastní prvky a vytvořila svůj svébytný styl. Z oblasti Itálie a Středomoří se opět dováží součásti picích bronzových servisů, ale hledáme zde i původ rotačních žernovů. Přibývají také kosmetické potřeby a přípravky, které jsou doloženy skleněnými nádobkami (balsamarii) či bronzovými zrcátky. Na lokalitě Malé Hradisko „Staré Hradisko“ byl dokonce nalezen drobný bronzový závěsek ve tvaru zrcátka. Z oblasti Středomoří známe doklady i nových technologií, a to například ve zpracovávání bronzů, či převzetí výzdobných technik, jakými byly granulace a filigrán. Používání a výroba mincí také bylo nejspíše odvozeno z těchto oblastí. Jako střediska obchodu mohla snad v mladší a pozdní době laténské fungovat oppida, přičemž z některých z nich jsou i doklady závěsků (Venclová ed. 2008b, 145–146).

Antropomorfní závěsky v podobě ruky s gestem „fíca“ nacházíme na Moravě pouze na lokalitě Malé Hradisko „Staré Hradisko“ (tab. 17:25) a jejich původ lze hledat v oblasti římského republikánského prostředí. Stejně tomu tak bylo i s nálezy závěsku ve tvaru ruky s kombinací závěskového falu, které byly typické pro časně římské kastely. Původ antropomorfních závěsků v podobě nohy lze nalézt v Itálii, odtud se postupně šíří v období pozdní doby halštatské a rané doby železné (Čižmář 2012b, 149–150). Naproti tomu původ **zoomorfních závěsků** není tak úplně jasný. Zvířecí plastiky a závěsky se vyskytují v rámci širokého teritoria laténské Evropy. I když jsou **sekerkovité závěsky** typické až pro pozdní dobu laténskou, ve které je nalézáme jak na území Moravy na lokalitě Ptení „Prajský žlíbek“ (tab. 17:8–9), tak například ve Stradonicích, Švýcarsku, Maďarsku, či Rakousku. Tento typ závěsků se sice vyskytuje již v předchozí době halštatské, a to například v oblasti Este, ovšem zde jsou vyráběny výhradně z bronzů a jejich podoba se příliš neshoduje s železnými exempláři ze zahraničí, či z území Moravy (Warneke 1999, 147). Do oblasti Itálie, konkrétněji do severní části kultury Golasecca, lze klást původ **košíčkovitých závěsků**, které se na Moravě vyskytují pouze v omezeném množství, avšak nalézáme je častěji na lokalitách v Německu (Hundt 1935, 241). **Kruhové závěsky** doby laténské jsou typem závěsků, který se objevuje již v rámci věteřovsko-maďarovského horizontu v keramické podobě. Závěsky v této podobě

nalézáme na území západní, východní i jižní Evropy a jejich původ tak není zcela jasný. Kontakty ze Slovinskem v rámci závěsků doby laténské lze vidět na drobných **tyčinkovitých** housenkovitě členitých **závěscích**, přičemž je nalézáme i na významných německých lokalitách, jako například Mitterfeld (Pauli 1993, Taf. 115:B1) a z oppida Manching (van Endert 1991, Taf. 8:213).

10. Umění a symbolika kovových závěsků doby železné na Moravě

Příchod nové éry, doby železné, přinesl nejen na území Moravy nové proudy a inspirační zdroje do oblasti výtvarného myšlení a dění, které se zde setkávají s předchozími tradicemi a společně se ovlivňují a rozvíjejí. Doba halštatská i laténská jsou výrazně ovlivněny nejen antickými prvky, ale postupně se obnovují i přerušena spojená s východními oblastmi.

Ve starší době železné se oproti předchozí době bronzové klade mnohem menší důraz na tvary nádob, ale spíše na novou povrchovou úpravu a výzdobu. Tuhováním, které lze sledovat již v předchozí době bronzové, byl umožněn typický kovový vzhled nádob, který je pro dobu halštatskou tak charakteristický. Hrubější úprava byla nahrazena jemnou rytou výzdobou, a zejména tedy geometrickou malbou. Zobrazovaly se geometrické malby v podobě meandrů, trojúhelníků, pásů, v některých případech v kombinaci s malovanými a plastickými figurálními prvky (Venclová ed. 2008, 114–118; Hristova 2019, 101–112). Antropomorfní a zoomorfní postavy jsou vyobrazovány často ve více strohém geometrickém duchu, ale setkáváme se již i s více dynamickým zachycením pohybu (Pieta 1982, 11–12).

Laténská kultura sice přijímá řecké, etruské, thrácké a východní prvky, ale přetváří je se značnou invencí v kompletně nové kvality. Kromě závěsků (a jiných mimořádných artefaktů) byl umělecký styl a symbolismus uplatňován i na běžně používaných předmětech. Zoomorfní, antropomorfní, vegetální prvky společně s těmi abstraktními tvořily spolu kompozice, které nebyly pouze jako dekorace, ale měly vytvářet ideologický symbolický systém. Umění a symbolika se v průběhu doby laténské neustále proměňuje. Na časně laténský systém navazuje bohatý plastický styl, který lze spatřit na vytvářených plastikách, sponách, náramcích ale i závěscích. V mladší a pozdní době laténské se projevuje styl spíše více naturalistický ale stále velmi bohatý, objevuje se i známá hlava

z Mšeckých Žehrovic. Právě v tomto stylu jsou vyráběny i zoomorfní detailní závěsky. (Venclová ed. 2008, 94–97).

Symboliku odrážejí v různé míře ve své podstatě veškeré nejen artefakty, ale dokonce i aktivity. Každý tento předmět, či aktivita však mohl nabývat jiných a různých významů v rámci myšlenkového systému, ve kterém vystupuje. Symboly samotné nám poskytují intuitivní pohledy do lidské situace a povahy. Vznikají často z osobních zážitků a zkušeností, nelze o nich uvažovat jako o pevně daných souborech. Dá se říct, že artefakt, nebo činnost, lze považovat za symbol tehdy, když nám poskytuje podnět často mimo naše chápání. Symbol a odhalení jeho významu je pomalým, individuálním procesem. Je tak nutno pohlížet i na kovové závěsky. V této kapitole se sice autorka pokusila o jakýsi výklad, co by mohly závěsky představovat, je ovšem nutné to brát s rezervou, a ne jako čistý fakt. Symboly, a především symbolika samotná je komplikovaná a často velice individuální věda. Je důležité si uvědomit, že ne všechny kovové závěsky uvedené v rámci této kapitoly, ale i v rámci celé práce nesou složitou symboliku. I když autorce přijde podstatné tuto kapitolu do práce zařadit, někdy lze brát závěsek pouze jako závěsek a nikoliv symbol, talisman, či amulet. Člověk se od nepaměti rád zdobil a obklopoval různými šperky a ozdobami, některé závěsky mohly tedy sloužit pouze svojí estetické funkci.

10.1. Antropomorfní závěsky

Potřeba zobrazovat bohy, ale i nebožské postavy na předmětech ať kovového charakteru či nikoliv se napříč různými kulturami objevovala téměř ve všech předchozích pravěkých obdobích. Kromě závěsků se můžeme setkat s figurkami, ozdobami na plechových situlách, či na skalním umění. Lidé byli vyobrazováni oblečení, ale i nazí, často s výraznými sexuálními charakteristikami. I když se často artefakty tohoto typu dělí jednoduše na ženské a mužské, lze se setkat i s interpretacemi, že zde existovala kategorie třetí, a to tedy postavy nebinární/bezpohlavní, konkrétně na lokalitách jako například Strettweg, Gemeinlebarň či Langenlebarň v Rakousku (Rebay-Salisbury 2016a, 58–59, Fig. 1–3).

Antropomorfní závěsky, ale i jiné artefakty v době železné (figurky, postavy na keramice) mohly často být vyobrazením bohů, konkrétně ve starší době železné především bohyň. Kovové antropomorfní závěsky starší doby železné jsou často velice

zjednodušené. Vyhýbají se výrazným zlomovým bodům, jako je například krk či dlouhé končetiny a soustředí se především na tvar těla samotného. Závěsky z lokalit Sanzeno, či Ampass-Demlfeld (Tomedi 2009, fig. 2) jsou interpretovány jako podoby bohyně Reitia a to především z důvodu vyobrazení koňských hlav na místě, kde by měly být paže (Rebay-Salisbury 2016b, 119). Bohyně Reitia byla vnímána jako bohyně plodnosti, zdraví, ale například i psaní, tkaní, či obchodu, přičemž je často asociována s ptactvem a koňmi. Jedna z jejích kultovních oblastí byla právě i Este, kde bylo na konci 19. století nalezeno množství votivních darů právě pro tuto bohyni (Cipriani 2016, 73–75). Podobně by se tedy dalo uvažovat i antropomorfních závěscích doby halštatské na území Moravy (Bohdalice-Pavlovice „Ve Žlebcách“; Nížkovice „Nížkovické boří“; Neznámá lokalita; Provodov „Rysov“; Slatinice „Pasuňk“), přičemž v případě lokalit Bohdalice-Pavlovice „Ve Žlebcách“ (tab. 1:1) Neznámé lokality (tab. 6:10–11) a Slatinic „Pasuňk“ (tab. 8:14) jsou na závěscích umístěny ptačí protomy, symbolizující snad právě bohyni Reiti.

V době halštatské na Moravě se mimo jiné podařilo lidské postavy zachytit například na bronzovém plechu z lokality Doloplazy „Rovina“ a to v podobě průvodu lidských postav, nebo na fragmentu opět bronzové nádoby z lokality Habrůvka „Býčí skála“ s vyobrazením tentokrát dvou jedinců, přičemž jeden z nich byl zachycen při hře na hudební dechový nástroj, aulos. V době starší doby železné na Moravě je vyobrazování lidských postav v rámci kovových závěsků (a to konkrétně žen) poněkud více abstraktní. Často složitě složené závěsky, ačkoliv překrásné, nedokáží v tomto období zachytit přesnější podobu lidského těla či jeho částí jako známe z navazující mladší doby železné. V době laténské se setkáváme již více s celými plastikami mužských postav a hlav, ale zejména se na území Moravy objevují závěsky ve tvaru lidských částí, a to konkrétně ve tvaru noh/bot, ale i rukou či dokonce falu. Jaký byl skutečný význam pro jejich vytváření lze dnes jen těžko určit. Fal s určitou jistotou reprezentoval plodnost, zatímco boty mohly reprezentovat pochopení, postoj, strategii (Reed 2016, 9). Ruce jsou, a to nejen v tomto období, používány více než jakákoliv jiná část těla, dotýkáme se jimi, komunikujeme, manipulujeme věcmi. S otisky rukou se setkáváme již v předchozích obdobích, jako například v jeskyni Cueva de las Manos, přičemž nejstarší z nich jsou datovány do období archaického, konkrétně do 8. tisíciletí př. n. l. (Onneto – Podestá 2011, 67–75). Od časů starověké Mezopotámie se setkáváme s vyobrazením a se závěsky ve tvaru lidské ruky, konkrétně dlaně. Tyto předměty označujeme jako Hamsa (ruka Fátimy, ruka Marie) a

měly přinášet ochranu, štěstí (Reed 2016, 79). Laténské závěšky byly sice vyobrazovány spíše v podobě zatnuté pěsti, lze ale uvažovat o podobném významu.

10.2. Bambulovité závěšky

Bambulovité závěšky by se částečně daly přiřadit k zoomorfním typům závěšků, a to z důvodu že v tomto drobně zpracovaném artefaktu byly často spatřovány ptačí klece. Prvním, kdo je takto označil byl J. Bouzek (Bouzek 2018, 96, 100, 124, Fig. 83.). Jaký význam mohly mít závěšky ve své době již není známo, zpravidla jsou ale ptačí klece interpretovány jako touha po svobodě, létání, či nezávislosti (Pomberger 2017, 15–30)

10.3. Brýlovité závěšky

Brýlovité kovové závěšky byly do své podoby složeny zpravidla z jednoho drátu do dvou spirál, jež mohly reprezentovat symboly proměny, zrození či smrti (Becker 2002, 274). Svým způsobem mohly být tyto typy závěšků brány jako antropomorfní, přičemž v nich můžeme spatřovat část lidského těla, konkrétně v tomto případě ženská poprsí (Furmánek 1980, 7).

10.4. Sekerkovité závěšky

Se sekerkovými závěšky se na území Moravy setkáváme v mladší době železné pouze v omezeném množství. Nošení tohoto amuletu mohlo přinést jedinci ochranu, symbolizuje moc a důstojnost. Sama o sobě může sekerka reprezentovat bojovníka, náčelníka, ale dokonce i božskou bytost. V keltské mytologii nosil sekeru bůh války a smrti Ésus, kterou používal ke kácení stromů (Vlčková 2002, 104). S těmito kovovými nástroji se setkáváme například i u středoamerického kmene jménem Miskito, kde byly zakopávány sekery do polí, vhazovány do vodních nádrží či zavěšovány na střechy jejich obydlí. Věřili, že budou tímto ochráněni od přírodních ale i magických zlých sil (Conzemius 1932, 134–135).

10.5. Kruhové závěšky a symbolika slunce

Období starší a mladší doby železné je silně provázáno se symbolikou slunce a slunečního kultu. Ve velké míře se s ní setkáváme i v předchozí době bronzové, a to

především na jejím konci. Slunce a jeho důležitost byla uznávána množstvím starších i mladších vyspělých civilizací. Egypťané uctívali a zbožštili slunce jako jedno z nejvyšších božstev. Pohyb slunce chápali jako cyklus, kdy každý den umíralo a rodilo se opět druhý den, aby zachovalo život na zemi. Dokonce ani bůh, který reprezentoval slunce nebyl pouze jeden. Hor (Harachtej) byl jeden z nejvýznamnějších bohů starověkého Egypta, a kromě boha slunce reprezentoval také boha nebe a světla. Jeden z bohů, který zosobňoval pouze samotné slunce byl Re, jehož známe v podobě muže se sokolí hlavou, na níž měl sluneční kotouč (Lurker 2003, 179–180; Tyldesley 2011, 93).

Ve starověkém Řecku byl jako bůh umění, věštby, lukostřelby, a především slunce chápán Apollón a jedny z jeho atribut byly právě i labutě, jež táhly zdobený vůz, který dostal darem od boha Dia. Často se také v rámci Řecka setkáváme se jménem Hélios, kterého chápeme spíše jako personifikací samotného slunce. Také on byl často vyobrazován ve zlatém vozu taženém dvěma páry okřídlených koní, či člunu, kterým mu byl zhotoven Héfaistosem (Neškudla 2003, 45–46).

Od doby bronzové jsou artefakty spojené se slunečním kultem například vozíky (apollónské), sluneční bárky ukončené často hlavami ptáků, popřípadě jinými motivy zvířat (Podborský 2006, 230–231). V období starší a mladší doby železné se sluneční kult ještě více rozvíjí. Vodní ptáci jako labutě či husy se stávají předně slunečními živočichy, stejně jako například koně, býci či jeleni (Heinz 2002, 29–37; 45; 85–115). Z neživých objektů bývá s vyjádřením sluncem spojován kruh/kolo. Kruhové závěsky jsou jedny z nejvíc typických pro období celé doby železné, ale i předchozí doby bronzové. Kruh, spojován se symbolem jednoty, absolutna, či nekonečnosti, odpovídá podobou tvaru slunce. Kruhy, či spíše kola s paprsky, které se objevují v době laténské, jsou spojovány s pohybem a v mnoha kulturách jsou brány jako solární symbol (Becker 2002, 120, 126, 132–133).

Kromě kruhových kovových závěsků z Moravy se lze v době železné setkat se sluneční symbolikou například na kotli z Gundestrupu, kde je vyobrazen bůh hromovládce Taranus s kolem v ruce, které se chystal hodit před sebe, aby se mohlo valit jako slunce po obloze (Vlčková 2002, 151–152). Velice významným je také nález z lokality Burkovák u Nemějic s množstvím slunečních symbolů v podobě koleček, cívků, plastiky koní a ptáčků. Konkrétně poté v mohyle H1905 byl nalezen bronzový

kruhový závěsek s ptáčky, kteří pijí z mističky uprostřed předmětu (Chytráček et al. 2009, 209).

10.6. Trojúhelníkové závěsky

Trojúhelníkové kovové závěsky na území Moravy ve starší době železné nabraly vysoké popularity a staly se tak nejrozšířenějším typem. Tímto jednoduchým trojcípým tvarem bylo v pravěkém umění vyobrazováno například na ženských plastikách ohanbí, a dokonce bylo touto formou vyobrazovány ženy a jejich těla na nádobách.

Trojúhelník sám o sobě jako tvar nesl nespočetné množství významů. Je nejjednodušším a nejstabilnějším ze všech konstrukčních tvarů a spojujeme jej také s číslem tři, které mělo kupříkladu pro kelty hluboký význam. Trojúhelník ve své podobě může být také symbolem pro čtyři základní živly, oheň a země byly brány jako silové živly a byly vyobrazovány normálními trojúhelníky a v případě země je obrácen. Voda a vzduch byly brány jako živly přijímající a liší se čarou táhnoucí se přes střed objektu (Kenner 2007, 127).

V podobě závěsků mohly být pro funkci vytváření hluku upevňovány kupříkladu na štíty a zbraně, a to ať už válečnické, sloužící na zastrašení nepřátel či ceremoniální v průvodech a tancích.

10.7. Zoomorfni závěsky

Zvířata a zoomorfni prvky byly nejen v době železné vyobrazovány pouze na keramice. Setkáváme se s nimi i v podobě plastik (bronzových či keramických), které jsou právě v některých případech používány jako závěsky/amulety. Na Moravě se v podobě závěsků setkáváme s koníčkem (Modřice „Sádky“ H1800) a beránkem (Mohelnice „cukrovar“ H5) pro dobu halštatskou a s psem/šelmou, jelenem/srnkou (Malé Hradisko „Staré Hradisko“), ptáky (Němčice nad Hanou „Zadní dlátka“) prasetem domácím/divokým (Přísnotice) pro dobu laténskou (Čižmář 2012, 150–154).

I když je uvažováno, že veškeré tyto amulety měly pro majitele zabezpečovat ochranu a podporu, každé zvíře samo o sobě mohlo reprezentovat něco jiného. Například býček měl být symbolem síly a plodnosti, zatímco kupříkladu beránek mohl být kromě síly také symbolem nevinnosti a mírnosti. Kůň mohl představovat život i smrt, stejně jako

zároveň sílu a pohyb a mohl být ztotožňován i s bohyní Reitia (Mírová 2019, 124–143). Jelen byl posvátným zvířetem již od starší doby železné, kde se s ním můžeme setkat třeba na vozíku ze Strettwegu z rakouského Štýrska (Jockenhövel – Knoche 2003, 196). V době laténské ovšem jeho symbolika nabývá jiné obdoby. Cernunnos (Carnonos) bylo jméno božstva vyobrazovaného v sedu s jelením parožím a byl považován za „pána zvířat“. Kanec byl často jako celé zvíře zpracováván do podoby závěsků, ale často se setkáváme i s využitím pouze jejich klů a zubů do drobných přívěsků. Kanec reprezentoval sílu, statečnost a snad i plodnost (Maier 1998, 69).

11. Závěr

Předložená diplomová práce si vzala za cíl shromáždit a interpretovat kovové závěsky starší a mladší doby železné na Moravě. Navazuje na předešlý výzkum doby halštatské a laténské, který strukturoval chronologická data, která práce využívá (obr. 2, 4; Golec – Fojtík 2020; Venclová ed. 2008). Autorka se pokouší kovové závěsky zpracovat do rámce kulturního prostředí obou uvedených epoch. Sleduje jejich typologii, chronologii, kontext uložení a kriticky se vyjadřuje k otázkám funkčního použití či symbolického pozadí těchto specifických předmětů.

Kovových závěsků v době železné, a to zejména v době halštatské, nebylo oproti jiným artefaktům a šperkům vysoké množství. Kovové závěsky nejen na území Moravy nabývaly množství předpokládaných důležitých funkcí. V první řadě zastávají závěsky funkci estetickou, často totiž sloužily jako šperk, či celkově ozdoby, kterými se lidé rádi zdobili. Kovové závěsky ale také mohly zastávat funkci symbolickou (ochranou) v podobě amuletu, který sloužil k ochraně jedince, či talismanu, který nositeli mohl přinést bohatství či štěstí. Opomenout nelze ani rituální funkci závěsků, a to ve smyslu využití jejich zvukových vlastností, které určité typy drobnějších závěsků (např. trojúhelníkové) tvoří, když o sebe při pohybu narážejí. Závěsky nemusely být nošeny jedinci – nesporně zejména ženami – pouze na krku, ale mohly být součástí i jiných artefaktů. Přes doplňky, zbraně, rituální předměty až po opasky, se kterými se setkáváme v rámci doby halštatské i železné.

Na území Moravy se podařilo zachytit celkem 146 lokalit doby železné, z nichž 23 náleželo do doby halštatské (obr. 11) a 123 do doby laténské (obr. 13). Celkem bylo nalezeno 170 závěsků ze starší doby železné – halštatské a laténské části, z nichž nejvyšší

podíl tvořily trojúhelníkové typy (obr. 14:11), a více než dvojnásobek závěsků byl poté nalezen v mladší části doby železné, jejichž největší část tvořily závěsky kuželovitých typů (obr. 15:13, 14). V obou případech se jednalo o drobné typy závěsků bez výrazné chronologické souvislosti.

V rámci doby železné bylo určeno celkem dvacet dva rozdílných typů kovových závěsků, z nichž některé (například antropomorfní závěsky) byly podrobněji vyděleny do typologických skupin podle tvaru, či zpracování. Pro srovnání v období střední a mladší doby bronzové bylo na území Moravy rozeznáno devět rozdílných typů těchto drobných artefaktů. Závěsky z obou období byly velice rozmanité a ve svém vývoji na sebe nenavazovaly, i když se v některých případech setkáme s vyobrazováním stejných témat. Pro dobu halštatskou i laténskou byl například velice důležitý sluneční kult, který se v obou obdobích projevoval především na kruhových závěscích. V rámci chronologických kontextů se podařilo zachytit závěsky ve starší době železné (obr. 14) především ve fázích Ha D1–D1b a v mladší době železné (obr. 15) se jednalo především o fáze LT C2–D1. Antropomorfní závěsky doby halštatské společně se závěsky bikónickými a kruhovými s očky jsou řazeny v rámci Moravy do fází Ha D1–D2 (obr. 14:1, 4, 8). S bambulovitými závěskami se setkáváme snad v rámci celé doby halštatské až do fáze Ha D3 (obr. 14:3). Brýlovité závěsky jsou přežitkem z předchozí doby bronzové, a i když je podle nalezené lokality Bohdalice-Pavlovice „Ve Žlebcách“ lze snad řadit do fáze Ha D1, jejich přesné ukončení výskytu není známo (obr. 14:5). Destičkovité závěsky společně s trojbokými závěskami lze řadit do Ha D1b–D3 (obr. 14:6). Prolamované kruhové závěsky se vyskytují v rámci Moravy pouze ve fázi Ha D1 (obr. 14:7) a terčovitité závěsky ve fázi Ha C2 (obr. 14:9). Trojúhelníkové a ve své podstatě i zoomorfní závěsky pokračují z předchozí doby bronzové a jejich konec je řazen do Ha D3 (obr. 14:11–12). V době laténské se antropomorfní závěsky ve tvaru ruky/falu, kuželovité závěsky s emailovou výzdobou a závěsky válcovité vyskytují ve fázích LT C2–D1 (obr. 15:1, 2, 15, 18). Antropomorfní závěsky ve tvaru nohy/boty také opět končí ve fázi LT D1, vyskytují se však nejspíše v rámci celé doby laténské (obr. 15:3). Mezi fáze LT C1–D1 lze řadit cívkovité, košíčkovité, vějířovité a zoomorfní závěsky (obr. 15:4, 8, 19, 20). Hranolové závěsky se vyskytují od subfáze LT B1a–C2 (obr. 15:5). Hřibovité závěsky lze nalézt v subfázi LTB1b s koncem ve fázi LT B2 (obr. 15:6) a kapkovité závěsky poté do LT B2–C2 (obr. 15:7). Kruhové závěsky s loukotěmi/paprsky lze řadit do fáze LT D1 (obr. 15:9), závěsek typu Hofheim Lipka mezi fáze LT D1–D2 (obr. 15:10), křížovité závěsky

do LT C1–C2 (obr. 15:11), kulovité a tyčinkovité do LT B2–C1 (obr. 15:12, 17). Kuželovité závěšky s kruhovým a obdélným očkem do LT B2–D1 (obr. 15:13–14) a v neposlední řadě závěšky sekerkovité do fáze LT D1 (obr. 15:16). V případě doby halštatské i laténské závěšky postupně mizí a v posledních fázích doby halštatské i laténské se již téměř neobjevují.

Velice populárními byly i nekovové závěšky a korálky (tab. 16.1–2), kterým byla v práci věnována celá kapitola. Některé z nich mají vlastní typologickou kategorii, svým způsobem, jde vlastně o formu závěšků. Z tohoto důvodu je autorka do práce, pro celistvost řešení problému, zařadila. Takovými nekovovými „závěšky“ byly korálky, a to zejména v podobě drobných vázičkovitých (amforovitých) typů, a také korálky z jantaru, keramiky, kamene, ale například i zvířecích zubů, drápů či kostí (tab. 21:1, 4–7). Korálky (tab. 20:1–7; 21:2–3) byly na území Moravy v tomto období, jak již autorka uvedla, zhotovovány především ze skla a jantaru, přičemž z období doby halštatské byl největší soubor nalezen na lokalitě Habrůvka „Býčí skála“ a v době laténské to byla lokalita Němčice nad Hanou, na které dokonce byla objevena významná sklářská dílna, dokládající zpracování skla i na území Moravy. Opravdovými závěšky jsou nekovové kusy z keramiky, kamene, ale například i zvířecích zubů, drápů či kostí (tab. 21:1, 4–7).

Součástí diplomové práce byla i kapitola věnovaná sociálnímu kontextu kovových závěšků na Moravě. Společnost v době železné je velmi důležitým tématem a autorka se snažila prokázat, že i některé závěšky by mohly napomoci k poznání a vydělení velmožské a vyšší společnosti. Společnost byla v tomto období výrazně stratifikovaná a docházelo i centralizačním procesům s větší mírou koncentrace elit. Vymezené elity kontrolovaly výrobní produkci, obchod i také dálkové a lokální komunikace, k čemuž nám jako důkaz můžou vedle jiných luxusních předmětů i závěšky. I když oproti době bronzové se depoty objevují již v menším množství, stále bylo v rámci doby halštatské objeveno hned několik depotů se závěšky. Je známo, že depoty byly pro společnost doby železné velice důležité, nejen že bylo důležité bohatství v tomto období vlastnit, ale snad i více důležité bylo věnování těchto depotů pro udržení sociálního postavení, či dokonce jako dar bohům. Typy závěšků nalézáných v depotech byly v době halštatské zdobené antropomorfní v podobě ženy, brýlovité, bikónické, trojúhelníkové a kruhové (bohaté prolamované, ale i jednoduché s očky) z lokalit Bohdalice-Pavlovice „Ve Žlebách“; Habrůvka „Býčí skála“; Provodov „Rysov; Roštín „Vlčák“ a Neznámá lokalita. V době laténské jsou to poté opět antropomorfní, a to v tomto případě v podobě lidských nohou

a rukou, kruhové (s paprsky), sekerkovité a košíčkovité závěsky z lokality Ptení „Prajský žlíbek“. Hroby a jejich obsah, a to nejen v době železné, mají vysokou výpovědní hodnotu. V době halštatské byly součástí velmožských hrobů závěsky kruhové, a to, jak složitější prolamované (se kterými se setkáváme i v rámci depotů), které byly zavěšeny na opasek jedince (ženy) na lokalitě Modřice „Sádky“ H818, tak i terčovité z lokality Modřice „Rybníky“ H3846 a plné kruhové přívěsky, které byly nejspíše umístěny na krku jedince jako součást náhrdelníku z lokality Modřice „Rybníky“ H3815. Za luxusnější, ale nikoliv již velmožské hroby byl považován hrob Modřice „Sádky“ H1800 s nálezem bronzového zoomorfního závěsku ve tvaru koníčka a hrob Mohelnice „cukrovar“ H5 s nálezem bronzového zoomorfního závěsku ve tvaru beránka. V době laténské by se za hroby se závěsky určené vyšší společenské vrstvě daly považovat nalezené hroby s opasky, jejichž součástí byly v některých případech i závěsky. Jedná se o lokality Diváky; Holubice H21; Křepice 2 „intravilán obce“ H1/1976; Lovčičky 1 „Strážka“ H2; Ponětovice „Podíly“ H34 a Rousínov H823. V rámci areálů spojených s rituálními aktivitami, v případě doby halštatské tedy Habrůvka „Býčí skála“, se jednalo o závěsky opět kruhové, trojúhelníkové, hranolovité, bambulovité a destičkovité.

Autorka věnovala jednu kapitolu i závěškům u nichž bychom mohli mít důkaz o kontaktech se Středomořím a jinými oblastmi. Importy byly pro dobu železnou velice důležitým zdrojem přínosu artefaktů, ale i idejí a myšlenek, které pomáhaly tvořit společnost jakou z těchto období známe. Pro dobu halštatskou i laténskou byl v rámci nejen závěsků velice důležitý kontakt s územím severní a střední Itálie, což se projevilo například na antropomorfních, sekerkovitých či košíčkovitých závěscích. Oblast Moravy byla nejen v době železné podstatnou křižovatkou, přes kterou vedly nejen lokální, ale především pak významné dálkové stezky (např. jantarová stezka spojující Pobaltí se Středozeím).

Kovové závěsky nesly v době železné kromě ochranné a estetické funkce i hluboký symbolický význam, který ovšem nelze prokázat u veškerých závěsků doby halštatské a laténské. Některé z nich s vysokou pravděpodobností sloužily pouze jako ozdoby, jiné jako drobné amulety a talismany, kterými se lidé nejen nyní v pravěku ale i také dnes rádi zdobili a obklopovali. Autorka zařadila do práce speciálně zaměřenou kapitolu o symbolice kovových závěsků, protože je přesvědčena, že některé typy závěsků byly již záměrně vyrobeny a následně nošeny z těchto důvodů. Nalézané kruhové závěsky, a to ze starší i mladší doby železné jsou například spojovány zejména se

slunečním kultem, kam bychom mohli řadit i zoomorfní závěsky ve tvaru ptáků, či koní. Antropomorfní závěsky starší doby železné zobrazují ženské postavy, popřípadě bohyně. V rámci Moravy byly nalezeny na lokalitách Bohdalice-Pavlovice „Ve Žlebcách“ (tab. 1:1–3); Neznámá lokalita (tab. 6:10–11); Nížkovice „Nížkovické boří“ (tab. 7:6); Provodov „Rysov“ (tab. 7:17) a Slatinice „U Vodárny“ (tab. 8:14), a jednalo se o závěsky s jasně vyznačenými ptačími protomy. S motivem koní, a i ptactva je nejen v době halštatské spojována například bohyně Reitia, uvažuje se tedy že tyto závěsky by mohly být i vyobrazením bohů. V následující době laténské se antropomorfní závěsky mění do podob různých částí těla. Objeveny byly ruce, nohy/boty či dokonce závěsek ve tvaru falu, který s největší pravděpodobností symbolizoval plodnost. Symbolika je závislá na značné míře teoretického výzkumu, je značně komplikovaná a posouzení symbolů a jejich významu záleží na individuálním vědeckém posouzení.

12. Summary

The goal of this thesis was to collect and interpret metal hangers/pendants of the Hallstatt and La Tène Periods in Moravia. It follows on the previous research of the Hallstatt and La Tène Periods, which structured the chronological data used in the work (Fig. 2, 4; Golec – Fojtík 2020; Venclová ed. 2008). This thesis tries to incorporate the metal hangers/pendants into the framework of the cultural environment of both mentioned periods. It follows their typology, chronology, context and critically comments on questions on the functional use of or symbolic background of these specific objects.

Compared to other artefacts and jewellery from the Iron Ages, the number of found metal hangers wasn't very high and especially in the Hallstatt Period. Metal hangers/pendants acquired many important functions. First and foremost, hangers have an aesthetic function, because they were often used as jewelry, or in general, ornaments with which people liked to decorate themselves. But these little artefacts could also have a symbolic (protective) function in the form of an amulet that served to protect an individual, or a talisman that could bring wealth or luck to the wearer. The ritual function of the pendants cannot be neglected either, in the sense of using their sound properties, which certain types of smaller hangers (e.g. triangular) create when they hit each other. The pendants did not have to be worn by the individual only around the neck, but could

also be part of other artefacts. Different accessories, weapons, ritual objects, and belts, all of which have been found in both the Hallstatt and Iron Age.

A total of 146 Iron Age sites were found in Moravia, of which 23 belonged to the Hallstatt Period (Fig. 11) and 123 to the La Tène Period (Fig. 13). A total of 170 pendants/hangers were found in the Early Iron Age. From the Hallstatt Period, the highest proportion were the triangular types (Fig. 14:11) and in general, more than twice as many pendants were found in the La Tène Period, of which the largest portion consisted of pendants of conical-shaped types (Fig. 15:13–14). In both cases, these were small types of pendants/hangers without a significant chronological connection.

A total of 21 different types of metal hangers were determined within the Iron Age (Hallstatt and La Tène Periods) hangers, some of which (for example, anthropomorphic hangers) were divided into typological groups in more detail according to what they depicted. For comparison, nine different types of pendants were recognized in the territory of Moravia during the Late and Final Bronze Age. The pendants from both periods are very diverse and did not follow each other in their development, even when we in some cases encountered depictions of the similar themes. For example, the cult of the sun was very important for the Hallstatt and La Tène Periods, which in both periods manifested itself mainly on circular pendants. Within the chronological contexts, we managed to capture hangers in the Early Iron Age (Fig. 14), mainly in the Ha D1–D1b, and in the Late La Tène Periods LT C2–D1 stages. Anthropomorphic pendants of the Hallstatt Period, together with biconical and ring pendants with eyelets, are classified within Moravia into phases Ha D1–D2 (Fig. 14:1, 4, 8). We also encounter bird cage-shaped pendants perhaps throughout the Hallstatt period up to phase Ha D3 (Fig. 14:3). Spectacled-shaped hangers are a remnant from the previous Bronze Age Period and in the Early Iron Age were found in Bohdalice-Pavlovice „Ve Žlebcách“, and are mostly assigned to the phase Ha D1 (Fig. 14:5). Plate-shaped hangers together with triangular hangers can be classified into Ha D1b–D3 (Fig. 14:6). Openwork circular/ring pendants occur within Moravia only in the Ha D1 phase (Fig. 14:7) and target-shaped pendants in the Ha C2 phase (Fig. 14:9). Triangular and even essentially zoomorphic pendants continue from the previous Bronze Age, and their end is assigned to the phase Ha D3 (Fig. 14:11–12). In the La Tène Period, anthropomorphic pendants in the shape of a hand/phallus, conical-shaped pendants with enamel decoration and cylindrical-shaped pendants occur in phases LT C2–D1 (Fig. 15:1, 2, 15, 18). The anthropomorphic pendants

in the shape of hands also end in the LT D1 phase, but most likely occurred throughout the La Tène Period (Fig. 15:3). Coil-shaped, basket-shaped, fan-shaped and zoomorphic hinges can be classified between the LT C1–D1 phases (Fig. 15:4, 8, 19–20). Prismatic-shaped pendants occur from subphase LT B1a–C2 (Fig. 15:5). Mushroom-shaped hangers can be found in subphase LT B1b ending in the LT B2 phase (Fig. 15:6) and drop-shaped hangers then into LT B2–C2 (Fig. 15:7). Ring hangers can be classified into the LT D1 phase (Fig. 15:9), Hofheim-Lipka type pendants can be found in between the LT D1–D2 phases (Fig. 15:10). Cross-shaped pendants into LT C1–C2 (Fig. 15:11), spherical-shaped and rod-shaped pendants into LT B2–C1 (Fig. 15:12, 17). Conical-shaped hangers with a circular and rectangular eye to LT B2–D1 (Fig. 15:13–14) and, last but not least, hatchet hangers to the LT D1 phase (Fig. 15:16). In both cases, the hangers gradually disappeared, and in the last stages of the Hallstatt and La Tène periods they almost no longer appeared.

Non-metallic hangers and beads were also, in this time period, very popular (tab. 16:1–2). Some of them have their own typological category and are, in a way, a form of pendants. For this reason, I included them in the work, for the completeness of the solution to the problem. Non-metallic „pendants“ were technically even small beads, made of glass, mainly in the form of small vase-like (amphora-like) types, but also for example from amber (tab. 21:1, 4–7). These types of beads (tab. 20:1–7; 21:2–3) were made in the territory of Moravia in this period, as I mentioned mainly made of glass and amber, with the largest collection from the Hallstatt period and found at the Habrůvka site „Býčí skála“. In the La Tène Period this was the case at the site Němčice nad Hanou, where an important glass workshop have been discovered, proving that glass was also processed in Moravia in this period. The real pendants are non-metallic pieces of ceramics, stone, but also, for example, animal teeth, claws or bones (tab. 21:1, 4–7).

Important chapter of this thesis was dedicated to the social context of metal hangers in Moravia. Society in the Iron Age is a very important topic, and the author tried to prove that some pendants could help to recognize and distinguish the noble and higher society. During this period, society was significantly stratified and had centralization processes with a greater degree of concentration of elites. Defined elites controlled manufacturing, production, trade, and both long-distance and local communications, which can be seen in luxury items as well as pendants. Even though depots appear in smaller numbers compared to the Bronze Age, several depots with hangers were still

discovered during the Hallstatt Period. It is known that depots were very important for Iron Age society, not only was it important to own wealth that came with them, but perhaps even more important was the gifting of these depots to maintain social status. The types of hangers found in the depots in the Hallstatt Period were bronze anthropomorphic in the shape of a woman, spectacle-shaped, biconical, triangular and circular (rich openwork, but also simple with eyelets) from the sites of Bohdalice-Pavlovice “Ve Žlebách”, Habrůvka “Býčí skála”, Provodov “Rysov”, Rostín “Vlčák”, Unknown location. In the La Tène Period, they are again anthropomorphic, in this case in the form of human legs and hands, circular, hatchet-shaped and basket-shaped pendants from the Ptení „Pražský žlábek“ site. During the Hallstatt Period, the graves of nobles included circular hangers, both the more complex openwork ones, which are also found in depots and which were hung on a belt from the Modřice “Sádka” site H818, as well as the target-shaped ones from the Modřice “Rybníky” site H3846 and full circular pendants that were placed on the individual's neck as part of a necklace from the Modřice site “Rybníky” H3815. The grave of Modřice “Sádka” H1800 with the discovery of a bronze zoomorphic pendant in the shape of a horse and the grave of Mohelnice “cukrovar” H5 with the discovery of a bronze zoomorphic pendant in the shape of a lamb were considered to be more luxurious, but no longer elite graves. In the La Tène Period, the graves found with belts, which most likely also included hangers, could be considered as graves with hangings intended for a higher social class. These are the localities Diváky, Holubice H21, Křepice 2 intravillan of the municipality H1/1976, Lovčičky 1 “Strážka” H2, Ponětovice “Podíly” H34 and Rousínov H823. Within the areas associated with ritual activities, in the case of the Hallstatt Period Habrůvka “Býčí skála”, the hangers were circular, triangular, prismatic, bobble-shaped and house-shaped.

The author also devoted one chapter to pendants and the evidence we have of contacts with the Mediterranean (e.g. Etruria) and other areas in this period. For the Iron Age, imports were a very important source of the contribution of artefacts, but also of ideas and thoughts that helped create the society we know now. During the Hallstatt and La Tène Periods, contact with the territory for example of northern and central Italy very important within the framework of pendants, which is reflected in anthropomorphic, hatchet-shaped or basket-shaped pendants. Moravia was not only in the Iron Age an important crossroads, through which led not only local, but also important long-distance trails (e.g. the Amber Trail connecting the Baltic Sea with Mediterranean area).

In the Iron Age, metal pendants/hangers have been associated with deep symbolic meaning in the addition to their protective and aesthetic functions. Specifically in the Hallstatt and La Tène Periods, hangers/pendants tend to have less symbolism similar to modern day decorations. However, this thesis wishes to emphasize the symbolic importance some hangers/pendants may have possessed. The circular/ring shaped hangers, which were found in both the Early and Late Iron Age, are for example associated with the solar cult, where we could also include zoomorphic hangers in the shape of birds. Anthropomorphic pendants from the Early Iron Age depict female figures, possibly goddesses. Within Moravia, they were found at the Bohdalice-Pavlovice "Ve Žlebcá" (table 1: 1–3); Unknown location (tab. 6:10–11); Nížkovice "Nížkovické boří" (tab. 7:6); Provodov "Rysov" (tab. 7:17) and Slatinice "U Vodárny" (tab. 8:14), with clearly marked bird protomes. Traditionally these types of hangers/pendants were thought to be depictions of gods. For example these antropomorphhic pendants in the shape of a woman, may represent the goddess Reitia, whom is associated with the motif of horses and birds not only in Hallstatt times. In the La Tène Period, the anthropomorphic pendants change into the forms of different parts of the body. In Moravia they were discovered in the shape of hands, feet/shoes or even a pendant in the shape of phallus, which most likely represented fertility. Symbolism in general is a very complicated science and is dependent on a considerable amount of theoretical research, and the discovery of symbols and their meaning is also highly individual matter.

13. Literatura

Adler, H. 1992: Fundchronik. Römische Kaiserzeit. Bernhardsthal. Fundberichte aus Österreich 31, 478.

Astruc, M. 1951: La necropolis de Villaricos. Madrid.

Axamit, J. 1928–1930: Burkovák u Nemějic. Památky archeologické XXXVI, 285–289.

Baarová, Z. 2004: Halštatské pohřebiště na Člupech u Maref. Pravěk – nová řada 14, 333–364.

Bartík, J. – Chrástek, T. 2018: Uherské Hradiště (k. ú. Jarošov u Uherského Hradiště, okr. Uherské Hradiště). Přehled výzkumů 59-1, 201.

Bartman, E. 1999: *Portraits of Livia: Imaging the Imperial Woman in Augustan Rome*. Cambridge.

Becker, U. 2002: *Slovník symbolů*. Praha.

Bedáň, L. 2018: *Využití nekovových materiálů ve výzdobě kovových předmětů v mladší době železné na Moravě*. Nepublikovaný rkp. bakalářské diplomové práce uložený na ÚAM FF MU v Brně.

Bedáň, L. 2021: *Opasky z mladší doby železné ve střední Evropě*. Nepublikovaný rkp. magisterské diplomové práce uložený na ÚAM FF MU v Brně.

Blečić Kavur, M. – Kavur, B. 2017: *Many shades of translucent: amphoriskos-shaped glass beads from Vičja luka*. *Vjesnik za arheologiju i historiju dalmatinsku* 110/1, 93–112.

Bravencová, R. 2020: *Závěsky v době halštatské na Moravě*. Nepublikovaný rkp. bakalářské diplomové práce uložený na KHI FF UP v Olomouci.

Bravencová, R. 2022: *Zobrazení ženy na bronzových závěscích doby halštatské na Moravě (v přípravě)*.

Bouzek, J. – Hošek, R. 1978: *Antické Černomoří*. Praha.

Bouzek, J. 1997: *Greece, Anatolia and Europe: Cultural Interrelations During the Early Iron Age*. *Jonsered*.

Bouzek, J. 2011: *Pravěk českých zemí v evropském kontextu*. Praha.

Bouzek, J. 2018: *Art and Mind. The Development of Human Mind as Seen Through the Art*. Praha.

Bouzek, J. 2020: *Mýty Řeků a dalších národů starověku*. Praha.

Budil, I. 1992: *Mýtus, jazyk a kulturní antropologie*. Praha.

Bujna, J. 2011: *Opasky ženského odevu z doby laténskej*. Nitra.

Cipriano, S. 2016: *A lead-glazed skyphos with figurative relief decoration from the Sanctuary of Reitia in Este (Italy)*. *Rei Cretariae Romanae Favtorvm Acta* 44, 73–76.

Conzemius, E. 1932: *Ethnographical survey of the Miskito and Sumu Indians of Honduras and Nicaragua*. Washington.

Čambal, R. 2015: *Datovanie hradiska Pohanská pri Plaveckom Podhradí v dobe laténskej z pohľadu archeologických a numizmatických nálezov*. Dating of the La Tène fortified settlement Pohanská near Plavecké Podhradie on the base of archaeological and numismatic finds. *Numizmatika* 25, 41–44.

Červená, K. 2014: *Nově prozkoumaná situace horákovského osídlení z polohy Těsice-Kyjovice – „Sutny“*. Nепublikovaný rkp. bakalářské diplomové práce uložený na ÚAM FF MU v Brně.

Červinka, I. L. 1902: *Morava za pravěku*. Brno.

Čiřáková, V et al. (Čiřáková, V. – Danielisová, A. – Holodňák, P. – Mangel, T. – Sankot, P. – Venclová, N.) 2018: *Řemeslná výroba v době laténské. Výroba, obchod a dálkové kontakty*. In: Militký, J. – Kysela, J. – Tisucká, M. (eds.), *Keltové. Čechy v 8. až v 1. století před Kristem*. Praha, 200–259.

Čiřmář, I. 2008: *Zázemí keltského oppida Staré Hradisko*. Nепublikovaný rkp. magisterské diplomové práce uložený na ÚAM FF MU v Brně.

Čiřmář, I. 2010: *Napajedla (okr. Zlín)*. *Přehled výzkumů* 51, 373.

Čiřmář, I. – Jarůšková, Z. 2019: *Nález keltského řetězového opasku z Kunštátska (okr. Blansko)*. *Studia Historica Nitriensia* 23, Supplementum – Sedem kruhov Jozefa Bujnu. Nitra, 379–393.

Čiřmář, I. et al. (Čiřmář, I. – Mikulková, B. – Kmošek, M. – Chovanec, M. – Kala, J.) 2020: *Dva mimořádné hroby z laténské pohřebiště v Rousínově*. *Přehled výzkumů* 61-1, 105–122.

Čiřmář, M. 1991: *Neue Erkenntnisse zur Verzierung Keltischer Waffen in Mähren*. *Études celtiques* XXVII, 127–136.

Čiřmář, M. 2000: *K nálezům české provenience na moravských keltských pohřebištích*. In: Čech, P. – Dobeš, M. (eds.), *Sborník Miroslavu Buchvaldkovi*. Most, 51–56.

Čižmář, M. 2001: K laténskému osídlení Pohanska u Břeclavi. In: Podborský, V. (ed.), 50 let archeologických výzkumů Masarykovy univerzity na Znojemsku. Brno, 295–299.

Čižmář, M. 2002: Laténský depot ze Ptení. K poznání kontaktů našeho území s jihem. Památky archeologické XCIII, 194–225.

Čižmář, M. 2003: Laténské sídliště v Bořitově. Pravěk – Supplementum 10. Brno,

Čižmář, M. 2006: Latènezeit. In: Čižmář, M. – Geislerová, K. (eds.), Výzkumy – Ausgrabungen 1999–2004. Brno, 128–129.

Čižmář, M. – Kolníková, E. 2006a: Němčice nad Hanou – Víceměřice, site stratégique sur la voie de l'ambre. In. Celtes: Belges, Boiens, Remes, Volques. Morlanwelz-Mariemont, 174–347.

Čižmář, M. – Kolníková, E. 2006b: Němčice – obchodní a industriální centrum doby laténské na Moravě. Archeologické rozhledy LVIII, 261–283.

Čižmář, M. – Čižmářová, J. – Kejzlar, M. – Kolníková, E. 2008: Detektorová prospekce lokalit z doby laténské na Moravě 2007. Přehled výzkumů 49, 125–131.

Čižmář, M. – Čižmářová, J. – Kejzlar, M. – Kolníková, E. 2009: Detektorová prospekce archeologických lokalit na Moravě v roce 2008. Přehled výzkumů 50, 139–152.

Čižmář, M. – Čižmářová, J. – Kejzlar, M. – Kolníková, E. 2010: Detektorová prospekce archeologických lokalit na Moravě v roce 2009. Přehled výzkumů 51, 125–137.

Čižmář, M. – Čižmářová, J. – Kejzlar, M. 2011: Detektorová prospekce archeologických lokalit na Moravě v roce 2010. Přehled výzkumů 52-2, 86–95.

Čižmář, M. 2012a: Dva halštatské depoty z Moravy. K datování závěsů typu Trávník. In. Kujovský, R. – Mitáš, V. (eds.), Václav Furmánek a doba bronzová. Zborník k sedemdesiatym narodeninám. Nitra, 71–77.

Čižmář, M. 2012b: Nálezy drobné lidské a zvířecí plastiky z Moravy. In. Březinová, G. – Varsík, V. (eds.), Archeológia na prahu histórie – K životnému jubileu Karola Pietu, Archaeologica Slovaca Monographiae 14. Nitra, 145–173.

- Čižmář, M. – Čižmářová, J. 2014: Pozdně halštatský nález z Pavlovic (okr. Vyškov) a několik dalších halštatských depotů z Moravy. In: Čižmářová, J. – Venclová, N. – Březinová, G. (eds.), *Moravské křižovatky*. Brno, 35–37.
- Čižmářová, H. 2012: Laténské nálezy z lokality Brno-Líšeň, poloha „Staré zámky“. In: Březinová, G. – Varsik, V. (eds.), *Archeológia na prahu histórie – K životnému jubileu Karola Pietu*, *Archaeologica Slovaca Monographiae* 14. Nitra, 185–200.
- Čižmářová, H. 2014: Ein Beitrag zu neuen Funden latenezeitlicher gegliederter Rädchen in Mähren. In: Čižmářová, J. – Venclová, N. – Březinová, G. (eds.), *Moravské křižovatky*. Brno, 655–665.
- Čižmářová, H. 2021: Skleněné šperky doby laténské na Moravě a ve Slezsku. Nepsaný rkp. disertační práce uložený na ÚA FPF SU v Opavě.
- Čižmářová, J. 2004: *Encyklopedie Keltů na Moravě a ve Slezsku*. Praha.
- Čižmářová, J. 2009: Keltská pohřebiště z Holubic a Křenovic. *Pravěk Supplementum* 19. Brno.
- Čižmářová, J. 2011: Keltská pohřebiště na Moravě – okresy Brno-město a Brno-venkov. Brno.
- Čižmářová, J. 2013: Keltská pohřebiště na Moravě – okresy Blansko a Vyškov. Brno.
- Čižmářová, J. 2017: Keltská pohřebiště na Moravě – okresy Hodonín, Kroměříž, Olomouc, Opava, Prostějov, Přerov, Uherské Hradiště, Zlín. Brno.
- Čižmářová, J. 2019: Keltská pohřebiště na Moravě – okresy Břeclav a Znojmo. Brno.
- Dämmer, H.–W. 1986: San Pietro Montagnon (Montegrotto). Ein vorgeschichtliches Seeheiligtum in Venetien – Un santuario protostorico lacustre nel Veneto. *Studien zu vor- und frühgeschichtlichen Heiligtümern* 1. Mainz am Rhein
- Dohnal, V. 2003: Šumárník ve starší a mladší době halštatské. *Pravěk – nová řada* 13, 221–252.
- Doležel, J. 2000: Pravěké osídlení Rymic a okolí, okr. Kroměříž. *Informační zpravodaj ČAS, pobočka pro Moravu a Slezsko* 35, 48–58.

- Dubin, L. S. 2006: The history of beads. London.
- Filip, J. 1956: Keltové ve střední Evropě. Praha.
- Filip, J. 1997: Umělecké řemeslo v pravěku. Brno.
- Fojtík, P. 2013: Seloutky (okr. Prostějov). Přehled výzkumů 54-1, 202–203.
- Fojtík, A. – Popelka, M. 2019: Napajedla (okr. Zlín). Přehled výzkumů 60-1, 237.
- Fossati, A. E. 2015: The motifs of the boat in Valcamonica rock art: Problems of chronology and interpretation. *Ritual Landscapes and Borders Within Rock Art Research: Papers in Honour of Professor Kalle Sognnes*, 119–139.
- Furmánek, V. 1980: Die Anhänger in der Slowakei. *Prähistorische Bronzefunde – Band XI/3*. Nitra.
- Gallus, S. – Horváth, T. 1939: Un peuple cavalier prescythique en Hongrie. Budapest.
- Giumlia-Mair, A. 2008: The metal of the moon goddess. *Surface engineering*, 24(2), 110–117.
- Gleirscher, P. 2014: Ein ältereisenzeitliches Gehänge aus Frojach bei Rosegg (Kärnten). Zur Entwicklung anthropomorpher Gehänge beidseits der Alpen von der Spätbronzezeit bis in die jüngere Eisenzeit. *Arheološki vestnik* 65, 79–100.
- Goláňová, P. 2013: Časně laténské osídlení na Moravě. Nepublikovaný rkp. doktorské disertační práce, uloženy na ÚAM FF MU v Brně.
- Goláňová, P. – Navrátil, A. 2017: The Pálava hills during the La Tène Period. In: Kysela, J. – Danielisová, A. – Miliký, J. (eds.), *Stories that made the Iron Age*. Praha, 393–409.
- Goláňová, P. – Kysela, J. 2019: What can the dwarfs tell? On settlements and anthropomorphic statuary in La Tène Southern Moravia. *Studia Historica Nitrensia* 23, 71–92.
- Goláňová, P. et al. (Komoróczy, B. – Kmošek, M. – Kolníková, E. – Vlach, M. – Zelíková, M.) 2020: New metal and glass finds from the Late Iron Age in South

- Moravia (CZ). The contribution of citizen science to knowledge of the La Tène settlement structure in Břeclav Region. *Přehled výzkumů* 61/2, 9–41.
- Goláňová, P. – Hlava, M. 2021: Something went wrong: on the bronze chain-belt rejects from Čejkovice (Hodonín District CZ). In: Robak, Z. – Ruttkay, M. (eds.), *Slovenská archeológia – Supplementum 2, Celts – Germans – Slavs. A tribute Anthology to Karol Pieta*. Nitra, 121–127.
- Golec, M. 2005: Horákovská kultura. Nepublikovaný rkp. doktorské disertační práce uložený na ÚAM FF MU v Brně.
- Golec, M. – Čermáková, E. – Fojtík, P. 2016: Vekerzugský kmenový svaz na Moravě? *Pravěk – NŘ* 24, 175–200.
- Golec, M. 2017: The Phenomenon of Býčí Skála Cave. Landscape, Cave and Mankind. *Archaeologica Olomucensia – Tomus I*. Olomouc.
- Golec, M. 2019: Fenomén Býčí skála, krajina, jeskyně a člověk. Praha.
- Golec, M. – Fojtík, P. 2020: Centrum východohalštatské kultury na střední Moravě. *Archaeologica Olomucensia – Tomus V*. Olomouc.
- Golec, M. – Kos, P. 2020: The Hallstatt hoard of Roštín – „Vlčák“, Kroměříž District (CZ). In: Čižmář, I. – Čižmářová, H. – Humpolová, A. (eds.), *Jantarová stezka v proměnách času*. Brno, 71–87.
- Gavranović, M. – Papazovska, A. – Mehofer, M. 2021: First Archeometallurgical Results of Bronze and Iron Age Objects from North Macedonia. *Macedoniae Acta Archaeologica* 202/904, 133–150.
- Grabner, M. et al. (Wächter, E. – Nicolussi, K. – Bolka, M. – Sormaz, T. – Steier, P. – Wild, E. – Barth, F. – Kern, A. – Rudofer, J. – Kowarik, K. – Stöllner, T. – Reschreiter, H.) 2021: Prehistoric mining in Hallstatt, Austria. New chronologies out of small wooden fragments. *Dendrochronologia* 66, 1–13.
- Grimmová, T. 2016: Osídlení z doby laténské v západní části Vizovické vrchoviny na základě povrchových sběrů. Nepublikovaný rkp. bakalářské diplomové práce uložený na ÚA SU FPF v Opavě.

- Grömer, K. 2010: Prähistorische Textilkunst in Mitteleuropa. Geschichte des Handwerkes und Kleidung vor den Römern. Wien.
- Gugl, Ch. 2001: Das Umland Teurnias vom 2. Jahrhundert v.Chr. bis ins 1. Jahrhundert n.Chr. – Eine Studie zur Siedlungskontinuität von der Latène- zur Römerzeit im oberen Drautal. *Arheološki vestnik* 52, 303–349.
- Haevernick, T. E. 1960: Die Glasarmringe und Ringperlen der Mittel- und Spätlatènezeit auf dem europäischen Festland. Bonn.
- Haffner, A. – Cordie-Hackenberg, R. 1991: Das keltisch-römische Gräberfeld von Wederath-Belginum, 4. Teil, Gräber 1261–1817, Trierer Grabungen und Forschungen – Band VI/4. Mainz am Rhein.
- Heinz, S. 2002: *Keltské symboly*. Praha.
- Hlava, M. 2014: Laténské pohřebiště V Čelechovicích na Hané (okr. Prostějov). In: Čiznářová, J. – Venclová, N. – Březinová, G. (eds.), *Moravské křižovatky. Střední Podunají mezi pravěkem a historií*. Brno, 527–561.
- Hlava, M. 2015: Laténský depot z Ptení (okr. Prostějov): nová fakta. *Památky archeologické CVI*, 247–290.
- Holemá, M. 2008: Scénář výstavy „S bagrem za zády“ – výzkumy Ústavu archeologické památkové péče Brno, v.v.i.“. Nepublikovaný rkp. magisterské diplomové práce uložený na ÚAM FF MU v Brně.
- Hrala, J. – Plesl, E. 1989: Nálezy jantaru v kulturách mladší doby bronzové a časně železné v Čechách – The finds of amber in the young bronze and early iron ages in Bohemia. *Problemy kultury lužyckej na Pomorzu*. Słupsk, 209–226.
- Hristova, R. 2019: Late Bronze and Early Iron Age Pottery in the Upper Thracian Plain, Tundzha Valley and the Burgas Lowland, Bulgaria – Diversity, Technology and Distribution. *Studia Hercynia XXII/2*, 83–118.
- Hrubý, V. 1955: *Staré Město. Velkomoravské pohřebiště „Na valách“*. Praha.

- Hundt, H.-J. 1935: Spätlatèneimport in Grabfunden von Neu-Plötzin, Mark Brandenburg. *Germania* 19, 239–248.
- Chrástek, T. 2013: Modrá (okr. Uherské Hradiště). *Přehled výzkumů* 54-1, 200–201.
- Chybová, H. 1980: K otázce původu a datování bronzového prolamovaného závěsku z Postoupek (okres Kroměříž). *Studie muzea Kroměřížska* 1981, 37–42.
- Chytráček, M. – Chvojka, O. – John, J. – Michálek, J. 2009: Halštatský kultovní areál na vrchu Burkovák u Nemějic. *Archeologické rozhledy* LXI, 183–217.
- Chytráček, M. et al. (Golec, M. – Chvojka, O. – Metlička, M. – Michálek, J. – Novotná, M. – Frolíková, D. 2017: Jantar starší doby železné a průběh jantarové stezky ve střední Evropě/Bernstein der älteren Eisenzeit und der Verlauf der Bernsteinstrasse in Mitteleuropa. *Památky archeologické* CVIII, 121–256.
- Jílek, J. – Mangel, T. 2009a: Polkovice (okr. Přerov). *Přehled výzkumů* 50, 313–314.
- Jílek, J. – Mangel, T. 2009b: Dyjákovice (okr. Znojmo). *Přehled výzkumů* 50, 307–308.
- Jockenhövel, A. – Knoche, B. 2003: Zu den bronzezeitlichen Wurzeln des alteisenzeitlichen Hirschbildes. In: Gediga, B. – Mierzwinski, A. – Piotrowski, W. (Hrsg.), *Sztuka epoki brązu i wczesnej epoki żelaza w europie środkowej*. Práce Komisji Archeologicznej 14/Biskupinskie Práce Archeologiczne 2. Wrocław – Biskupin, 119–171.
- Juchelka, J. – Moravec, Z. 2005: Pohřebiště lužické kultury v Malých Hořticích (okr. Opava). *Pravěk – nová řada* 13, 177–201.
- Kalábková, P. – Hlava, M. – Šlězár, P. 2015: Příběhy uničovské archeologie. Olomouc.
- Kaaser, M. A. – Servais, G. R. 2018: La Tène: une dynamique internationale. *AS Archéologie suisse* 41, 11–15.
- Kaplan, P. 2006: Dedications to Greek Sanctuaries by Foreign Kings in the Eight through Sixth Centuries BCE. *Historia: Zeitschrift Für Alte Geschichte*, 55/2, 129–152.
- Kenner, T. A. 2007: *Symboly a jejich skrytý význam*. Praha.

Kern, A. et al. (Kowarik, K. – Rausch, A. W. – Reschreiter, H. – Thommes, J. – Taylor, T. G.) 2009: Kingdom of Salt: 7000 years of Hallstatt. Wien.

Kascó, C. 1998: Das Depot von Satu Mare, A Jóna András Múzeum Évkönyve XXXIX-XL, 11–31.

Killian-Dirlmeier, I. 1979: Anhänger in Griechenland von der mykenischen bis zur spätgeometrischen Zeit. Prähistorische Bronzefunde – XI/2. München.

Killian-Dirlmeier, I. 1988: Jewellery in Mycenaean and Minoan warrior graves. In: French, E. – Wardle, K. (eds.), Problems in Greek Prehistory. Papers Presented at the Centenary Conference of the BSA, 161–172.

Kirchmayr, M. 2017: Anthropomorphe Anhänger mit Vogelprotomen – Neue Erkenntnisse zu einem eisenzeitlichen Anhängertyp. Archäologisches Korrespondenzblatt 47/3, 319–339.

Kolbinger, D. 2019: Osídlení východního Kroměřížska v mladší době železné (laténské). Katalog všech známých lokalit a nálezů s důrazem na nové poznatky z povrchových výzkumů autora. Hulín.

Kolník, T. 1991: Zu den ersten Römern und Germanen an der mittleren Donau im Zusammenhang mit den geplanten römischen Angriffen gegen Marbod. Chr. Die römische Okupation nördlich der Alpen zur Zeit des Augustus. Aschendorff – Münster, 71–84.

Komoróczy, B. et al. (Vlach, M. – Zelíková, M. – Sedláček, J. – Růžičková, P.) 2019: Revize stavu archeologických komponent v trati Drnholec „Holenická pole“ pomocí prospekčních a málo invazivních výzkumných metod. Přehled výzkumů 60/2, 9–55.

Kos, P. 2004: Pohřby ženy z doby halštatské v Modřicích u Brna. In: Chvojka, O. (eds.), Popelnicová pole a doba halštatská, příspěvky z VIII. konference, České Budějovice 22. – 24. 9. 2004, Archeologické výzkumy v jižních Čechách – Supplementum 1. České Budějovice, 271–292.

Kos, P. 2005: Hustopeče (okr. Břeclav). Přehled výzkumů 46, 258–259.

Kos, P. 2009: Modřice (okr. Brno-venkov). Přehled výzkumů 50, 310–311.

- Kos, P. – Přichystal, M. 2006: Doba halštatská. In: Geislerová, K. – Parma, D. (eds.), *Výzkumy – Ausgrabungen 1999–2004*. Brno, 49–54.
- Kos, P. – Přichystal, M. 2013: Doba halštatská. In: Geislerová, K. – Parma, D. (eds.), *Výzkumy – Ausgrabungen 2005–2010*. Brno, 74–98.
- Kos, P. 2015: Halštatská nekropole Modřice 2. Hroby z tratí „Sádky“ a „Rybníky“ (textová část katalogu). Nepublikovaný rkp. uložený na ÚAPP Brno.
- Kos, P. 2020: Mohelno „Na Černých“ (okr. Třebíč). Přehled výzkumů 61/1, 201.
- Kovárník, J. 1986: Starší doba železná – halštatská. In: Koštuřík, P. – Kovárník, K. – Měřínský, Z. – Oliva, M., *Pravěk Třebíčska*. Brno, 111–124.
- Kovaříková, Z. 2007: Význam jantaru v době halštatské na jižní Moravě. Nepublikovaný rkp. bakalářské diplomové práce uložený na ÚAM FF MU v Brně.
- Kozáková, R. 2011: Průzkum pravěkých a středověkých skel. Nepublikovaný rkp. magisterské diplomové práce uložený na ÚCH PřF MU v Brně.
- Kozubová, A. – Horváth, V. 2019: Nur eine Faszination vom Western oder etwas anderes? Zu hallstädtischen Finflüssen in der Vekerzug-Kultur am Beispiel des Gräberfeldes von Eger-Nagy Eged (Ostungarn). *Zborník Slovenského národného múzea CXIII, Archeológia* 29, 131–149.
- Kršová, M. 2013: Skleněné korálky doby bronzové a halštatské na Moravě. Nepublikovaný rkp. bakalářské diplomové práce na ÚAM FF MU v Brně.
- Kysela, J. 2010: Italští Bojové a česká oppida. *Archeologické rozhledy* LXII, 150–177.
- Kysela, J. 2014: Okruhy středomořského importu ve střední Evropě pozdní doby laténské. In: Čižmářová, J. – Venclová, N. – Březinová, G. (eds.), *Moravské křižovatky*. Brno, 229–241.
- Kysela, J. 2015: Dovozové faly českých Keltů? *Živá archeologie REA* 17, 91–96.
- Kysela, J. 2019: Imports from the Mediterranean and from the neighbourin La Tène culture regions. In: Militký J. – Kysela, J. – Tisucká, M. *The Celts. Bohemia from the 8th to the 1st century BC*. Praha, 280–292.

- Kysela, J. 2020: *Things and Thoughts. Central Europe and the Mediterranean in the 4th-1st centuries BC*, Praha.
- Langová, J. 2001: Boty z hlíny – pravěké a středověké keramické nádoby ve tvaru obuvi. In: *Obuv v historii. Sborník materiálů ze III. mezinárodní konference 25. – 27. září 2000*. Zlín, 168–179.
- Langová, J. – Salaš, M. 2017: Nížkovice (okr. Vyškov). *Přehled výzkumů 58-1*, 201–233.
- Lečbych, M. 2009: Polešovice (okr. Uherské Hradiště). *Přehled výzkumů 50*, 312–313.
- Lehečková, E. 1967: Skleněné výrobky v pravěku Moravy, I–II. Nepsaný rkp. diplomové práce uložený na ÚAM FF MU v Brně.
- Lehečková, E. 1971: Moravské nálezy skleněných korálek doby bronzové a halštatské. *Ars Vitraria 4*, 5–19.
- Lochner, M. 1998–1999: Ein Schmuckdepot der Urnenfelderzeit aus Thunau am Kamp, Niederösterreich, *Archaeologia Austriaca 82/83*, 181–186.
- Ludikovský, K. 1959: Pozdnělaténský kostrový hrob v Mikulově. *Přehled výzkumů 1959*, 77.
- Lurker, M. 2003: *Lexikon bohů a symbolů starých Egyptů: průvodce mystickým a magickým světem Egypta*. Praha.
- Maier, B. 1998: *Dictionary of Celtic Religion and Culture*. Woodbridge.
- Makarová, E. 2017a: Halštatská fáza pohřebiska v Moravičanech. Nepsaný rkp. disertační práce uložený na ÚAM FF MU v Brně.
- Makarová, E. 2017b: Moravia – a connecting Line between North, West and South. To the supra-regional connections and formation of elites in the early Hallstatt period. In: Schuman, R. – van Vaart-Verschoof, S. (eds.), *Connecting Elites and Regions. Perspective on contacts, relations and differentiation during the Early Iron Age Hallstatt C period in Northwest and Central Europe*. Leiden, 29–48.

- Mangel, T. – Jílek, J. 2011: Drobné laténské nálezy z východních Čech I. *Archeologie východních Čech* 1, 81–90.
- Mangel, T. – Jílek, J. 2012: Drobné laténské nálezy z východních Čech II. *Archeologie východních Čech* 3, 55–67.
- Martínek, J. 2017: Routes in a Laser Landscape. In: Golec, M., *The Phenomenon of the Býčí Skála Cave. Landscapes, Cave and Mankind. Archaeologica Olomucensia – Tomus I. Olomouc*, 34–38.
- McDonald, K. 2019: Education and literacy in ancient Italy: Evidence from the dedications to the goddess Reitia. *The Journal of Roman Studies* 109, 131–159.
- Meduna, J. 1961: Staré Hradisko. Katalog nálezů uložených v muzeu města Boskovic. *Fontes archaeologiae Moraviae – Tomus II. Brno*.
- Meduna, J. 1980: Die latènezeitlichen Siedlungen und Gräberfeld in Mähren (Katalog). *Fontes archaeologiae moraviae – Tomus XI. Brno*.
- Měchurová, Z. 1992: Archeologické nálezy z Moravy ve sbírkách prehistorického oddělení Přírodovědeckého muzea ve Vídni. *Zprávy České archeologické společnosti – Supplementum* 13. Praha.
- Mele, M. – Modl, D. 2014: The cult chariot from Stretweg – and the wheels keep on turning, in: O. Habjanič (ed.), *The practical value of the wooden wheel: the collected volume of the symposium 26. and 27. 9., Regional Museum Maribor, Collection Museoeurope 1 (Maribor 2014)*, 13–22.
- Michálek, J. 2017: Mohylová pohřebiště doby halštatské (Ha C–D) a časně laténské (LT A) v jižních Čechách 1/1–1/3. Praha.
- Michnik, M. 2022: Cmentarzysko z wczesnej epoki żelaza w Świbiu na Górnym Śląsku. Gliwice.
- Mikulková, B. 2010: Orlovice (okr. Vyškov). *Přehled výzkumů* 51, 373–374.
- Mikulková, B. 2013: Milonice-Rošťoutky (okr. Vyškov). *Přehled výzkumů* 54-1, 256.

Mírová, Z. 2020: The Horse in the Bronze and Iron Ages in Moravia. *Archaeologica Olomucensia – Tomus III*. Olomouc.

Mírová, Z. – Golec, M. 2020: Centrum horákovské a platěnické skupiny / bývalé horákovské a platěnické skupiny na Moravě – elity a sociální model. In: Golec, M. – Fojtík, P. (eds.), *Centrum platěnické skupiny východohalštatské kultury na Moravě*. *Archaeologica Olomucensia – Tomus V*. Olomouc, 48–75.

Mrázek, J. 1996: *Drahé kameny v pravěku Moravy a Slezska*. Brno.

Nekvasil, J. 1961: *Severní Morava v době halštatské I, II*. Nepublikovaný rkp. dizertační práce uložený na AÚ AV ČR v Brně.

Nekvasil, J. 1979: *Horákovské sídliště v Brně-Králově Poli*. *Fontes archaeologiae Moraviae – Tomus XII*. Brno.

Nekvasil, J. 1993: *Před branami historie*. In: Podborský, V. a kol., *Pravěké dějiny Moravy. Vlastivěda moravská. Země a lid – nová řada 3*. Brno, 333–372.

Oliva, M. 1997: *Estetické projevy moravského gravettienu*. *Pravěk – nová řada 7*, 17–37.

Onetto, M. – Podestá, M. M. 2011: *Cueva de las Manos: An Outstanding Example of a Rock Art Site in South America*. *Adoranten. Scandinavian Society for Prehistoric Art*, 67–78.

Parma, D. 2020: *Nálezy z doby bronzové a halštatské z Němčic nad Hanou – Víceměřic (okr. Prostějov)*. In: Čižmář, I. – Čižmářová, H. – Humpolová, A. (eds.), *Jantarová stezka v proměnách času. Moravské zemské muzeum*. Brno, 99–107.

Parzinger, H. – Nekvasil, J. – Barth, F. E. 1995: *Die Býčí skála-Höhle. Ein hallstattzeitlicher Höhlenopferplatz in Mähren. Römisch-germanische Forschungen – Band 54*. Mainz am Rhein.

Pauli, L. 1975: *Keltischer Volksglaube. Amulette und Sonderbestattungen am Dürrnberg bei Hallein und im eisenzeitlichen Mitteleuropa*. *Münchner Beiträge zur Vor- und Frühgeschichte – Band 28*. München.

- Pedersen, A. 2009: Amulette und Amulettsitte in der jüngeren Eisenzeit und Wikingerzeit in Südsandinavien. Glaube, Kult und Herrschaft. Phänomene des Religiösen im 1. Jahrtausend n. Chr. in Mittel- und Nordeuropa (U. von Freedon, H. Friesinger & E. Wamers eds.). Kolloquien zur Vor- und Frühgeschichte 12. Bonn, 287–302.
- Penninger, E. 1972: Der Dürrnberg bei Hallein I. Katalog der Grabfunde aus der Hallstatt und Laténezeit. Münchner Beiträge zur Vor- und Frühgeschichte – Band 16. München.
- Pernička, M. 1984: Laténské osídlení Hlucka a jihovýchodní Moravy. Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity E 29, 131–142.
- Peška, J. – Vitula, P. – Bém. M. 1999: Blatec. Přehled výzkumů 40 (1997–1998), 225.
- Peška, J. – Šrámek, F. 2004: Olomouc (k. ú. Neředín, okr. Olomouc). Přehled výzkumů 45, 177–178.
- Pieta, K. 1982: Umenie doby železnej. Bratislava.
- Pieta, K. 2006: Ein junglatènezeitlicher Stieranhänger aus Udiča/Slowakei. Studien zur Lebenswelt der Eisenzeit, RGA-E 40, 133–147
- Píč, J. L. 1903: Čechy na úsvitě dějin. na základě praehistorické sbírky musea království Českého, praehistorické sbírky Dvorního musea ve Vídni a pramenů dějepisných. Svazek 2. Hradiště u Stradonic jako historické Marobudum. Praha.
- Pirkmajer, D. 1991: Kelti na Celjskem: archeološka razstava Pokrajinskega muzeja Celje. Celje.
- Pleiner, R. 1958: Základy slovanského železářského hutnictví v českých zemích. Vývoj přímé výroby železa z rud od doby halštatské do 12. století. Monumenta archaeologica – Tomus VI. Praha.
- Podborský, V. 1970: Jihomoravská halštatská sídliště I. Sborník prací Filozofické fakulty brněnské university, řada archeologicko-klasická E 15, 7–102.

Podborský, V. 1980a: Dvě nová halštatská pohřebiště na jižní Moravě (Několik poznámek ke studiu společnosti lidu horákovské kultury). Sborník prací filosofické fakulty brněnské university, řada archeologicko-klasická E 25, 75–124.

Podborský, V. 1980b: Kulturní a sociální proměny jižní Moravy v době halštatské. In: Gediga, B. – Leciejewicz, L. – Wojciechowski, W. (eds.). *Rola oddziaływań kręgu halsztackiego w rozwoju społeczeństw epoki żelaza w Polsce zachodniej na tle środkowoeuropejskim*. Wrocław, 47–57.

Podborský, V. 1993: Nástup zemědělské civilizace. In: Podborský, V. a kol., *Pravěké dějiny Moravy. Vlastivěda moravská. Země a lid – nová řada 3*. Brno, 71–152.

Pomberger, B. M. 2017: Bronzebommel und Schellen – eine klangliche Errungenschaft aus der Spätbronze- und frühen Eisenzeit, *Studia Archaeologica Brunensia* 22/2, 15–34.

Popelka, M. 2013: Laténské sídliště z Blažovic v kontextu pozdně laténské osídlení jižní Moravy. Nепublikovaný rkp. magisterské diplomové práce uložený na ÚAM FF MU v Brně.

Preidel, H. 1930: Die germanischen Kulturen in Böhmen und ihre Träger, I.–II. Kassel–Wilhelmshöhe.

Procházka, A. 1937: Galská kultura na Vyškovsku. Slavkov u Brna.

Procházka, A. 2021: Hroby nedospělých jedinců na pohřebištích z mladší doby železné na Moravě. Nепublikovaný rkp. bakalářské diplomové práce uložený na ÚAM FF MU Brno.

Přichystal, M. 2003: Pohřebiště kultury lužických popelnicových polí na „Nivkách“ u Slatinek. Nепublikovaný rkp. magisterské diplomové práce uložený na ÚAM FF MU Brno.

Přichystal, M. 2007a: Zpracování jantaru na sídlišti z halštatského období kultury lužických popelnicových polí v Kralicích na Hané (okr. Prostějov). In: Salaš, M. – Šabatová, K. (eds.), *Doba popelnicových polí a doba halštatská. Příspěvky z IX. konference, Bučovice 3.–6. 10. 2006*. Brno, 209–231.

- Přichystal, M. 2007b: Dva provrtané medvědí zuby z halštatského sídliště v Kralicích na Hané (okr. Prostějov). *Pravěk – nová řada* 17, 329–356.
- Přichystal, M. 2012: Blažovice (okr. Brno-venkov). *Přehled výzkumů* 53-1, 175–176.
- Ramsl, P. C. 1998: Inzersdorf-Walpersdorf, Studien zur späthallstatt-, latenezeitlichen Besiedlung im Traisental, Niederösterreich. *Fundberichte aus Österreich. Materialhefte* 6. Wien.
- Rebay-Salisbury, K. 2016a: Male, female and sexless figures of the Hallstatt Culture: indicators of social order and reproductive control? *Expression* 11, 58–63.
- Rebay-Salisbury, K. 2016b: *The Human Body in Early Iron Age Central Europe. Burial Practices and Images of the Hallstatt World*. London.
- Reed, H. 2016: *Symboly a jak jim rozumět. O smyslu znaků a znamení*. Praha.
- Richter, G. 1927: *Handbook of the Classical Collection*. New York.
- Ritterling, E. 1901: Die römische Niederlassung bei Haltern. *Mitteilungen der Altertums-Kommission für Westfalen* 2, 107–174.
- Roth, H. 1978: Venetische Exvoto-Täfelchen aus Vicenza, Corso Palladio. *Germania* 56, 172–189.
- Rustoiu, A. 2011: The Celts from Transylvania and the eastern Banat and their southern neighbours. Cultural exchanges and individual mobility. In: Guštin, M. – Jevtić, M. (eds.), *The Eastern Celts, the Communities between the Alps and the Black Sea*. Koper – Beograd, 163–170.
- Rustoiu, A. – Berecki, S. 2014: Celtic Elites and Craftsmen. Mobility and Technological Transfer during the Late Iron Age in the Eastern and South-Eastern Carpathian Basin. In: Berecki, S. (ed.), *Iron Age Crafts and Craftsmen in the Carpathian Basin, Proceedings of the International Colloquium from Târgu Mureș, 10–13 October 2013*. Târgu Mureș, 249–278.
- Rybobá, A. – Drda, P. 1994: *Hradiště by Stradonice. Rebirth of a Celtic oppidum*. Praha.

- Salač, V. 2008: Doba římská a stěhování národů. Archeologie pravěkých Čech 8. Praha.
- Salaš, M. 2005: Bronzové depoty střední až pozdní doby bronzové na Moravě a ve Slezsku I.–II. Brno.
- Sankot, P. 2013: Burial in LT B–C. In: Venclová, N. (ed.) et al., The prehistory of Bohemia 6. The Late Iron Age – The La Tène Period. Praha, 88–96.
- Schiermeisen, K. 1939: Vorzeitliche Siedlungen bei Pirnik nächst Mähr.-Neustadt. Verhandlungen des Naturforschenden Vereins in Brünn 71, 122–136.
- Schönfelder, M. 2002: Das spätkeltische Wagengrab von Boé (Dép. Lot-et-Garonne). Studien zu Wagen und Wagen-gräbern der jüngeren Laténezeit. Monographien des Römisch-Germanischen Zentralmuseums – Band 54. Mainz.
- Schulz, V. 1891: Bronzeringe mit angesetzten Warzen in den Sammlungen des Prager Museums. Zeitschrift für Ethnologie 23, 877–880.
- Schumann, R. 2015: Status und Prestige in der Hallstattkultur. Aspekte sozialer Distinktion in ältereisenzeitlichen Regionalgruppen zwischen Athmühl und Save. Münchner Archäologische Forschungen 3. Rahden/Westfalen.
- Smejtek, L. – Lutovský, M. – Militký, J. 2013: Encyklopedie pokladů v Čechách. Praha.
- Snětina, K. 1912: Staré Hradisko. Gallské oppidum na Moravě. Časopis Moravského zemského musea XIII, 73–92.
- Spehr, R. 2005: Rituell verbogene Waffen von der Steinsburg. Alt-Thüringen 38, 67–99.
- Stabrava, P. 2012: Žárové pohřebiště na katastru města Příbora. Přehled výzkumů 52-1, 75–110.
- Stegmann-Rajtár, S. 1992: Grabfunde der Älteren Hallstattzeit aus Südmähren. Košice.
- Stloukal, M. – Nekvasil, J. 2015: Věčné tajemství Býčí skály. Praha.
- Stuchlík, S. 1990: Die Bisherigen Ergebnisse der Erforschung des Hügelgräberfeldes in Borotice. Archeologické rozhledy XLII, 159–169.

Stuchlík, S. 2004: Halštatské pohřebiště v Mohelnici u Zábřeha. In: Chvojka, O. (ed.), Popelníková pole a doba halštatská. Příspěvky z VIII. Konference, České Budějovice 22. – 24. 9. 2004. Archeologické výzkumy v jižních Čechách – Supplementum 1. České Budějovice, 523–533.

Stupperich, R. 1991: Frühkaiserzeitliche figürliche Bronze im nordwestlichen Germanien. Ein Überblick. Die römische Okupation nördlich der Alpen zur Zeit des Augustus. Aschendorff – Münster, 167–184.

Sviták, Z. 2014: Úvod do historické topografie českých zemí. Územní vývoj českých zemí. Brno.

Šikulová, V. 1971: Záchrané výzkumy na stavbě státní silnice Opava-Krnov (okr. Opava). Přehledy výzkumů 1970, 76–77.

Šimek, E. 1958: Poslední Keltové na Moravě. Brno.

Šmíd, M. 2000: Ohrozim (okr. Prostějov), Přehledy výzkumů 41, 169–170.

Švehla, J. 1929: První hora Tábor v pravěku. Jihočeský sborník historický 2, 38–51.

Tajer, A. 2002: Blatec (okr. Olomouc). Přehledy výzkumů 43, 217–218.

Tajer, A. 2009: Nález laténského bronzového opasku z lokality Hulín 1. In: Bém, M. – Peška, J. (eds.), Ročenka 2008, Archeologické centrum Olomouc, 172–183.

Teržan, B. 2003: Goldene Ohringe in der späten Bronze-und frühen Eisenzeit – Zeichnen des Sakralen? Anzeiger des Germanischen Nationalmuseums 2003, 68–81.

Thér, R. – Mangel, T. 2014: Inovace a specializace v hrnčířském řemesle v době laténské: model vývoje forem organizace výroby. Archeologické rozhledy LXVI, 3–39.

Tichý, R. 1969: Horákovské sídliště v Brně-Řečkovících – Eine Horákovver Siedlung in Brno-Řečkovice. Archeologické rozhledy XXI, 168–177.

Tomedi, G. 2009: „Raetische Frauen“ in J. M. Bagley, C. Eggl, D. Neumann, and M. Schefzik (eds) Alpen, Kult und Eisenzeit. Festschrift für Amei Lang zum 65. Geburtstag, Internationale Archäologie – Studia honoraria 30, 271–288.

Trefný, M. 2017: Hallstatt elite burials in Bohemia from the perspective of interregional contacts. In: Schuman, R. – van Vaart-Verschoof, S. (eds.), *Connecting Elites and Regions. Perspective on contacts, relations and differentiation during the Early Iron Age Hallstatt C period in Northwest and Central Europe*. Hamburg, 109–126.

True, M. 1988: *The Gods Delight: The Human Figure in Classical Bronze*. No. 6, 69–74.

Tyldesley, J. A. 2011: *Mýty a legendy starého Egypta*. Ostrava.

van Endert, D. 1991: *Die Bronzefunde aus dem Oppidum von Manching*. Stuttgart.

Vellani, S. 2000: *Perle di vetro anforiforme dalla penisola Italiana*. In: *Annales du 14e Congrès de l'Association Internationale pour l'Histoire du Verre*. Italia/Venezia – Milano 1998. Lochem, 41–45.

Venclová, N. 1990: *Prehistoric glass in Bohemia*. Praha.

Venclová, N. (ed.) 2008a: *Doba halštatská. Archeologie pravěkých Čech 6*. Praha.

Venclová, N. (ed.) 2008b: *Doba laténská. Archeologie pravěkých Čech 7*. Praha.

Venclová, N. – Hulínský, V. – Frána, J. – Fikrle, M. 2009: *Němčice a zpracování skla v laténské Evropě. Archeologické rozhledy LXI*, 383–426.

Venclová, N. 2016: *Němčice and Staré Hradisko. Glass and glass-working in Central Europe. With a contribution by R. Křínek*. Praha.

Vích, D. 2014: *Skleněné artefakty protohistorického období z pomezí Čech a Moravy*. In: B. Komoróczy (ed.), *Sociální diference barbarických komunit ve světle nových hrobových, sídlištních a sběrových nálezů (Archeologie Barbarů 2011)*. Spisy Archeologického ústavu Akademie věd ČR Brno 44. Brno, 101–110.

Vích, D. 2017: *Doba laténská v severní části Boskovické brázdy ve světle drobných kovových nálezů. Archeologické rozhledy LXIX*, 629–671.

Vitulová, D. – Bíšková, J. – Kala, P. – Knotek, P. – Kos, P. – Tencer, T. 2021: *Výzkum halštatského pohřebiště v Mohelně – Na Černých. Průběžné výsledky probíhajícího*

záchranného výzkumu a geofyzikální prospekce v letech 2014 a 2020. *Pravěk – nová řada* 29, 271–306.

Vlčková, J. 2002: *Encyklopedie keltské mytologie*. Praha.

Vrána, P. 2021: Laténské osídlení mezi Labem, Orlicí a Orlickými horami ve světle povrchových a detektorových nálezů. Nепublikovaný rkp. bakalářské diplomové práce uložený na KA FF UHK.

Waldhauser, J. 2001: *Encyklopedie Keltů v Čechách*. Praha.

Wankel, H. 1882: *Bilder aus der Mährischen Schweiz und ihrer Vergangenheit*. Wien.

Warneke, T. F. 1999: Hallstat-und frühlatenezeitlicher Anhänger schmuck. Studien zu Metallanhängern des 8.–5. Jahrhunderts v. Chr. zwischen Main und Po. *Internationale Archäologie – Band 50*. Rahden/Westf.

Wels-Weyrauch, U. 1978: Die Anhänger und Halsringe in Südwestdeutschland und Nordbayern. *Prähistorische Bronzefunde – Band XI/1*. München.

Wels-Weyrauch, U. 1991: Die Anhänger in Südbayern. *Prähistorische Bronzefunde – Band XI/5*. München.

Wilczek, J. 2014: Hrnčířské dílny ve Višňovém. *Pravěk – nová řada* 22, 167–256.

Willvonseder, K. 1937: *Die mittlere Bronzezeit in Österreich*. Wien.

Zápotocký 1973: Keltská pohřebiště na Litoměřicku. *Archeologické rozhledy* XXV, 139–184.

Zelina, R. 2013: Kovářství, řemeslo procházející staletími, srovnání a experiment. Nепublikovaný rkp. bakalářské diplomové práce uložený na ÚAM FF MU v Brně.

Zeman, J. 2015: Sídlní struktury dvorce horákovské kultury v Kuřimi, okr. Brno-venkov. Nепublikovaný rkp. magisterské diplomové práce uložený na ÚAM FF MU v Brně.

14. Seznam lokalit s nálezem kovových závěsků na Moravě

Doba halštatská

Bohdalice-Pavlovice „Ve Žlebcách“

Habrůvka „Býčí skála“

Modřice „Rybníky“ H3815

Modřice „Rybníky“ H3846

Modřice „Sádky“ H818

Modřice „Sádky“ H1800

Mohelnice „cukrovar“ H5

Mohelno „Na Černých“ H11

Mohelno „U Sv. Antoníčka“ mohyla 1

Neznámá lokalita (dříve Uherské Hradiště)

Nížkovice „Nížkovické boří“

Ohrozim „Za Farou“ K500

Orlovice „Lysá hora“

Polkovice „Ostrov“

Popovice H1

Provodov „Rysov“

Pustiměř

Roštín „Vlčák“

Slatinice „Pasuňk“

Slatinice „U Vodárny“

Těšetice-Kyjovice „Sutny“ obj. 1626

Velké Hostěradky „Skřípov“ H12

Víceměřice „Zadní dlátka“

Doba latéská

Bedihošť	Dolní Bojanovice
Biskupice	Dolní Němčí-Vlčnov „Dřínky“
Blatnice pod Svatým Antonínkem „Díly“	Drnholec „Holenická pole“
Blatnice pod Svatým Antonínkem „Nádraží“	Drnholec „Roviny“
Blučina „Hřbitovní ulice“ H2	Dubňany „Nivky“
Bořetice „Díly za Dvorem“	Dyjákovice
Bořetice „Panské“	Hluboká u Kunštátu
Bořítov	Holubice H20
Bořítov „Písky“	Holubice H21
Boskovice „Pod Lipníky“	Holubice H37
Brno-Líšeň „Staré zámky“	Hostěradice – Míšovice „Dlouhé pole“
Brno-Maloměřice „Plíže“	Hoštice „Sečné louky“ H825
Brno-Maloměřice H76	Hrabětice
Břeclavsko	Hrušky „Břeclavské Jochy“
Břeclav	Hrušky „Čtvrť“
Břeclav „Hrudy“	Hrušky „Prušánky“
Břeclav „Nivečky“	Hrušky „Tvrdonické podsedky“
Břeclav „Přední čtvrtky“	Hulín „U Isidorka“ obj. 859
Břeclav – Stará Břeclav „Žleby“	Hustopeče 2 „Šibenky“ H809
Cetkovice 3	Hustopeče 2 „Šibenky“ H383
Čejč „Pod hrubou loukou“	Hustopeče 2 „Šibenky“ H814
Čejkovice „Niva pod silnicí“	Chornice
Čejkovice „Úzké úlehle“	Jevíčko „Předměstí“
Diváky	Koválovice u Tištiny „Břehy“
Dobročkovice	Klenovice
Dobromilice	Klenovice na Hané „Noviny“
Dobromilice „Za rybníčkem“	Klopotovice
Dobšice	Křenovice H20
Lanžhot „Kostická váha/Za hrúzů“	Křenovice H38
	Křepice 2 intravilán obce H1/1976
	Ladná „Padělky“
	Lanžhot „Horní štepnice“

Lázy
 Lednice „Herdy“
 Lednice „Podholmy“
 Lechotice
 Lovčičky „Strážka“
 Malé Hradisko „Staré Hradisko“
 Medlovice „Široké“
 Medlovice I
 Medlovice II
 Měrovice
 Městečko Trnávka
 Mikulov
 Mikulov „Nad Valtickou silnicí“
 Mikulov „U Aleje“
 Mikulov „U Celnice“
 Milovice „Bulharsko“
 Milovice „Spitzhübel“
 Místřín
 Moravský Žizkov
 Moravský Žizkov „Smolíkova špice“
 Mušov „Na pískách“
 Mutěnice „Hrubá louka“
 Náklo
 Nejdek „Lamplova cihelna“
 Němčice nad Hanou
 Němčice nad Hanou „Pastviska“
 Němčice nad Hanou „Daňka“
 Němčice nad Hanou „Zadní dlátko“
 Nížkovice „Záhumenice“ H9
 Ostrožská Nová Ves „Nad drahami“
 Pavlov-Děvín
 Podivín „Hruštičky“
 Podivín „Vrt“
 Polkovice
 Polkovice „Široký“
 Polkovice „Trávníky“
 Ponětovice „Podíly“ H2
 Ponětovice „Podíly“ H34
 Popovice
 Postoupky – intravilán obce
 Poštorná „Krátké vrchy“
 Přerov-Předmostí 1 „Cihelna“
 Přisnotice
 Přítluky
 Přítluky „U Trníčku“
 Ptení „Prajský žlábek“
 Ptení „Bernovy“
 Ptení „Mlýnsko“
 Pustiměřské Prusy „letišťe“
 Rakvice „Trávníky pod dědinou“
 Rousínov H823
 Slatinice 1 stavba železnice
 Švábenice
 Těšice
 Tištín
 Tvrdonice „Pole od Týnecka“
 Újezd u Brna
 Vacenovice „Velká niva“
 Vedrovice
 Velké Bílovice „Pod Předníma“
 Víceměřice „Roviny“

15. Katalog lokalit

15.1. Doba halštatská

1. *Bohdalice-Pavlovice „Ve Žlebcách“, okr. Vyškov*

Datace: Ha D1

Kulturní kontext: platěnická skupina

Nálezový kontext: depot

Popis situace: Depot byl zachráněn v 50 letech Josefem Šmehlíkem po jeho porušení při lesních pracích.

Nálezy závěsků:

1. *Bronzový antropomorfní závěsek.* Středová příčka, tři očka na základně, v horní části výběžky v podobě stylizovaných ptačích hlaviček, kruhové očko na zavěšení. Rozměry: d. 7,8 cm. Inv. č. 179.292 (Čižmář – Čižmářová 2014, obr. 5:1). **Tab. 1:1.**
2. *Bronzový antropomorfní závěsek.* Žebrovaný z přední strany, kruhové očko na zavěšení. Rozměry: d. 3,7 cm. Inv. č. 179.347 (Čižmář – Čižmářová 2014, obr. 5:2). **Tab. 1:2.**
3. *Bronzový antropomorfní závěsek.* Žebrovaný z přední strany, kruhové očko na zavěšení. Rozměry: d. 3,7 cm. Inv. č. 179.348 (Čižmář – Čižmářová 2014, obr. 5:3). **Tab. 1:3.**
4. *Bronzový brýlovitý závěsek.* Rozměry: d. 3,4 cm. Inv. č. 179.293 (Čižmář – Čižmářová 2014, obr. 5:4). **Tab. 1:4.**
5. *Bronzový brýlovitý závěsek.* Rozměry: d. 3,9 cm. Inv. č. 179.294 (Čižmář – Čižmářová 2014, obr. 5:5). **Tab. 1:5.**
6. *Bronzový brýlovitý závěsek.* Rozměry: d. 3,6 cm. Inv. č. 179.295 (Čižmář – Čižmářová 2014, obr. 5:6). **Tab. 1:6.**
7. *Bronzový brýlovitý závěsek.* Rozměry: d. 2,8 cm. Inv. č. 179. 296 (Čižmář – Čižmářová 2014, obr. 5:7). **Tab. 1:7.**
8. *Bronzový brýlovitý závěsek.* Rozměry: d. 3,1 cm. Inv. č. 179.297 (Čižmář – Čižmářová 2014, obr. 5:8). **Tab. 1:8.**

9. *Bronzový bikónický závěsek.* Na obvodu čtyři očka s železnými kroužky, jedno očko je umístěno kolmo. Rozměry: d. 4,4 cm; v. 2,4 cm. Inv. č. 179.357 (Čižmář – Čižmářová 2014, obr. 5:17). **Tab. 1:9.**
10. *Bronzový bikónický závěsek.* Na obvodu čtyři očka s železnými kroužky, jedno očko je umístěno kolmo. Rozměry: d. 4,4 cm; v. 2,3 cm. Inv. č. 179.358 (Čižmář – Čižmářová 2014, obr. 5:18). **Tab. 1:10.**
11. *Bronzový bikónický závěsek.* Na obvodu čtyři očka s železnými kroužky, jedno očko je umístěno kolmo. Rozměry: d. 4,5 cm; v. 2,1 cm. Inv. č. 179. 359 (Čižmář – Čižmářová 2014, obr. 5:19). **Tab. 1:11.**
12. *Bronzový bikónický závěsek.* Na obvodu čtyři očka s železnými kroužky, jedno očko je umístěno kolmo. Rozměry: d. 4,5 cm; v. 2,3 cm. Inv. č. 179.360 (Čižmář – Čižmářová 2014, obr. 5:20). **Tab. 1:12.**
13. *Bronzový bikónický závěsek.* Na obvodu čtyři očka s železnými kroužky, jedno očko je umístěno kolmo. Rozměry: d. 4,4 cm; v. 2 cm. Inv. č. 179.361 (Čižmář – Čižmářová 2014, obr. 5:21). **Tab. 1:13.**
14. *Bronzový bikónický závěsek.* Na obvodu čtyři očka s železnými kroužky, jedno očko je umístěno kolmo. Rozměry: d. 4,7 cm; v. 2,2 cm. Inv. č. 179.362 (Čižmář – Čižmářová 2014, obr. 5:22). **Tab. 1:14.**
15. *Bronzový bikónický závěsek.* Na obvodu čtyři očka s železnými kroužky, jedno očko je umístěno kolmo. Rozměry: d. 4,9 cm; v. 2 cm. Inv. č. 179.363 (Čižmář – Čižmářová 2014, obr. 5:23). **Tab. 1:15.**
16. *Bronzový bikónický závěsek.* Na obvodu čtyři očka s železnými kroužky, jedno očko je umístěno kolmo. Rozměry: d. 4,6 cm; v. 2,2 cm. Inv. č. 179.364 (Čižmář – Čižmářová 2014, obr. 5:24). **Tab. 1:16.**
17. *Bronzový bikónický závěsek.* Na obvodu čtyři očka s železnými kroužky, jedno očko je umístěno kolmo. Rozměry: d. 4,9 cm; v. 2,7 cm. Inv. č. 179.365 (Čižmář – Čižmářová 2014, obr. 5:25). **Tab. 1:17.**
18. *Bronzový trojúhelníkový závěsek.* Rozšířená horní část, zdobení šesti soustřednými kroužky, kolmé linie uprostřed, kruhové očko na zavěšení. Rozměry: d. 5,4 cm. Inv. č. 179.290 (Čižmář – Čižmářová 2014, obr. 5:29). **Tab. 1:18.**
19. *Bronzový trojúhelníkový závěsek.* Vykrojená základna se třemi otvory, zdobení pěti soustřednými kroužky, kruhové očko na zavěšení. Rozměry: d. 4,5 cm. Inv. č. 179.291 (Čižmář – Čižmářová 2014, obr. 5:30). **Tab. 1:19.**

20. *Bronzový trojúhelníkový závěsek*. Vykrojená základna, kruhové očko na zavěšení. Rozměry: d. 4,6 cm. Inv. č. 179.298 (Čižmář – Čižmářová 2014, obr. 5:31). **Tab. 2:1.**
21. *Bronzový trojúhelníkový závěsek*. Vykrojená základna, kruhové očko na zavěšení. Rozměry: d. 4,8 cm. Inv. č. 179.299 (Čižmář – Čižmářová 2014, obr. 5:32). **Tab. 2:2.**
22. *Bronzový trojúhelníkový závěsek s očky*. Rozměry: d. 3,9 cm. Inv. č. 179.300 (Čižmář – Čižmářová 2014, obr. 5:33). **Tab. 2:3.**
23. *Bronzový trojúhelníkový závěsek*. Na přední straně linie vybíjených důlků, kruhové očko na zavěšení. Rozměry: d. 5,1 cm. Inv. č. 179.322 (Čižmář – Čižmářová 2014, obr. 5:26). **Tab. 2:4a.**
24. *Bronzový trojúhelníkový závěsek*. Na přední straně linie vybíjených důlků, kruhové očko na zavěšení. Rozměry: d. 5,1 cm. Inv. č. 179.322 (Čižmář – Čižmářová 2014, obr. 5:26). **Tab. 2:4b.**
25. *Bronzový trojúhelníkový závěsek*. Na přední straně linie vybíjených důlků, kruhové očko na zavěšení. Rozměry: d. 5,1 cm. Inv. č. 179.322 (Čižmář – Čižmářová 2014, obr. 5:26). **Tab. 2:4c.**
26. *Bronzový trojúhelníkový závěsek*. Na přední straně linie vybíjených důlků, kruhové očko na zavěšení. Rozměry: d. 5,2 cm. Inv. č. 179.323 (Čižmář – Čižmářová 2014, obr. 5:27). **Tab. 2:5a.**
27. *Bronzový trojúhelníkový závěsek*. Na přední straně linie vybíjených důlků, kruhové očko na zavěšení. Rozměry: d. 5,2 cm. Inv. č. 179.323 (Čižmář – Čižmářová 2014, obr. 5:27). **Tab. 2:5b.**
28. *Bronzový trojúhelníkový závěsek*. Na přední straně linie vybíjených důlků, kruhové očko na zavěšení. Rozměry: d. 4,7 cm. Inv. č. 179.324 (Čižmář – Čižmářová 2014, obr. 5:28). **Tab. 2:5c.**
29. *Bronzový trojúhelníkový závěsek*. Na přední straně linie vybíjených důlků, kruhové očko na zavěšení. Rozměry: d. 4,2 cm. Inv. č. 179.325 (Čižmář – Čižmářová 2014, obr. 6:1). **Tab. 2:6a.**
30. *Bronzový trojúhelníkový závěsek*. Na přední straně linie vybíjených důlků, kruhové očko na zavěšení. Rozměry: d. 4,8 cm. Inv. č. 179.326 (Čižmář – Čižmářová 2014, obr. 6:2). **Tab. 2:6b.**

31. *Bronzový trojúhelníkový závěsek*. Na přední straně linie vybíjených důlků, kruhové očko na zavěšení. Rozměry: d. 4,7 cm. Inv. č. 179.327 (Čižmář – Čižmářová 2014, obr. 6:3). **Tab. 2:6c.**
32. *Bronzový trojúhelníkový závěsek*. Na přední straně linie vybíjených důlků, kruhové očko na zavěšení. Rozměry: d. 4, 9 cm. Inv. č. 179.328 (Čižmář – Čižmářová 2014, obr. 6:4). **Tab. 2:7a.**
33. *Bronzový trojúhelníkový závěsek*. Na přední straně linie vybíjených důlků, kruhové očko na zavěšení. Rozměry: d. 4,7 cm. Inv. č. 179.329 (Čižmář – Čižmářová 2014, obr. 6:5). **Tab. 2:7b.**
34. *Bronzový trojúhelníkový závěsek*. Na přední straně linie vybíjených důlků, kruhové očko na zavěšení. Rozměry: d. 4, 9 cm. Inv. č. 179.330 (Čižmář – Čižmářová 2014, obr. 6:6). **Tab. 2:7c.**
35. *Bronzový trojúhelníkový závěsek*. Na přední straně linie vybíjených důlků, kruhové očko na zavěšení. Rozměry: d. 4,7 cm. Inv. č. 179.331 (Čižmář – Čižmářová 2014, obr. 6:7). **Tab. 2:8a.**
36. *Bronzový trojúhelníkový závěsek*. Na přední straně linie vybíjených důlků, kruhové očko na zavěšení. Rozměry: d. 5 cm. Inv. č. 179.332 (Čižmář – Čižmářová 2014, obr. 6:8). **Tab. 2:8b**
37. *Bronzový trojúhelníkový závěsek*. Na přední straně linie vybíjených důlků, kruhové očko na zavěšení, vrchní část závěsku je poškozena. Rozměry: d. 4,2 cm. Inv. č. 179.333 (Čižmář – Čižmářová 2014, obr. 6:9). **Tab. 2:8c.**
38. *Bronzový trojúhelníkový závěsek*. Na přední straně linie vybíjených důlků, kruhové očko na zavěšení. Rozměry: d. 5,1 cm. Inv. č. 179.334 (Čižmář – Čižmářová 2014, obr. 6:10). **Tab. 2:9a.**
39. *Bronzový trojúhelníkový závěsek*. Na přední straně linie vybíjených důlků, kruhové očko na zavěšení. Rozměry: d. 5,2 cm. Inv. č. 179.335 (Čižmář – Čižmářová 2014, obr. 6:11). **Tab. 2:9b.**
40. *Bronzový trojúhelníkový závěsek*. Na přední straně linie vybíjených důlků, kruhové očko na zavěšení. Rozměry: d. 4,8 cm. Inv. č. 179.336 (Čižmář – Čižmářová 2014, obr. 6:12). **Tab. 2:9c.**
41. *Bronzový trojúhelníkový závěsek*. Na přední straně linie vybíjených důlků, kruhové očko na zavěšení. Rozměry: d. 4,8 cm. Inv. č. 179.337 (Čižmář – Čižmářová 2014, obr. 6:13). **Tab. 2:10a.**

42. *Bronzový trojúhelníkový závěsek.* Na přední straně linie vybíjených důlků, kruhové očko na zavěšení. Rozměry: d. 5 cm. Inv. č. 179.338 (Čižmář – Čižmářová 2014, obr. 6:14). **Tab. 2:10b.**
43. *Bronzový trojúhelníkový závěsek.* Na přední straně linie vybíjených důlků, kruhové očko na zavěšení. Rozměry: d. 4,7 cm. Inv. č. 179.339 (Čižmář – Čižmářová 2014, obr. 6:15). **Tab. 2:10c.**
44. *Bronzový trojúhelníkový závěsek.* Na přední straně linie vybíjených důlků, kruhové očko na zavěšení. Rozměry: d. 4,7 cm. Inv. č. 179.340 (Čižmář – Čižmářová 2014, obr. 6:16). **Tab. 2:11a.**
45. *Bronzový trojúhelníkový závěsek.* Na přední straně linie vybíjených důlků, kruhové očko na zavěšení. Rozměry: d. 4,9 cm. Inv. č. 179.341 (Čižmář – Čižmářová 2014, obr. 6:17). **Tab. 2:11b.**
46. *Bronzový trojúhelníkový závěsek.* Na přední straně linie vybíjených důlků, kruhové očko na zavěšení. Rozměry: d. 4,9 cm. Inv. č. 179.342 (Čižmář – Čižmářová 2014, obr. 6:18). **Tab. 2:11c.**
47. *Bronzový trojúhelníkový závěsek.* Na přední straně linie vybíjených důlků, kruhové očko na zavěšení. Rozměry: d. 4,8 cm. Inv. č. 179.343 (Čižmář – Čižmářová 2014, obr. 6:19). **Tab. 2:12a.**
48. *Bronzový trojúhelníkový závěsek.* Na přední straně linie vybíjených důlků, kruhové očko na zavěšení. Rozměry: d. 4,6 cm. Inv. č. 179.344 (Čižmář – Čižmářová 2014, obr. 6:20). **Tab. 2:12b.**
49. *Bronzový trojúhelníkový závěsek.* Na přední straně linie vybíjených důlků, kruhové očko na zavěšení. Rozměry: d. 4,8 cm. Inv. č. 179.345 (Čižmář – Čižmářová 2014, obr. 6:21). **Tab. 2:12c.**
50. *Bronzový trojúhelníkový závěsek.* Bez výzdoby, kruhové očko na zavěšení. Rozměry: d. 5 cm. Inv. č. 179.301 (Čižmář – Čižmářová 2014, obr. 6:23). **Tab. 2:13a.**
51. *Bronzový trojúhelníkový závěsek.* Bez výzdoby, kruhové očko na zavěšení. Rozměry: d. 4,9 cm. Inv. č. 179.302 (Čižmář – Čižmářová 2014, obr. 6:24). **Tab. 2:13b.**
52. *Bronzový trojúhelníkový závěsek.* Bez výzdoby, kruhové očko na zavěšení. Rozměry: d. 4,8 cm. Inv. č. 179.303 (Čižmář – Čižmářová 2014, obr. 6:25). **Tab. 2:13c.**

53. *Bronzový trojúhelníkový závěsek.* Bez výzdoby, kruhové očko na zavěšení.
Rozměry: d. 4,7 cm. Inv. č. 179.304 (Čižmář – Čižmářová 2014, obr. 6:26). **Tab. 2:14a.**
54. *Bronzový trojúhelníkový závěsek.* Bez výzdoby, kruhové očko na zavěšení.
Rozměry: d. 4,6 cm. Inv. č. 179.305 (Čižmář – Čižmářová 2014, obr. 6:27). **Tab. 2:14b**
55. *Bronzový trojúhelníkový závěsek.* Bez výzdoby, kruhové očko na zavěšení.
Rozměry: d. 4,5 cm. Inv. č. 179.306 (Čižmář – Čižmářová 2014, obr. 6:28). **Tab. 2:14c.**
56. *Bronzový trojúhelníkový závěsek.* Bez výzdoby, kruhové očko na zavěšení.
Rozměry: d. 4,8 cm. Inv. č. 179.307 (Čižmář – Čižmářová 2014, obr. 6:29). **Tab. 3:1a.**
57. *Bronzový trojúhelníkový závěsek.* Bez výzdoby, kruhové očko na zavěšení.
Rozměry: d. 5 cm. Inv. č. 179.308 (Čižmář – Čižmářová 2014, obr. 6:30). **Tab. 3:1b.**
58. *Bronzový trojúhelníkový závěsek.* Bez výzdoby, kruhové očko na zavěšení.
Rozměry: d. 4,9 cm. Inv. č. 179.309 (Čižmář – Čižmářová 2014, obr. 6:31). **Tab. 3:1c.**
59. *Bronzový trojúhelníkový závěsek.* Bez výzdoby, kruhové očko na zavěšení.
Rozměry: d. 4,9 cm. Inv. č. 179.310 (Čižmář – Čižmářová 2014, obr. 6:32). **Tab. 3:2a.**
60. *Bronzový trojúhelníkový závěsek.* Bez výzdoby, kruhové očko na zavěšení.
Rozměry: d. 4,7 cm. Inv. č. 179.311 (Čižmář – Čižmářová 2014, obr. 6:33). **Tab. 3:2b.**
61. *Bronzový trojúhelníkový závěsek.* Bez výzdoby, kruhové očko na zavěšení.
Rozměry: d. 4,6 cm. Inv. č. 179.312 (Čižmář – Čižmářová 2014, obr. 6:34). **Tab. 3:2c.**
62. *Bronzový trojúhelníkový závěsek.* Bez výzdoby, kruhové očko na zavěšení.
Rozměry: d. 4,8 cm. Inv. č. 179.313 (Čižmář – Čižmářová 2014, obr. 6:35). **Tab. 3:3a.**
63. *Bronzový trojúhelníkový závěsek.* Bez výzdoby, kruhové očko na zavěšení.
Rozměry: d. 4,9 cm. Inv. č. 179.314 (Čižmář – Čižmářová 2014, obr. 6:36). **Tab. 3:3b.**

64. *Bronzový trojúhelníkový závěsek*. Bez výzdoby, kruhové očko na zavěšení. Rozměry: d. 4,6 cm. Inv. č. 179.315 (Čižmář – Čižmářová 2014, obr. 6:37). **Tab. 3:3c.**
65. *Bronzový trojúhelníkový závěsek*. Bez výzdoby, kruhové očko na zavěšení. Rozměry: d. 4,4 cm. Inv. č. 179.316 (Čižmář – Čižmářová 2014, obr. 6:38). **Tab. 3:4a.**
66. *Bronzový trojúhelníkový závěsek*. Bez výzdoby, kruhové očko na zavěšení. Rozměry: d. 4,8 cm. Inv. č. 179.317 (Čižmář – Čižmářová 2014, obr. 6:39). **Tab. 3:4b.**
67. *Bronzový trojúhelníkový závěsek*. Bez výzdoby, kruhové očko na zavěšení. Rozměry: d. 4,7 cm. Inv. č. 179.318 (Čižmář – Čižmářová 2014, obr. 6:40). **Tab. 3:4c.**
68. *Bronzový trojúhelníkový závěsek*. Bez výzdoby, kruhové očko na zavěšení. Rozměry: d. 4,9 cm. Inv. č. 179.319 (Čižmář – Čižmářová 2014, obr. 6:41). **Tab. 3:5a.**
69. *Bronzový trojúhelníkový závěsek*. Bez výzdoby, kruhové očko na zavěšení. Rozměry: d. 4,6 cm. Inv. č. 179.320 (Čižmář – Čižmářová 2014, obr. 6:42). **Tab. 3:5b.**
70. *Bronzový trojúhelníkový závěsek*. Bez výzdoby, kruhové očko na zavěšení. Rozměry: 4, 8 cm. Inv. č. 179.321 (Čižmář – Čižmářová 2014, obr. 6:43). **Tab. 3:5c.**

Ostatní nálezy: mísa se zataženým okrajem, kruhový terč se středovými žebry, průvlečky, skleněné a jantarové korálky.

Literatura: Čižmář – Čižmářová 2014, 35–45, obr. 5:1–8, 5:17–33, 6:1–43; Bravencová 2020, 48–53, tab. 3:3–51, 4:1–19.

Uložení: Moravské zemské muzeum v Brně.

2. *Habrůvka „Býčí skála“, okr. Blansko*

Datace: Ha D1b–Ha D3

Kulturní kontext: horákovská/platěnická skupina.

Nálezový kontext: jeskynní svatyně s hrobkou elit.

Popis situace: Jeskynní svatyně byla prozkoumána již v roce 1872 Jindřichem Wankelem. Byl zde nalezen největší podíl elitních dokladů z doby halštatské na území Moravy.

Nálezy závěsků:

1. *Bronzový kruhový závěsek.* Sedm oček na obvodu, na závěsku pověšen medvědí zub (pleistocénní zub *Ursus spelaeus*), kruhové očko na zavěšení. Rozměry: p. 4,7 cm. Inv. č. 11570/2 (Parzinger – Nekvasil – Barth 1995, Taf. 20:213b). **Tab. 3:6.**
2. *Bronzový kruhový závěsek.* Čtyři očka na obvodu, na závěsku je pověšen bronzový kroužek, kruhové očko na zavěšení. Rozměry: ø. 4 cm. Inv. č. 11569/2 (Parzinger – Nekvasil – Barth 1995, Taf. 20:214a). **Tab. 3:7a.**
3. *Bronzový kruhový závěsek.* Rozměry: ø. 3,5 cm. Inv. č. 11569/3 (Parzinger – Nekvasil – Barth 1995, Taf. 20:214b). **Tab. 3:7b.**
4. *Bronzový kruhový závěsek.* Tři očka na obvodu, jedno odlomeno a jedno poškozeno. Rozměry: ø. 4,1 cm. Inv. č. 1143 (Parzinger – Nekvasil – Barth 1995, Taf. 20:215). **Tab. 3:8.**
5. *Železný kruhový závěsek.* Vydutý z obou stran, čtyři očka na obvodu, jedno z nich je poškozeno. Rozměry: ø. 3,7 cm; š. 1,8 cm. Inv. č. 11566/2 (Parzinger – Nekvasil – Barth 1995, Taf. 20:216a). **Tab. 3:9.**
6. *Bronzový kruhový závěsek.* Dvě malé knoflíčky na obvodu. Rozměry: ø. 4,1 cm. Inv. č. 11698 (Parzinger – Nekvasil – Barth 1995, Taf. 20:217). **Tab. 3:10.**
7. *Bronzový trojúhelníkový závěsek.* Rytá výzdoba na zadní straně, kruhové očko na zavěšení. Rozměry: d. 3 cm. Inv. č. 11629/2 (Parzinger – Nekvasil – Barth 1995, Taf. 20:220). **Tab. 3:11.**
8. *Bronzový trojúhelníkový závěsek.* Bez výzdoby, kruhové očko na zavěšení. Rozměry: d. 4,1 cm. Inv. č. 11629/1 (Parzinger – Nekvasil – Barth 1995, Taf. 20:221). **Tab. 3:12.**
9. *Bronzový trojúhelníkový závěsek.* Bez výzdoby, kruhové očko na zavěšení. Rozměry: 3 cm. Inv. č. 1149/1 (Parzinger – Nekvasil – Barth 1995, Taf. 20:222). **Tab. 3:13a.**
10. *Bronzový trojúhelníkový závěsek.* Na přední straně tři rytá očka, kruhové očko na zavěšení. Rozměry: d. 3 cm. Inv. č. 1149/2 (Parzinger – Nekvasil – Barth 1995, Taf. 20:222). **Tab. 3:13b.**

11. *Bronzový trojúhelníkový závěsek.* Na přední straně vybíjené důlky, kruhové očko na zavěšení. Rozměry: d. 4,3 cm. Inv. č. 1149/3 (Parzinger – Nekvasil – Barth 1995, Taf. 20:222). **Tab. 3:13c.**
12. *Bronzový trojúhelníkový závěsek.* Na přední straně vybíjené důlky, kruhové očko na zavěšení. Rozměry: 4 cm. Inv. č. 1149/4 (Parzinger – Nekvasil – Barth 1995, Taf.20:222). **Tab. 3:13d.**
13. *Bronzový trojúhelníkový závěsek.* Na přední straně vybíjené důlky, na závěsku připojen řetízek, kruhové očko na zavěšení. Rozměry: d. 3,8 cm. Inv. č. 11621/1 (Parzinger – Nekvasil – Barth 1995, Taf. 20:223). **Tab. 3:14.**
14. *Bronzový trojúhelníkový závěsek.* Na přední straně pět rytých oček, kruhové očko na zavěšení. Rozměry: d. 3 cm. Inv. č. 11622 (Parzinger – Nekvasil – Barth 1995, Taf. 20:224). **Tab. 3:15a.**
15. *Bronzový trojúhelníkový závěsek.* Na přední straně pět rytých oček, kruhové očko na zavěšení. Rozměry: d. 3 cm. Inv. č. 11622 (Parzinger – Nekvasil – Barth 1995, Taf. 20:224). **Tab. 3:15b.**
16. *Bronzový trojúhelníkový závěsek.* Na přední straně pět rytých oček, kruhové očko na zavěšení. Rozměry: d. 3 cm. Inv. č. 11622 (Parzinger – Nekvasil – Barth 1995, Taf. 20:224). **Tab. 3:15c.**
17. *Bronzový trojúhelníkový závěsek.* Na přední straně pět rytých oček, kruhové očko na zavěšení. Rozměry: d. 3 cm. Inv. č. 11622 (Parzinger – Nekvasil – Barth 1995, Taf. 20:224). **Tab. 3:15d.**
18. *Bronzový trojúhelníkový závěsek.* Na přední straně tři rytá očka, kruhové očko na zavěšení. Rozměry: d. 3 cm. Inv. č. 64282 ((Parzinger – Nekvasil – Barth 1995, Taf. 20:225). **Tab. 3:16a.**
19. *Bronzový trojúhelníkový závěsek.* Na přední straně tři rytá očka, kruhové očko na zavěšení. Rozměry: d. 3 cm. Inv. č. 64282 (Parzinger – Nekvasil – Barth 1995, Taf. 20:225). **Tab. 3:16b.**
20. *Bronzový trojboký závěsek.* Zdobení rytými očky, postupné zúžení, ukončen kuličkou, kruhové očko na zavěšení. Rozměry: d. 4,4 cm. Inv. č. 11623/1 (Parzinger – Nekvasil – Barth 1995, Taf. 21:230a, 70:230a). **Tab. 4:1.**
21. *Bronzový trojboký závěsek.* Zdobení rytými očky, postupné zúžení, ukončen kuličkou, kruhové očko na zavěšení. Rozměry: d. 4,4 cm. Inv. č. 11323/2 (Parzinger – Nekvasil – Barth 1995, Taf. 70:230b). **Tab. 4:2.**

22. *Bronzový trojboký závěsek*. Zdobení rytými očky, postupné zúžení, ukončen kuličkou, kruhové očko na zavěšení. Rozměry: d. 4,4 cm. Inv. č. 11323/3 (Parzinger – Nekvasil – Barth 1995, Taf. 70:230c). **Tab. 4:3.**
23. *Bronzový trojboký závěsek*. Zdobení rytými očky, postupné zúžení, ukončen kuličkou, kruhové očko na zavěšení. Rozměry: d. 4,4 cm. Inv. č. 11323/4 (Parzinger – Nekvasil – Barth 1995, Taf. 70:230d). **Tab. 4:4.**
24. *Bronzový trojboký závěsek*. Zdobení rytými očky, postupné zúžení, ukončen kuličkou, kruhové očko na zavěšení. Rozměry: d. 4,4 cm. Inv. č. 11323/5 (Parzinger – Nekvasil – Barth 1995, Taf. 70:230e). **Tab. 4:5.**
25. *Bronzový trojboký závěsek*. Zdobení rytými očky, postupné zúžení, ukončen kuličkou, kruhové očko na zavěšení. Rozměry: d. 4,4 cm. Inv. č. 11323/6 (Parzinger – Nekvasil – Barth 1995, Taf. 70:230f). **Tab. 4:6.**
26. *Bronzový trojboký závěsek*. Zdobení rytými očky, postupné zúžení, ukončen kuličkou, kruhové očko na zavěšení. Rozměry: d. 4,4 cm. Inv. č. 11323/7 (Parzinger – Nekvasil – Barth 1995, Taf. 70:230g). **Tab. 4:7.**
27. *Bronzový trojboký závěsek*. Zdobení rytými očky, postupné zúžení, ukončen kuličkou, kruhové očko na zavěšení. Rozměry: d. 4,4 cm. Inv. č. 11323/8 (Parzinger – Nekvasil – Barth 1995, Taf. 70:230h). **Tab. 4:8.**
28. *Bronzový trojboký závěsek*. Zdobení rytými očky, postupné zúžení, ukončen kuličkou, kruhové očko na zavěšení. Rozměry: d. 4,4 cm. Inv. č. 11323/9 (Parzinger – Nekvasil – Barth 1995, Taf. 70:230i). **Tab. 4:9.**
29. *Bronzový trojboký závěsek*. Zdobení rytými očky, postupné zúžení, ukončen kuličkou, kruhové očko na zavěšení. Rozměry: d. 4,4 cm. Inv. č. 11323/10 (Parzinger – Nekvasil – Barth 1995, Taf. 70:230j). **Tab. 4:10.**
30. *Bronzový bambulovitý závěsek*. Prolamovaný, dutý, na spodním očku pověšeny dva bronzové trojúhelníkové závěsky zdobené linií vybíjených důlků, kruhové očko na zavěšení. Rozměry: ø. 2,7 cm.; d. 10,5 cm. Inv. č. 11578/1 (Parzinger – Nekvasil – Barth 1995, Taf. 20:218a; Taf. 69:218a). **Tab. 4:11.**
31. *Bronzový bambulovitý závěsek*. Prolamovaný, dutý, na spodním očku pověšeny dva bronzové trojúhelníkové závěsky zdobené linií vybíjených důlků, kruhové očko na zavěšení. Rozměry: ø. 2,7 cm.; d. 10,5 cm. Inv. č. 11578/1 (Parzinger – Nekvasil – Barth 1995, Taf. 69:218b). **Tab. 4:12.**
32. *Bronzový bambulovitý závěsek*. Prolamovaný, dutý, na spodním očku pověšeny dva bronzové trojúhelníkové závěsky zdobené linií vybíjených důlků, kruhové

- očko na zavěšení. Rozměry: ø. 2,7 cm.; d. 10,5 cm. Inv. č. 11578/1 (Parzinger – Nekvasil – Barth 1995, Taf. 69:218c). **Tab. 4:13.**
33. *Bronzový bambulovitý závěsek.* Prolamovaný, dutý, na spodním očku pověšeny dva bronzové trojúhelníkové závěsky zdobené linií vybějených důlků, kruhové očko na zavěšení. Rozměry: ø. 2,7 cm.; d. 10,5 cm. Inv. č. 11578/1 (Parzinger – Nekvasil – Barth 1995, Taf. 69:218d). **Tab. 4:14.**
34. *Bronzový bambulovitý závěsek.* Prolamovaný, dutý, na spodním očku pověšeny dva bronzové trojúhelníkové závěsky zdobené linií vybějených důlků, kruhové očko na zavěšení. Rozměry: ø. 2,7 cm.; d. 10,5 cm. Inv. č. 11578/1 (Parzinger – Nekvasil – Barth 1995, Taf. 69:218e). **Tab. 4:15.**
35. *Bronzový bambulovitý závěsek.* Prolamovaný, dutý, na spodním očku pověšeny dva bronzové trojúhelníkové závěsky zdobené linií vybějených důlků, kruhové očko na zavěšení. Rozměry: ø. 2,7 cm.; d. 10,5 cm. Inv. č. 11578/1 (Parzinger – Nekvasil – Barth 1995, Taf. 69:218f). **Tab. 4:16.**
36. *Bronzový bambulovitý závěsek.* Prolamovaný, dutý, na spodním očku pověšeny dva bronzové trojúhelníkové závěsky zdobené linií vybějených důlků, kruhové očko na zavěšení. Rozměry: ø. 2,7 cm.; d. 10,5 cm. Inv. č. 11578/1 (Parzinger – Nekvasil – Barth 1995, Taf. 69:218g). **Tab. 4:17.**
37. *Bronzový destičkovitý závěsek.* Prolamovaný, na spodních očích pár bronzových trojúhelníkových závěsků zdobených linií vybějených důlků, kruhové očko na zavěšení. Rozměry: d. (domečku) 4,5 cm; d. (trojúhel. z.) 3,7 cm; d. 10 cm. Inv. č. 11578/8 (Parzinger – Nekvasil – Barth 1995, Taf. 69:219a). **Tab. 5:1.**
38. *Bronzový destičkovitý závěsek.* Prolamovaný, na spodních očích pár bronzových trojúhelníkových závěsků zdobených linií vybějených důlků, kruhové očko na zavěšení. Rozměry: d. (domečku) 4,5 cm; d. (trojúhel. z.) 3,7 cm; d. 10 cm. Inv. č. 11578/8 (Parzinger – Nekvasil – Barth 1995, Taf. 69:219b). **Tab. 5:2.**
39. *Bronzový destičkovitý závěsek.* Prolamovaný, na spodních očích pár bronzových trojúhelníkových závěsků zdobených linií vybějených důlků, kruhové očko na zavěšení. Rozměry: d. (domečku) 4,5 cm; d. (trojúhel. z.) 3,7 cm; d. 10 cm. Inv. č. 11578/8 (Parzinger – Nekvasil – Barth 1995, Taf. 69:219c). **Tab. 5:3.**
40. *Bronzový destičkovitý závěsek.* Prolamovaný, na spodních očích pár bronzových trojúhelníkových závěsků zdobených linií vybějených důlků, kruhové očko na zavěšení. Rozměry: d. (domečku) 4,5 cm; d. (trojúhel. z.) 3,7 cm; d. 10 cm. Inv. č. 11578/8 (Parzinger – Nekvasil – Barth 1995, Taf. 69:219d). **Tab. 5:4.**

41. *Bronzový destičkový závěsek*. Prolamovaný, na spodních očích pár bronzových trojúhelníkových závěsků zdobených linií vybíjených důlků, kruhové očko na zavěšení. Rozměry: d. (domečku) 4,5 cm; d. (trojúhel. z.) 3,7 cm; d. 10 cm. Inv. č. 11578/8 (Parzinger – Nekvasil – Barth 1995, Taf. 69:219e). **Tab. 5:5.**
42. *Bronzový destičkový závěsek*. Prolamovaný, na spodních očích pár bronzových trojúhelníkových závěsků zdobených linií vybíjených důlků, kruhové očko na zavěšení. Rozměry: d. (domečku) 4,5 cm; d. (trojúhel. z.) 3,7 cm; d. 10 cm. Inv. č. 11578/8 (Parzinger – Nekvasil – Barth 1995, Taf. 69:219f). **Tab. 5:6.**
43. *Bronzový destičkový závěsek*. Prolamovaný, na spodních očích pár bronzových trojúhelníkových závěsků zdobených linií vybíjených důlků, kruhové očko na zavěšení. Rozměry: d. (domečku) 4,5 cm; d. (trojúhel. z.) 3,7 cm; d. 10 cm. Inv. č. 11578/8 (Parzinger – Nekvasil – Barth 1995, Taf. 69:219g). **Tab. 6:1.**

Ostatní nálezy: jehlice, spony, nádoby, kování vozu, náramky.

Literatura: Parzinger – Nekvasil – Barth 1995, 49–54, Taf. 20:213b–230j; Bravencová 2020, 53–57, tab. 4:22–40, 5:1–16.

Uložení: Naturhistorisches Museum Wien, Moravské zemské muzeum Brno.

3. *Modřice „Rybníky“ H3815, okr. Brno–venkov*

Datace: Ha C2a

Kulturní kontext: horákovská skupina.

Nálezový kontext: pohřebiště.

Popis situace: Komorový hrob H3815. V hrobě byly nalezeny kostrové pozůstatky muže a ženy a kremace přídatného jedince (H3815a).

Nálezy závěsků:

1. *Bronzový terčovitý závěsek*. Zdobený. Rozměry: š. 4,7 cm. Inv. č. 60/08-1236/161 (Kos 2009, 310). **Tab. 6:2a.**
2. *Bronzový kruhový závěsek*. Součást terčovitého závěsku. Zdobený rytými liniemi. Rozměry: š. 4,5 cm. Inv. č. 60/08-1236/162 (Kos 2009, 310). **Tab. 6:2b.**

3. *Bronzový kruhový závěsek*. Součást terčovitého závěsku. Nezdobený, drobný. Rozměry: š. 1,4 cm. Inv. č. 60/08-1236/163 (Kos 2009, 310).

Ostatní nálezy: –

Literatura: Kos 2009, 310–311; Kos 2015, 49–58; Mírová 2019, Fig. 17; Bravencová 2020, 57–58, tab. 5:19.

Uložení: Ústav archeologické památkové péče Brno.

4. *Modřice „Rybníky“ H3846, okr. Brno–venkov*

Datace: Ha C2

Kulturní kontext: horákovská skupina.

Nálezový kontext: pohřebiště.

Popis situace: Závěsek byl nalezen pod pravou paží jedince v komorovém hrobě s nadzemní konstrukcí č. 3846.

Nálezy závěsků:

1. *Bronzový kruhový závěsek*. Plný, vybíjení po celém závěsku, kruhový otvor ve středu závěsku. Rozměry: ø. 4cm. Inv. č. 41/09–3168/40 (Kos–Přichystal 2013, 82). **Tab. 6:3.**

Ostatní nálezy: železný nůž, kopí, bronzová jehlice, keramický inventář.

Literatura: Kos–Přichystal 2013, 82; Kos 2015, 60–64; Mírová 2019, Fig. 17; Bravencová 2020, 58–59, tab. 5:20.

Uložení: –

5. *Modřice „Sádky“ H818, okr. Brno–venkov*

Datace: Ha D1b

Kulturní kontext: horákovská skupina.

Nálezový kontext: pohřebiště.

Popis situace: ženský kostrový hrob H818 byl kompletně zahlouben do staršího neolitického objektu.

Nálezy závěšků:

1. *Bronzový kruhový závěsek.* Prolamovaný s dvojitým křížem, součást opasku, trojúhelníkové očko na zavěšení. Rozměry: ø. 7 cm; š. 0,4 cm. Inv. č. 82/03-139/14 (Golec – Kos 2020, Fig. 4:1). **Tab. 6:4.**
2. *Bronzový kruhový závěsek.* Prolamovaný s dvojitým křížem, součást opasku, trojúhelníkové očko na zavěšení. Rozměry: ø. 7 cm; š. 0,4 cm. Inv. č. 82/03-139/14 (Golec – Kos 2020, Fig. 4:2). **Tab. 6:5.**

Ostatní nálezy: keramický inventář, bronzové kroužky, knoflíčky, harfovité spony, nůž, korálky s očky.

Literatura: Holemá 2008, 67; Golec 2005, 331–333; Kos 2004, 276–280; 2015, 17–19; Golec – Kos 2020, Fig. 4:1–2, 5; Bravencová 2020, tab. 3:1–2.

Uložení: Ústav archeologické památkové péče Brno.

6. Modřice „Sádky“ H1800, okr. Brno–venkov

Datace: Ha C2b

Kulturní kontext: horákovská skupina.

Nálezový kontext: birituální hrob.

Popis situace: Birituální hrob H1800 byl součástí modřické nekropole.

Nálezy závěšků:

1. *Bronzový zoomorfní závěsek.* V podobě koníčka s otvorem na zavěšení, uprostřed zlomený. Rozměry: v. 3,5 cm; d. 4,5 cm. Inv. č. 104/03–228/19 (Bravencová 2020, obr. 8). **Tab. 6:6.**

Ostatní nálezy: bronzová labuťkovitá jehlice, železné pukličky, keramický inventář.

Literatura: Kos – Přichystal 2006, 226; Kos 2015, 31–32; Mírová 2019a, 273, tab. 48:16; Bravencová 2020, obr. 8.

Uložení: Muzeum Brněnska ve Šlapanicích.

7. Mohelnice „cukrovar“ H5, okr. Šumperk

Datace: Ha C–D

Kulturní kontext: platěnická skupina.

Nálezový kontext: pohřebiště.

Popis situace: součástí hrobu H5.

Nálezy závěsků:

1. *Bronzový zoomorfní závěsek.* Podoba beránka. Rozměry: d. 3,4 cm; v. 1,2 cm; p. očka vnější 0,7 cm; ø. očka vnitřní 0,4 cm. Inv. č. – A34401 (Podborský 1993, obr. 249:1). **Tab. 6:7.**

Ostatní nálezy: –

Literatura: Podborský 1993, 382, obr. 249:1; Stuchlík 2004, 523–533; Bravencová 2020, 60, tab. 5:21.

Uložení: Vlastivědné muzeum Šumperk.

8. Mohelno „Na Černých“ H11, okr. Třebíč

Datace: Ha D1

Kulturní kontext: horákovská skupina.

Nálezový kontext: pohřebiště.

Popis situace: Závěsek byl součástí ženské pásové garnitury a nacházel se v silně poničeném kostrovém hrobě H11.

Nálezy závěsků:

1. *Bronzový kruhový složený závěsek.* Rozměry: d. 4,8 cm; š. 2,1 cm. Inv. č. – (Vitulová et al. 2021, obr. 17:12). **Tab. 7:8.**

Ostatní nálezy: keramika, perly, náramky.

Literatura: Kos 2020, 201; Vitulová et al. 2021, 283–285.

Uložení: -

9. Mohelno „U Sv. Antonička“ mohyla 1, okr. Třebíč

Datace: Ha C–D

Kulturní kontext: horákovská skupina.

Nálezový kontext: pohřebiště.

Popis situace: Závěsek byl nalezen v ojedinělém hrobě roku 1925, bližší informace nejsou známy.

Nálezy závěsků:

1. *Železný trojúhelníkový závěsek.* Kruhové očko na zavěšení poškozeno. Rozměry: d. 4,2 cm. Inv. č. – (Stegmann–Rajtár 1992, Taf. 90:3). **Tab. 6:8.**
2. *Železný trojúhelníkový závěsek.* Kruhové očko na zavěšení. Rozměry: d. 3,5 cm. Inv. č. – (Stegmann–Rajtár 1992, Taf. 90:4). **Tab. 6:9.**

Ostatní nálezy: keramický inventář– zdobené nádoby a střepy nádob; skleněné nálezy – korálky; bronzové nálezy – fragmenty spirálového bronzového drátu.

Literatura: Stegmann–Rajtár 1992, 44–45, Taf. 90:3–4; Bravencová 2020, tab. 2:21–22.

Uložení: Moravské zemské muzeum Třebíč.

10. Neznámá lokalita (dříve Uherské Hradiště)

Datace: Ha D1–D2

Kulturní kontext: platěnická skupina.

Nálezový kontext: depot.

Popis situace: Bez bližších nálezových okolností.

Nálezy závěsků:

1. *Bronzový antropomorfní závěsek.* Složení ze dvou kruhů, poškozená očka po obvodu, ptačí protony po stranách chybí. Rozměry: d. 10 cm. Inv. č. – (Čižmář 2012, obr. 2:1). **Tab. 6:10.**
2. *Bronzový antropomorfní závěsek.* Složení ze dvou kruhů, poškozená očka po obvodu, ptačí protony po stranách poškozeny. Rozměry: d. 10,7 cm. Inv. č. – (Čižmář 2012, obr. 2:2). **Tab. 6:11.**
3. *Bronzový trojúhelníkový závěsek.* Součást části rýhovaného tulejovitého předmětu. Rozměry: d. 5,2 cm. Inv. č. – (Čižmář 2012, obr. 2:3). **Tab. 6:12a.**
4. *Bronzový trojúhelníkový závěsek.* Součást části rýhovaného tulejovitého předmětu. Rozměry: d. 5,2 cm. Inv. č. – (Čižmář 2012, obr. 2:3). **Tab. 6:12b.**
5. *Bronzový kruhový závěsek.* Pět oček po obvodu, jedno je poškozeno. Rozměry: ø. 6,2 cm. Inv. č. – (Čižmář 2012, 2:4). **Tab. 6:13.**
6. *Bronzový kruhový závěsek.* Pět oček po obvodu. Rozměry: ø. 6,2 cm. Inv. č. – (Čižmář 2012, obr. 2:5). **Tab. 6:14.**
7. *Bronzový kruhový závěsek.* Pět oček po obvodu. Rozměry: ø. 6,4 cm. Inv. č. – (Čižmář 2012, obr. 2:6). **Tab. 6:15.**
8. *Bronzový kruhový závěsek.* Pět oček po obvodu. Rozměry: ø. 6,4 cm. Inv. č. – (Čižmář 2012, obr. 2:7). **Tab. 6:16.**
9. *Bronzový kruhový závěsek.* Pět oček po obvodu. Rozměry: ø. 6,3 cm. Inv. č. – (Čižmář 2012, obr. 2:9). **Tab. 7:1**
10. *Bronzový kruhový závěsek.* Pět oček po obvodu, jedno očko kompletně chybí. Rozměry: ø. 6,3 cm. Inv. č. – (Čižmář 2012, obr. 2:10). **Tab. 7:2.**
11. *Bronzový kruhový závěsek.* Čtyři očka po obvodu. Rozměry: ø. 5,9 cm. Inv. č. (Čižmář 2012, obr. 2:11). **Tab. 7:3.**
12. *Bronzový kruhový závěsek.* Čtyři očka po obvodu. Rozměry: ø. 6,1 cm. Inv. č. (Čižmář 2012, obr. 2:12). **Tab. 7:4.**
13. *Bronzový kruhový závěsek.* Čtyři očka po obvodu. Rozměry: ø. 6,2 cm. Inv. č. (Čižmář 2012, obr. 2:13). **Tab. 7:5.**

Ostatní nálezy: tulejovitý předmět.

Literatura: Čižmář 2012, 71–77, obr. 2:1–13; Golec – Fojtík 2020, obr. 68; Bravencová 2020 67–68, tab. 2:7–19.

Uložení: Národní muzeum v Praze.

11. Nížkovice „Nížkovické boří“, okr. Vyškov

Datace: Ha D

Kulturní kontext: horákovská skupina.

Nálezový kontext: detektorový nález.

Popis situace: Závěsek byl objeven při amatérském povrchovém výzkumu v roce 2013 jihovýchodně od obce Nížkovice.

Nálezy závěsků:

1. *Bronzový antropomorfní závěsek.* Šest tyčinkovitých ramen, kruhové očko na zavěšení s křížkovou příčkou, vnitřní ramena jsou zakončena očky, na nichž a mezi nimi jsou zavěšeny řetízky. Rozměry: max. d. 24 cm. Inv. č. – (Langová – Salaš 2017, obr. 9). **Tab. 7:6.**

Ostatní nálezy: –

Literatura: Langová – Salaš 2017, 214, obr. 9; Bravencová 2022, tab. 1:

Uložení: Muzeum jihovýchodní Moravy Zlín.

12. Ohrozim „Za Farou“ K500 (okr. Prostějov)

Datace: Ha C–D

Kulturní kontext: platěnická skupina.

Nálezový kontext: sídliště.

Popis situace: Závěsek byl nalezen v objektu K500 při budování inženýrských sítí.

Nálezy závěsků:

1. *Bronzový trojúhelníkový závěsek.* Vybíjená výzdoba. Rozměry: –. Inv. č. – (Šmíd 2009, 169). **Tab. 7:7.**

Ostatní nálezy: keramický inventář.

Literatura: Šmíd 2000, 169; Bravencová 2020, 61.

Uložení: Ústav archeologické památkové péče Brno.

13. Orlovice „Lysá hora“, okr. Vyškov

Datace: Ha C2

Kulturní kontext: platěnická skupina.

Nálezový kontext: pohřebiště.

Popis situace: Závěsky byly nalezeny společně s dalšími předměty v nádobě s kremací.

Nálezy závěsků:

1. *Železný trojúhelníkový závěsek.* Kruhové očko na zavěšení chybí. Rozměry: d. 2,9 cm; š. 1,8 cm. Inv. č. – (Kos – Přichystal 2013, 80). **Tab. 19.15.**
2. *Železný trojúhelníkový závěsek.* Kruhové očko na zavěšení chybí. Rozměry: d. 3 cm; š. 1,5 cm. Inv. č. – (Kos – Přichystal 2013, 80). **Tab. 19.16.**

Ostatní nálezy: bronzový spirálovitý náramek, bronzová jehlice s labuťkovitým krčkem.

Literatura: Mikulková 2010, 373; Kos – Přichystal 2013, obr. na str. 80; Makarová 2017, 126.

Uložení: Muzeum Vyškovska.

14. Polkovice „Ostrov“, okr. Přerov

Datace: Ha C–D

Kulturní kontext: platěnická skupina.

Nálezový kontext: ojedinělý nález.

Popis situace: Bronzový závěsek se podařilo objevit na pravém břehu Valové.

Nálezy závěsků:

1. *Bronzový trojúhelníkový závěsek.* Na přední straně zdobení linií vybějených důlků. Rozměry: d. 5,2 cm. Inv. č. – (Čižmář – Čižmářová – Kejzlar – Kolníková 2009, obr. 5:4). **Tab. 7:9.**

Ostatní nálezy: –

Literatura: Čižmář – Čižmářová – Kejzlar – Kolníková 2009, 129, obr. 5:4; Bravencová 2020, 62, tab. 4:21.

Uložení: Moravské zemské muzeum v Brně.

15. Popovice H1, okr. Brno–venkov

Datace: Ha C–D

Kulturní kontext: horákovská skupina.

Nálezový kontext: pohřebiště.

Popis situace: Závěsky se nacházely v hrobě H1 a byly součástí picího rohu. Kostra nalezená v hrobu byla bohužel zcela zničena.

Nálezy závěsků:

1. *Bronzový trojúhelníkový závěsek.* Součást picího rohu, kruhový otvor na zavěšení. Rozměry: d. 3,9 cm. Inv. č. – (Stegmann–Rajtár 1992, Taf. 54:1). **Tab. 7:10a.**
2. *Bronzový trojúhelníkový závěsek.* Součást picího rohu, kruhový otvor na zavěšení. Rozměry: d. 4 cm. Inv. č. – (Stegmann–Rajtár 1992, Taf. 54:1). **Tab. 7:10b.**

Ostatní nálezy: keramický inventář.

Literatura: Stegmann–Rajtár 1992, 28–29, Taf. 54:1; Bravencová 2020, 62, tab. 2:20a–b.

Uložení: –

16. Provodov „Rysov“, okr. Zlín

Datace: Ha D1–D2

Kulturní kontext: platěnická skupina.

Nálezový kontext: depot.

Popis situace: V prostoru hradiště Rysov byl v roce 2010 objeven za pomoci detektoru kovů depot bronzových předmětů.

Nálezy závěsků:

1. *Bronzový kruhový závěsek.* Čtyři kruhová očka na obvodu. Rozměry: ø. 4,5 cm. Inv. č. – (Čižmář 2012, obr. 1:1). **Tab. 7:11.**
2. *Bronzový kruhový závěsek.* Tři celá očka chybí, poslední je poškozeno. Rozměry: ø. 4,6 cm. Inv. č. – (Čižmář 2012, obr. 1:2). **Tab. 7:12.**
3. *Bronzový kruhový závěsek.* Čtyři kruhová očka na obvodu, rytá výzdoba těla. Rozměry: ø. 4,4 cm. Inv. č. – (Čižmář 2012, obr. 1:3). **Tab. 7:13.**
4. *Bronzový kruhový závěsek.* Čtyři kruhová očka na obvodu. Rozměry: ø. 4,2 cm. Inv. č. – (Čižmář 2012, obr. 1:4). **Tab. 7:14.**
5. *Bronzový kruhový závěsek.* Čtyři kruhová očka na obvodu, jedno je poškozeno. Rozměry: ø. 4,6 cm. Inv. č. – (Čižmář 2012, obr. 1:5). **Tab. 7:15.**
6. *Bronzový kruhový závěsek.* Čtyři kruhová očka na obvodu. Rozměry: ø. 4,6 cm. Inv. č. – (Čižmář 2012, obr. 1:6). **Tab. 7:16.**
7. *Bronzový antropomorfní závěsek.* Čtyři kruhová očka po obvodu obou kruhů. Rozměry: d. 6,4 cm. Inv. č. – (Čižmář 2012, obr. 1:7). **Tab. 7:17.**

Ostatní nálezy: bronzové náramky.

Literatura: Čižmář 2012, 71–77, obr. 1:1–7; Golec – Fojtík 2020, obr. 68; Bravencová 2020, tab. 2:1–6, 17; Čižmář – Golec Mírová – Golec 2021, Fig. 2–3.

Uložení: Muzeum jihovýchodní Moravy ve Zlíně.

17. Pustiměř, okr. Vyškov

Datace: Ha C–D

Kulturní kontext: horákovská skupina.

Nálezový kontext: ojedinělý nález.

Popis situace: V oblasti levobřežního přítoku Pustiměřského potoka bylo detektorovým nálezem odhalena část bronzového závěsku z doby halštatské.

Nálezy závěsků:

1. *Část bronzového trojúhelníkového závěsku*. Rozměry: d. 3 cm. Inv. č. – (Čižmář – Čižmářová – Kejzlar – Kolníková 2013, obr. 7:9). **Tab. 8:12.**

Ostatní nálezy: -

Literatura: Čižmář – Čižmářová – Kejzlar – Kolníková 2013, 301, obr. 7:9; Bravencová 2020, 64, tab. 4:20.

Uložení: Moravské zemské muzeum v Brně.

18. Roštín „Vlčák“, okr. Kroměříž

Datace: Ha D1

Kulturní kontext: platěnická skupina.

Nálezový kontext: depot.

Popis situace: Nález depotu bronzových předmětů byl učiněn roku 2010 detektorem kovů a roku 2018 odevzdán Radimem Kolomazníkem Kroměřížskému muzeu. Předměty se podle popisu nálezce nacházely ve třech skupinách s dvěma největšími koncentracemi ležícími 2 m od sebe.

Nálezy závěsků:

1. *Bronzový kruhový závěsek*. Prolamovaný s dvojitým křížem, poškozený, kruhové očko na zavěšení poškozeno. Rozměry: ø. 6,8 cm; ø. průřezu 0,4 cm; ø. přívěsného oka 0,9 cm. Inv. č. – (Golec – Kos 2020, Fig 2:1). **Tab. 8:1.**
2. *Bronzový kruhový závěsek*. Prolamovaný s dvojitým křížem, poškozený, kruhové očko na zavěšení poškozeno. Rozměry: ø. 6,8 cm; ø. průřezu 0,4 cm; ø. přívěsného oka 0,9 cm. Inv. č.– (Golec – Kos 2020, Fig 2:2). **Tab. 8:2.**
3. *Bronzový kruhový závěsek*. Prolamovaný s dvojitým křížem, poškozený, kruhové očko na zavěšení chybí. Rozměry: ø. 6,8 cm; ø. průřezu 0,4 cm. Inv. č. – (Golec – Kos 2020, Fig 2:3). **Tab. 8:3.**
4. *Bronzový kruhový závěsek*. Prolamovaný s dvojitým křížem, poškozený, kruhové očko na zavěšení. Rozměry: ø. 6,8 cm; ø. průřezu 0,4 cm; ø. přívěsného oka 0,9 cm. Inv. č. – (Golec – Kos 2020, Fig 2:4). **Tab. 8:4.**

5. *Bronzový kruhový závěsek*. Prolamovaný s dvojitým křížem, poškozený, očko na zavěšení chybí. Rozměry: ø. 6,8 cm; ø. průřezu 0,4 cm. Inv. č. – (Golec – Kos 2020, Fig 2:5). **Tab. 8:5.**
6. *Bronzový kruhový závěsek*. Prolamovaný s dvojitým křížem, poškozený, trojúhelníkové očko na zavěšení poškozeno. Rozměry: ø. 7,2 cm; ø. průřezu 0,3–4 cm; ø. přívěsného trojúhelníkového oka 0,6–0,8 cm. Inv. č. – (Golec – Kos 2020, Fig 2:6). **Tab. 8:6.**
7. *Bronzový kruhový závěsek*. Čtyři postranní oka, jeden kříž uvnitř. Rozměry: p. 4,5 cm; p. průřezu obvodu 0,5 cm; ø. průřezu kříže 0,4 cm; ø. přívěsných ok – 1 x 1,2 cm a 3 x 0,8 cm. Inv. č. – (Golec – Kos 2020, Fig 2:8). **Tab. 8:11.**
8. *Bronzový trojúhelníkovitý závěsek*. Zdoben vybějením, kruhový otvor na zavěšení poškozen. Rozměry: d. 4,8 cm; š. 2,5 cm; ø. otvoru 0,5 cm. Inv. č. – (Golec – Kos 2020, Fig 2:11). **Tab. 8:7.**
9. *Bronzový trojúhelníkovitý závěsek*. Zdoben vybějením, kruhový otvor na zavěšení poškozen. Rozměry: d. 4,4 cm; š. 2,3 cm; ø. otvoru 0,3 cm. Inv. č. – (Golec – Kos 2020, Fig 2:12). **Tab. 8:8.**
10. *Bronzový trojúhelníkovitý závěsek*. Zdoben vybějením, kruhový otvor na zavěšení chybí. Rozměry: d. 3,9 cm; š. 1,8 cm. Inv. č. – (Golec – Kos 2020, Fig 2:13). **Tab. 8:9.**
11. *Bronzový trojúhelníkovitý závěsek*. Zdoben vybějením, kruhový otvor na zavěšení chybí. Rozměry: d. 3,9 cm; š. 1,8 cm. Inv. č. – (Golec – Kos 2020, Fig 2:14). **Tab. 8:10.**

Ostatní nálezy: bronzové spirála.

Literatura: Golec – Kos 2020, Fig. 2:1–6, 8, 11–14; Golec – Fojtík 2020, obr. 68; Bravencová 2020, 64–65, tab. 1:1–11.

Uložení: Muzeum Kroměřížska.

19. Slatinice „Pasuňk“ okr. Olomouc

Datace: Ha D1

Kulturní kontext: platěnická skupina.

Nálezový kontext: –

Popis situace: –

Nálezy závěšků:

1. *Bronzový antropomorfní závěsek.* Po stranách ptačí protony. Rozměry: d. 4,3 cm. Inv. č. – (Golec – Fojtík 2020, obr. 42:8). **Tab. 8:14.**

Ostatní nálezy: –

Literatura: Golec – Fojtík 2020, 140, obr. 42:8; Bravencová 2020, 5:23.

Uložení: –

20. Slatinice „U Vodárny“, okr. Olomouc

Datace: Ha D1–D2

Kulturní kontext: platěnická skupina

Nálezový kontext: ojedinělý nález.

Popis situace: –

Nálezy závěšků:

2. *Bronzový bikónický závěsek.* Čtyři očka na obvodu, jedno z nich kolmé. Rozměry: d. 3 cm v. 1 cm. Inv. č. – (Golec – Fojtík 2020, obr. 42:7). **Tab. 8:13.**

Ostatní nálezy: –

Literatura: Golec – Fojtík 2020, 140, obr. 42:7; Bravencová 2020, tab. 5:22.

Uložení: –

21. Těšetice-Kyjovice „Sutny“ obj. 1626, okr. Znojmo

Datace: Ha D2–D3

Kulturní kontext: pozdní doba halštatská (bývalá horákovská skupina).

Nálezový kontext: sídliště.

Popis situace: Bronzový závěsek byl nalezen při výzkumu mezi lety 1982 v objektu č. 1626, což je velká nepravidelná jáma hloubky 115–260 cm, rozměrů 545–600 x 510–600 cm, jde možná o zemnici.

Nálezy závěsků:

1. *Bronzový bambulovitý závěsek.* Rozměry: d. 3,5 cm; ø. 3,2 cm. Inv. č. – (Mírová 2019b, tab. 53:5). **Tab. 8:15.**

Ostatní nálezy: štípaná a broušená industrie; keramický inventář.

Literatura: Golec 2003, 285–286, obr. na str. 383–387; Pomberger 2017, 15–34; Mírová 2019b, 75, 130, tab. 53:5; Bravencová 2020, 67, tab. 5:17.

Uložení: Archeologická základna Těšetice-Kyjovice Ústavu archeologie a muzeologie Masarykovy univerzity Brno.

22. Velké Hostěrádky „Skřípov“ H12, okr. Břeclav

Datace: Ha C2

Kulturní kontext: horákovská skupina.

Nálezový kontext: pohřebiště.

Popis situace: mohyla s komorou a kostrovým pohřbem.

Nálezy závěsků:

1. *Železný trojúhelníkový závěsek.* Otvor na zavěšení chybí. Rozměry: d. 2 cm. Inv. č. – (Stegmann-Rajtár 1992, Taf. 84:10). **Tab. 9:1.**
2. *Železný trojúhelníkový závěsek* Chybí spodní část, kruhový otvor na zavěšení. Rozměry: d. 3,2 cm. Inv. č. – (Stegmann-Rajtár 1992, Taf. 84:11). **Tab. 9:2.**
3. *Železný trojúhelníkový závěsek.* Kruhový otvor na zavěšení. Rozměry: d. 2 cm. Inv. č. – (Stegmann-Rajtár 1992, Taf. 84:12). **Tab. 9:3.**
4. *Bronzový trojúhelníkový.* Kruhový otvor na zavěšení. Rozměry: d. 4,5 cm. Inv. č. – (Stegmann-Rajtár 1992, Taf. 84: 13). **Tab. 9:4.**

Ostatní nálezy: keramický inventář, brousek, nůž.

Literatura: Stegman-Rajtár 1992, 41–42, Taf. 84:10–13; Čižmář 2014, obr. 105: 10–13; Bravencová 2020, tab. 5:24–27.

Uložení: –

23. Víceměřice „Zadní dlátko“, okr. Prostějov

Datace: Ha C–D

Kulturní kontext: platěnická skupina.

Nálezový kontext: sídliště.

Popis situace: Obchodní a industriální centrum doby laténské na Moravě. Většina nálezů byla objevena díky povrchovému sběru za použití detektoru kovů. Nálezy z roku 2003 a 2005.

Nálezy závěsků:

1. *Bronzový trojúhelníkový závěsek.* Nezdobený, kruhové očko ve na zavěšení chybí. Rozměry: d. 4 cm; š. 1,9 cm. Inv. č. – (Parma 2020, obr. 3:8). **Tab. 9:5.**
2. *Bronzový kruhový závěsek.* Profilovaný, oboustranná rytá výzdoba uspořádaná do trojúhelníků doplněných soustředěnými kolečky. Rozměry: d. 5 cm; š. pásku 1,5 cm. Inv. č. – (Parma 2020, obr. 3:10). **Tab. 9:6.**

Ostatní nálezy: zlomek hrotu kopí, zlomek tyčinkovitého náramku.

Literatura: Parma 2020, 102, obr. 3:8, 10.

Uložení: Moravské zemské Muzeum Brno.

15.2. Doba laténská

24. Bedihošť, okr. Prostějov

Datace: LT C2–D1

Kulturní kontext: laténská kultura.

Nálezový kontext: –

Popis situace: –

Nálezy závěšků:

1. *Bronzový antropomorfní závěsek.* Ve tvaru boty, příčné závěsné očko na zavěšení na patě. Rozměry: d. 3,3 cm; š. 1,2 cm. Inv. č. – (Čižmář 2012b, obr. 8:14). **Tab. 9:7.**

Ostatní nálezy: –

Literatura: Čižmář 2012b, 155, obr. 8:14.

Uložení: Soukromá sbírka Uherské Hradiště.

25. Biskupice, okr. Prostějov

Datace: LT C1–C2

Kulturní kontext: laténská kultura.

Nálezový kontext: sídliště.

Popis situace: polykulturní sídliště, rozsáhlé především v době laténské a mladší době hradištní.

Nálezy závěšků:

1. *Bronzový kuželovitý závěsek.* Nezdobený, kruhové očko na zavěšení. Rozměry: d. 2,1 cm; š. 0,7 cm. Inv. č. 179.487 (Bedáň 2021, tab. 1:1). **Tab. 9:8.**
2. *Bronzový křížovitý závěsek.* Housenkovitě členěný, kruhové očko. Rozměry: d. 3,2 cm; š. 2,8 cm. Inv. č. – (Vích 2017, 2:6). **Tab. 9:9.**
3. *Bronzový kuželovitý závěsek.* Kulovitý středový vývalek, výrazná profilace koncové části, kruhové odsazené očko na zavěšení. Rozměry: d. 3,1 cm; š. 1,2 cm. Inv. č. – (Vích 2017, obr. 2:7). **Tab. 9:10.**

Ostatní nálezy: spony, řetízky, kuličky, náramky.

Literatura: Bedáň 2021, 17, 25, tab. 1:1; Vích 2017, 633, obr. 2:6–7.

Uložení: Moravské zemské muzeum Brno; Muzeum Boskovicka.

26. *Blatnice pod Svatým Antonínkem „Díly“, okr. Hodonín*

Datace: LT C1–D1

Kulturní kontext: laténská kultura.

Nálezový kontext: povrchový sběr.

Popis situace: nálezy uskutečněny v průběhu 70. – 90. let 20. století bez použití detektoru kovů.

Nálezy závěsků:

1. *Bronzový kuželovitý závěsek.* Výrazná profilace lištami, obdélné očko na zavěšení. Rozměry: d. 1,7 cm; š. 1,2 cm. Inv. č. – (Grimmová 2016, obr. 9:11). **Tab. 9:11.**
2. *Bronzový kuželovitý závěsek.* Ve spodní části rytá výzdoba, kruhové očko na zavěšení poškozeno. Rozměry: d. 2,2 cm; š. 0,9 cm. Inv. č. – (Grimmová 2016, obr. 9:12). **Tab. 9:12.**
3. *Bronzový kuželovitý závěsek.* Nezdobený, kruhové očko na zavěšení poškozeno. Rozměry: d. 2,1 cm; š. 0,9 cm. Inv. č. – (Grimmová 2016, obr. 9:13). **Tab. 9:13.**
4. *Bronzový kuželovitý závěsek.* Hladké tělo, obdélné očko na zavěšení. Rozměry: d. 2,2 cm; š. 1,2 cm. Inv. č. – (Grimmová 2016, obr. 9:14). **Tab. 9:14.**
5. *Fragment bronzového kuželovitého závěsku.* Výrazná profilace lištami, obdélné očko na zavěšení. Rozměry: d. 1,3 cm; š. 0,7 cm. Inv. č. – (Grimmová 2016, obr. 9:15). **Tab. 9:15.**
6. *Bronzový kuželovitý závěsek.* Výrazná profilace lištami, obdélné očko na zavěšení. Rozměry: d. 2,5 cm; š. 1 cm. Inv. č. – (Grimmová 2016, obr. 9:16). **Tab. 9:16.**
7. *Bronzový kuželovitý závěsek.* Ostře seříznutý, kruhové očko na zavěšení. Rozměry: d. 2,9 cm; š. 0,9 cm. Inv. č. – (Grimmová 2016, obr. 9:17). **Tab. 9:17.**
8. *Bronzový kuželovitý závěsek.* Spodní část koncového vývalku s výzdobou, stejně jako očko výrazně oddělena. Rozměry: d. 2,7 cm; š. 1,2 cm. Inv. č. – (Grimmová 2016, obr. 10:1). **Tab. 9:18.**
9. *Bronzový kuželovitý závěsek.* Kulovitý středový vývalek, výrazná profilace koncové části, kruhové odsazené očko na zavěšení. Rozměry: d. 2,1 cm; š. 1,2 cm. Inv. č. – (Grimmová 2016, obr. 10:2) **Tab. 9:19.**

10. *Bronzový tyčinkovitý závěsek*. Nezdobený, vrchní část zakončena poškozeným očkem, spodní vývalkem. Rozměry: d. 2,8 cm; š. 0,4 cm. Inv. č. – (Grimmová 2016, obr. 10:3). **Tab. 9:20.**

11. *Bronzový kapkovitý závěsek*. Rytá výzdoba na segmentovitě protáhlé destičce s očkem, oddělena lištou, spodní část s dvěma vývalky. Rozměry: d. 4,4 cm; š. 0,9 cm. Inv. č. – (Grimmová 2016, obr. 10:4). **Tab. 9:21.**

12. *Bronzový kapkovitý závěsek*. Výrazně profilovaný, horní část ve tvaru přesýpacích hodin, diskovité ukončení, kruhové očko na zavěšení. Rozměry: d. 4,5 cm; š. 1,2 cm. Inv. č. – (Grimmová 2016, obr. 10:5). **Tab. 9:22.**

Ostatní nálezy: opaskové články, zoomorfni zápony, spony.

Literatura: Grimmová 2016, 11–13; 50–53, obr. 9:11–17, 10:1–5.

Uložení: Muzeum v Ostrožské Lhotě.

27. Blatnice pod Svatým Antonínkem „Nádraží“, okr. Hodonín

Datace: LT B2–C1

Kulturní kontext: laténská kultura.

Nálezový kontext: povrchový sběr.

Popis situace: nálezy uskutečněny mezi lety 2010-2016 s použitím detektorů kovů.

Nálezy závěsků:

1. *Bronzový kruhový závěsek*. Čtyři paprsky, z vnější strany výzdoba nálitky. Rozměry: vnější ø. 2,2 cm; vnitřní ø. 0,4 cm. Inv. č. – (Grimmová 2016, obr. 58:4). **Tab. 9:23.**

Ostatní nálezy: –

Literatura: Grimmová 2016, 72, obr. 58:4.

Uložení: Muzeum v Ostrožské Lhotě.

28. Blučina „Hřbitovní ulice“ H2, okr. Brno-venkov

Datace: LT B2–C1

Kulturní kontext: laténská kultura.

Nálezový kontext: pohřebiště.

Popis situace: Závěsek byl nalezen v hrobě H2 u pasu jedince.

Nálezy závěsků:

1. *Bronzový tyčinkovitý závěsek.* Jehlovitý tvar, kruhové očko poškozeno. Rozměry: d. 5,5 cm; š. 0,7 cm. Inv. č. 111.941 (Čižmářová 2011, tab. 30:17). **Tab. 9:24.**

Ostatní nálezy: železná spona.

Literatura: Čižmářová 2011, 109, tab. 30:17.

Uložení: Moravské zemské muzeum v Brně.

29. Bořetice „Díly za Dvorem“, okr. Břeclav

Datace: LT D1

Kulturní kontext: laténská kultura.

Nálezový kontext: –

Popis situace: –

Nálezy závěsků:

1. *Bronzový kruhový závěsek.* Čtyři paprsky, otvor ve středu závěsku. Rozměry: ø. 2,2 cm. Inv. č. – (Čižmářová 2014, Abb. 3:7). **Tab. 9:25.**

Ostatní nálezů: –

Literatura: Čižmářová 2014, 662, Abb. 3:7.

Uložení: Soukromá sbírka.

30. Bořetice „Panské“, okr. Břeclav

Datace: LT C2–D1

Kulturní kontext: laténská kultura.

Nálezový kontext: –

Popis situace: –

Nálezy závěsků:

1. *Bronzový kuželovitý závěsek.* Výrazná profilace lištami, obdélné očko na zavěšení poškozeno. Rozměry: d. 2,9 cm; š. 1,1 cm. Inv. č. 608157-1/17 (Bedáň 2021, tab. 19:4). **Tab. 9:26.**

Ostatní nálezy: –

Literatura: Bedáň 2021, 42, tab. 19:4.

Uložení: Ústav archeologické památkové péče Brno.

31. Bořítov, okr. Blansko

Datace: LT C2–D1

Kulturní kontext: laténská kultura.

Nálezový kontext: detektorový nález.

Popis situace: Závěsek se společně s dalšími předměty nacházel v severní části katastru obce na levém břehu Lysického potoka.

Nálezy závěsků:

1. *Bronzový kuželovitý závěsek.* Výrazná profilace lištami, obdélné očko na zavěšení. Rozměry: d. 2,5 cm; š. 1 cm. Inv. č. 178.976 (Čižmář et al. 2009, obr. 2:2). **Tab. 9:29.**
2. *Bronzový antropomorfní závěsek.* V podobě ruky, poškozený, kruhové očko na zavěšení chybí. Rozměry: d. 2,4 cm; š. 0,9 cm. Inv. č. 178.976 (Čižmář et al. 2009, obr. 2:4). **Tab. 9:30.**
3. *Bronzový antropomorfní závěsek.* V podobě ruky, Kruhové očko na zavěšení výrazně odsazeno. Rozměry: d. 3,3 cm; š. . př. č. Pa 20/2022 (Čižmář 2012, 154, obr. 6:1). **Tab. 19:14.**

Ostatní nálezy: část bronzové spony, skleněný modrý korálek, část bronzové přezky.

Literatura: Čižmář et al. 2009, 140, obr. 2:2,4; Čižmář 2012, 154, obr. 6:1,6.

Uložení: Moravské zemské muzeum Brno.

32. Bořitov „Písky“, okr. Blansko

Datace: LT C2–D1

Kulturní kontext: laténská kultura.

Nálezový kontext: detektorový sběr.

Popis situace: Povrchové sběry proběhly v jarních a podzimních měsících 2007 na ploše v minulosti prozkoumaného sídliště.

Nálezy závěsků:

1. *Bronzový kuželovitý závěsek.* Emailová výzdoba spodní části, kruhové odsazené očko na zavěšení. Rozměry: d. 3,2 cm; š. 0,9 cm. Inv. č. 174.277 (Čižmář et al. 2008, obr. 6:4). **Tab. 9:27.**
2. *Bronzový kuželovitý závěsek.* Kulovitý středový vývalek, výrazná profilace koncové části, kruhové odsazené očko na zavěšení poškozeno. Rozměry: d. 3 cm; š. 1 cm. Inv. č. 174.276 (Čižmář et al. 2008, obr. 6:5). **Tab. 9:28.**

Ostatní nálezy: bronzové opaskové články, kroužek, tyčinka, zlomek skleněného náramku.

Literatura: Čižmář et al. 2008, 129, obr. 6:4–5; Bedáň 2021, tab. 8:1, 13:1.

Uložení: Moravské zemské muzeum Brno.

33. Boskovice „Pod Lipníky“, okr. Blansko

Datace: LT D1

Kulturní kontext: laténská kultura.

Nálezový kontext: detektorový nález.

Popis situace: Závěsek byl společně s dalšími předměty nalezen v severní části obce.

Nálezy závěsků:

1. *Bronzový kruhový závěsek.* Čtyři paprsky, středový otvor, silně poškozen, téměř polovina závěsku chybí. Rozměry: ø. 2,3 cm. Inv. č. 178.926 (Čižmář et al. 2009, obr. 2:9). **Tab. 9:31.**

Ostatní nálezy: část modrého korálku, bronzová jehlice, keramický inventář.

Literatura: Čižmář et al. 2009, 140, obr. 2:9; Čižmářová 2014, 662, Abb. 3:10.

Uložení: Moravské zemské muzeum Brno.

34. Brno-Líšeň „Staré zámky“, okr. Brno-město

Datace: LT C2–D1

Kulturní kontext: laténská kultura.

Nálezový kontext: sídliště.

Popis situace: Výzkum polykulturního sídliště probíhal v letech 1953–1965. Z doby laténské nebyl bohužel v průběhu prací prozkoumán žádný objekt.

Nálezy závěsků:

1. *Bronzový vějířovitý závěsek.* Emailová výzdoba, ploché tělo se spodní i vrchní vějířovitou částí, kruhové očko na zavěšení. Rozměry: d. 4,8 cm; š. 1,6 cm. n. č. 113/54 (Čižmářová 2012, tab. 1:2). **Tab. 9:32.**
2. *Bronzový kuželovitý závěsek.* Kruhové odsazené očko na zavěšení. Rozměry: d. 3,2 cm; š. 0,9 cm. Inv. č. – (Čižmářová 2012, tab. 1:3). **Tab. 9:33.**

Ostatní nálezy: spony, skleněné náramky, kroužky.

Literatura: Čižmářová 2012, 191, tab. 1:2–3.

Uložení: Ústav archeologické památkové péče Brno.

35. Brno-Maloměřice „Plíže“ H52, okr. Brno-město

Datace: LT B2b–C1a

Kulturní kontext: laténská kultura.

Nálezový kontext: pohřebiště.

Popis situace: Bronzový kuželovitý závěsek se nacházel v kostrovém hrobě H52.

Nálezy závěsků:

1. *Bronzový kuželovitý závěsek.* Nezdobený, kruhové očko na zavěšení. Rozměry: d. 2,5 cm; š. 0,7 cm. Inv. č. 107.568 (Čižmářová 2005, tab. 75:6). **Tab. 9:34.**

Ostatní nálezy: nánožníky, zápony, zlomky bronzových kruhů.

Literatura: Čižmářová 2005, 89, tab. 75:6; Čižmářová 2012, 210.

Uložení: Moravské zemské muzeum Brno.

36. Brno-Maloměřice H76, okr. Brno-město

Datace: LT B2b–C1a

Kulturní kontext: laténská kultura.

Nálezový kontext: pohřebiště.

Popis situace: Kuželovité závěsky byly nalezeny v kostrovém hrobě H76.

Nálezy závěsků:

1. *Železný kuželovitý závěsek.* Nezdobený, kruhové očko na zavěšení chybí. Rozměry: d. 2,8 cm; š. 0,8 cm. Inv. č. 111.023 (Čižmářová 2005, tab. 81:1a). **Tab. 9:35.**
2. *Železný kuželovitý závěsek.* Nezdobený, kruhové očko na zavěšení chybí. Rozměry: d. 3 cm; š. 0,7 cm. Inv. č. 111. 024 (Čižmářová 2005, tab. 81:1b). **Tab. 9:36.**

Ostatní nálezy: -

Literatura: Čižmářová 2005, 95, tab. 81:1a–b; Bedáň 2021, tab. 6:2 – 3.

Uložení: Moravské zemské muzeum Brno.

37. *Břeclavsko, okr. Břeclav*

Datace: LT C2

Kulturní kontext: kultura laténská.

Nálezový kontext: detektorový nález.

Popis situace: –

Nálezy závěšků:

1. *Bronzový kuželovitý závěsek.* Krátká válcovitá nožka, kruhové očko na zavěšení. Rozměry: d. 2,2 cm; š. 1,2 cm. Inv. č. A 49 504 (Bedáň 2021, tab. 13:5). **Tab. 9:38.**

Ostatní nálezy: -

Literatura: Bedáň 2021, 35, tab. 13:5.

Uložení: Muzeum Mikulov.

38. *Břeclav, okr. Břeclav*

Datace: LT D1

Kulturní kontext: laténská kultura.

Nálezový kontext: –

Popis situace: –

Nálezy závěšků:

1. *Bronzový kruhový závěsek.* Čtyři paprsky, otvor ve středu závěsku. Rozměry: ø. 2,4 cm. Inv. č. – (Čižmářová 2014, Abb. 3:1). **Tab. 9:37.**

Ostatní nálezy: –

Literatura: Čižmářová 2014, 662, Abb. 3:1.

Uložení: Soukromá sbírka.

39. Břeclav „Hrudy“, okr. Břeclav

Datace: LT C–D.

Kulturní kontext: laténská kultura.

Nálezový kontext: –

Popis situace: –

Nálezy závěšků:

1. *Bronzový kuželovitý závěsek.* Hladké tělo, obdélné očko na zavěšení. Rozměry: d. 2,9 cm; š. 1 cm. Inv. č. 613574-2/13 (Goláňová et al. 2020, fig. 2:3). **Tab. 10:1.**
2. *Bronzový kuželovitý závěsek.* Výrazná profilace lištami, obdélné očko na zavěšení. Rozměry: d. 2,1 cm; š. 1,2 cm. Inv. č. 613584-3/13 (Goláňová et al. 2020, fig. 2:4). **Tab. 10:2.**

Ostatní nálezy: opasková zápona,

Literatura: Goláňová et al. 2020, 13, fig 2:3–4.

Uložení: Ústav archeologické památkové péče Brno.

40. Břeclav „Nivečky“, okr. Břeclav

Datace: LT C–D

Kulturní kontext: laténská kultura.

Nálezový kontext: detektorový nález.

Popis situace: –

Nálezy závěšků:

1. *Bronzový kuželovitý závěsek.* Nezdobený, kruhové očko na zavěšení poškozené. Rozměry: d. 2,6 cm; š. 0,8 cm. Inv. č. 613584-1/17 (Goláňová et al. 2020, fig. 2:5). **Tab. 10:3.**
2. *Bronzový kruhový závěsek.* Silně poškozen, čtyři paprsky, otvor ve středu závěsku. Rozměry: ø. 2,2 cm. Inv. č. – (Čižmářová 2014, Abb. 3:5). **Tab. 10:4.**

Ostatní nálezy: –

Literatura: Čižmářová 2014, 662, Abb. 3:5; Goláňová et al. 2020, 13, fig. 2:5.

Uložení: Ústav archeologické památkové péče Brno; Soukromá sbírka.

41. Břeclav „Přední čtvrtky“, okr. Břeclav

Datace: LT C1–D1

Kulturní kontext: laténská kultura.

Nálezový kontext: detektorový nález.

Popis situace: –

Nálezy závěsků:

1. *Bronzový košíčkovitý závěsek.* Emailová výzdoba, částečně dutý, očko na zavěšení poškozeno. Rozměry: d. 3,3 cm; š. 1,7 cm. Inv. č. 613584-5/16 (Goláňová et al. 2020, fig. 2:9). **Tab. 10:5.**

Ostatní nálezy: bronzové kolečko.

Literatura: Goláňová et al. 2020, 13, fig. 2:9.

Uložení: Ústav archeologické památkové péče Brno.

42. Břeclav – Stará Břeclav „Žleby“, okr. Břeclav

Datace: LT C2–D2

Kulturní kontext: laténská kultura.

Nálezový kontext: –

Popis situace: –

Nálezy závěsků:

2. *Bronzový kuželovitý závěsek.* Výrazná profilace lištami, obdélné očko na zavěšení poškozeno. Rozměry: d. 2,5 cm; š. 1,2 cm. Inv. č. A 16260 (Bedáň 2021, tab. 18:5). **Tab. 10:6.**

3. *Bronzový kuželovitý závěsek.* Výrazná profilace lištami, obdélné očko na zavěšení poškozeno. Rozměry: d. 2,1 cm; š. 1,1 cm. Inv. č. A 16248 (Bedáň 2021, tab. 18:6). **Tab. 10:7.**
4. *Bronzový kuželovitý závěsek.* Výrazná profilace lištami, obdélné očko na zavěšení poškozeno. Rozměry: d. 2,4 cm; š. 1,2 cm. Inv. č. A 16221 (Bedáň 2021, tab. 19:1). **Tab. 10:8.**
5. *Bronzový kuželovitý závěsek.* Masivní, výrazná profilace, koncová část s emailovou výzdobou, obdélné očko na zavěšení. Rozměry: d. 2,5 cm; š. 1,3 cm. Inv. č. A 16810 (Bedáň 2021, 21:5). **Tab. 10:9.**
6. *Bronzový kulovitý závěsek.* Profilovaný, polokruhové očko na zavěšení. Rozměry: d. 2,1 cm; š. 1,2 cm. Inv. č. A 16190 (Bedáň 2021, tab. 22:4). **Tab. 10:10.**
7. *Bronzový košíčkovitý závěsek.* Hladké tělo, polokruhové očko na zavěšení. Rozměry: d. 2,8 cm; š. 1,5 cm. Inv. č. A 16249 (Bedáň 2021, tab. 22:5). **Tab. 10:11.**
8. *Bronzový vějířovitý závěsek.* Emailová výzdoba, ploché tělo, vrchní vějířovitá část, spodní část chybí, kruhové očko na zavěšení. Rozměry: d. 2,6 cm; š. 1,6 cm. Inv. č. A 16208 (Bedáň 2021, tab. 25:4). **Tab. 10:12.**
9. *Bronzový vějířovitý závěsek.* Emailová výzdoba, ploché tělo se spodní i vrchní vějířovitou částí, kruhové očko na zavěšení. Rozměry: d. 3,7 cm; š. 1,6 cm. Inv. č. A 16203 (Bedáň 2021, tab. 25:5). **Tab. 10:13.**

Ostatní nálezy: palmetovitá zápona.

Literatura: Bedáň 2021, 42, 47, 68, tab. 18:5–6, 19:1, 21:5, 22:4–5, 25:4–5

Uložení: Městské muzeum a galerie Břeclav.

43. Cetkovice 3, okr. Blansko

Datace: LT D1

Kulturní kontext: laténská kultura.

Nálezový kontext: sídliště.

Popis situace: polykulturní sídliště, rozsáhlé především v době laténské a mladší době hradištní.

Nálezy závěšků:

1. *Bronzový kruhový závěšek.* Čtyři paprsky, otvor ve středu závěsku. Rozměry: $\varnothing$ 2,6 cm. Inv. č. – (Vích 2017, obr. 3:3). **Tab. 10:14.**

Ostatní nálezy: nákončí opasku, hlavice hřebu.

Literatura: Vích 2017, 635, obr. 3:3.

Uložení: Muzeum Boskovice.

44. Čejč „Pod hrubou loukou“, okr. Hodonín

Datace: LT D1

Kulturní kontext: laténská kultura.

Nálezový kontext: –

Popis situace: –

Nálezy závěšků:

1. *Bronzový kruhový závěšek.* Čtyři paprsky, otvor ve středu závěsku, zdobení drobnými knoflíčky po obvodu. Rozměry: $\varnothing$ 2 cm. Inv. č. – (Čižmářová 2014, Abb. 3:28). **Tab. 10:15.**

Ostatní nálezy: –

Literatura: Čižmářová 2014, 662, Abb. 3:28.

Uložení: Soukromá sbírka.

45. Čejkovice „Niva pod silnicí“, okr. Hodonín

Datace: LT C2–D1

Kulturní kontext: laténská kultura.

Nálezový kontext: –

Popis situace: –

Nálezy závěsků:

1. *Bronzový kuželovitý závěsek.* Masivní, výrazná profilace, koncová část s emailovou výzdobou, obdélné očko na zavěšení. Rozměry: d. 2,1 cm; š. 1,2 cm. Inv. č. – (Bedáň 2021, tab 21:2). **Tab. 10:16.**
2. *Bronzový hranolový závěsek.* Profilovaný, zaoblená středová část, kruhové očko na zavěšení. Rozměry: d. 4,4 cm; š. 0,9 cm. Inv. č. – (Bedáň 2021, tab 27:1). **Tab. 10:17.**

Ostatní nálezy: dvoudílná zápona, opaskový článek, mezičlánky.

Literatura: Bedáň 2021, 47, tab. 21:2, 27:1.

Uložení: Muzeum Mikulov.

46. Čejkovice „Úzké úlehle“ (okr. Hodonín)

Datace: LT C1–C2

Kulturní kontext: laténská kultura.

Nálezový kontext: –

Popis situace: –

Nálezy závěsků:

1. *Bronzový vějířovitý závěsek.* Poškozený, emailová výzdoba, ploché tělo se spodní i vrchní vějířovitou částí, kruhové očko na zavěšení. Rozměry: d. 3,5 cm; š. 1,7 cm. Inv. č. – (Bedáň 2021, tab. 25:6). **Tab. 10:18.**

Ostatní nálezy: opaskové články.

Literatura: Bedáň 2021, 68, tab. 25:6.

Uložení: Muzeum Mikulov.

47. Diváky, okr. Břeclav

Datace: LT B2b–C1a

Kulturní kontext: laténská kultura.

Nálezový kontext: pohřebiště.

Popis situace: –

Nálezy závěsků:

1. *Bronzový kuželovitý závěsek.* Výrazně profilovaný, kruhové odsazené očko na zavěšení. Rozměry: d. 3,2 cm; š. 0,9 cm. Přír. č. A/K 271 (Čižmářová 2019, tab. 2:9). **Tab. 10:19a.**
2. *Bronzový kuželovitý závěsek.* Výrazně profilovaný, kruhové odsazené očko na zavěšení. Rozměry: d. 3,2 cm; š. 0,9 cm. Přír. č. A/K 271 (Čižmářová 2019, tab. 2:9). **Tab. 10:19b.**

Ostatní nálezy: bronzový opaskový řetěz, keramický inventář.

Literatura: Skutil 1939, 414; Meduna 1980, 70; Čižmářová 2019, 137, tab. 2:9.

Uložení: Městské muzeum v Kloboukách Brna,

48. Dobročkovice, okr. Vyškov

Datace: LT C2–D1

Kulturní kontext: laténská kultura.

Nálezový kontext: –

Popis situace: –

Nálezy závěsků:

1. *Bronzový antropomorfní závěsek.* V podobě boty, otvor na zavěšení. Rozměry: d. 2,3 cm; š. 1,7 cm. Inv. č. 67.891 (Čižmář 2012b, obr. 8:13). **Tab. 10:20.**

Ostatní nálezy: –

Literatura: Čižmář 2012b, 155, obr. 8:13.

Uložení: Moravské zemské muzeum Brno.

49. Dobromilice, okr. Prostějov

Datace: LT B2–C1

Kulturní kontext: laténská kultura.

Nálezový kontext: –

Popis situace: –

Nálezy závěsků:

1. *Bronzový kuželovitý závěsek.* Poškozený, nezdobený, provrtání skrz vrchní a střední část závěsku. Rozměry: d. 1,7 cm; š. 1 cm. Inv. č. 179.488 (Bedáň 2021, tab. 6:1). **Tab. 10:21.**

Ostatní nálezy: –

Literatura: Bedáň 2021, 17, tab 6:1.

Uložení: Moravské zemské muzeum Brno.

50. Dobromilice „Za rybníčkem“, okr. Prostějov

Datace: LT D1

Kulturní kontext: laténská kultura.

Nálezový kontext: –

Popis situace: –

Nálezy závěsků:

1. *Bronzový kruhový závěsek.* Čtyři paprsky, větší otvor ve středu závěsku. Rozměry: ø. 1,9 cm. Inv. č. – (Čižmářová 2014, Abb.3:19). **Tab. 10:22.**

Ostatní nálezy: –

Literatura: Čižmářová 2014, 662, Abb. 3:19

Uložení: Soukromá sbírka.

51. Dobšice, okr. Znojmo

Datace: LT D1

Kulturní kontext: laténská kultura.

Nálezový kontext: –

Popis situace: –

Nálezy závěsků:

2. *Bronzový kruhový závěsek.* Čtyři paprsky, větší otvor ve středu závěsku. Rozměry: ø. 2,3 cm. Inv. č. 31467/3282 (Čižmářová 2014, Abb.3:9). **Tab. 10:23.**

Ostatní nálezy: –

Literatura: Čižmářová 2014, 662, Abb. 3:9

Uložení: Jihomoravské muzeum Znojmo.

52. Dolní Bojanovice, okr. Hodonín

Datace: LT C2–D1

Kulturní kontext: laténská kultura.

Nálezový kontext: –

Popis situace: –

Nálezy závěsků:

1. *Bronzový antropomorfní závěsek.* V podobě boty, velké kruhové očko na zavěšení poškozeno. Rozměry: d. 1,9 cm; š. 1,6 cm. Inv. č. 179.622 (Čižmář 2012b, obr. 8:11). **Tab. 10:24.**
2. *Bronzový kruhový závěsek.* Poškozen, čtrnáct paprsků, otvor ve středu závěsku, zdobení velkými nálitky po obvodu. Rozměry: ø. 1,8 cm. Inv. č. – (Čižmářová 2014, Abb. 3:30). **Tab. 10:25.**

Ostatní nálezy: –

Literatura: Čižmář 2012b, 155, obr. 8:11; Čižmářová 2014, 662, Abb. 3:30

Uložení: Moravské zemské muzeum Brno; Soukromá sbírka.

53. Dolní Němčí-Vlčnov „Dřínky“, okr. Uherské Hradiště

Datace: LT C2–D1

Kulturní kontext: laténská kultura.

Nálezový kontext: detektorový nález.

Popis situace: Závěsek byl společně s dalšími artefakty nalezen na pravém břehu bezejmenného přítoku potoka Okluky.

Nálezy závěsků:

1. *Bronzový kuželovitý závěsek.* Protáhlý tvar, výrazná profilace, kruhové očko na zavěšení. Rozměry: d. 3 cm; š. 1 cm. Inv. č. 178.942 (Čižmář et al. 2009, obr. 7:10). **Tab. 10:26.**

Ostatní nálezy: bronzový kroužek s nálitky, římské denáry.

Literatura: Čižmář et al. 2009, 145, obr. 7:10.

Uložení: Moravské zemské muzeum Brno.

54. Drnholec „Holenická pole“, okr. Břeclav

Datace: LT C1–C2

Kulturní kontext: laténská kultura.

Nálezový kontext: detektorový nález.

Popis situace: –

Nálezy závěsků:

1. *Bronzový kuželovitý závěsek.* Kulovitý středový vývalek, výrazná profilace koncové části, kruhové odsazené očko na zavěšení. Rozměry: d. 3 cm; š. 1 cm. Inv. č. 632520-67/13 (Komoróczy et al. 2019, obr. 16:17). **Tab. 10:27.**

2. *Bronzový kuželovitý závěsek.* Nezdobený, výrazná profilace lištami, kruhové očko na zavěšení poškozeno. Rozměry: d. 2,8 cm; š. 1,1 cm. Inv. č. 632520-68/13 (Komoróczy et al. 2019, obr. 16:18). **Tab. 10:28.**
3. *Bronzový kuželovitý závěsek.* Kulovitý středový vývalek, výrazná profilace koncové části, kruhové odsazené očko na zavěšení. Rozměry: d. 3 cm; š. 1,1 cm. Inv. č. 632520-43/13 (Komoróczy et al. 2019, obr. 16:19). **Tab. 10:29.**
4. *Bronzový tyčinkovitý závěsek.* Emailová výzdoba, kruhové očko na zavěšení. Rozměry: d. 3,8 cm; š. 0,7 cm. Inv. č. 632520-69/13 (Komoróczy et al. 2019, obr. 16:21). **Tab. 10:30.**
5. *Bronzový cívkovitý závěsek.* Zploštělý středový vývalek, válcovitá nožka, drobné kruhové očko na zavěšení. Rozměry: d. 2,3 cm; š. 1 cm. Inv. č. 632520-70/13. (Komoróczy et al. 2019, 16:22). **Tab. 11:1.**
6. *Bronzový kuželovitý závěsek.* Nezdobený, kruhové očko na zavěšení poškozeno. Rozměry: d. 2,8 cm; š. 0,8 cm. Inv. č. 63250-71/13 (Komoróczy et al. 2019, obr. 16:23). **Tab. 11:2**

Ostatní nálezy: –

Literatura: Komoróczy et al. 2019, 27, obr. 16:17–23.

Uložení: Ústav archeologické památkové péče Brno.

55. Drnholec „Roviny“, okr. Břeclav

Datace: LT C2–D1

Kulturní kontext: laténská kultura.

Nálezový kontext: detektorový nález.

Popis situace: –

Nálezy závěsků:

1. *Bronzový kuželovitý závěsek.* Oválný středový vývalek, výrazná profilace, odsazené kruhové očko na zavěšení poškozeno. Rozměry: d. 3,1 cm; š. 1,3 cm. Inv. č. 632520-68/13 (Goláňová et al. 2020, fig. 3:3). **Tab. 11:3.**

2. *Bronzový kuželovitý závěsek*. Kulovitý středový vývalek, výrazná profilace koncové části, kruhové odsazené očko na zavěšení poškozeno. Rozměry: d. 2,7 cm; š. 1 cm. Inv. č. 632520-25/14 (Goláňová et al. 2020, fig. 3:7). **Tab. 11:4.**
3. *Bronzový kuželovitý závěsek*. Kulovitý středový vývalek, výrazná profilace koncové části, kruhové odsazené očko na zavěšení. Rozměry: d. 2,2 cm; š. 0,8 cm. Inv. č. 632520-26/14 (Goláňová et al. 2020, fig. 3:8). **Tab. 11:5.**

Ostatní nálezy: části opasku.

Literatura: Goláňová et al. 2020, 15–16, fig. 3:1–8.

Uložení: Ústav archeologické památkové péče Brno.

56. Dubňany „Nivky“, okr. Hodonín

Datace: LT D1

Kulturní kontext: laténská kultura

Nálezový kontext: –

Popis situace: –

Nálezy závěsků:

1. *Bronzový kruhový závěsek*. Čtyři paprsky, otvor ve středu závěsku. Rozměry: ø. 2,4 cm. Inv. č. – (Čižmářová 2014, Abb. 3:6). **Tab. 11:6.**

Ostatní nálezy: –

Literatura: Čižmářová 2014, 662, Abb. 3:6.

Uložení: Soukromá sbírka.

57. Dyjákovice, okr. Znojmo

Datace: LT C2–D1

Kulturní kontext: laténská kultura.

Nálezový kontext: –

Popis situace: –

Nálezy závěšků:

1. *Bronzový kuželovitý závěsek.* Výrazně profilovaný, kruhové odsazené očko na zavěšení. Rozměry: d. 3,4; š. 0,8 cm. Inv. č. – (Jílek – Mangel 2009b, obr. 2:5). **Tab. 11:7.**
2. *Bronzový antropomorfní závěsek.* V podobě boty, příčné kruhové očko na zavěšení poškozeno. Rozměry: d. 2,4 cm; š. 1,7 cm. Inv. č. – (Čižmář 2012b, obr. 8:1). **Tab. 11:8.**

Ostatní nálezy: –

Literatura: Jílek – Mangel 2009b, 307–308, obr. 2:5; Čižmář 2012b, 155, obr. 8:1

Uložení: Soukromá sbírka Brno.

58. Hluboká u Kunštátu, okr. Blansko

Datace: LT C2–D1

Kulturní kontext: laténská kultura.

Nálezový kontext: –

Popis situace: –

Nálezy závěšků:

1. *Bronzový kuželovitý závěsek.* Válcovitá nožka, kruhové očko na zavěšení, koncový vývalek zdobený emailem. Rozměry: d. 2,7 cm; š. 1,2 cm. Inv. č. A 51915 (Čižmář – Jarůšková 2019, obr. 4:4). **Tab. 11:9.**
2. *Bronzový kuželovitý závěsek.* Válcovitá nožka, kruhové očko na zavěšení, koncový vývalek zdobený emailem. Rozměry: d. 2,8 cm; š. 1,2 cm. Inv. č. A 51915 (Čižmář – Jarůšková 2019, obr. 4:4). **Tab. 11:10.**
3. *Bronzový kuželovitý závěsek.* Válcovitá nožka, kruhové očko na zavěšení, koncový vývalek zdobený emailem. Rozměry: d. 2,6 cm; š. 1,1 cm. Inv. č. A 51915 (Čižmář – Jarůšková 2019, obr. 4:4). **Tab. 11:11.**

Ostatní nálezy: zoomorfní zápony, články diskovitého tvaru.

Literatura: Čižmář – Jarůšková 2019, 382, obr. 4:4.

Uložení: Muzeum Boskovice.

59. Holubice H20, okr. Vyškov

Datace: LT B2b–C1a

Kulturní kontext: laténská kultura.

Nálezový kontext: pohřebiště.

Popis situace: Závěsky byly nalezeny v hrobě H20 u pasu pohřbeného jedince.

Nálezy závěsků:

1. *Železný kuželovitý závěsek.* Nezdobený, kruhové očko na zavěšení chybí. Rozměry: d. 3,5 cm; š. 0,8 cm. Inv. č. 164.265 (Čižmářová 2009, tab. 8:7). **Tab. 11:12.**
2. *Železný kuželovitý závěsek.* Nezdobený, kruhové očko na zavěšení chybí. Rozměry: d. 3,2 cm; š. 0,6 cm. Inv. č. 164.266 (Čižmářová 2009, tab. 8:7). **Tab. 11:13.**

Ostatní nálezy: zvířecí kosti, spony, železné kotouče, železný meč, keramický inventář.

Literatura: Čižmářová 2009, 64, tab. 8:7.

Uložení: Moravské zemské muzeum Brno.

60. Holubice H21, okr. Vyškov

Datace: LT B2b–C1a

Kulturní kontext: laténská kultura.

Nálezový kontext: pohřebiště.

Popis situace: Závěsky se nacházely v části železné rzi a byly společně s bronzovou záponou a kroužky nalezeny na prsou jedince v hrobě H21.

Nálezy závěsků:

1. *Bronzový kuželovitý závěsek*. Nezdobený, kruhové očko na zavěšení, součástí jiného železného předmětu. Rozměry: d. 1,8 cm. Inv. č. 111.273 (Čižmářová 2009, tab. 10:1). **Tab. 11:14.**
2. *Bronzový kuželovitý závěsek*. Nezdobený, kruhové očko na zavěšení, součástí jiného železného předmětu. Rozměry: d. 1, 8 cm. Inv. č. 111.273 (Čižmářová 2009, tab. 10:1). **Tab. 11:15.**

Ostatní nálezy: spony, fragmenty opasku, keramický inventář.

Literatura: Čižmářová 2009, 64–65, tab. 10:1.

Uložení: Moravské zemské muzeum Brno.

61. Holubice H37, okr. Vyškov

Datace: LT B2b–C1a

Kulturní kontext: laténská kultura.

Nálezový kontext: pohřebiště.

Popis situace: Závěsky byly nalezeny společně s mečem v pochvě u pravé nohy jedince v hrobě H37.

Nálezy závěsků:

1. *Železný kuželovitý závěsek*. Nezdobený, kruhové očko na zavěšení. Rozměry: d. 3,8 cm; š. 1,4 cm. Inv. č. 111.164 (Čižmářová 2009, tab. 18:5). **Tab. 11:16.**
2. *Železný kuželovitý závěsek*. Nezdobený, kruhové očko na zavěšení. Rozměry: d. 2,7 cm; š. 1 cm. Inv. č. 111.165 (Čižmářová 2009, tab. 18:6). **Tab. 11:17.**

Ostatní nálezy: železný meč, železné kroužky, spony, kování štítu.

Literatura: Čižmářová 2009, 69, tab. 18:5–6.

Uložení: Moravské zemské muzeum Brno.

62. Hostěradice – Míšovice „Dlouhé pole“, okr. Znojmo

Datace: LT D1

Kulturní kontext: laténská kultura

Nálezový kontext: –

Popis situace: –

Nálezy závěsků:

1. *Bronzový kruhový závěsek.* Čtyři paprsky, otvor ve středu závěsku. Rozměry: ø. 2,3 cm. Inv. č. – (Čižmářová 2014, Abb. 3:11). **Tab. 11:18.**

2. *Bronzový kruhový závěsek.* Pět paprsků, větší otvor ve středu závěsku. Rozměry: ø. 2,3 cm. Inv. č. – (Čižmářová 2014, Abb. 3:17). **Tab. 11:19.**

Ostatní nálezy: –

Literatura: Čižmářová 2014, 663, Abb. 3:11,17.

Uložení: Soukromá sbírka.

63. Hoštice „Sečné louky“ H825, okr. Vyškov

Datace: LT B2b–C1a

Kulturní kontext: laténská kultura.

Nálezový kontext: pohřebiště.

Popis situace: Závěsek byl nalezen v hrobě H825.

Nálezy závěsků:

1. *Bronzový kulovitý závěsek.* Hladký, drobné kruhové očko na zavěšení. Rozměry: d. 4,1 cm; š. 2,5 cm. Inv. č. A34 396 (Čižmářová 2012, tab. 18:17). **Tab. 11:20.**

Ostatní nálezy: pinzeta, poškozená spona.

Literatura: Čižmářová 2013, 78, tab. 18:17.

Uložení: Muzeum Vyškov.

64. Hrabětice, okr. Znojmo

Datace: LT C2–D1

Kulturní kontext: laténská kultura.

Nálezový kontext: –

Popis situace: –

Nálezy závěsků:

1. *Bronzový antropomorfní závěsek.* V podobě boty, příčné kruhové očko na zavěšení silně poškozeno. Rozměry: d. 2,1 cm; š. 1,3 cm. Inv. č. – (Čižmář 2012b, obr. 8:4). **Tab. 11:21.**

Ostatní nálezy: –

Literatura: Čižmář 2012b, 155, obr. 8:4.

Uložení: Soukromá sbírka Brno.

65. Hrušky „Břeclavské Jochy“, okr. Břeclav

Datace: LT C2–D1

Kulturní kontext: laténská kultura

Nálezový kontext: –

Popis situace: –

Nálezy závěsků:

1. *Bronzový kruhový závěsek.* Čtyři paprsky, otvor ve středu závěsku. Rozměry: ø. 2 cm. Inv. č. – (Čižmářová 2014, Abb. 3:21). **Tab. 11:22.**

Ostatní nálezy: –

Literatura: Čižmářová 2014, 663, Abb. 3:21.

Uložení: Soukromá sbírka.

66. Hrušky „Čtvrtě“, okr. Břeclav

Datace: LT D1

Kulturní kontext: laténská kultura

Nálezový kontext: –

Popis situace: –

Nálezy závěsků:

2. *Bronzový kruhový závěsek.* Čtyři paprsky, otvor ve středu závěsku, plastické nálitky po obvodu. Rozměry: ø. 1,9 cm. Inv. č. – (Čižmářová 2014, Abb. 3:32).

Tab. 11:23.

Ostatní nálezy: –

Literatura: Čižmářová 2014, 663, Abb. 3:21.

Uložení: Soukromá sbírka.

67. Hrušky „Prušánky“, okr. Břeclav

Datace: LT C1

Kulturní kontext: laténská kultura.

Nálezový kontext: –

Popis situace: –

Nálezy závěsků:

1. *Bronzový kapkovitý závěsek.* Profilovaný, složen ze dvou kapkovitých tvarů, drobné kruhové očko na zavěšení. Rozměry: d. 3,9 cm; š. 1,4 cm. Inv. č. A 17049 (Bedáň 2021, tab. 23:5). **Tab. 11:24.**

Ostatní nálezy: –

Literatura: Bedáň 2021, 64, tab. 23:5.

Uložení: Městské muzeum a galerie Břeclav.

68. Hrušky „Tvrdonické podsedky“, okr. Břeclav

Datace: LT C–D1

Kulturní kontext: laténská kultura.

Nálezový kontext: –

Popis situace: –

Nálezy závěsků:

1. *Bronzový kuželovitý závěsek.* Nezdobený, kruhové očko na zavěšení. Rozměry: d. 1,9 cm; š. 0,7 cm. Inv. č. – (Bedáň 2021, tab. 1:4). **Tab. 19:1.**
2. *Bronzový kuželovitý závěsek.* Výrazně profilovaný, kruhové odsazené očko na zavěšení. Rozměry: d. 2,4 cm; š. 1 cm. Inv. č. (Bedáň 2021, tab. 8:2). **Tab. 19:2.**
3. *Železný kuželovitý závěsek.* Hladké tělo, obdélné očko na zavěšení. Rozměry: d. 3,9 cm; š. 0,9 cm. Inv. č. – (Bedáň 2021, tab. 16:4). **Tab. 19:3.**
4. *Bronzový kuželovitý závěsek.* Výrazná profilace lištami, obdélné očko na zavěšení. Rozměry: d. 2.8 cm; š. 0,9 cm. Inv. č. – (Bedáň 2021: tab. 19:3). **Tab. 19:4.**
5. *Bronzový kruhový závěsek.* Poškozen, čtyři paprsky, otvor ve středu závěsku. Rozměry: vnější ø. 3 cm; vnitřní ø. 1,1 cm. Inv. č. 648701-8/14 (Goláňová et al. 2020, fig. 4:2). **Tab. 11:25.**

Ostatní nálezy: opaskové články, tyčinkové články s objímkami, zoomorfní zápony.

Literatura: Goláňová et al. 2020, 17, fig. 4:2; Bedáň 2021, 17, 40, obr. 1:4, 8:2, 16:4, 19:3.

Uložení: Muzeum Mikulov.

69. Hulín „U Isidorka“ obj. 859, okr. Kroměříž

Datace: LT C1–C2

Kulturní kontext: laténská kultura.

Nálezový kontext: sídliště.

Popis situace: Závěsek byl nalezen v sídlištním objektu č. 859.

Nálezy závěsků:

1. *Bronzový vějířovitý závěsek*. Emailová výzdoba, ploché tělo se spodní i vrchní vějířovitou částí, kruhové očko na zavěšení. Rozměry: d. 5,6 cm; š. 1,8 cm. Inv. č. 06/200818824-12 (Čižmářová 2017, tab. 41:9). **Tab. 11:26.**

Ostatní nálezy: části skleněných náramků a korálků, poškozený opaskový řetěz.

Literatura: Tajer 2009; Čižmářová 2017, 129, tab. 41:9.

Uložení: Archeologické centrum Olomouc.

70. Hustopeče 2 „Šibenky“ H809, okr. Břeclav

Datace: LT B2b–C1a

Kulturní kontext: laténská kultura.

Nálezový kontext: pohřebiště.

Popis situace: závěsky byly nalezeny v hrobě H809.

Nálezy závěsků:

1. *Bronzový kuželovitý závěsek*. Nezdobený, kruhové očko na zavěšení. Rozměry: d. 2,2 cm; š. 0,6 cm. Inv. č. 174.634 (Čižmářová 2019, tab. 4:1). **Tab. 11:27.**

Ostatní nálezy: kroužky, zoomorfí zápony, železné kroužky, zbytky dřevěné rakve.

Literatura: Kos 2005, 158–159; Čižmář 2006, 128–129; Čižmářová 2019, 143, tab. 4:1.

Uložení: Moravské zemské muzeum Brno.

71. Hustopeče 2 „Šibenky“ H838, okr. Břeclav

Datace: LT B2b–C1a

Kulturní kontext: laténská kultura.

Nálezový kontext: pohřebiště.

Popis situace: Závěsky byly nalezeny v hrobě H838.

Nálezy závěsků:

1. *Bronzový kuželovitý závěsek*. Plasticky zdobené tělo, kruhové očko na zavěšení. Rozměry: d. 2,2 cm; š. 0,6 cm. Inv. č. 174.770 (Čižmářová 2019, tab. 12:3). **Tab. 11:28.**
2. *Bronzový kuželovitý závěsek*. Plasticky zdobené tělo, kruhové očko na zavěšení. Rozměry: d. 2 cm; š. 0,9 cm. Inv. č. 174.771 (Čižmářová 2019, tab. 12:3). **Tab. 11:29.**

Ostatní nálezy: nánožníky, bronzové náramky, švartnové náramky, spony.

Literatura: Kos 2005, 158–159; Čižmář 2006, 128–129; Čižmářová 2019, 152, tab. 12:3.

Uložení: Moravské zemské muzeum Brno.

72. Hustopeče 2 „Šibenky“ H814, okr. Břeclav

Datace: LT B2b–C1a

Kulturní kontext: laténská kultura.

Nálezový kontext: pohřebiště.

Popis situace: Závěsek byl nalezen v kostrovém hrobě č. 814.

Nálezy závěsků:

1. *Bronzový hranolový závěsek*. Středová obdélná část, kruhové očko na zavěšení. Rozměry: d. 3,5 cm; š. 0,7 cm. Inv. č. 174.654 (Čižmářová 2019, tab. 5:19). **Tab. 11:30a.**
2. *Bronzový hranolový závěsek*. Středová obdélná část, kruhové očko na zavěšení. Rozměry: d. 2 cm; š. 0,7 cm. Inv. č. 174.654 (Čižmářová 2019, tab. 5:19). **Tab. 11:30b.**

Ostatní nálezy: spony, zvířecí kosti; keramický inventář.

Literatura: Kos 2005, 158–159; Čižmář 2006, 128–129; Čižmářová 2019, 144, tab. 5:19.

Uložení: Moravské zemské muzeum Brno.

73. Chornice, okr. Svitavy

Datace: LT C1–D1

Kulturní kontext: laténská kultura.

Nálezový kontext: sídliště.

Popis situace: -

Nálezy závěsků:

1. *Bronzový kuželovitý závěsek.* Nezdobený, kruhové očko na zavěšení poškozeno. Rozměry: d. 1,9; š. 0,6 cm. Inv. č. 179.041 (Čižmář et al. 2009, tab. 2:12). **Tab. 12:1.**
2. *Bronzový kuželovitý závěsek.* Nezdobený, kruhové očko na zavěšení. Rozměry: d. 2,6 cm; š. 0,9 cm. Inv. č. – (Vích 2017, obr. 4:4). **Tab. 12:2.**
3. *Antropomorfní závěsek.* Podoba ruky, kruhové očko na zavěšení. Rozměry: d. 3,2 cm; š. 1,4 cm. Inv. č. – (Vích 2017, 4:5). **Tab. 12:3.**
4. *Bronzový kuželovitý závěsek.* Výrazně profilovaný, kruhové odsazené očko na zavěšení. Rozměry: d. 3,2 cm; š. 1 cm. Inv. č. – (Vích 2017, obr. 4:6). **Tab. 12:4.**
5. *Bronzový kuželovitý závěsek.* Bohatě profilovaná horní část, kruhové očko na zavěšení. Rozměry: d. 4, 1 cm; š. 1, 2 cm. Inv. č. – (Vích 2017, obr. 4:8). **Tab. 12:5.**
6. *Bronzový vějířovitý závěsek.* Emailová výzdoba, ploché tělo se spodní i vrchní vějířovitou částí, kruhové očko na zavěšení. Rozměry: d. 4,4 cm; š. 1,4 cm. Inv. č. – (Vích 2017, obr. 4:9). **Tab. 12:6.**
7. *Část bronzového kuželovitého závěsku.* Silně korodovaný. Rozměry: d. 2,7 cm; š. 2,2 cm. Inv. č. – (Vích 2017, obr. 8:2). **Tab. 12:7.**
8. *Část bronzového závěsku.* Rozměry: d. 2,3 cm; š. 1,2 cm. Inv. č. (Vích 2017, obr. 8:3). **Tab. 12:8.**
9. *Bronzový cívkovitý závěsek.* Zploštělý středový vývalek, válcovitá nožka, drobné kruhové očko na zavěšení. Rozměry: d. 3,9 cm; š. 1 cm. Inv. č. - (Vích 2017, obr. 8:4). **Tab. 12:9.**
10. *Bronzový kuželovitý závěsek.* Silně poškozený, profilovaný, kruhové očko na zavěšení chybí. Rozměry: d. 2,4 cm; š. 1,8 cm. Inv. č. (Vích 2017, obr. 8:6). **Tab. 12:10.**
11. *Bronzový kuželovitý závěsek.* Nezdobený, kruhové očko na zavěšení chybí. Rozměry: d. 2 cm; š. 0,9 cm. Inv. č. – (Vích 2017, obr. 8:7). **Tab. 12:11.**

12. *Středová část bronzového kuželovitého závěsku.* Nezdobený, kruhové očko na zavěšení chybí. Rozměry: d. 2,2 cm; š. 0,5 cm. Inv. č. – (Vích 2017, obr. 8:8).

Tab. 12:12.

13. *Bronzový kuželovitý závěsek.* Trojúhelníková prohlubeň s emailem, kruhové očko na zavěšení poškozeno. Rozměry: d. 3,7; š. 0,8 cm. Inv. č. – (Vích 2017, obr. 9:1).

Tab. 12:13.

Ostatní nálezy: část skleněného modrého korálku.

Literatura: Čižmář et al. 2009, 140, tab. 2:12; Vích 2017, 636–638, obr. 4:4–9.

Uložení: Moravské zemské muzeum Brno; Muzeum Boskovice/Litomyšl.

74. Jevíčko „Předměstí“, okr. Svitavy

Datace: LT C1–D1

Kulturní kontext: laténská kultura

Nálezový kontext: –

Popis situace: –

Nálezy závěsků:

1. *Bronzový kruhový závěsek.* Čtyři paprsky, Bronzový kruhový otvor ve středu závěsku. Rozměry: ø. 2,7 cm; o. 0,4 cm. Inv. č. – (Vích 2017, obr. 10:1). **Tab. 12:14.**
2. *Bronzový kruhový závěsek.* Čtyři paprsky, Bronzový kruhový otvor ve středu závěsku. Rozměry: ø. 3 cm. Inv. č. – (Vích 2017, obr. 11:2). **Tab. 12:15.**
3. *Bronzový kuželovitý závěsek.* Hladké tělo, obdélné očko na zavěšení. Rozměry: d. 2,7 cm; š. 0,8 cm. Inv. č. – (Vích 2017, obr. 11:3). **Tab. 12:16.**
4. *Bronzový kuželovitý závěsek.* Hladké tělo, obdélné očko na zavěšení. Rozměry: d. 3 cm; š. 0,9 cm. Inv. č. – (Vích 2017, obr. 11:7). **Tab. 12:17.**

Ostatní nálezy: –

Literatura: Vích 2017, 641–642, obr. 10:1; 11:2–3, 7.

Uložení: Muzeum Boskovice/Litomyšl.

75. *Klenovice na Hané, okr. Prostějov*

Datace: LT C2–D1

Kulturní kontext: laténská kultura.

Nálezový kontext: –

Popis situace: –

Nálezy závěšků:

1. *Bronzový antropomorfní závěsek.* V podobě boty, kruhové očko na zavěšení chybí. Rozměry: d. 2,1 cm; š. 1,3 cm. Inv. č. 179.623 (Čižmář 2012b, obr. 8:9). **Tab. 12:22.**
2. *Bronzový kuželovitý závěsek.* Výrazně profilovaný, kruhové odsazené očko na zavěšení. Rozměry: d. 2,9 cm; š. 0,8 cm. Inv. č. 177.753 (Bedáň 2021, tab. 9:1). **Tab. 12:23.**
3. *Bronzový kuželovitý závěsek.* Výrazně profilovaný, kruhové odsazené očko na zavěšení. Rozměry: d. 2,8 cm; š. 0,8 cm. Inv. č. 177.755 (Bedáň 2021, tab. 9:2). **Tab. 12:24.**
4. *Bronzový kuželovitý závěsek.* Výrazně profilovaný, kruhové odsazené očko na zavěšení poškozeno. Rozměry: d. 3,2 cm; š. 1 cm. Inv. č. 177.756 (Bedáň 2021, tab. 9:3). **Tab. 12:25.**
5. *Bronzový kuželovitý závěsek.* Kulovitý středový vývalek, výrazná profilace koncové části, kruhové odsazené očko na zavěšení. Rozměry: d. 3 cm; š. 1 cm. Inv. č. 177.757 (Bedáň 2021, tab. 13:2). **Tab. 12:26.**
6. *Bronzový kuželovitý závěsek.* Dlouhá válcovitá nožka, kruhové očko na zavěšení. Rozměry: d. 3,3 cm; š. 1,1 cm. Inv. č. 177.758 (Bedáň 2021, tab. 15:2). **Tab. 12:27.**
7. *Bronzový cívkovitý závěsek.* Dlouhá válcovitá nožka, kruhové očko na zavěšení. Rozměry: d. 1,8 cm; š. 1 cm. Inv. č. 179.063 (Čižmář et al. 2010, obr. 3:10). **Tab. 12:28.**
8. *Bronzový cívkovitý závěsek.* Dlouhá válcovitá nožka, kruhové očko na zavěšení. Rozměry: d. 3,2 cm; š. 1,1 cm. Inv. č. 177.759 (Bedáň 2021, 15:4). **Tab. 12:29.**

9. *Bronzový kuželovitý závěsek*. Výrazná profilace lištami, kruhové očko na zavěšení poškozeno. Rozměry: d. 2,8 cm; š. 0,8 cm. Inv. č. 177.754 (Bedáň 2021, 20:3).

Tab. 12:30.

Ostatní nálezy: –

Literatura: Čižmář et al. 2010, obr. 3:10; Čižmář 2012b, 155, obr. 8:9; Bedáň 2021, 21, 26, 36, 44, 67, obr. 9:1 – 3, 13:2, 15:2,4, 20:3.

Uložení: Moravské zemské muzeum.

76. Klenovice na Hané „Noviny“, okr. Prostějov

Datace: LT C2–D1

Kulturní kontext: laténská kultura.

Nálezový kontext: detektorový nález.

Popis situace: Na pravém břehu řeky Valové bylo nalezeno množství předmětů.

Nálezy závěsků:

1. *Bronzový vějířovitý závěsek*. Emailová výzdoba, ploché tělo se spodní i vrchní vějířovitou částí, kruhové očko na zavěšení. Rozměry: d. 4,9 cm; š. 1,2 cm. Inv. č. 175.976 (Čižmář et al. 2008a, obr. 2:6.). **Tab. 12:19.**
2. *Bronzový vějířovitý závěsek*. Obdélné tělo s vrchní vějířovitou částí, drobné kruhové očko na zavěšení, stejně jako spodní část závěsku, chybí. Rozměry: d. 2,1 cm; š. 1,5 cm. Inv. č. 175.977 (Čižmář et al. 2008a, obr. 2:6). **Tab. 12:20.**
3. *Bronzový kruhový závěsek*. Čtyři paprsky, otvor ve středu závěsku. Rozměry: ø. 1,9 cm. Inv. č. – (Čižmářová 2014, Abb. 3:33). **Tab. 12:21.**

Ostatní nálezy: část spony, zlatá a stříbrná mince, část článku opasku.

Literatura: Čižmář et al. 2008a, 126, obr. 2:6; Čižmářová 2014, 663, Abb. 3:33.

Uložení: Moravské zemské muzeum Brno.

77. Klopotovice, okr. Prostějov

Datace: LT C1–C2

Kulturní kontext: laténská kultura.

Nálezový kontext: –

Popis situace: –

Nálezy závěsků:

1. *Bronzový kuželovitý závěsek.* Nezdobený, kruhové očko na zavěšení. Rozměry: d. 1,9 cm; š. 0,7 cm. Inv. č. 177.892 (Bedáň 2021, tab. 1:5). **Tab. 12:31.**
2. *Bronzový kuželovitý závěsek.* Výrazně profilovaný, kruhové odsazené očko na zavěšení. Rozměry: d. 1,8 cm; š. 0,8 cm. Inv. č. 177.893 (Bedáň 2021, tab. 9:4). **Tab. 12:32.**

Ostatní nálezy: –

Literatura: Bedáň 2021, 17, tab. 1:5, 9:4.

Uložení: Moravské zemské muzeum Brno.

78. Kovalovice u Tištiny „Břehy“, okr. Prostějov

Datace: LT D1

Kulturní kontext: laténská kultura

Nálezový kontext: –

Popis situace: –

Nálezy závěsků:

3. *Bronzový kruhový závěsek.* Čtyři paprsky, otvor ve středu závěsku, po obvodu ryté důlky. Rozměry: ø. 1,9 cm. Inv. č. – (Čižmářová 2014, Abb. 3:16). **Tab. 12:18.**

Ostatní nálezy: –

Literatura: Čižmářová 2014, 663, Abb. 3:21.

Uložení: Soukromá sbírka.

79. Křenovice H20, okr. Vyškov

Datace: LT B2b–C1

Kulturní kontext: laténská kultura.

Nálezový kontext: pohřebiště.

Popis situace: Závěsky byly nalezeny v hrobě H20 u pravého lýtka jedince.

Nálezy závěsků:

1. *Bronzový tyčinkovitý závěsek.* Jehlovitý tvar, kruhové očko na zavěšení. Rozměry: d. 3,6 cm; š. 0,3 cm. Inv. č. 11.078 (Čižmářová 2009, tab. 40:9). **Tab. 12:33.**
2. *Bronzový tyčinkovitý závěsek.* Jehlovitý tvar, kruhové očko na zavěšení. Rozměry: d. 3,4 cm; š. 0,3 cm. Inv. č. 11.079 (Čižmářová 2009, tab. 40:10). **Tab. 12:34.**

Ostatní nálezy: fragmenty spony, železný pseudoantropomorfní meč, kančí kly upravené do podoby závěsků.

Literatura: Čižmářová 2009, 85–86, tab. 40:9–10.

Uložení: Moravské zemské muzeum Brno.

80. Křenovice H38, okr. Vyškov

Datace: LT B2

Kulturní kontext: laténská kultura.

Nálezový kontext: pohřebiště.

Popis situace: Závěsky (původně snad čtyři, nikoliv tři) se nacházely u pravého boku jedince v hrobě H38.

Nálezy závěsků:

1. *Železný kuželovitý závěsek.* Nezdobený, kruhové očko na zavěšení chybí. Rozměry: d. 3,1 cm; š. 1,1 cm. Inv. č. 111.108 (Čižmářová 2009, tab. 43:6). **Tab. 12:35.**

2. *Železný kuželovitý závěsek.* Nezdobený, kruhové očko na zavěšení chybí. Rozměry: d. 3 cm; š. 0,8 cm. Inv. č. 111.109 (Čižmářová 2009, tab. 43:7). **Tab. 12:36.**
3. *Železný kuželovitý závěsek.* Nezdobený, kruhové očko na zavěšení chybí. Rozměry: d. 3,1 cm; š. 1 cm. Inv. č. 111.110 (Čižmářová 2009, tab. 43:8). **Tab. 19:5.**
4. *Bronzový kuželovitý závěsek?*

Ostatní nálezy: železný meč, spony, kroužky.

Literatura: Procházka, A. 1931; Čižmářová 2009, 89, tab. 43:6–8.

Uložení: Moravské zemské muzeum Brno.

81. Křepice 2 intravilán obce H1/1976, okr. Břeclav

Datace: LT C1

Kulturní kontext: laténská kultura.

Nálezový kontext: pohřebiště.

Popis situace: závěsek byl nalezen v hrob č. 1/1976.

Nálezy závěsků:

1. *Bronzový kuželovitý závěsek.* Výrazně profilovaný, kruhové odsazené očko na zavěšení. Rozměry: d. 3,4 cm; š. 0,9 cm. Inv. č. 67/86 (Čižmářová 2019, tab. 20:1). **Tab. 13:1a.**
2. *Bronzový kuželovitý závěsek.* Výrazně profilovaný, kruhové odsazené očko na zavěšení. Rozměry: d. 3,4 cm; š. 1 cm. Inv. č. 67/86 (Čižmářová 2019, tab. 20:1). **Tab. 13:1b.**

Ostatní nálezy: nádoby, skleněné náramky, spony, opaskové řetězy.

Literatura: Ludíkovský 1980b, 46–47; Čižmářová 2019, 163, tab. 20:1.

Uložení: Regionální muzeum Mikulov.

82. Ladná „Padělky“, okr. Břeclav

Datace: LT C–D

Kulturní kontext: laténská kultura.

Nálezový kontext: detektorový nález.

Popis situace: -

Nálezy závěsků:

1. *Bronzový kuželovitý závěsek.* Výrazná profilace lištami, obdélné očko na zavěšení. Rozměry: v. 2,2; š. 1,3 cm. Inv. č. 678872-2/16 (Goláňová et al. 2020, Fig. 4:5).

Tab. 13:2.

Ostatní nálezy: antropomorfní plastiky.

Literatura: Goláňová et al. 2020, 19, fig. 4:5.

Uložení: Ústav archeologické památkové péče Brno.

83. Lanžhot „Horní štěpnice“, okr. Břeclav

Datace: LT C–D

Kulturní kontext: laténská kultura.

Nálezový kontext: detektorový nález.

Popis situace: –

Nálezy závěsků:

1. *Bronzový kuželovitý závěsek.* Výrazná profilace lištami, obdélné očko na zavěšení. Rozměry: d. 2,1 cm; š. 1 cm. Inv. č. 679119-1/17 (Goláňová et al. 2020, Fig. 4:6).

Tab. 13:4.

Ostatní nálezy: –

Literatura: Goláňová et al. 2020, 18, Fig. 4:6.

Uložení: Ústav archeologické památkové péče Brno.

84. Lanžhot „Kostická váha/Za hrúzú“, okr. Břeclav

Datace: LT C–D

Kulturní kontext: laténská kultura.

Nálezový kontext: –

Popis situace: –

Nálezy závěsků:

1. *Bronzový kuželovitý závěsek.* Výrazná profilace lištami, obdélné očko na zavěšení. Rozměry: d. 2,1 cm; š. 1,4 cm. Inv. č. A 39053 (Bedáň 2021, tab. 17:6). **Tab. 13:3.**

Ostatní nálezy: –

Literatura: Bedáň 2021, 42, tab. 17:6.

Uložení: Muzeum Mikulov.

85. Lázy, okr. Svitavy

Datace: LT C1–C2

Kulturní kontext: laténská kultura.

Nálezový kontext: –

Popis situace: –

Nálezy závěsků:

1. *Bronzový cívkovitý závěsek.* Zploštělý středový vývalek, válcovitá nožka, drobné kruhové očko na zavěšení. Rozměry: d. 2,3 cm; š. 1,6 cm. Inv. č. – (Vích 2017, obr. 7:9). **Tab. 13:5.**
2. *Bronzový kuželovitý závěsek.* Výrazně profilovaný, kruhové odsazené očko na zavěšení chybí. Rozměry: d. 2,9 cm; š. 0,8 cm. Inv. č. – (Vích 2017, obr. 7:12). **Tab. 13:6.**

3. *Bronzový cívkovitý závěsek*. Zploštělý středový vývalek, válcovitá nožka, drobné kruhové očko na zavěšení. Rozměry: d. 2,7 cm; š. 1,4 cm. Inv. č. – (Vích 2017, obr. 7:13). **Tab. 13:7.**

Ostatní nálezy: –

Literatura: Vích 2017, 638, obr. 7:9, 12–13.

Uložení: Muzeum Boskovice.

86. Lednice 1 „Herdy“, okr. Břeclav

Datace: LT B2–C1

Kulturní kontext: laténská kultura.

Nálezový kontext: –

Popis situace: –

Nálezy závěsků:

1. *Bronzový kuželovitý závěsek*. Výrazná profilace lištami, kruhové očko na zavěšení. Rozměry: d. 2,6 cm; š. 1,1 cm. Inv. č. – (Goláňová – Kysela 2019, Fig. 3:1). **Tab. 13:8.**
2. *Bronzový kuželovitý závěsek*. Nezdobený, kruhové očko na zavěšení chybí. Rozměry: d. 3 cm; š. 0,7 cm. Inv. č. – (Goláňová – Kysela 2019, Fig. 3:2). **Tab. 13:9.**

Ostatní nálezy: –

Literatura: Goláňová – Kysela 2019, Fig. 3:1–2.

Uložení: Muzeum Mikulov.

87. Lednice „Podholmy“, okr. Břeclav

Datace: LT C2–D1

Kulturní kontext: laténská kultura.

Nálezový kontext: –

Popis situace: –

Nálezy závěšků:

1. *Bronzový kuželovitý závěsek.* Masivní, výrazná profilace, koncová část s emailovou výzdobou, obdélné očko na zavěšení. Rozměry: v. 2,4 cm; š. 1 cm. Inv. č. – (Goláňová – Kysela 2019, Fig. 2:3). **Tab. 13:10.**
2. *Bronzový antropomorfní závěsek.* Ve tvaru boty, kruhové očko na zavěšení. Rozměry: v. 2,1 cm; d. 1,3 cm. Inv. č. – (Goláňová – Kysela 2019, Fig. 2:5). **Tab. 13:11.**

Ostatní nálezy: –

Literatura: Goláňová – Kysela 2019, 72–73, Fig. 2:3.

Uložení: Muzeum Mikulov.

88. Lehotice, okr. Kroměříž

Datace: LT C1–C2

Kulturní kontext: laténská kultura.

Nálezový kontext: –

Popis situace: –

Nálezy závěšků:

1. *Bronzový kuželovitý závěsek.* Výrazně profilovaný, kruhové odsazené očko na zavěšení. Rozměry: d. 2,6 cm. Inv. č. – (Chybová 1998, 84). **Tab. 13:12.**

Ostatní nálezy: drátěný náramek.

Literatura: Chybová 1998, 84.

Uložení: Muzeum Kroměřížska.

89. Lovčičky I „Strážka“ H2, okr. Vyškov

Datace: LT B2b–C1a

Kulturní kontext: laténská kultura.

Nálezový kontext: pohřebiště.

Popis situace: závěsek byl nalezen v hrobě H2.

Nálezy zívěsků:

1. *Bronzový kuželovitý zívěsek.* Nezdobený, kruhové očko na zavěšení chybí. Rozměry: d. 2 cm; š. 0,5 cm. Inv. č. – (Čižmářová 2013, tab. 27.2). **Tab. 13:13.**

Ostatní nálezy: součásti opasků, náramky, spona, spropelitový kruh, železné kroužky.

Literatura: Čižmářová 2013, 138, tab. 27:2.

Uložení: Muzeum Vyškovska.

90. Malé Hradisko „Staré Hradisko“, okr. Prostějov

Datace: LT C2–D1

Kulturní kontext: laténská kultura

Nálezový kontext: sídliště.

Popis situace: –

Nálezy zívěsků:

1. *Bronzový kruhový zívěsek.* Čtyři paprsky. Rozměry: ø. 2,1 cm. Inv. č. – (Čižmářová 2014, Abb. 3:12). **Tab. 13:14.**
2. *Bronzový kruhový zívěsek* Čtyři paprsky. Rozměry: ø. 2,1 cm. Inv. č. – (Čižmářová 2014, Abb. 3:13). **Tab. 13:15.**
3. *Bronzový kruhový zívěsek.* Poškozený, čtyři paprsky. Rozměry: ø. 2 cm. Inv. č. 602-78/65 (Čižmářová 2014, Abb. 3:14). **Tab. 13:16.**
4. *Bronzový kruhový zívěsek.* Fragment, osm paprsků, otvor ve středu zívěsku. Rozměry: ø. 0,25 cm. Inv. č. Pa 45/2002 (Čižmářová 2014, Abb. 3:23). **Tab. 13:17.**

5. *Bronzový kruhový závěsek.* Fragment, osm paprsků, otvor ve středu závěsku. Rozměry: ø. 0,25 cm. Inv. č. Pa 46/2002 (Čižmářová 2014, Abb. 3:24). **Tab. 13:18.**
6. *Bronzový kruhový závěsek.* Poškozený, čtyři paprsky, otvor ve středu závěsku, drobné nálitky po obvodu. Rozměry: ø. 2 cm. Inv. č. – (Čižmářová 2014, Abb. 3:36). **Tab. 13:19.**
7. *Bronzový vědérkovitý závěsek.* Tvar vědérka s plastickými výčnělky, trojúhelníkové očko na zavěšení poškozeno. Rozměry: d. 2,8 cm; š. 1,3 cm- Inv. č. 602.215 (Meduna 1961, taf. 1:12). **Tab. 17:18.**
8. *Bronzový zrcadlovitý závěsek.* Podoba drobného zrcátka s rukojetí, kruhový otvor ve středu závěsku. Rozměry: d. 3 cm; š. 3,2 cm. Inv. č. 602.67 (Meduna 1961, taf. 3:16). **Tab. 17:19.**
9. *Bronzový kruhový závěsek.* Typ Hofheim Lipka. Rozměry: d. 4 cm; š. 2,6 cm. Inv. č. (Snětina 1912, tab. VII:20). **Tab. 19:7.**
10. *Bronzový kuželovitý závěsek.* Trojúhelníková prohlubeň s emailem, kruhové očko na zavěšení chybí. Rozměry: d. 4,3 cm; š. 0,8 cm. Inv. č. 602.208 (Meduna 1961, taf. 5:10). **Tab. 17:20.**
11. *Bronzový tyčinkovitý závěsek.* Emailová výzdoba, kruhové očko na zavěšení. Rozměry: d. 4,2 cm; š. 1 cm. Inv. č. 112/1685-15 (Meduna 1961, taf. 6:11). **Tab. 17:21.**
12. *Bronzový tyčinkovitý závěsek.* Výrazně profilovaný, spodní část závěsku silně rozšířena. Rozměry: d. 5,2 cm; š. 2,1 cm- Inv. č. 602-209 (Meduna 1961, 10:1). **Tab. 19:8.**
13. *Bronzový tyčinkovitý závěsek.* Drobný, profilovaný, velké kruhové očko na zavěšení. Rozměry: d. 4,6 cm; š. 0,7 cm. Inv. č. 602-210 (Meduna 1961, 10:2). **Tab. 17:22.**
14. *Bronzový tyčinkovitý závěsek.* Drobný, profilovaný, kruhové očko na zavěšení se nachází v dolní i horní části. Rozměry: d. 4,8 cm; š. 0,5 cm. Inv. č. 602-211 (Meduna 1961, Taf. 10:3). **Tab. 17:23**
15. *Bronzový tyčinkovitý závěsek.* Drobný, profilovaný, velké kruhové očko na zavěšení, knoflíček ve spodní části. Rozměry: d. 4,5 cm; š. 0,4 cm. Inv. č. 602-214 (Meduna 1961, Taf. 10:4). **Tab. 19:9.**

16. *Bronzový tyčinkovitý závěsek.* Drobný, profilovaný, kruhové očko na zavěšení s plochou koncovou částí. Rozměry: d. 3,6 cm; š. 0,4 cm. Inv. č. 602-213 (Meduna 1961, Taf. 10:5). **Tab. 17:24.**
17. *Bronzový kuželovitý závěsek.* Výrazná profilace lištami, velké kruhové očko na zavěšení. Rozměry: d. 3,4 cm; š. 0,7 cm. Inv. č. 602-207 (Meduna 1961, Taf. 10:6). **Tab. 19:10**
18. *Bronzový kuželovitý závěsek.* Výrazná profilace lištami, velké kruhové očko na zavěšení. Rozměry: d. 3 cm; š. 1 cm. Inv. č. 178.942 (Meduna 1961, Taf. 10:7). **Tab. 19:6**
19. *Bronzový válcovitý závěsek.* Koncová část tvořena obdélnou destičkou, kruhové očko na zavěšení poškozeno. Rozměry: d. 2,8 cm; š. 0,4 cm; š. destičky 1, 8 cm. Inv. č. 602-136 (Meduna 1961, taf. 10:8). **Tab. 19:11.**
20. *Bronzový košíčkovitý závěsek.* Očko na zavěšení poškozeno. Rozměry: d. 2,6 cm; š. 1,2 cm. Inv. č. – (Čižmář 2002, tab. 10:5). **Tab. 19:17.**
21. *Bronzový antropomorfní závěsek.* Ve tvaru lidské ruky, kruhové očko na zavěšení. Rozměry: d. 3,1 cm; š. 0,9 cm. Inv. č. 126/12 (Čižmář 2012b, obr. 6:4). **Tab. 17:25.**
22. *Bronzový antropomorfní závěsek.* Ve tvaru lidské ruky, kruhové očko na zavěšení. Rozměry: d. 4,5 cm; š. 1,3 cm. Pr. č. 3/2002 (Čižmář 2012b, obr. 6:3). **Tab. 17:26.**
23. *Bronzový antropomorfní závěsek.* Ve tvaru lidské ruky, kruhové očko na zavěšení chybí. Rozměry: d. 2,4 cm.; š. 1,2 cm. Inv. č. – (Čižmář 2012b, obr. 6:5). **Tab. 17:27.**
24. *Bronzový antropomorfní závěsek.* V podobě falu, oboustranný, kruhové očko na zavěšení ve středu závěsku. Rozměry: d. 3,2 cm; š. 0,6 cm. Inv. č. – (Čižmář 2012b, obr. 6:7). **Tab. 18:1.**
25. *Bronzový antropomorfní závěsek.* V podobě boty, příčné kruhové očko na zavěšení poškozeno. Rozměry: d. 2,5 cm; š. 2 cm. Inv. č. – (Čižmář 2012b, obr. 8:7). **Tab. 18:2.**
26. *Bronzový zoomorfní závěsek.* Podoba psy/šelmy, odlomená hlava, kruhové očko na zavěšení ve spodní části. Rozměry: v. 2,4 cm; d. 3,8 cm. Př. č. Pa 35/2002 (Čižmář 2012b, obr. 14:2). **Tab. 18:3.**
27. *Bronzový zoomorfní závěsek.* Mládě jelena/srnky, kruhové očko na zavěšení na hřbetě. Rozměry: v. 4,8 cm; d. 5,7 cm. Inv. č. 602-41 (Čižmář 2012, obr. 14:1). **Tab. 18:4.**

Ostatní nálezy: –

Literatura: Snětina 1912, tab. VII:20; Meduna 1961, 170, 5:10, 6:11, 10:2–8; 1970, Abb. 7:3; Čižmář 2002, 217, Abb. 22:4; 2012b, 155, 165, 6:3–7, 8:7, 14:1–2; Čižmářová 2014, 663, Abb. 3:12–14, 23–24, 36; Mírová 2020, 362, tab. 6:5.

Uložení: Moravské zemské muzeum; Muzeum Boskovicka; Muzeum Prostějov
Soukromá sbírka.

91. Medlovice I, okr. Vyškov

Datace: LT C1–C2

Kulturní kontext: laténská kultura.

Nálezový kontext: –

Popis situace: –

Nálezy závěšků:

1. *Bronzový kuželovitý závěsek.* Kulovitý středový vývalek, výrazná profilace koncové části, kruhové odsazené očko na zavěšen. Rozměry: v. 3 cm; š. 1 cm. Inv. č. 174.882 (Bedáň 2021, tab. 11:1). **Tab. 13:22.**

Ostatní nálezy: –

Literatura: Bedáň 2021, 25–26, tab. 11:1.

Uložení: Moravské zemské muzeum Brno.

92. Medlovice II, okr. Vyškov

Datace: LT C–D1

Kulturní kontext: laténská kultura.

Nálezový kontext: povrchový nález.

Popis situace: Závěsek byl společně s dalšími artefakty nalezen na levém břehu Medlovického potoka.

Nálezy závěsků:

1. *Bronzový válcovitý závěsek.* Horní část profilovaná, drobné kruhové očko na zavěšení. Rozměry: v. 4,1 cm; š. 0,7 cm. Inv. č. 179.073 (Čižmář et al. 2009, obr. 5:4). **Tab. 13:23.**

Ostatní nálezy: část železné a bronzové spony, části opaskových článků, zlomky skleněných náramků.

Literatura: Čižmář et al. 2009, 145, obr. 5:4.

Uložení: Moravské zemské muzeum Brno.

93. Medlovice „Široké“, okr. Vyškov

Datace: LT C2–D1

Kulturní kontext: laténská kultura.

Nálezový kontext: detektorový nález.

Popis situace: Závěsky byly společně s dalšími předměty nalezené na levém břehu Medlovického potoka.

Nálezy závěsků:

1. *Bronzový kuželovitý závěsek.* Kulovitý středový vývalek, výrazná profilace koncové části, kruhové odsazené očko na zavěšení. Rozměry: d. 3 cm; š. 1,1 cm. Inv. č. 178.796 (Čižmář et al. 2008, obr. 3:4). **Tab. 13:20.**
2. *Bronzový kuželovitý závěsek.* Hladké tělo, kruhové očko na zavěšení. Rozměry: d. 4,1 cm; š. 0,9 cm. Inv. č. 178.795 (Čižmář et al. 2008a, obr. 3:5). **Tab. 13:21.**

Ostatní nálezy: kroužková zápona, jehlice, hrot kopí.

Literatura: Čižmář et al. 2008a, 3:4–5; 126; Čižmář – Čižmářová – Kezlar – Kolníková 2008, 126.

Uložení: Moravské zemské muzeum Brno.

94. Měrovice, okr. Přerov

Datace: LT C2–D1

Kulturní kontext: laténská kultura.

Nálezový kontext: –

Popis situace: –

Nálezy závěsků:

1. *Bronzový kruhový závěsek.* Poškozen, osm paprsků. Rozměry: ø. 3,7 cm. Inv. č. 177.916 (Čižmářová 2014, Abb. 3:26). **Tab. 13:24.**
2. *Bronzový kuželovitý závěsek.* Kulovitý středový vývalek, výrazná profilace koncové části, kruhové odsazené očko na zavěšen. Rozměry: d. 3 cm; š. 1,1 cm. Inv. č. 175.967 (Bedáň 2021, tab. 11:2). **Tab. 13:25.**
3. *Bronzový kuželovitý závěsek.* Kulovitý středový vývalek, výrazná profilace koncové části, kruhové odsazené očko na zavěšen. Rozměry: d. 2,9 cm; š. 1 cm. Inv. č. 179.539 (Bedáň 2021, tab. 11:3). **Tab. 13:26.**
4. *Bronzový kuželovitý závěsek.* Kulovitý středový vývalek, výrazná profilace koncové části, kruhové odsazené očko na zavěšen. Rozměry: d. 2,8 cm; š. 1 cm. Inv. č. 179.540 (Bedáň 2021, tab. 11:4). **Tab. 13:27.**
5. *Bronzový kuželovitý závěsek.* Výrazná profilace lištami, kruhové očko na zavěšení poškozeno. Rozměry: d. 2,1 cm; š. 0,9 cm. Inv. č. 179.538 (Bedáň 2021, tab. 20:4). **Tab. 13:28.**
6. *Bronzový válcovitý závěsek.* Profilovaný, kruhové očko na zavěšení. Rozměry: d. 5,2 cm; š. 0,9 cm. Inv. č. 177.904 (–). **Tab. 13:29.**
7. *Bronzový vějířovitý závěsek.* Kruhové očko na zavěšení. Rozměry: d. 4,2 cm; š. 1,6 cm. Inv. č. 177.905 (–). **Tab. 13:30.**
8. *Bronzový kuželovitý závěsek.* Kruhové očko na zavěšení. Rozměry: d. 2,3 cm; š. 0,5 cm. Inv. č. 177.906 (–). **Tab. 13:31.**

Ostatní nálezy: opaskové články.

Literatura: Čižmářová 2014, 663, Abb. 3:26; Bedáň 2021, 25, tab. 11:2–4, 20:4.

Uložení: Moravské zemské muzeum Brno.

Datace: LT C1–C2

Kulturní kontext: laténská kultura.

Nálezový kontext: sídliště.

Popis situace: Rozsáhlé sídliště z mladší doby bronzové a doby laténské.

Nálezy závěsků:

1. *Bronzový kuželovitý závěsek.* Nezdobený, kruhové očko na zavěšení poškozeno. Rozměry: d. 2,5 cm; š. 0,6 cm. Inv. č. – (Vích 2017, obr. 12:6). **Tab. 13:32.**

Ostatní nálezy: spony, opaskové kroužky.

Literatura: Vích 2017, 642, obr. 12:6.

Uložení: Muzeum Boskovice.

96. Mikulov, okr. Břeclav

Datace: LT C2–D1

Kulturní kontext: laténská kultura.

Nálezový kontext: –

Popis situace: –

Nálezy závěsků:

1. *Bronzový antropomorfní závěsek.* V podobě boty, kruhové příčné očko na zavěšení chybí. Rozměry: d. 1,8 cm; š. 1,5 cm. Inv. č. – (Čižmář 2012b, obr. 8:2). **Tab. 14:1.**

Ostatní nálezy: –

Literatura: Čižmář 2012b, 155, obr. 8:2.

Uložení: Soukromá sbírka Brno.

97. Mikulov „Nad Valtickou silnicí“, okr. Břeclav

Datace: LT C2–D1

Kulturní kontext: laténská kultura.

Nálezový kontext: detektorový nález.

Popis situace: –

Nálezy závěšků:

1. *Bronzový kuželovitý závěsek.* Hladké tělo, obdélné očko na zavěšení, spodní část závěsku chybí. Rozměry: d. 2,3 cm; š. 0,8 cm. Inv. č. 694193-58/15 (Goláňová et al. 2020, Fig. 5:8). **Tab. 14:2.**

Ostatní nálezy: části opasku, části skleněného náramku.

Literatura: Goláňová et al. 2020, 21, Fig. 5:8.

Uložení: Ústav archeologické památkové péče Brno.

98. Mikulov „U Aleje“, okr. Břeclav

Datace: LT C2–D1

Kulturní kontext: laténská kultura.

Nálezový kontext: detektorový nález.

Popis situace: –

Nálezy závěšků:

1. *Bronzový kuželovitý závěsek.* Hladké tělo, kruhové očko na zavěšení. Rozměry: d. 2,2 cm; š. 0,5 cm. Inv. č. 694193-34/14 (Goláňová et al. 2020, Fig. 5:10). **Tab. 14:3.**
2. *Bronzový kuželovitý závěsek.* Válcovitá nožka, kruhové očko na zavěšení, koncový vývalek zdobený emailem. Rozměry: d. 2 cm; š. 1,3 cm. Inv. č. 694193-32/14 (Goláňová et al. 2020, Fig. 5:11). **Tab. 14:4.**
3. *Bronzový kuželovitý závěsek.* Kulovitý středový vývalek, výrazná profilace koncové části, kruhové odsazené očko na zavěšení poškozeno. Rozměry: d. 2,9 cm; š. 1 cm. Inv. č. 694193-33/14 (Goláňová et al. 2020, Fig. 5:12). **Tab. 14:5.**

Ostatní nálezy: bronzový kroužek.

Literatura: Goláňová et al. 2020, 22, Fig. 5:10–12.

Uložení: Ústav archeologické památkové péče Brno.

99. Mikulov „U Celnice“, okr. Břeclav

Datace: LT C2

Kulturní kontext: laténská kultura.

Nálezový kontext: –

Popis situace: –

Nálezový závěsků:

1. *Bronzový kuželovitý závěsek.* Výrazná profilace lištami, obdélné očko na zavěšení chybí. Rozměry: d. 1,8 cm; š. 1,2 cm. Inv. č. 39010 (Bedáň 2021, tab. 18:1). **Tab. 14:6.**

Ostatní nálezy: –

Literatura: Bedáň 2021, 42, tab. 18:1.

Uložení: Muzeum Mikulov.

100. Milovice „Bulharsko“, okr. Břeclav

Datace: LT C2

Kulturní kontext: laténská kultura.

Nálezový kontext: povrchový sběr.

Popis situace: –

Nálezový závěsků:

1. *Bronzový kuželovitý závěsek.* Výrazná profilace lištami, obdélné očko na zavěšení poškozeno. Rozměry: d. 2,2 cm; š. 1,1 cm. Přír. č. 6/2019-2 (Bedáň 2021, tab. 18:2). **Tab. 14:7.**

Ostatní nálezy: koncové opaskové články.

Literatura: Bedáň 2021, 42, tab. 18:2.

Uložení: Muzeum Mikulov.

101. Milovice „Spitzhübel“, okr. Břeclav

Datace: LT B2 – LT C1

Kulturní kontext: laténská kultura.

Nálezový kontext: –

Popis situace: –

Nálezy závěsků:

1. *Bronzový kuželovitý závěsek.* Nezdobený, kruhové očko na zavěšení. Rozměry: d. 2,7 cm; š. 0,9 cm. Inv. č. 5/2019 (Bedáň 2021, tab. 2:1). **Tab. 14:8.**

Ostatní nálezy: –

Literatura: Bedáň 2021, 17, tab. 2:1.

Uložení: Muzeum Mikulov.

102. Místřín, okr. Hodonín

Datace: LT B2–C1

Kulturní kontext: laténská kultura.

Nálezový kontext: –

Popis situace: –

Nálezy závěsků:

1. *Bronzový kuželovitý závěsek.* Nezdobený, ve vrchní části výrazně odsazené kruhové očko. Rozměry: d. 3,3 cm; š. 1 cm. Inv. č. 81.344 (Meduna 1980, Taf. 80:9). **Tab. 14:9.**

Ostatní nálezy: –

Literatura: Meduna 1980, 181, Taf. 80:9.

Uložení: Moravské zemské muzeum Brno.

103. Moravský Žižkov, okr. Břeclav

Datace: LT C2–D1

Kulturní kontext: laténská kultura.

Nálezový kontext: –

Popis situace: –

Nálezy závěšků:

1. *Bronzový antropomorfní závěsek.* V podobě boty, příčné kruhové očko na zavěšení poškozeno. Rozměry: d. 2,4 cm; š. 1,6 cm. Inv. č. – (Čižmář 2012b, obr. 8:3). **Tab. 14:10.**
2. *Bronzový antropomorfní závěsek.* V podobě boty, drobné příčné kruhové očko na zavěšení. Rozměry: d. 2,3 cm; š. 1,6 cm. Inv. č. – (Čižmář 2012b, obr. 8:10). **Tab. 14:11.**

Ostatní nálezy: –

Literatura: Čižmář 2012b, 155, obr. 8:3, 10.

Uložení: Soukromá sbírka Brno.

104. Moravský Žižkov „Smolíkova špice“, okr. Břeclav

Datace: LT C2–D1

Kulturní kontext: laténská kultura

Nálezový kontext: –

Popis situace: –

Nálezy závěšků:

1. *Bronzový kruhový závěsek*. Čtyři paprsky, otvor ve středu závěsku. Rozměry: ø. 2 cm. Inv. č. – (Čižmářová 2014, Abb. 3:20). **Tab. 14:12.**

Ostatní nálezy: –

Literatura: Čižmářová 2014, 663, Abb. 3:20.

Uložení: Soukromá sbírka.

105. Mušov „Na pískách“, okr. Brno-venkov

Datace: LT C1–D1

Kulturní kontext: laténská kultura.

Nálezový kontext: detektorový nález

Popis situace: -

Nálezy závěsků:

1. *Bronzový kuželovitý závěsek*. Plasticky zdobená koncová část, kruhové očko na zavěšení. Rozměry: d. 2 cm; š. 0,8 cm. Inv. č. 10040/5-36/11 (Goláňová et al. 2020, Fig.4:8). **Tab. 14:13.**
2. *Bronzový kuželovitý závěsek*. Krátká válcovitá nožka, kruhové očko na zavěšení. Rozměry: d. 2,1 cm; š. 1 cm. Inv. č. 10040/5-37/11 (Goláňová et al. 2020, Fig 4:9). **Tab. 14:14.**
3. *Bronzový kapkovitý závěsek*. Emailová výzdoba, kruhové očko na zavěšení. Rozměry: d. 3 cm; š. 0,9 cm. Inv. č. 10040/5-38/11 (Goláňová et al. 2020, Fig. 4:7). **Tab. 14:15.**

Ostatní nálezy: části opasků.

Literatura: Goláňová et al. 2020, 22, Fig. 4:7–9.

Uložení: Ústav archeologické památkové péče Brno.

106. Mutěnice „Hrubá louka“, okr. Hodonín

Datace: LT D1

Kulturní kontext: laténská kultura.

Nálezový kontext: –

Popis situace: –

Nálezy závěsků:

2. *Bronzový kruhový závěsek.* Čtyři paprsky, otvor ve středu závěsku. Rozměry: p. 2 cm. Inv. č. – (Čižmářová 2014, Abb. 3:3). **Tab. 14:16.**

Ostatní nálezy: –

Literatura: Čižmářová 2014, 663, Abb. 3:3.

Uložení: Soukromá sbírka.

107. Náklo, okr. Olomouc

Datace: LT C2–D1

Kulturní kontext: laténská kultura.

Nálezový kontext: –

Popis situace: –

Nálezy závěsků:

1. *Bronzový kuželovitý závěsek.* Výrazně profilovaný, kruhové odsazené očko na zavěšení Rozměry: d. 1,8 cm. Inv. č. – (Meduna 1980, Taf. 60:3). **Tab. 14:17.**

Ostatní nálezy: –

Literatura: Meduna 1980, 178, Taf. 60:3.

Uložení: –

108. Nejdek „Lamplova cihelna“, okr. Břeclav

Datace: LT B2–LT C1a

Kulturní kontext: laténská kultura.

Nálezový kontext: ojedinělý hrob.

Popis situace: Na konci 19. století byl nalezen na území Nejdek ojedinělý ženský kostrový hrob s bohatou výbavou.

Nálezy závěsků:

1. *Bronzový kapkovitý závěsek.* Vypouklá přední strana, profilovaná koncová část, kruhové očko na zavěšení. Rozměry: d. 4,6 cm; š. 0,8 cm. Inv. č. – (Čižmářová 2019, tab. 25:6). **Tab. 14:18.**
2. *Bronzový kapkovitý závěsek.* Emailová výzdoba, kruhové očko na zavěšení. Rozměry: d. 4,8 cm; š. 1 cm. Inv. č. – (Čižmářová 2019, tab. 25:6). **Tab. 14:19.**

Ostatní nálezy: řetěz, zápony, válcovité korálky, kroužkové korálky, náramek.

Literatura: Meduna 1980, 208; Čižmářová 2019, 175, tab. 25:6.

Uložení: Moravské zemské muzeum Brno.

109. Němčice nad Hanou, okr. Prostějov

Datace: LT C1–C2

Kulturní kontext: laténská kultura.

Nálezový kontext: sídliště.

Popis situace: Obchodní a industriální centrum doby laténské na Moravě. Většina nálezů byla objevena díky povrchovému sběru za použití detektoru kovů.

Nálezy závěsků:

1. *Bronzový kuželovitý závěsek.* Výrazně profilovaný, kruhové odsazené očko na zavěšení. Rozměry: -. Inv. č. – (Čižmář – Kolníková 2006b, 264).
2. *Bronzový kuželovitý závěsek.* Výrazně profilovaný, kruhové odsazené očko na zavěšení. Rozměry: -. Inv. č. – (Čižmář – Kolníková 2006b, 264).
3. *Bronzový kuželovitý závěsek.* Výrazně profilovaný, kruhové odsazené očko na zavěšení. Rozměry: -. Inv. č. – (Čižmář – Kolníková 2006b, 264).
4. *Bronzový kuželovitý závěsek.* Výrazně profilovaný, kruhové odsazené očko na zavěšení. Rozměry: -. Inv. č. – (Čižmář – Kolníková 2006b, 264).

5. *Bronzový kuželovitý závěsek.* Výrazně profilovaný, kruhové odsazené očko na zavěšení. Rozměry: -. Inv. č. – (Čižmář – Kolníková 2006b, 264).
6. *Bronzový kuželovitý závěsek.* Výrazně profilovaný, kruhové odsazené očko na zavěšení. Rozměry: -. Inv. č. – (Čižmář – Kolníková 2006b, 264).
7. *Bronzový kuželovitý závěsek.* Výrazně profilovaný, kruhové odsazené očko na zavěšení. Rozměry: -. Inv. č. – (Čižmář – Kolníková 2006b, 264).
8. *Bronzový kuželovitý závěsek.* Kulovitý středový vývalek, výrazná profilace koncové části, kruhové odsazené očko na zavěšení. Rozměry: -. Inv. č. – (Čižmář – Kolníková 2006b, 264).
9. *Bronzový kuželovitý závěsek.* Kulovitý středový vývalek, výrazná profilace koncové části, kruhové odsazené očko na zavěšení. Rozměry: -. Inv. č. – (Čižmář – Kolníková 2006b, 264).
10. *Bronzový kuželovitý závěsek.* Kulovitý středový vývalek, výrazná profilace koncové části, kruhové odsazené očko na zavěšení. Rozměry: -. Inv. č. – (Čižmář – Kolníková 2006b, 264).
11. *Bronzový kuželovitý závěsek.* Kulovitý středový vývalek, výrazná profilace koncové části, kruhové odsazené očko na zavěšení. Rozměry: -. Inv. č. – (Čižmář – Kolníková 2006b, 264).
12. *Bronzový kuželovitý závěsek.* Kulovitý středový vývalek, výrazná profilace koncové části, kruhové odsazené očko na zavěšení. Rozměry: -. Inv. č. – (Čižmář – Kolníková 2006, 264).
13. *Bronzový kuželovitý závěsek.* Kulovitý středový vývalek, výrazná profilace koncové části, kruhové odsazené očko na zavěšení. Rozměry: -. Inv. č. – (Čižmář – Kolníková 2006b, 264).
14. *Bronzový kuželovitý závěsek.* Kulovitý středový vývalek, výrazná profilace koncové části, kruhové odsazené očko na zavěšení. Rozměry: -. Inv. č. – (Čižmář – Kolníková 2006b, 264).
15. *Bronzový kuželovitý závěsek.* Kulovitý středový vývalek, výrazná profilace koncové části, kruhové odsazené očko na zavěšení. Rozměry: -. Inv. č. – (Čižmář – Kolníková 2006b, 264).
16. *Bronzový kuželovitý závěsek.* Kulovitý středový vývalek, výrazná profilace koncové části, kruhové odsazené očko na zavěšení. Rozměry: -. Inv. č. – (Čižmář – Kolníková 2006b, 264).

17. *Bronzový kuželovitý závěsek*. Kulovitý středový vývalek, výrazná profilace koncové části, kruhové odsazené očko na zavěšení. Rozměry: -. Inv. č. – (Čižmář – Kolníková 2006b, 264).
18. *Bronzový kuželovitý závěsek*. Kulovitý středový vývalek, výrazná profilace koncové části, kruhové odsazené očko na zavěšení. Rozměry: -. Inv. č. – (Čižmář – Kolníková 2006b, 264).
19. *Bronzový kuželovitý závěsek*. Kulovitý středový vývalek, výrazná profilace koncové části, kruhové odsazené očko na zavěšení. Rozměry: -. Inv. č. – (Čižmář – Kolníková 2006b, 264).
20. *Bronzový kuželovitý závěsek*. Kulovitý středový vývalek, výrazná profilace koncové části, kruhové odsazené očko na zavěšení. Rozměry: -. Inv. č. – (Čižmář – Kolníková 2006b, 264).
21. *Bronzový kuželovitý závěsek*. Kulovitý středový vývalek, výrazná profilace koncové části, kruhové odsazené očko na zavěšení. Rozměry: -. Inv. č. – (Čižmář – Kolníková 2006b, 264).
22. *Bronzový kuželovitý závěsek*. Kulovitý středový vývalek, výrazná profilace koncové části, kruhové odsazené očko na zavěšení. Rozměry: -. Inv. č. – (Čižmář – Kolníková 2006b, 264).
23. *Bronzový kuželovitý závěsek*. Kulovitý středový vývalek, výrazná profilace koncové části, kruhové odsazené očko na zavěšení. Rozměry: -. Inv. č. – (Čižmář – Kolníková 2006b, 264).
24. *Bronzový kuželovitý závěsek*. Kulovitý středový vývalek, výrazná profilace koncové části, kruhové odsazené očko na zavěšení. Rozměry: -. Inv. č. – (Čižmář – Kolníková 2006b, 264).
25. *Bronzový kuželovitý závěsek*. Kulovitý středový vývalek, výrazná profilace koncové části, kruhové odsazené očko na zavěšení. Rozměry: -. Inv. č. – (Čižmář – Kolníková 2006b, 264).
26. *Bronzový kuželovitý závěsek*. Kulovitý středový vývalek, výrazná profilace koncové části, kruhové odsazené očko na zavěšení. Rozměry: -. Inv. č. – (Čižmář – Kolníková 2006b, 264).
27. *Kapkovitý závěsek*. Emailová výzdoba, kruhové očko na zavěšení. Rozměry: -. Inv. č. – (Čižmář – Kolníková 2006b, 264).
28. *Kapkovitý závěsek*. Emailová výzdoba, kruhové očko na zavěšení. Rozměry: -. Inv. č. – (Čižmář – Kolníková 2006b, 264).

29. *Kapkový závěsek*. Emailová výzdoba, kruhové očko na zavěšení. Rozměry: -. Inv. č. – (Čižmář – Kolníková 2006b, 264).
30. *Bronzový kuželovitý závěsek*. Výraznější profilace, pečetítková koncová část, drobné kruhové očko na zavěšení. Rozměry: -. Inv. č. – (Čižmář – Kolníková 2006b, 264).
31. *Bronzový kuželovitý závěsek*. Výraznější profilace, pečetítková koncová část, drobné kruhové očko na zavěšení. Rozměry: -. Inv. č. – (Čižmář – Kolníková 2006b, 264).
32. *Bronzový kuželovitý závěsek*. Bohatě profilovaná spodní část, kruhové očko na zavěšení. Rozměry: -. Inv. č. – (Čižmář – Kolníková 2006b, 264).
33. *Bronzový kuželovitý závěsek*. Dlouhá válcovitá nožka, kruhové očko na zavěšení. Rozměry: -. Inv. č. – (Čižmář – Kolníková 2006b, 264).
34. *Bronzový kuželovitý závěsek*. Dlouhá válcovitá nožka, kruhové očko na zavěšení. Rozměry: -. Inv. č. – (Čižmář – Kolníková 2006b, 264).
35. *Bronzový kuželovitý závěsek*. Dlouhá válcovitá nožka, kruhové očko na zavěšení. Rozměry: -. Inv. č. – (Čižmář – Kolníková 2006b, 264).
36. *Bronzový kuželovitý závěsek*. Dlouhá válcovitá nožka, kruhové očko na zavěšení. Rozměry: -. Inv. č. – (Čižmář – Kolníková 2006b, 264).
37. *Bronzový kuželovitý závěsek*. Výrazná profilace lištami, kruhové očko na zavěšení. Rozměry: -. Inv. č. – (Čižmář – Kolníková 2006b, 264).
38. *Bronzový kuželovitý závěsek*. Výrazná profilace lištami, kruhové očko na zavěšení. Rozměry: -. Inv. č. – (Čižmář – Kolníková 2006b, 264).
39. *Bronzový kuželovitý závěsek*. Protáhlý tvar, výrazná profilace, kruhové očko na zavěšení. Rozměry: -. Inv. č. – (Čižmář – Kolníková 2006b, 264).
40. *Bronzový kuželovitý závěsek*. Masivní, výrazná profilace, koncová část s emailovou výzdobou, obdélné očko na zavěšení. Rozměry: -. Inv. č. – (Čižmář – Kolníková 2006b, 264).
41. *Bronzový kapkový závěsek*. Emailová výzdoba na přední straně, kruhové očko na zavěšení. Rozměry: -. Inv. č. – (Čižmář – Kolníková 2006b, 264).
42. *Bronzový kuželovitý závěsek*. Emailová výzdoba, kruhové očko na zavěšení. Rozměry: -. Inv. č. – (Čižmář – Kolníková 2006b, 264).
43. *Bronzový kuželovitý závěsek*. Trojúhelníková prohlubeň s emailem, kruhové očko na zavěšení. Rozměry: -. Inv. č. – (Čižmář – Kolníková 2006b, 264).

44. *Bronzový cívkovitý závěsek*. Zploštělý středový vývalek, válcovitá nožka, drobné kruhové očko na zavěšení. Rozměry: -. Inv. č. – (Čižmář – Kolníková 2006b, 264).
45. *Bronzový cívkovitý závěsek*. Zploštělý středový vývalek, válcovitá nožka, drobné kruhové očko na zavěšení. Rozměry: -. Inv. č. – (Čižmář – Kolníková 2006b, 264).
46. *Bronzový antropomorfní závěsek*. V podobě boty, příčné ozubené očko na zavěšení. Rozměry: d. 2,2 cm; š. 1,6 cm. Inv. č. 176.418 (Čižmář 2012b, obr. 7:1).

Tab. 14:20.

47. *Bronzový antropomorfní závěsek*. V podobě boty, příčné ozubené očko na zavěšení poškozeno. Rozměry: d. 2,3 cm; š. 1,6 cm. Inv. č. 176.431 (Čižmář 2012b, obr. 7:2). **Tab. 14:21**
48. *Bronzový antropomorfní závěsek*. V podobě boty, kruhové očko na zavěšení poškozeno. Rozměry: d. 2,7 cm; š. 2,2 cm. Inv. č. 179.594 (Čižmář 2012b, obr. 7:3). **Tab. 14:22.**
49. *Bronzový antropomorfní závěsek*. V podobě boty, obdélné očko na zavěšení. Rozměry: d. 2,6 cm; š. 2,4 cm. Inv. č. 177.194 (Čižmář 2012b, obr. 7:4). **Tab. 14:23.**
50. *Bronzový antropomorfní závěsek*. V podobě boty, příčné obdélné očko na zavěšení. Rozměry: d. 2,1 cm; š. 1,8 cm. Inv. č. 177.195 (Čižmář 2012b, obr. 7:5). **Tab. 14:24.**
51. *Bronzový zoomorfní závěsek*. V podobě ptáka, labutě, poutko pod krkem a na hrudi závěsku. Rozměry: v. 1,9 cm; d. 1,5 cm. Inv. č. 178.292 (Čižmář 2012b, obr. 10:1). **Tab. 14:25.**
52. *Bronzový zoomorfní závěsek*. V podobě ptáka, kachna/holub, otvor v očích na zavěšení. Rozměry: v. 1,5 cm; d. 1,9 cm. Inv. č. 178.288 (Čižmář 2012b, obr. 10:7). **Tab. 14:26.**

Ostatní nálezy: mince, skleněné náramky, korálky, spony.

Literatura: Čižmář – Kolníková 2006b, 264, 2:15–16; Čižmář 2012b, 155–157, 7:1–5, 10:1, 7.

Uložení: Moravské zemské Muzeum Brno.

110. Němčice nad Hanou „Pastvíska“, okr. Prostějov

Datace: LT C2–D1

Kulturní kontext: laténská kultura.

Nálezový kontext: povrchový sběr.

Popis situace: –

Nálezy závěsků:

1. *Bronzový kuželovitý závěsek.* Bohatě profilovaná spodní část, kruhové očko na zavěšení poškozeno. Rozměry: d. 4,5 cm; š. 0,9 cm. Inv. č. 178.845 (Čižmář et al. 2008a, obr. 3:17). **Tab. 14:27.**
2. *Bronzový kuželovitý závěsek.* Kulovitý středový vývalek, výrazná profilace koncové části, kruhové odsazené očko na zavěšení. Rozměry: d. 2,4 cm; š. 0,8 cm. Inv. č. 178.846 (Čižmář et al. 2008a, obr. 3:15). **Tab. 14:28.**
3. *Bronzový kuželovitý závěsek.* Výrazná profilace lištami, kruhové očko na zavěšení poškozeno. Rozměry: d. 2,6 cm; š. 0,7 cm. Inv. č. 178.847 (Čižmář et al. 2008a, obr. 3:14). **Tab. 14:29.**
4. *Bronzový kuželovitý závěsek.* Koncová část s emailovou výzdobou, Rozměry: d. 3,4 cm; š. 0,8 cm. Inv. č. 178.848 (Čižmář et al. 2008a, obr. 3:16). **Tab. 14:30.**

Ostatní nálezy: spony, kroužky, skleněné korálky, keramika, stříbrná mince.

Literatura: Čižmář et al. 2008a, 126, obr. 3:14–17.

Uložení: Moravské zemské muzeum Brno.

111. Němčice nad Hanou „Daňka“, okr. Prostějov

Datace: LT C1

Kulturní kontext: laténská kultura.

Nálezový kontext: detektorový nález.

Popis situace: Závěsek byl společně s dalšími předměty nalezen na pravém břehu Brodečky.

Nálezy závěsků:

1. *Bronzový kuželovitý závěsek.* Hladké tělo, obdélné očko na zavěšení. Rozměry: d. 2,7; š. 1,1 cm. Inv. č. 178.839 (Čižmář et al. 2008a, obr. 4:3). **Tab. 15:1.**
2. *Bronzový soudkovitý závěsek.* Trojúhelníkové očko na zavěšení. Rozměry: d.1,1 cm; š. 0,7 cm. Inv. č. 178.840 (Čižmář et al. 2008a, obr.4:4). **Tab. 15:2.**

Ostatní nálezy: bronzové šídlo, kadlub, část spony.

Literatura: Čižmář et al. 2008a, 126, obr. 4:3.

Uložení: Moravské zemské muzeum Brno.

112. Němčice nad Hanou „Zadní dlátka“, okr. Prostějov

Datace: LT D1

Kulturní kontext: laténská kultura

Nálezový kontext: –

Popis situace: –

Nálezy závěsků:

1. *Bronzový kruhový závěsek.* Poškozen, čtyři paprsky, otvor ve středu závěsku. Rozměry: ø. 2,5 cm. Inv. č. 176.738 (Čižmářová 2014, Abb. 3:4). **Tab. 15:3.**
2. *Bronzový kruhový závěsek.* Šest paprsků, otvor ve středu závěsku. Rozměry: ø. 2,5 cm. Inv. č. 176.738 (Čižmářová 2014, Abb. 3:15). **Tab. 15:4.**
3. *Bronzový kruhový závěsek.* Čtyři paprsky, otvor ve středu závěsku. Rozměry: ø. 2,4 cm. Inv. č. 176.737 (Čižmářová 2014, Abb. 3:18). **Tab. 15:5.**
4. *Bronzový kruhový závěsek.* Silně poškozen, čtyři paprsky, otvor ve středu závěsku. Rozměry: ø. 0,3 cm. Inv. č. 176.736 (Čižmářová 2014, Abb. 3:22). **Tab. 15:6.**
5. *Bronzový kruhový závěsek.* Čtyři paprsky, otvor ve středu závěsku, drobné nálitky po obvodu. Rozměry: ø. 2,3 cm. Inv. č. – (Čižmářová 2014, Abb. 3:27). **Tab. 15:7.**
6. *Bronzový kruhový závěsek.* Silně poškozen, čtyři paprsky, otvor ve středu závěsku, nálitky po obvodu. Rozměry: ø. 2,5 cm. Inv. č. 176.419 (Čižmářová 2014, Abb. 3:31). **Tab. 15:8.**

7. *Bronzový kruhový závěsek*. Čtyři paprsky, otvor ve středu závěsku, podlouhlé nálevky po obvodu. Rozměry: ø. 2 cm. Inv. č. 176.739 (Čižmářová 2014, Abb. 3:34). **Tab. 15:9.**
8. *Bronzový kruhový závěsek*. Poškozen, čtyři paprsky, otvor ve středu závěsku, nálitky po obvodu. Rozměry: ø. 2,5 cm. Inv. č. 176.740 (Čižmářová 2014, Abb. 3:37). **Tab. 15:10.**

Ostatní nálezy: –

Literatura: Čižmář 2002, 217, Abb. 2:22–23; Čižmářová 2014, 664, Abb. 3:4, 15, 18, 22, 27, 31, 34, 37.

Uložení: Moravské zemské muzeum Brno; soukromá sbírka.

113. Nížkovice „Záhumenice“ H9, okr. Vyškov

Datace: LT B2b–C1a

Kulturní kontext: laténská kultura.

Nálezový kontext: pohřebiště.

Popis situace: závěsky byly nalezeny v hrobě č. 9.

Nálezy závěsků:

1. *Železný kuželovitý závěsek*. Nezdobený, kruhové očko na zavěšení. Rozměry: d. 3,9 cm; š. 0,7 cm. Inv. č. – (Čižmářová 2013, tab. 41:5). **Tab. 15:11.**
2. *Železný kuželovitý závěsek*. Nezdobený, kruhové očko na zavěšení chybí. Rozměry: d. 2,4 cm; š. 1,1 cm. Inv. č. (Čižmářová 2013, tab. 41:2). **Tab. 15:12.**
3. *Železný kuželovitý závěsek*. Nezdobený, kruhové očko na zavěšení. Rozměry: d. 3,1 cm; š. 1,1 cm. Inv. č. – (Čižmářová 2013, tab. 41:4). **Tab. 15:13.**
4. *Železný kuželovitý závěsek*. Nezdobený, kruhové očko na zavěšení chybí. Rozměry: d. 2,1 cm; š. 1,1 cm. Inv. č. – (Čižmářová 2013, tab. 41:3). **Tab. 15:14.**

Ostatní nálezy: železný list kopí, kroužky.

Literatura: Čižmářová 2013, 160, tab. 41:2–5.

Uložení: Moravské zemské muzeum Brno.

114. Ostrožská Nová Ves „Nad drahami“, okr. Hodonín

Datace: LT C1–D1

Kulturní kontext: laténská kultura.

Nálezový kontext: povrchový sběr.

Popis situace: nálezy uskutečněny v průběhu 70. – 90. let bez použití a mezi lezy 2010–2016 s použitím detektorů kovů.

Nálezy závěšků:

1. *Bronzový kuželovitý závěsek.* Výzdoba na spodní části, kruhové očko na zavěšení. Rozměry: d. 2,5 cm; š. 1 cm. Inv. č. – (Grimmová 2016, obr. 25:8). **Tab. 15:15.**
2. *Bronzový kuželovitý závěsek.* Rytá výzdoba ve spodní části, obdélníkové očko na zavěšení. Rozměry: d. 2,2 cm; š. 1 cm. Inv. č. – (Grimmová 2016, obr. 25:9). **Tab. 15:16.**
3. *Bronzový kuželovitý závěsek.* Vrchní část zakončena očkem, obdélníkové očko na zavěšení. Rozměry: d. 2 cm; š. 1 cm. Inv. č. – (Grimmová 2016, obr. 25:10). **Tab. 15:17.**

Ostatní nálezy: mince, spony, opaskové články.

Literatura: Grimmová 2016, 101–102, obr. 25:8–10.

Uložení: Muzeum v Ostrožské Lhotě.

115. Ostrožská Nová Ves „Padělky“, okr. Hodonín

Datace: LT B2–C1

Kulturní kontext: laténská kultura

Nálezový kontext: povrchový sběr.

Popis situace: nálezy uskutečněny v průběhu 70. – 90. let bez použití a mezi lezy 2010–2016 s použitím detektorů kovů.

Nálezy závěšků:

1. *Bronzový kuželovitý závěsek*. Nezdobený, obdélníkové očko na zavěšení. Rozměry: d. 2,9 cm; š. 1,2 cm. Inv. č. – (Grimmová 2016, obr. 58:3). **Tab. 15:18.**

Ostatní nálezy: –

Literatura: Grimmová 2016, 112, obr. 58:3.

Uložení: Muzeum v Ostrožské Lhotě.

116. Pavlov-Děvín, okr. Břeclav

Datace: LT C2–D1

Kulturní kontext: laténská kultura.

Nálezový kontext: –

Popis situace: –

Nálezy závěsků:

1. *Bronzový vějířovitý závěsek*. Emailová výzdoba, ploché tělo se spodní i vrchní vějířovitou částí, kruhové očko na zavěšení. Rozměry: d. 4,4 cm; š. 1 cm. Inv. č. – (Goláňová – Navrátil 2017, Fig. 4:18). **Tab. 15:19.**
2. *Bronzový kruhový závěsek*. Čtyři paprsky. Rozměry: ø. 2 cm. Inv. č. – (Goláňová – Navrátil 2017, Fig. 4:16). **Tab. 15:20.**

Ostatní nálezy: bronzové spony, zoomorfní zápona, keramický inventář.

Literatura: Goláňová – Navrátil 2017, 398, Fig. 4:18.

Uložení: –

117. Podivín „Hruštičky“, okr. Břeclav

Datace: LT D1

Kulturní kontext: laténská kultura.

Nálezový kontext: –

Popis situace: –

Nálezy závěsků:

1. *Bronzový kruhový závěsek.* Čtyři paprsky, drobné nálitky po obvodu. Rozměry: $\varnothing$ 2,25 cm. Inv. č. – (Čižmářová 2014, Abb. 3:29). **Tab. 15:21.**

Ostatní nálezy: –

Literatura: Čižmářová 2014, 664, Abb. 3:29.

Uložení: Soukromá sbírka.

118. Podivín „Vrt“, okr. Břeclav

Datace: LT B2b–C1a

Kulturní kontext: laténská kultura.

Nálezový kontext: pohřebiště.

Popis situace: Závěsek byl nalezen v mužském hrobě.

Nálezy závěsků:

1. *Bronzový kuželovitý závěsek.* Masivní, výrazná profilace, koncová část s emailovou výzdobou, obdélné očko na zavěšení. Rozměry: d. 2,4 cm; š. 1,2 cm. Inv. č. A 38940 (Bedáň 2021, tab. 21:4). **Tab. 15:22.**

Ostatní nálezy: –

Literatura: Filip 1956, 404; Bedáň 2021, 47, tab. 21:4.

Uložení: Muzeum Mikulov.

119. Polkovice, okr. Přerov

Datace: LT B2–LT D1

Kulturní kontext: laténská kultura.

Nálezový kontext: –

Popis situace: –

Nálezy závěsků:

1. *Bronzový kuželovitý závěsek.* Nezdobený, kruhové očko na zavěšení poškozeno. Rozměry: d. 2,9 cm; š. 0,6 cm. Inv. č. 175.884 (Bedáň 2021, tab. 2:3). **Tab. 15:23.**
2. *Bronzový kuželovitý závěsek.* Nezdobený, kruhové očko na zavěšení poškozeno. Rozměry: d. 3,6 cm; š. 0,8 cm. Inv. č. 175.887 (Bedáň 2021, tab. 2:4). **Tab. 15:24.**
3. *Bronzový kuželovitý závěsek.* Nezdobený, kruhové očko na zavěšení poškozeno. Rozměry: d. 3,1 cm; š. 0,9 cm. Inv. č. 177.862 (Bedáň 2021, tab. 3:1). **Tab. 15:25.**
4. *Bronzový kuželovitý závěsek.* Kulovitý středový vývalek, výrazná profilace koncové části, kruhové odsazené očko na zavěšení. Rozměry: d. 2,5 cm; š. 1 cm. Inv. č. 177.815 (Bedáň 2021, tab. 11:5). **Tab. 15:26.**
5. *Bronzový kuželovitý závěsek.* Kulovitý středový vývalek, výrazná profilace koncové části, kruhové odsazené očko na zavěšení. Rozměry: d. 3 cm; š. 1 cm. Inv. č. 177.816 (Bedáň 2021, tab. 11:6). **Tab. 15:27.**
6. *Bronzový kuželovitý závěsek.* Kulovitý středový vývalek, výrazná profilace koncové části, kruhové odsazené očko na zavěšení. Rozměry: d. 2,6 cm; š. 1 cm. Inv. č. 177. 817 (Bedáň 2021, tab. 12:1). **Tab. 15:28.**
7. *Bronzový kuželovitý závěsek.* Nezdobený, ve vrchní části výrazně odsazené poškozené očko, výrazná profilace koncové části. Rozměry: d. 2,7 cm; š. 0,8 cm. Inv. č. 177. 863 (Bedáň 2021, tab. 12:5). **Tab. 16:1.**
8. *Bronzový kuželovitý závěsek.* Krátká válcovitá nožka, kruhové očko na zavěšení chybí. Rozměry: d. 1,6 cm; š. 1,1 cm. Inv. č. 175.890 (Bedáň 2021, 13:6). **Tab. 16:2.**
9. *Bronzový kuželovitý závěsek.* Hladké tělo, obdélné očko na zavěšení. Rozměry: d. 1,9 cm; š. 0,9. Inv. č. 177.865 (Bedáň 2021, 16:2). **Tab. 16:3.**
10. *Bronzový kuželovitý závěsek.* Výrazná profilace lištami, obdélné očko na zavěšení chybí. Rozměry: d. 2,2 cm; š. 1,1 cm. Inv. č. 179.102 (Bedáň 2021, 18:3). **Tab. 16:4.**
11. *Bronzový kuželovitý závěsek.* Výrazná profilace lištami, kruhové očko na zavěšení vyplněno. Rozměry: d. 2,9 cm; 1,2 cm. Inv. č. 175.888 (Bedáň 2021, 20:1). **Tab. 16:5.**
12. *Bronzový kulovitý závěsek.* Hladký, obdélné očko na zavěšení. Rozměry: d. 1,2 cm; š. 0,7 cm. Inv. č. 177.819 (Bedáň 2021, tab. 22:6). **Tab. 16:6.**

13. *Bronzový kapkovitý závěsek*. Vypouklá přední strana, kruhové očko na zavěšení. Rozměry: d. 3 cm; š. 0,8 cm. Inv. č. 175.886 (Bedáň 2021, 23:1). **Tab. 16:7.**
14. *Bronzový kapkovitý závěsek*. Profilovaný, Bronzový kruhový prohnutý disk ve vrchní části, drobné kruhové očko na zavěšení. Rozměry: d. 5,1 cm; š. 1,5 cm. Inv. č. 177.860 (Bedáň 2021, 23:6). **Tab. 16:8.**
15. *Bronzový vějířovitý závěsek*. Obdélné tělo s vrchní vějířovitou částí, drobné kruhové očko na zavěšení. Rozměry: d. 2,7 cm; š. 1,1 cm. Inv. č. 179.567 (Bedáň 2021, tab. 25:2). **Tab. 16:9.**
16. *Bronzový cívkovitý závěsek*. Zploštělý středový vývalek, válcovitá nožka, drobné kruhové očko na zavěšení poškozeno. Rozměry: d. 3,3 cm; š. 1,3 cm. Inv. č. 169.887 (Bedáň 2021, tab. 28:6). **Tab. 16:10.**
17. *Bronzový cívkovitý závěsek*. Kulovitý středový vývalek, válcovitá nožka, drobné kruhové očko na zavěšení chybí. Rozměry: d. 2,8 cm; š. 1,1 cm. Inv. č. 175.889 (Bedáň 2021, 28:7). **Tab. 16:11.**
18. *Bronzový antropomorfní závěsek*. V podobě boty, polokruhové poutko na zavěšení. Rozměry: d. 1,8 cm; š. 1,7 cm. Inv. č. 177.796 (Čižmář 2012, obr. 8:8). **Tab. 16:12.**
19. *Bronzový kruhový závěsek*. Poškozen, čtyři paprsky, otvor ve středu závěsku, rytá očka po obvodu. Rozměry: ø. 3,3 cm. Inv. č. 177.824 (Čižmářová 2014, Abb. 3:25). **Tab. 16:13.**

Ostatní nálezy: zoomorfní zápony, tyčinkovité články, zoomorfní závěsné a prolomované koncové články.

Literatura: Čižmář et al. 2009, 145, tab. 6:7, 9; Čižmář 2012b, 155, obr. 8:8; Čižmářová 2014, 664, Abb. 3:25; Bedáň 2021..

Uložení: Moravské zemské muzeum Brno; Soukromá sbírka.

120. Polkovice „Široký“, okr. Přerov

Datace: LT C1 – LT C2

Kulturní kontext: laténská kultura.

Nálezový kontext: –

Popis situace: –

Nálezy závěšků:

1. *Bronzový prolamovaný závěsek.* Čtvercový otvor, spodní část s trojúhelníkovým motivem. Rozměry: d. 2,5 cm. Inv. č. – (Jílek – Mangel 2009a, obr. 4:9). **Tab. 16:14.**
2. *Bronzový kuželovitý závěsek.* Výrazně profilovaný, kruhové odsazené očko na zavěšení. Rozměry: d. 3 cm; š. 0,8 cm. Inv. č. 177.885 (Jílek – Mangel 2009a, obr. 4:13). **Tab. 16:15.**

Ostatní nálezy: –

Literatura: Jílek – Mangel 2009a, obr. 4:13.

Uložení: Moravské zemské muzeum Brno.

121. Polkovice „Trávníky“, okr. Přerov

Datace: LT C1–D1

Kulturní kontext: laténská kultura.

Nálezový kontext: –

Popis situace: –

Nálezy závěšků:

1. *Bronzový kuželovitý závěsek.* Ve vrchní části výrazně odsazené očko, výrazná profilace koncové části. Rozměry: d. 2,4 cm. Inv. č. – (Jílek – Mangel 2009a, obr. 4:7). **Tab. 16:16.**
2. *Bronzový kuželovitý závěsek.* Nezdobený, kulovitý středový vývalek, kruhové očko na zavěšení. Rozměry: d. 2,1 cm. Inv. č. – (Jílek – Mangel 2009a, obr. 4:8). **Tab. 16:17.**

Ostatní nálezy: –

Literatura: Jílek – Mangel 2009a, 313–314, obr. 4:7–8.

Uložení: –

122. Ponětovice „Podíly“ H2, okr. Brno-venkov

Datace: LT B2a–C1a

Kulturní kontext: laténská kultura.

Nálezový kontext: pohřebiště.

Popis situace: Závěsek byl nalezen v žárovém bohatém hrobě H2, který byl bohužel silně poničen orbou.

Nálezy závěsků:

1. *Bronzový kapkovitý závěsek.* Emailová výzdoba, vypuklá přední strana, obdélné očko na zavěšení poškozeno. Rozměry: d. 3,4 cm; š. 0,9 cm. Inv. č. Pa 243/36-20 (Čižmářová 2011a, tab. 35:16). **Tab. 16:18.**

Ostatní nálezy: spony, náramky, zoomorfní zápona.

Literatura: Čižmářová 2011a, 132–133, tab. 35:16; Meduna 1962.

Uložení: Moravské zemské muzeum Brno.

123. Ponětovice „Podíly“ H34, okr. Brno-venkov

Datace: LT B2–C1a

Kulturní kontext: laténská kultura.

Nálezový kontext: pohřebiště.

Popis situace: Závěsek byl společně s dalšími žarem poškozenými předměty nalezen v hrobě H34.

Nálezy závěsků:

1. *Bronzový kapkovitý závěsek.* Emailová výzdoba, koncová část v podobě tří vývalků, kruhové očko na zavěšení. Rozměry: d. 3,5 cm; š. 0,9 cm. Inv. č. Pa 243/36-148 (Čižmářová 2011a, tab. 47:4). **Tab. 16:19.**

Ostatní nálezy: zoomorfní zápona, železná spona, části opasku, keramický inventář.

Literatura: Filip 1956, obr. 34; Čižmářová 2011a, 145, tab. 47:4.

Uložení: Moravské zemské muzeum Brno.

124. Popovice, okr. Kroměříž

Datace: LT C1

Kulturní kontext: laténská kultura.

Nálezový kontext: pohřebiště.

Popis situace: Hrob se nacházel v areálu JZD v obci Rataje.

Nálezy zívěsků:

1. *Železný kulovitý zívěsek.* Silně korodovaný. Rozměry: d. 3,2 cm. Inv. č. 157.535 (Bedáň 2021, tab. 22:3). **Tab. 16:20.**

Ostatní nálezy: –

Literatura: Bedáň 2021, 518, tab. 22:3.

Uložení: Moravské zemské muzeum Brno.

125. Postoupy – intravilán obce, okr. Kroměříž

Datace: LT B2b–C1a

Kulturní kontext: laténská kultura.

Nálezový kontext: pohřebiště.

Popis situace: Na území Postoupek bylo nalezeno celkem 6 hrobů, jejichž hrobové celky již nelze sestavit a není tak zcela jisté ve kterém hrobě byly zívěsky nalezeny.

Nálezy zívěsků:

1. *Bronzový kuželovitý zívěsek.* Silně korodovaný, kruhové očko na zavěšení poškozeno. Rozměry: d. 2,1 cm; š. 0,6 cm. Inv. č. 65.285 (Čižmářová 2017, tab. 44:9). **Tab. 19:12.**

2. *Bronzový kuželovitý závěsek.* Silně korodovaný, kruhové očko na zavěšení chybí. Rozměry: d. 2,5 cm; š. 0,6 cm. Inv. č. 65.286 (Čižmářová 2017, tab. 44:10). **Tab. 19:13.**
3. *Bronzový složený závěsek.* Výrazně profilovaný. Drobná očka ve spodní části závěsku, na nichž jsou zavěšeny housenkovitě tyčinkovité poškozené závěsky. Po bocích základny dvě zoomorfí stylizované hlavy. Rozměry: d. 4,4 cm; š. 1,1 cm; rozm. tyčink.: d. 2,1 cm; š. 0,5 cm. Inv. č. A 5284 (Čižmář 2002, obr. 15:1). **Tab. 16:21.**

Ostatní nálezy: štítová puklice, situlová nádoba, spony, kroužky, jehlice.

Literatura: Chýbová 1980; Čižmář 2002, 215, obr. 15:1; Horák 2012, 260–261; Čižmářová 2017, 132–134, 44:9–10, 45:9

Uložení: Moravské zemské muzeum Brno; Muzeum Kroměřížska.

126. Poštorná „Krátké vrchy“, okr. Břeclav

Datace: LT C

Kulturní kontext: laténská kultura

Nálezový kontext: –

Popis situace: –

Nálezy závěsků:

1. *Bronzový kuželovitý závěsek.* Poškozen, kruhové očko na zavěšení chybí. Rozměry: d. 1,7 cm; š. 1,2 cm. Inv. č. D382 (Bedáň 2021, tab. 18:4). **Tab. 16:22.**

Ostatní nálezy: opaskové články.

Literatura: Bedáň 2021, 42, tab. 18:4.

Uložení: Ústav archeologie a muzeologie Pohansko.

127. Přerov-Předmostí 1 „Cihelna“, okr. Přerov

Datace: LT B2b–C1a

Kulturní kontext: laténská kultura.

Nálezový kontext: pohřebiště.

Popis situace: závěsek byl nalezen v hrobě č.

Nálezy závěsků:

1. *Bronzový kuželovitý závěsek.* Silně poškozen, kruhové očko na zavěšení chybí. Rozměry: d. 2,5 cm; š. 0,5 cm. Inv. č. 65 073 (Čižmářová 2017, tab. 71:3). **Tab. 16:23.**

Ostatní nálezy: přeslen, bronzové spony, železné nůžky, keramický inventář.

Literatura: Rzehak 1913, 294; Meduna 1962b, 133–134; Čižmářová 2017, 189–190, tab. 71:3.

Uložení: Moravské zemské muzeum Brno.

128. Přísnotice, okr. Brno-venkov

Datace: LT C

Kulturní kontext: laténská kultura.

Nálezový kontext: –

Popis situace: –

Nálezy závěsků:

1. *Bronzový zoomorfni závěsek.* Prase domácí/divoké, kruhové očko na zavěšení na hřbetě. Rozměry: d. 3,5 cm; v. 3 cm. Inv. č. 65.126 (Čižmář 2012, obr. 13:9). **Tab. 16:24.**

Ostatní nálezy: –

Literatura: Čižmář 2012, 165, obr. 13:9.

Uložení: Moravské zemské muzeum Brno.

129. Přítluky, okr. Břeclav

Datace: LT C2–D1

Kulturní kontext: laténská kultura.

Nálezový kontext: –

Popis situace: –

Nálezy závěsků:

1. *Bronzový antropomorfní závěsek.* V podobě boty, rytá výzdoba, Bronzový kruhový provrt na zavěšení. Rozměry: d. 2,1 cm; š. 3,3 cm. Inv. č. – (Čižmář 2012b, obr. 8:12). **Tab. 17:1.**

Ostatní nálezy: –

Literatura: Čižmář 2012b, 155, obr. 8:12.

Uložení: Soukromá sbírka Otrokovice.

130. Přítluky „U Trníčku“, okr. Břeclav

Datace: LT D1

Kulturní kontext: laténská kultura.

Nálezový kontext: –

Popis situace: –

Nálezy závěsků:

2. *Bronzový kruhový závěsek.* Čtyři paprsky, otvor ve středu závěsku, nálitky po obvodu. Rozměry: ø. 2,2 cm. Inv. č. – (Čižmářová 2014, Abb. 3:35). **Tab. 17:2.**

Ostatní nálezy: –

Literatura: Čižmářová 2014, 664, Abb. 3:35.

Uložení: Soukromá sbírka.

131. Ptení „Prajský žlíbek“, okr. Prostějov

Datace: LT D1

Kulturní kontext: laténská kultura.

Nálezový kontext: depot.

Popis situace: Nález depotu byl učiněn nejspíše na podzim roku 1868 na katastru Hrochova, při dobývání pařezů v lesích ptenského panství. Soubor se nyní nachází ve třech různých muzeích, přičemž pražská kolekce je neúplná.

Nálezy závěsků:

1. *Bronzový antropomorfní závěsek.* Podoba lidské nohy, kruhové očko na zavěšení. Rozměry: d. 2,9 cm; š. 2,2 cm. Inv. č. 35162 (Hlava 2015, obr. 12:1). **Tab. 17:3.**
2. *Bronzový antropomorfní závěsek.* Podoba lidské nohy, kruhové očko na zavěšení, částečně dutý, znázorněné prsty. Rozměry: d. 3,3 cm; š. 3 cm. Inv. č. 12647 (Hlava 2015, obr. 12:2). **Tab. 17:4.**
3. *Bronzový antropomorfní závěsek.* Podoba lidské ruky s gestem *fica*, kruhové očko na zavěšení. Rozměry: d. 3,2 cm; š. 1,5 cm. Inv. č. – (Hlava 2015, obr. 3:1). **Tab. 17:5.**
4. *Část bronzového závěsku.* Poškozen, kruhové očko na zavěšení. Rozměry: d. 1,3 cm. Inv. č. – (Hlava 2015, obr. 3:4). **Tab. 17:6.**
5. *Bronzový kruhový závěsek.* Šest paprsků, středový otvor. Rozměry: p. 4,1 cm. Inv. č. – (Hlava 2015, obr. 4:1). **Tab. 17:7.**
6. *Železný sekerkovitý závěsek.* Poškozený, kruhové očko na zavěšení. Rozměry: d. 10,1 cm. Inv. č. – (Hlava 2015, obr. 5:16). **Tab. 17:8.**
7. *Železný sekerkovitý závěsek.* Poškozený, kruhové očko na zavěšení. Rozměry: d. 8,5 cm. Inv. č. – (Hlava 2015, obr. 5:17). **Tab. 17:9.**
8. *Bronzový košíčkovitý závěsek.* Dnes neznámý.

Ostatní nálezy: korálky, prsteny.

Literatura: Čižmář 2002, 208; Čižmář 2012b, 154–155; Hlava 2015, 269, 3:1, 3–5, 5:16–17, 12:1–2.

Uložení: Naturhistorisches Museum Wien; Sběrka Jindřicha Wankla

Datace: LT D1

Kulturní kontext: laténská kultura.

Nálezový kontext: –

Popis situace: –

Nálezy závěsků:

3. *Bronzový kruhový závěsek.* Čtyři paprsky, otvor ve středu závěsku. Rozměry: ø. 2,2 cm. Inv. č. 177.648 (Čižmářová 2014, Abb. 3:8). **Tab. 17:10.**

Ostatní nálezy: –

Literatura: Čižmářová 2014, 664, Abb. 3:8.

Uložení: Moravské zemské muzeum Brno.

133. Ptení „Mlýnsko“, okr. Prostějov

Datace: LT B2b–C1a

Kulturní kontext: laténská kultura.

Nálezový kontext: pohřebiště.

Popis situace: –

Nálezy závěsků:

1. *Bronzový kuželovitý závěsek.* Výrazně profilovaný, kruhové odsazené očko na zavěšení. Rozměry: d. 2,9 cm; š. 0,9 cm. Inv. č. – (Čižmářová 2017, tab. 65:7). **Tab. 17:11.**

Ostatní nálezy: –

Literatura: Čižmář 2000, 51–52; Čižmářová 2017, 183, tab. 65:7; Meduna 1980b, 262–263.

Uložení: Vlastivědné muzeum Olomouc.

134. Pustiměřské Prusy „Letiště“, okr. Vyškov

Datace: LT B2–LT C1a

Kulturní kontext: laténská kultura.

Nálezový kontext: pohřebiště.

Popis situace: Závěsek se nacházel v hrobě č. 2.

Nálezy závěsků:

1. *Bronzový kapkový závěsek.* Emailová výzdoba, kruhové očko na zavěšení. Rozměry: d. 4,1 cm; š. 0,9 cm. Inv. č. 112.088 (Čižmářová 2013, tab. 44:8). **Tab. 17:12.**
2. *Bronzový kapkový závěsek.* Emailová výzdoba, kruhové očko na zavěšení, housenkovitě členěná koncová část. Rozměry: d. 4 cm; š. 1 cm. Inv. č. 112.088 (Čižmářová 2013, tab. 44:8). **Tab. 17:13.**

Ostatní nálezy: –

Literatura: Čižmářová 2013, 165–166, tab. 44:8.

Uložení: Moravské zemské muzeum Brno.

135. Rakvice „Trávníky pod dědinou“, okr. Břeclav

Datace: LT D1

Kulturní kontext: laténská kultura.

Nálezový kontext: –

Popis situace: –

Nálezy závěsků:

4. *Bronzový kruhový závěsek.* Čtyři paprsky, otvor ve středu závěsku. Rozměry: ø. 2 cm. Inv. č. – (Čižmářová 2014, Abb. 3:2). **Tab. 17:14.**

Ostatní nálezy: –

Literatura: Čižmářová 2014, 664, Abb. 3:2.

Uložení: Soukromá sbírka.

136. Rousínov H823, okr. Vyškov

Datace: LT B2b–C1a

Kulturní kontext: laténská kultura.

Nálezový kontext: pohřebiště.

Popis situace: závěsek byl nalezen v kostrovém hrobě H823 jako součást bimetalického opaskového řetězu.

Nálezy závěsků:

1. *Bronzový kuželovitý závěsek.* Nezdobený, kruhové očko na zavěšení poškozeno. Rozměry: v. 1,8 cm. Inv. č. A 120023 (Čižmář et al. 2020, obr. 6:6). **Tab. 17:15.**

Ostatní nálezy: fragmenty bimetalického opaskového řetězu, spropelitový nápatník, bronzové spony, náramky, prsten.

Literatura: Čižmář et al. 2020, 108, obr. 6:6.

Uložení: Ústav archeologické památkové péče Brno.

137. Slatinice 1 stavba železnice, okr. Olomouc

Datace: LT C1

Kulturní kontext: laténská kultura.

Nálezový kontext: pohřebiště.

Popis situace: Závěsky byly nalezeny v hrobě.

Nálezy závěsků:

1. *Bronzový hřibovitý závěsek.* Rytá výzdoba, kruhové očko na zavěšení. Rozměry: d. 2,2 cm; š. 1,1 cm. Inv. č. 1355 (Čižmářová 2017, tab. 53:2). **Tab. 17:16.**
2. *Bronzový hřibovitý závěsek.* Rytá výzdoba, kruhové očko na zavěšení. Rozměry: d. 2,1 cm; š. 1 cm. Inv. č. 1355 (Čižmářová 2017, tab. 53:2). **Tab. 17:17.**

Ostatní nálezy: listy kopí, nádoby, misky, spony, náramky.

Literatura: Čižmář 1991, 127–128; Hlava 2014, 542; Čižmářová 2017, 153–154, tab. 53:2.

Uložení: Vlastivědné muzeum v Olomouci.

138. Švábenice, okr. Vyškov

Datace: LT C2

Kulturní kontext: laténská kultura.

Nálezový kontext: –

Popis situace: –

Nálezy závěšků:

1. *Bronzový kuželovitý závěsek.* Poškozen, kruhové očko na zavěšení vyplněné. Rozměry: d. 1,5 cm; š. 1 cm. Inv. č. (Bedáň 2021, tab. 20:2). **Tab. 18:5.**

Ostatní nálezy: tyčinkovité články,

Literatura: Bedáň 2021, 44, tab. 20:2.

Uložení: Moravské zemské muzeum Brno.

139. Těšice, okr. Prostějov

Datace: LT C1 – LT C2

Kulturní kontext: laténská kultura.

Nálezový kontext: –

Popis situace: –

Nálezy závěšků:

1. *Bronzový kuželovitý závěsek.* Výrazně profilovaný, kruhové odsazené očko na zavěšení. Rozměry: d. 3,4 cm; š. 0,8 cm. Inv. č. 177.930 (Bedáň 2021, tab. 10:1). **Tab. 18:6.**

2. *Bronzový kuželovitý závěsek.* Kulovitý středový vývalek, výrazná profilace koncové části, kruhové odsazené očko na zavěšení. Rozměry: d. 3,1 cm; š. 1 cm. Inv. č. 179.576 (Bedáň 2021, tab. 12:6). **Tab. 18:7.**
3. *Bronzový kuželovitý závěsek.* Hladké tělo, obdélné očko na zavěšení. Rozměry: d. 2,7 cm; š. 1 cm. Inv. č. 175.931 (Bedáň 2021, tab. 16:5). **Tab. 18:8.**
4. *Bronzový vějířovitý závěsek.* Obdélné tělo s vrchní vějířovitou částí, drobné kruhové očko na zavěšení. Rozměry: d. 3,6 cm; š. 1,1 cm. Inv. č. 179.168 (Čižmář et al. 2010, obr. 5:7). **Tab. 18:9.**
5. *Bronzový kuželovitý závěsek.* Ostře seříznutý, kruhové očko na zavěšení. Rozměry: d. 1,7 cm; š. 0,6 cm. Inv. č. 175.996 (Čižmář et al. 2008a, obr. 4:24). **Tab. 18:10.**

Ostatní nálezy: –

Literatura: Čižmář et al. 2008a, 126; Čižmář et al. 2010, obr. 5:7; Bedáň 2021, 21, 25, 40.

Uložení: Moravské zemské muzeum Brno.

140. Tištin, okr. Prostějov

Datace: LT C1–C2

Kulturní kontext: laténská kultura

Nálezový kontext: –

Popis situace: –

Nálezy závěšků:

1. *Bronzový kuželovitý závěsek.* Nezdobený, kruhové očko na zavěšení chybí. Rozměry: d. 2,1 cm; š. 1,1 cm. Inv. č. 174.885 (Bedáň 2021, tab. 3:5). **Tab. 18:11.**
2. *Bronzový kuželovitý závěsek.* Výrazně profilovaný, kruhové odsazené očko na zavěšení poškozeno. Rozměry: d. 2,9 cm; š. 0,9 cm. Inv. č. 174.884 (Bedáň, tab. 10:2). **Tab. 18:12.**

3. *Bronzový kuželovitý závěsek*. Protáhlý tvar, výrazná profilace, kruhové očko na zavěšení chybí. Rozměry: d. 2,5 cm; š. 1,1 cm. Inv. č. 179.475 (Bedáň 2021, tab. 21:1). **Tab. 18:13.**

Ostatní nálezy: –

Literatura: Bedáň 2021, 18, 21, tab. 3:5, 10:2, 21:1.

Uložení: Moravské zemské muzeum Brno.

141. Tvrdonice „Pole od Týnecka“ okr. Břeclav

Datace: LT C2–D1

Kulturní kontext: laténská kultura.

Nálezový kontext: –

Popis situace: –

Nálezy závěsků:

1. *Bronzový kuželovitý závěsek*. Výrazná profilace lištami, obdélné očko na zavěšení. Rozměry: d. 2,3 cm; š. 1,2 cm. Inv. č. A 16768 (Bedáň 2021, tab. 19:2). **Tab. 18:14.**

Ostatní nálezy: opaskové články,

Literatura: Bedáň 2021, 42, tab. 19:2.

Uložení: Městské muzeum a galerie Břeclav.

142. Újezd u Brna, okr. Brno-venkov

Datace: LT C2–D1

Kulturní kontext: laténská kultura.

Nálezový kontext: sídliště.

Popis situace: kulturní vrstva.

Nálezy závěsků:

1. *Bronzový kuželovitý závěsek*. Výrazně profilovaný, kruhové odsazené očko na zavěšení. Rozměry: d. 3,1 cm; š. 1 cm. Inv. č. 8/15-264 (Čižmář – Kala 2016, 244). **Tab. 18:15.**

Literatura: Čižmář – Kala 2016, 244; Bedáň 2021, tab. 10:3.

Uložení: Moravské zemské muzeum Brno.

143. Vacenovice „Velká niva“, okr. Hodonín

Datace: LT C1–LT C2

Kulturní kontext: laténská kultura.

Nálezový kontext: –

Popis situace: –

Nálezy závěšků:

1. *Bronzový kuželovitý závěsek*. Výrazně profilovaný, kruhové odsazené očko na zavěšení poškozeno. Rozměry: d. 3,4 cm; š. 0,8 cm. Inv. č. 174.225 (Bedáň 2021, tab. 10:4). **Tab. 18:16.**
2. *Bronzový kuželovitý závěsek*. Výrazná profilace lištami, obdélné očko na zavěšení poškozeno. Rozměry: d. 2 cm; š. 1,3 cm. Inv. č. 174.224 (Bedáň 2021, tab. 17:1). **Tab. 18:17.**

Ostatní nálezy: opaskové články

Literatura: Bedáň 2021, 42, tab. 10:4, 17:1.

Uložení: Moravské zemské muzeum Brno.

144. Vedrovice, okr. Znojmo

Datace: LT C2

Kulturní kontext: laténská kultura.

Nálezový kontext: detektorový nález.

Popis situace: –

Nálezy závěsků:

1. *Bronzový hranolový závěsek.* Profilovaný, zaoblená středová část, kruhové očko na zavěšení. Rozměry: d. 3,9 cm; š. 0,7 cm. Inv. č. 66.158 (Čižmářová 2019, tab. 43:14). **Tab. 18:18.**

Ostatní nálezy: –

Literatura: Čižmářová 2019, 236, tab. 43:14; Podborský – Vildomec 1972, 227.

Uložení: Moravské zemské muzeum Brno.

145. Velké Bílovice „Pod Předníma“, okr. Břeclav

Datace: LT C2–D1

Kulturní kontext: laténská kultura.

Nálezový kontext: –

Popis situace: –

Nálezy závěsků:

1. *Bronzový kuželovitý závěsek.* Nezdobený, kruhové očko na zavěšení chybí. Rozměry: d. 2,1 cm; š. 1,1 cm. Inv. č. – (Bedáň 2021, tab. 3:2). **Tab. 18:19.**
2. *Bronzový kuželovitý závěsek.* Hladké tělo, obdélné očko na zavěšení. Rozměry: d. 2,7 cm; š. 1 cm. Inv. č. – (Bedáň 2021, tab. 16:6). **Tab. 18:20.**
3. *Bronzový kuželovitý závěsek.* Masivní, výrazná profilace, koncová část s emailovou výzdobou, obdélné očko na zavěšení. Rozměry: d. 2,3 cm; š. 1,1 cm. Inv. č. – (Bedáň 2021, tab. 21:6). **Tab. 18:21.**
4. *Bronzový vějířovitý závěsek.* Poškozen, emailová výzdoba, ploché tělo se spodní i vrchní vějířovitou částí, kruhové očko na zavěšení. Rozměry: d. 2,4 cm; š. 1,5 cm. Inv. č. – (Bedáň 2021, tab. 26:1). **Tab. 18:22.**

Ostatní nálezy: –

Literatura: Bedáň 2021, 18, 40, tab. 3:2, 16:6, 21:6, 26:1.

Uložení: Muzeum Mikulov.

146. Víceměřice „Roviny“, okr. Prostějov

Datace: LT C1–C2

Kulturní kontext: laténská kultura.

Nálezový kontext: –

Popis situace: –

Nálezy závěsků:

1. *Část bronzového kapkovitého závěsku.* Emailová výzdoba na přední straně, kruhové očko na zavěšení. Rozměry: d. 2,2 cm; š. 1,2 cm. Inv. č. – (Čižmář et al. 2011, obr. 5:19). **Tab. 18:23.**
2. *Bronzový kapkovitý závěsek.* Emailová výzdoba na přední straně, kruhové očko na zavěšení poškozeno. Rozměry: d. 2,9 cm; š. 0,8 cm. Inv. č. – (Čižmář et al. 2011, obr. 5:20). **Tab. 18:24.**
3. *Bronzový kapkovitý závěsek.* Emailová výzdoba na přední straně, kruhové očko na zavěšení poškozeno. Rozměry: d. 3,1 cm; š. 0,9 cm. Inv. č. – (Čižmář et al. 2011, obr. 5:21). **Tab. 18:25.**
4. *Bronzový kuželovitý závěsek.* Krátká válcovitá nožka, kruhové očko na zavěšení poškozeno. Rozměry: d. 1,7 cm; š. 1 cm. Inv. č. – (Čižmář et al. 2011, obr. 5:22). **Tab. 18:26.**
5. *Bronzový kuželovitý závěsek.* Dlouhá válcovitá nožka, kruhové očko na zavěšení poškozeno. Rozměry: d. 2,2 cm; š. 0,8 cm. Inv. č. – (Čižmář et al. 2011, obr. 5:23). **Tab. 18:27**
6. *Bronzový kuželovitý závěsek.* Dlouhá válcovitá nožka, kruhové očko na zavěšení chybí. Rozměry: d. 2,4 cm; š. 1 cm. Inv. č. – (Čižmář et al. 2011, obr. 5:24). **Tab. 18:28**
7. *Bronzový kuželovitý závěsek.* Nezdobený, kruhové očko na zavěšení. Rozměry: d. 2,7; š. 1,2 cm. Inv. č.- (Čižmář et al. 2011, tab: 5:25). **Tab. 18:29.**
8. *Bronzový kuželovitý závěsek.* Kulovitý středový vývalek, výrazná profilace koncové části, kruhové odsazené očko na zavěšení. Rozměry: d. 3,1 cm; š. 1,2 cm. Inv. č.- (Čižmář et al. 2011, tab: 5:26). **Tab. 18:30.**

9. *Bronzový kuželovitý závěsek*. Kulovitý středový vývalek, výrazná profilace koncové části, kruhové odsazené očko na zavěšení. Rozměry: d. 3,7 cm; š. 1,3 cm. Inv. č.- (Čižmář et al. 2011, tab: 5:27). **Tab. 18:31.**

Ostatní nálezy: bronzové spony, části opasků, plastiky, část skleněného náramku.

Literatura: Čižmář et al. 2011, 88, 5:19–27.

Uložení: Moravské zemské muzeum Brno.

16. Tabulky korálky a nekovových závěšků na území Moravy v době železné

16.1. Tabulka nekovových závěšků na území Moravy v době železné

Typ	Datace	Popis	Lokalita	Materiál	Kontext	Literatura	Počet	Tab.
Závěsky	LT B–C	vázičkovité, žlutozelené	Blučina, okr. Brno-venkov	sklo	H1	Čižmářová 2011, 108–109, tab. 30:13		
Závěsky	Ha C–D1	hvězdicovité, osm cípů, dva otvory	Brno-Řečkovice, okr. Brno	keramika	obj. 3	Podborský 1970, 96, obr. 17	2	
Závěsky	Ha C–D	hvězdicovitý, plochý	Brno-Královo pole, okr. Brno	keramika	-	Nekvasil 1979, tab. 48	1	
Závěsky	LT B–C	vázičkovité, nažloutlé	Brno-Horní Heršpice „Na Františku“, okr. Brno-město	sklo	kostrový, H2	Meduna 1962, 68–69, tab. 29:5; Čižmářová 2011, 79–81, tab. 5:8	11	
Závěsky	Ha C–D	půlměsícovitý	Bulhary, okr. Břeclav	keramika		Stegmann-Rajtár 2001, obr. 3		
Závěsky	Ha D1b–Ha D3	provrtaný zub	Habrůvka „Býčí skála“, okr. Blansko	medvědí zub		Parzinger – Nekvasil – Barth 1995, Taf. 79:262	1	21:4
Závěsky	Ha D1b–Ha D3	provrtaný dráp	Habrůvka „Býčí skála“, okr. Blansko	medvědí dráp		Parzinger – Nekvasil – Barth 1995, Taf. 77:213c	1	
Závěsky	Ha D1b–Ha D3		Habrůvka „Býčí skála“, okr. Blansko	kámen		Golec 2017, Fig. 90:6a–e	5	
Závěsky	Ha C–D	půlměsícovitý	Hodonice, okr. Znojmo	keramika		Stegmann-Rajtár 2001, obr. 3		
Závěsky	Ha C–D	hvězdicovité, ploché, půlměsícovitý	Jaroměřice nad Rokytnou „Hradisko, okr. Třebíč	keramika	-	Podborský 1970, 96	5	
Závěsky	Ha C–D1		Jevíčko „Na panském“, okr. Svitavy	jantar	hrob A/39	Chytráček et al. 2017, 205	1	
Závěsky	Ha C–D	medvědí zub	Kralice na Hané „Kralický háj, okr. Prostějov	zv. zub		Přichystal 2007b		

Závěsky	Ha C–D	půlměsícovité	Křenovice, okr. Vyškov	keramika		Stegmann-Rajtár 2001, obr. 3		
Závěsky	LT B–C	opracované kančí kly	Křenovice „Přední díly“, okr. Vyškov	kančí kel	H20	Čižmářová 2009, 85, tab. 40:13		
Závěsky	LT B–C	vázičkovité, bezbarvé, průsvitné	Křepice, okr. Břeclav	sklo		Čižmářová 2004, 214–215	2	
Závěsky	Ha C2–D1	hvězdicovitý, plochý	Kuřim „Pod Toskou“, okr. Brno-venkov	keramika	obj. 28	Zeman 2015, 70–71	1	21:6
Závěsky	LTC2–D1	opracovaný kančí zub	Malé Hradisko „Staré hradisko“, okr. Prostějov	kančí zub		Meduna 1961, Taf. 13:10		
Závěsky	LT B–C	vázičkovité, bezbarvé, průsvitné	Mutěnice „Zbrod“, okr. Hodonín	sklo		Čižmář 1991, 70		
Závěsky	Ha C–D	hvězdicovitý, zlomek	Oslavany „Náporky“, Brno	keramika	-	Podborský 1970, obr. 86	1	
Závěsky	LT B–C	vázičkovité, bezbarvé, průsvitné	Přísnovice „Želízka“, okr. Brno-venkov	sklo		Čižmářová 2021, 322		
Závěsky	LT B–C	vázičkovité, modré, zelené	Přítluky „Obecní pastviny“, okr. Břeclav	sklo	žárový, H1	Ludíkovský 1962, obr. 4; Čižmářová 2019, tab. 33:10	69	21:1
Závěsky	LT B–C	zoomorfní, plaz	Rousínov, okr. Vyškov	kost	Kostrový, H2	Čižmářová 2013, 170–171.	1	21:7
Závěsky	Ha C–D	půlměsícovitý	Střelice, okr. Brno	keramika		Podborský 1970, tab. XIX	1	21:5
Závěsky	Ha C–D	půlměsícovitý	Těšetice-Kyjovice, okr. Prostějov	keramika		Stegmann-Rajtár 2001, obr. 3		
Závěsky	Ha C–D	hvězdicovitý, plochý	Těšetice-Kyjovice „Vinohrady“, okr. Prostějov	keramika	-	Podborský 1970, 96	3	
Závěsky	Ha C–D	hvězdicovitý, plochý	Těšetice-Kyjovice „Sutny“, okr. Prostějov	keramika	sídlíště, obj. 702	Červená 2014, 54	1	

16.2. Tabulka korálků na území Moravy v době železné

Typ	Datace	Popis	Lokalita	Materiál	Kontext	Literatura	Počet	Tab.
Korálky	k. laténská	oblé, modré, výčnělky, očka	Biskupice „Ostrov“, okr. Prostějov	sklo	povrchový sběr	Čižmářová 2021, 133, 300, 318–319	5	
Korálky	Ha C2/D1	kroužkovité	Blatec „Za Nádražím“, okr. Olomouc	sklo	kostrový, H11	Peška – Vitula – Bém 1999, 255; Tajer 2002, 217–218	3	
Korálky	k. laténská	žluté s modrobílými očky	Blažovice „Pod Kostelem“, okr. Brno-venkov	sklo	obj.762	Přichystal 2012, 175, obr. 2; Popelka 2013, 100, tab. XLI:6	1	
Korálky	LT B–C	modré	Blučina, okr. Brno-venkov	sklo	H1	Čižmářová 2011, 108–109, obr. 30:10		
Korálky	Ha D1	čočkovité, bochníčkovité	Bohdalice-Pavlovice „Ve Žlebcách“, okr. Vyškov	jantar	depot	Čižmář – Čižmářová 2014, 38, 44–45. obr. 7:21, 23–24	3	
Korálky	Ha D1	zelené	Bohdalice-Pavlovice „Ve Žlebcách“, okr. Vyškov	sklo	depot		11	
Korálky	k. laténská	opakní modré	Boleradice, okr. Břeclav	sklo	povrchový sběr	Čižmářová 2021, 312	1	
Korálky	LT B–C	oblé, modré, zelené, žluté s modrobílými očky, bílé vlnice	Borotice „Nad dvorem“, okr. Znojmo	sklo	H13/IX	Stuchlík 1990, 16, 163; Čižmářová – Stuchlík 2014, 479, obr. 8:9, 9	13	
Korálky	k. laténská	oblý, modrý	Boskovice „Pod Lipníky“, okr. Blansko	sklo	povrchový sběr	Čižmář et al. 2009, 140, obr. 2:10	1	
Korálky	LT D	kulovité, modré	Bořitov „Písky“, okr. Blansko	sklo	obj. 1/1988	Čižmář 2003, 45, tab. 33:8; 46:4		
Korálky	k. laténská	oblé, modré	Brníčko, okr. Olomouc	sklo	sídliště	Schirmeisen 1939, 125, Abb. 4:91		
Korálky	Ha C2		Brno-Holásky, okr. Brno-město	jantar	mohyla 1	Stegmann-Rajtár 1992, 9, Taf. 2:7		
Korálky	Ha C2		Brno-Holásky, okr. Brno-město	jantar	mohyla 2	Stegmann-Rajtár 1992, 10, Taf. 5:9		

Korálky	Ha C	kotoučovitě	Brno-Horní Heršpice, okr. Brno-město	jantar	kostrový, H4	Mrázek 1996, 79, obr. 67	5	
Korálky	LT B-C	oblé, žluté	Brno-Horní Heršpice „Na Františku, okr. Brno-město	sklo	kostrový, H2	Čižmářová 2011, 79–81, tab. 5:8	4	
Korálky	k. laténská	kulovité, modré, oblé, bílé	Brno-Líšeň „Staré Zámky“, okr. Brno-město	sklo	povrchový sběr	Čižmářová 2012, tab. II:17–20	5	
Korálky	Ha C	válcovité, fragmenty	Brno-Řečkovice, okr. Brno-město	jantar	obj. I	Tichý 1969, 168–169, tab. 1:1		
Korálky	Ha C	válcovité	Brno-Řečkovice, okr. Brno-město	jantar	obj. III	Tichý 1969, 169–172, tab. 1:2–7		
Korálky	Ha C	kulovité	Brno-Řečkovice, okr. Brno-město	jantar	obj. VII	Tichý 1969, 174		
Korálky	Ha C	oválné	Brno-Řečkovice, okr. Brno-město	jantar	obj. XV	Zeman 2015, 43–44		
Korálky	k. laténská	modré	Brno-Trnitá, okr. Brno-město	sklo		Čižmářová 2021, 320		
Korálky	Ha C2	kroužkovité, modré, průsvitné	Brno, ul. Příkop, okr. Brno	sklo	kostrový, 214/19 I H800	Mrázek 1996, 81; Vitula 1999, 339	159	
Korálky	Ha C2	kroužkovité, modré, průsvitné	Brno, ul. Příkop, okr. Brno	sklo	komorový, 214/19 II H801	Mrázek 1996, 81; Vitula 1999, 339	76	
Korálky	Ha D1		Brno-Zábrdovice, okr. Brno-město	jantar	birituální, H214/19	Mrázek 1996 80–81	29	
Korálky	Ha D1		Brno-Zábrdovice, okr. Brno-město	sklo	birituální, H214/19	Mrázek 1996 80–81		
Korálky	Ha C	černé válcovité, žlutavá vlnice po obvodu	Brno-Židenice, okr. Brno	sklo	kostrový, H2	Stegmann-Rajtár 1992, 14	65	

Korálky	k. laténská	žluté s modrobílými očky, hnědé zelené šroubovice	Brodek u Prostějova, okr. Prostějov	sklo		Šimek 1958, 112; Hlava 2003, 53, tab. 1:1, 2	2	20:2
Korálky	k. laténská	oblý, modrý	Břeclav „Nivečky“, okr. Břeclav	sklo	povrchový sběr	Čižmářová 2021, 133, 301	1	
Korálky	k. laténská	tyrkysové, modrobílá očka	Břeclav „Pohansko“, okr. Břeclav	sklo	slovanské hradiště	Čižmář 2001, 295, obr. 1:7	1	20:3
Korálky	Ha C–D	válcovité, žluté s modrobílými očky	Bzenec, okr. Hodonín	sklo	žárový	Dohnal 2003, 234, 249		
Korálky	k. laténská	oblé, modré zlomky	Cetkovice, okr. Blunsko	sklo	povrchový sběr	Vích 2017, 658, obr. 6:1		
Korálky	k. laténská	oblé, modré	Čejč „Mutěnická louka“, okr. Hodonín	sklo	povrchový sběr	Čižmářová 2021, 133, 301	3	
Korálky	k. laténská	oblý, modrý	Čejkovice, okr. Hodonín	sklo	povrchový sběr	Čižmářová 2021, 133, 301, 309		
Korálky	Ha C–D1		Dětkovice, okr. Prostějov	jantar	obj. 501	Přichystal 2007a, 210	1	
Korálky	Ha D1–D2		Dětkovice, okr. Prostějov	jantar	obj. 708	Přichystal 2007a, 210–233		
Korálky	Ha D1–D2		Dětkovice, okr. Prostějov	jantar	obj. 2669	Přichystal 2007a, 210–233		
Korálky	Ha C–D	světle zelené, průsvitné	Dětkovice, okr. Prostějov	sklo		Kršová 2013, 137		
Korálky	Ha D2		Diváky, okr. Břeclav	jantar	depot	Čižmář – Čižmářová 2014, 53		
Korálky	Ha D2		Diváky, okr. Břeclav	sklo	depot	Čižmář – Čižmářová 2014, 53		
Korálky	k. laténská	oblý, modrý	Dobromilice, okr. Prostějov	sklo	povrchový sběr	Čižmářová 2021, 133, 301, 309		
Korálky	Ha C–D	kroužkovitý, zelený, modrobílé oka	Dobrotice, okr. Kroměříž	sklo		Lehečková 1967, 33; Nekvasil 1961, 49		
Korálky	k. laténská	oblé, bílé, modré, žluté s modrobílými očky	Dolní Bojanovice „Nivky u starého rybníka“, okr. Hodonín	sklo	povrchový sběr	Čižmářová 2021, 132, 299, 312	3	20:4

Korálky	k. laténská	žluté, modrobílá očka	Dolní Němčí, okr. Uherské Hradiště	sklo	povrchový sběr	Pernička 1984, 137–138, obr. 2:1		
Korálky	Ha C2–D1	žlutý, modrobílá očka	Drnovice, okr. Blansko	sklo	žárový, H14/96	Baarová – Mikulková 2006, 302–303		
Korálky	k. laténská	modré, oblé	Dubňany, okr. Hodonín	sklo	povrchový sběr	Čižmářová 2021, 133, 301	2	
Korálky	k. laténská	kulovitý, modrý, oblý, modrozelený	Dyjákovice „Za Šimlem“, okr. Znojmo	sklo	povrchový sběr	Čižmářová 2021, 131–132, 299–300	3	
Korálky	Ha D1b–Ha D3	kulovité, válcovité, diskovité, kotoučkovité	Habrůvka „Býčí skála“, okr. Blansko	jantar	jeskynní svatyně	Parzinger – Nekvasil – Barth 1995, 56, Taf. 79–80; Golec 2015, 141–142, obr. VIII:51	1800	
Korálky	Ha D1b–Ha D3	zploštělé, kulovité, kroužkovité, kuželovité, válcovité, bikónické, šestihhrané	Habrůvka „Býčí skála“, okr. Blansko	sklo	jeskynní svatyně		450	
Korálky	LT B–C	žluté s modrobílými očky	Holubice „Dílce“, okr. Vyškov	sklo	H74	Procházka 1937, tab. XI:16; Čižmářová 2009, 77, tab. 28:11	1	
Korálky	k. laténská	modré, oblé zlomky	Horní Věstonice „Zelnice“, okr. Břeclav	sklo	povrchový sběr	Čižmářová 2021, 133, 301–302, 308	3	
Korálky	k. laténská	opakní modré, černé	Hrochov (Ptení) „Prajský žlíbek“, okr. Prostějov	sklo	depot	Červinka 1913, obr. 7:4; Hlava 2015, 268–269, obr. 11:2, 9	5	
Korálky	k. laténská	opakní modré	Hroznová Lhota, okr. Hodonín	sklo	povrchový sběr	Čižmářová 2017, 56, obr. 3:7		
Korálky	k. laténská	modré, oblé	Hrubá Vrbka, okr. Hodonín	sklo	povrchový sběr	Čižmářová 2021, 133, 301–302	2	
Korálky	k. laténská	modré, oblé	Hrubčice „Ostrov“, okr. Prostějov	sklo	povrchový sběr	Čižmářová 2021, 133, 301–302	3	
Korálky	k. laténská	modré, oblé, výčnělky, očka	Hrušky „Hrubé díly“, okr. Břeclav	sklo	povrchový sběr	Čižmářová 2021, 309, 319	2	20:5
Korálky	Ha C1b	soudkovité	Hrušovany u Brna, okr. Brno-venkov	sklo	komorový, H1	Geisler 2009, 250.		

Korálky	Ha C1b	masivní	Hrušovany u Brna, okr. Brno-venkov	jantar	komorový	Kos – Přichystal 2013, 88–90		
Korálky	LT B–C	oblé, nažloutlé, zelené, modré, žluté kroužky	Hulín „U Isidorka“, okr. Kroměříž	sklo	žárový, H859	Tajer 2009, 174, obr. 4:1, 3, 7	7	
Korálky	LT B–C		Hustopeče, okr. Břeclav	jantar	H831	Procházka 2021, 34	1	
Korálky	k. laténská	oblý, modrý zlomek, žluté s očky	Chvalčov „Hostýn“, okr. Kroměříž	sklo		Čižmářová 2021, 308, 319		
Korálky	k. laténská	modré, oblé, žluté vlnice	Chornice, okr. Svitavy	sklo	povrchový sběr	Vích 2014, obr. 2:16, 17	3	
Korálky	k. laténská	modré, oblé	Ivaň, okr. Prostějov	sklo	povrchový sběr	Čižmářová 2021, 302	2	
Korálky	k. halštaská, laténská	kulovité, zelené, modré	Jaroměřice, okr. Svitavy	sklo	hradiště	Lehečková 1967, 29–30; 1971, 15		
Korálky	k. laténská	oblé, modré, žluté s modro-bílými očky, bílé vlnice	Jaroměřice nad Rokytnou „V d'ámách“, okr. Třebíč	sklo	sídlíště	Ludikovský 1963, 60, tab. XVII; Meduna 1980, 122, Taf. 39:15		
Korálky	k. laténská	oblý, modrý zlomek	Jičina „Požaha“, okr. Nový Jičín	sklo		Čižmářová 2021, 308		
Korálky	k. laténská	oblé, zelené, modré	Jevíčko-Předměstí, okr. Svitavy	sklo	povrchový sběr	Vích 2014, 105, obr. 2:12; 20		
Korálky	k. laténská	žluté, očka	Ježkovice „Černov“, okr. Vyškov	sklo	hradiště	Čižmář 1993, 385		
Korálky	k. laténská	oblé, modré	Klenovice na Hané, okr. Prostějov	sklo	povrchový sběr	Šiška 1995, 248, obr. 5:5	6	
Korálky	Ha C–D	modré	Klentnice, okr. Břeclav	sklo	kostrový	Červinka 1902, 250; Lehečková 1967, 50		
Korálky	k. laténská	kulovitý, modrý zlomek	Koběřice „Na Předních“, okr. Vyškov	sklo	povrchový sběr	Čižmářová 2021, 132, 299	1	
Korálky	k. laténská	oblé, modré	Kobylí, okr. Břeclav	sklo	povrchový sběr	Čižmářová 2021, 303		
Korálky	k. laténská	oblé, modré	Kobylnice, okr. Brno-venkov	sklo	sídlíště	Čižmářová 2021, 303		

Korálky	k. laténská	oblé, modré	Kojetín, okr. Přerov	sklo	povrchový sběr	Čižmářová 2021, 303		
Korálky	k. laténská	oblé, modré, lineární výzdoba	Kostelec u Holešova, okr. Kroměříž	sklo	povrchový sběr	Čižmářová 2021, 303, 320		
Korálky	k. laténská	oblé, modré	Kostice „Louky u lesa“, okr. Břeclav	sklo	povrchový sběr	Čižmářová 2021, 304		
Korálky	k. laténská	oblé, modré	Koválovice u Tištiny, okr. Prostějov	sklo	povrchový sběr	Čižmářová 2021, 304		
Korálky	k. laténská	oblý, modrý, žluté vlnice	Kozlany „Lány“, okr. Vyškov	sklo	povrchový sběr	Čižmářová 2021, 132, 300, 318	2	
Korálky	k. laténská	oblý, modrý	Kramolín, okr. Třebíč	sklo	povrchový sběr	Čižmářová 2021, 304		
Korálky	Ha C–D	válcovité, kulovité, žluté, hnědozelené	Křepice, okr. Znojmo	sklo	sídlíště	Lehečková 1967, 30–31; 1973, 15	10	
Korálky	Ha C2–D1		Kuřim, okr. Brno-venkov	jantar	obj. 2	Kovaříková 2007 Zeman 2015, 96–99	1	
Korálky	Ha C2–D1			jantar	obj. 9		1	
Korálky	Ha C2–D1	válcovitý		jantar	obj. 27		1	
Korálky	Ha C2–D1			jantar	obj. 28		5	
Korálky	k. laténská	oblé, zelené	Kyjov-Nětčice, okr. Hodonín	sklo	povrchový sběr	Čižmářová 2017, 86–87, tab. 5:11		
Korálky	k. laténská	modré, žlutý pupík	Ladná, okr. Břeclav	sklo	povrchový sběr	Čižmářová 2021, 320		
Korálky	k. laténská	tmavé s očky	Lanžhot	sklo	povrchový sběr	Čižmářová 2021, 312		20:6
Korálky	Ha C–D1	bochánkovitý	Luleč, okr. Vyškov	jantar	H2	Přichystal 2007a, 209	1	
Korálky	k. laténská	oblé, modré	Mackovice, okr. Znojmo	sklo	povrchový sběr	Čižmářová 2021, 310		
Korálky	k. laténská	oblé, modré	Malhostovice, okr. Brno-venkov	sklo	povrchový sběr	Čižmářová 2021, 304		
Korálky	Ha C2/D1–D2	bochánkovitý, žlutohnědý	Marefy, okr. Vyškov	sklo	žárový, H45	Baarová 2004, 336, 346–347, 353	1	
Korálky	LT B–C	oblé, modré	Marefy, okr. Vyškov	sklo	H1/1974	Čižmářová 2021, 304		

Korálky	Ha B/C	oblé, modré	Malé Hoštice, okr. Opava	sklo	žárový, H7	Juchelka – Moravec 2005, 178, 180, 189; Stabrava 2012, 95		
Korálky	LT C 2–D1		Malé Hradisko „Staré Hradisko“, okr. Prostějov	sklo	sídlíště	Venclová 2016, 99, Fig. 85	90	
Korálky	k. laténská	oblé, modré, bílé spirálky	Medlovice „Za Hanou“, okr. Vyškov	sklo	povrchový sběr	Čižmářová 2021, 304		
Korálky	k. laténská	oblé, modré, žluté	Měrovice nad Hanou „Podloučí“, „Babiny“, okr. Přerov	sklo	povrchový sběr	Čižmářová 2021, 304, 308		
Korálky	k. laténská	oblé, modré	Mikulov „Mušlov“, okr. Břeclav	sklo	povrchový sběr	Čižmářová 2021, 304		
Korálky	k. laténská	žluté s modro-bílými očky	Mikulčice „Valy“, okr. Hodonín	sklo	slovanské hradiště	Meduna 1997, 260, Abb. 4:4		
Korálky	k. laténská	oblé, modré	Milonice-Rošťoutky „Nivky“, okr. Vyškov	sklo	obj. 513	Mikulková 2013, 256		
Korálky	LT B–C	oblé, žlutozelené, výčnělky, očka	Mistřín „Trávníky“, okr. Hodonín	sklo	H40	Ludikovský 1968, 56; Meduna 1980, 239	3	
Korálky	LT A		Modrá, okr. Uherské Hradiště	jantar	obj. 1/2002	Goláňová 2013, Tab. 13:2a, 2b	2	
Korálky	k. laténská	žluté s modro-bílými očky	Modrá „Hrubý díl“, okr. Uherské Hradiště	sklo	sídlíště	Chrástek 2013, 200		
Korálky	Ha D1	kroužkovité	Modřice, okr. Brno-venkov	sklo	kostrový, H805	Kos 2005		
Korálky	Ha C1b	kroužkovité	Modřice, okr. Brno-venkov	sklo	kostrový, H809	Kos 2005		
Korálky	Ha C1a	kroužkovité	Modřice, okr. Brno-venkov	sklo	kostrový, H817	Kos 2005		
Korálky	Ha C2–D1	kulovité modré korálky s očky, kroužkovité	Modřice „Sádky“, okr. Brno	sklo	komorový, H818	Kos 2004	33	
Korálky	Ha D1	kulovité, soudkovité	Modřice, okr. Brno-venkov	sklo	komorový, H827	Kos 2005		

Korálky	Ha C2/D1	kulovité	Modřice, okr. Brno-venkov	sklo	H1863	Kos 2005		
Korálky	Ha C2/D1	kulovité	Modřice „Sádky“, okr. Brno-venkov	sklo, jantar	žárový, H1864	Kos 2004, 272, 276, 278–280, 283, 285, 287		
Korálky	Ha D1	kroužkovité, kulovité	Modřice „Sádky“, okr. Brno-venkov	sklo	kostrový, H1865	Kos 2004, 272, 276, 278–280, 283, 285, 287	60	
Korálky	Ha C1b	kroužkovité	Modřice „Rybníky“, okr. Brno-venkov	sklo, jantar	kostrový, H3815	Kos 2005; Kos 2009, 310		
Korálky	Ha C1b	kroužkovité, válcovité	Modřice, okr. Brno-venkov	sklo	kostrový, H3/1995	Kos 2005		
Korálky	Ha C2–D1	kroužkovité	Modřice, okr. Brno-venkov	jantar	kostrový, H1801	Kos 2004, 280, 287, obr. 9		
Korálky	Ha D1/D2	kroužkovité	Mohelno, okr. Třebíč	sklo	žárový	Stegmann–Rajtár 1992, 44–45		
Korálky	Ha C–D1	kotoučovitě	Mohelno, okr. Třebíč	jantar	mohylový, H19	Kovárník 1986, 116–119	19	
Korálky	Ha C	dvojkónický	Morašice, okr. Znojmo	jantar	mohylový, H1	Stegmann-Rajtár 1992, 53, Taf. 106:14, 16	1	
Korálky	Ha C–D	slitek, tmavě modrý	Moravičany, okr. Šumperk	sklo	v nádobě, H21	Lehečková 1967, 37–41; 1971, 16–17; Nekvasil 1961, 52, 128, 131; 1982	1	
Korálky	Ha C–D	kulovité, hnědé, světlá očka	Moravičany, okr. Šumperk	sklo	v nádobě, H31		6	
Korálky	Ha C–D	kulovité, hnědé, světlá očka	Moravičany, okr. Šumperk	sklo	v nádobě, H34		25	
Korálky	Ha C–D	kroužkovité, modré, průsvitné	Moravičany, okr. Šumperk	sklo	v nádobě, H45		1	
Korálky	Ha C–D	modré slitky	Moravičany, okr. Šumperk	sklo	v nádobě, H534		16	
Korálky	Ha C–D	zlomky, modré	Moravičany, okr. Šumperk	sklo	v nádobě, H1002		5	
Korálky	Ha C–D	kulovité, světlezelené, tmavě modré	Moravičany, okr. Šumperk	sklo	v nádobě, H1138			42

Korálky	Ha C–D	zlomky, modré, žluté	Moravičany, okr. Šumperk	sklo	v nádobě, H1144	Lehečková 1967, 37–41; 1971, 16–17; Nekvasil 1961, 52, 128, 131; 1982	9	
Korálky	Ha C–D	kulovité, modré, zelené	Moravičany, okr. Šumperk	sklo	v nádobě, H1145		3	
Korálky	Ha C–D	roztavené zlomky, modré, bílé	Moravičany, okr. Šumperk	sklo	v nádobě, H1154		26	
Korálky	Ha C–D	kulovité, modré	Moravičany, okr. Šumperk	sklo	v nádobě, H1155; 1186; 1187		27	
Korálky	Ha C–D	kapkovitý slitek, modrý	Moravičany, okr. Šumperk	sklo	v nádobě, H1157		1	
Korálky	Ha C–D1	oválný	Moravičany „Dílečky“, okr. Šumperk	jantar	v nádobě, H1116	Nekvasil 1982, 326–327	1	
Korálky	Ha C–D	kulovité, modré, kroužkovité, deformované	Náměšť na Hané, okr. Olomouc	sklo	žárový, H1	Šmíd 2009	120	
Korálky	k. latéská	oblé, modré zlomky	Napajedla „Dolní Padělky“, okr. Zlín	sklo	K501	Čižmář 2010; Fojtík – Popelka 2019, 237		
Korálky	LT B–C	oblé, modré	Nejdek „Lamplova cihelna“, okr. Břeclav	sklo	kostrový	Čižmářová 2019, 174–175, tab. 25:7		
Korálky	LT C1–C2		Němčice nad Hanou, okr. Prostějov	sklo	sídlíště	Venclová 2016, 23, Fig. 13	730	
Korálky	k. latéská	oblé, modré	Němčice nad Hanou „Pastviska“, okr. Prostějov	sklo	povrchový sběr	Čižmářová 2021, 305		
Korálky	Ha C–D1	zlomky neurčitého tvaru	Nemojany, okr. Vyškov	jantar	žárový hrob	Přichystal 2007a, 209		
Korálky	LT A		Olomouc-Neředín, okr. Olomouc	jantar	obj. 987	Goláňová 2013, 211, Tab. 49B:1, 64:14	1	
Korálky	LT A	nepravidelný	Olomouc-Neředín, okr. Olomouc	jantar	obj. 1304	Goláňová 2013, 211, Tab. 49B:1, 64:14	1	
Korálky	k. latéská	modré, bílá vlnice	Olomouc-Neředín „Mýlina“, okr. Olomouc	sklo	obj. 1612	Peška – Šrámek 2004, 178		

Korálky	k.halštatská	kulovité	Orlovice, okr. Vyškov	sklo	v nádobě, H821	Mikulková 2009		
Korálky	k.halštatská	kroužkovité	Orlovice, okr. Vyškov	sklo	v nádobě, H834	Mikulková 2009		
Korálky	k.halštatská		Orlovice, okr. Vyškov	sklo	v nádobě, H851	Mikulková 2009		
Korálky	Ha C	kruhovitě, ploché	Oslavany, okr. Brno-venkov	jantar	kostrový, H4	Stegmann-Rajtár 1992, 25, Taf. 45:5–6		
Korálky	k. laténská	kruhovitě, ploché	Oslavany, okr. Brno-venkov	sklo	K112	Čižmářová 2021, 319		
Korálky	k. laténská	modré, očka	Ostrožská Nová Ves, okr. Uherské Hradiště	sklo	povrchový sběr	Čižmářová 2017, 57, obr. 3:6		
Korálky	LT B–C	modré, bílé pupíky	Pasohlávky-Mušov, okr. Brno-venkov	sklo	H39	Jelínková 1999, 19–20; Čižmářová 2019, 28		21:3
Korálky	LT B–C		Pavlov, okr. Břeclav	jantar	H564	Procházka 2021, 44	1	
Korálky	Ha C–D	čočkovitý, kroužkovitý, modré	Podhradí, okr. Uherský Brod	sklo	žárový	Lehečková 1967, 51; 1971, 19	2	
Korálky		modré	Podivín „Hruštičky“, okr. Břeclav	sklo	povrchový sběr	Čižmářová 2021, 312		
Korálky	Ha C–D	kroužkovitý, kulovitý, modrozelený	Polešovice, okr. Uherské Hradiště	sklo	žárový	Kršová 2013, 157	5	
Korálky	k. laténská	žluté s modrobílými očky	Polešovice „Nivy“, okr. Uherské Hradiště	sklo	sídlíště	Lečbych 2009, 312–313	1	
Korálky	k. laténská	oblé, modré, žluté kroužky	Polkovice „Ostrov“, okr. Přerov	sklo	povrchový sběr	Čižmářová 2021, 305	6	
Korálky	k. laténská	oblé, zelenomodré	Polkovice „Švicarky“, okr. Přerov	sklo		Meduna 1980, 239		
Korálky	Ha C–D	válcovité, žluté, modrobílá očka	Popovice u Rajhradu „Cihelna“, okr. Brno-venkov	sklo	kostrový	Červinka 1902, 250; Lehečková 1967, 51–52; 1971, 19	7	

Korálky	k. laténská	oblé, modré	Pravčice „Zadní újezd“, okr. Kroměříž	sklo	povrchový sběr	Kolbinger 2019, tab. CXV:5, 15		
Korálky	Ha C2–D1	oválné	Prostějov-Čechůvky, okr. Prostějov	jantar	obj. K2650	Přichystal – Kos 2006, 50, 258–259	79	
Korálky	Ha D1–D2	oválné, kotoučovitě, bochníčkovité, čočkovité, oblé	Provodov „Rysov“, okr. Zlín	jantar	depot	Čižmář – Čižmářová 2014, 49	32	
Korálky	Ha D1–D2	kulovité, kroužkovité	Provodov „Rysov“, okr. Zlín	sklo	depot		29	
Korálky	Ha C/D	kroužkovitý	Příbor, okr. Nový Jičín	sklo	žárový, H20	Stabrava 2010, 377; 2012, 89–90	1	
Korálky	Ha C/D	kroužkovité	Příbor, okr. Nový Jičín	sklo	žárový, H26		3	
Korálky	Ha C/D	kroužkovitý	Příbor, okr. Nový Jičín	sklo	žárový, H53		1	
Korálky	Ha C/D	deformovaný	Příbor, okr. Nový Jičín	sklo	žárový, H72		1	
Korálky	Ha C/D	deformovaný	Příbor, okr. Nový Jičín	sklo	žárový, H73		1	
Korálky	Ha C/D	kulovité, tmavě modré, okrově červené	Příbor, okr. Nový Jičín	sklo	žárový, H77		Stabrava 2010, 377; 2012, 89–90	30–40
Korálky	Ha C/D	kulovité, tmavě modré, okrově červené	Příbor, okr. Nový Jičín	sklo	žárový, H77	Stabrava 2010, 377; 2012, 89–90	30–40	
Korálky	k. laténská	oblý, modrozelený	Přisnotice „Želízka“, okr. Brno-venkov	sklo	povrchový sběr	Čižmářová 2021, 133, 300	1	
Korálky	LT B–C	oblé, modré	Přítluky „Obecní pastviny“, okr. Břeclav	sklo	žárový, H1	Čižmářová 2019, tab. 33:10		
Korálky	k. laténská	modré, žluté vlnice	Ptení „Bernovy“, okr. Prostějov	sklo	povrchový sběr	Čižmář 2008, 57, tab. 73:2	1	
Korálky	Ha C–D1	diskovité	Pustiměř, okr. Vyškov	jantar	komorový, H2/84	Přichystal 2007a, 209	130	
Korálky	Ha C–D1	diskovité, kotoučkovité	Pustiměř, okr. Vyškov	jantar	žárový, H4/84	Přichystal 2007a, 209	12	
Korálky	Ha C–D1	diskovité	Pustiměř, okr. Vyškov	jantar	žárový, H1/85	Přichystal 2007a, 209	17	

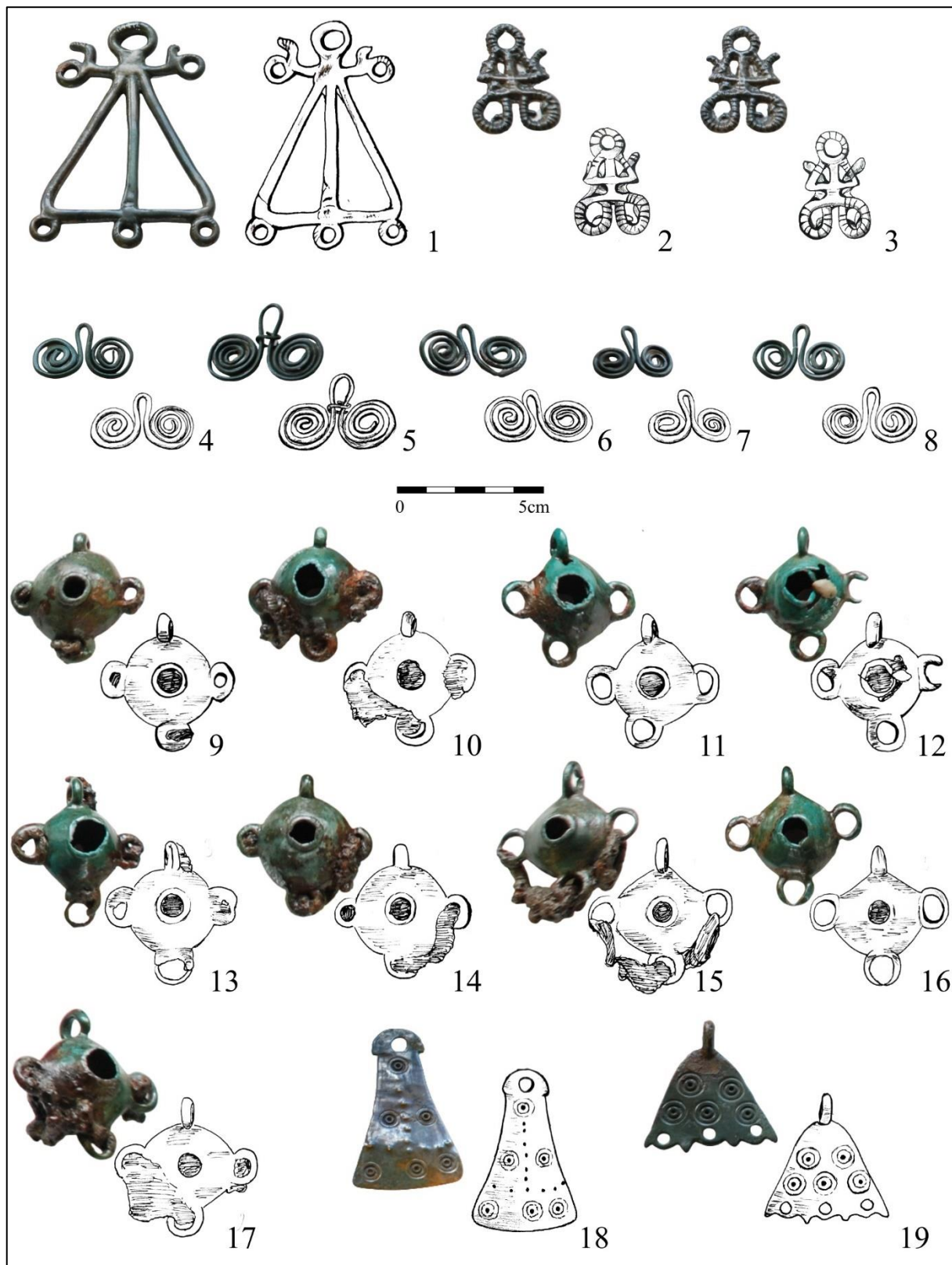
Korálky	k. laténská	žluté s modrobílými očky, zlomek	Pustiměř, okr. Vyškov	sklo	povrchový sběr	Čižmářová 2021, 313, 315	2	
Korálky	k. laténská	průsvitné, modré	Rakvice, okr. Břeclav	sklo	povrchový sběr	Čižmářová 2021, 311		
Korálky	k. laténská	modré, bílé spirálky	Roštění, okr. Kroměříž	sklo	povrchový sběr	Kolbinger 2019, tab. CXVII:4, 6		
Korálky	k. laténská	modré, bílé vlnice, žluté s očky	Rymice „Dlouhé zadní nivy“, okr. Kroměříž	sklo		Meduna 1980, 122; Doležel 2000, 55		
Korálky	-	kulovité, segmentované,	Seloutky, okr. Prostějov	sklo	žárový, H5	Nekvasil 1961, 195; Lehečková 1967, 44–45; 1971, 18	9	
Korálky	Ha C2–D1	červené	Seloutky, okr. Prostějov	sklo	žárový, H2			
Korálky	Ha C2–D1	oválný	Seloutky, okr. Prostějov	jantar	komorový, H8/2012	Fojtík 2013, 202–203, obr. 6	1	
Korálky	Ha C2–D1	úlolek	Seloutky, okr. Prostějov	jantar	komorový, H1/2012	Fojtík 2013, 202–203, obr. 6	1	
Korálky	Ha C1	kulovité, modré	Slatinky, okr. Prostějov	sklo	žárový, H153	Venclová 1980, 180	10	
Korálky	Ha D2–D3	kulovité	Slatinky, okr. Prostějov	sklo	žárový, H171			14
Korálky	Ha D2–D3	válcovité, modré	Slatinky, okr. Prostějov	sklo	žárový, HH	Přichystal 2003	2	
Korálky	Ha D2		Slatinky, okr. Prostějov	jantar	žárový, H106	Přichystal 2003, 97–98, 103, XXVIII–XXIX; 2007, 210	35	
Korálky	Ha C2	čočkovité, kroužkovité	Slavkov u Brna, okr. Brno-venkov	sklo	kostrový, H1	Dobisíková et al. 2010, 57–58	8	
Korálky	k. laténská	modré, bílý pupík, očka	Slavkov „Padělský mlýn“, okr. Uherské Hradiště	sklo	povrchový sběr	Čižmářová 2017, 61, 64–65; 2019, 29, obr. 2:2		
Korálky	k. laténská	opakní, modré, žluté	Staré Město „Na valách“, okr. Uherské Hradiště	sklo	slovanský, H106	Hrubý 1955, tab. 37:11		

Korálky	k. laténská	kulovité, modré, žlutozelená, modro-bílá očka, žluté, bílé vlnice	Strážnice „Patery hony“, okr. Hodonín	sklo	povrchový sběr	Čižmářová 2021, 132, 299, 309, 316, 320	32	
Korálky	k. laténská	oblé, modré	Šakvice „Písečný“, okr. Břeclav	sklo	povrchový sběr	Čižmářová 2021, 307		
Korálky	Ha C–D1		Šarovy, okr. Zlín	jantar	depot	Hrala – Plesl 1989, 219		
Korálky	k. laténská	žluté s modrobílými očky	Štramberk okr. Nový Jičín	sklo	povrchový sběr	Čižmářová 2021, 313		
Korálky	k. laténská	žluté s modrobílými očky	Svatobořice-Mistřín „Ostrůvek“, okr. Hodonín	sklo	povrchový sběr	Kozáková 2011, 78–79, tab. 23		
Korálky	Ha C2/D1		Trnávka, okr. Nový Jičín	sklo	žárový, H57	Kršová 2017, 230	8	
Korálky	Ha C2/D1		Trnávka, okr. Nový Jičín	sklo	žárový, H68	Kršová 2017, 230–231	5	
Korálky	LT B–C	černé, žlutá očka	Tulešice, okr. Znojmo	sklo	hrob	Měchurová 1992, 21		
Korálky	k. laténská	černé	Uherský Brod, okr. Uherský Brod	sklo	povrchový sběr	Šímek 1958, obr. 61		
Korálky	k. laténská	žluté s modrobílými očky	Uherské Hradiště-Jarošov „Za humny“, okr. Uherské Hradiště	sklo	sídlíště	Bartík – Chrástek 2018, 201		
Korálky	k. laténská	modré, bílé spirály, linie	Uherské Hradiště-Sady, okr. Uherské Hradiště	sklo		Čižmářová 2021, 318–319		20:7
Korálky	k. laténská	oblý, světlezelený	Uničov, okr. Olomouc	sklo		Kalábková – Hlava – Šlezár 2015, 169	1	
Korálky	k. laténská	kulovité, modré, žlutý, s modro-bílými očky	Vacenovice „Velká niva“, okr. Třebíč	sklo	povrchový sběr	Čižmářová 2021, 132, 299, 307, 308, 317, 319	23	
Korálky	Ha C2–D1	soudkovité, válcovité, kotoučkovité, rourkovité	Velké Hostěrádky, okr. Břeclav	jantar	kostrový, H12	Stegmann-Rajtár 1992, 41, Taf. 83:6–12	22	
Korálky	Ha C2–D1	zlomek	Velké Hoštice „Za humny“, okr. Opava	jantar	obj. 6	Janák 1984, 88	1	
Korálky	k. laténská	kulovitý, modrý	Velké Němčice „Loučky“, okr. Břeclav	sklo	povrchový sběr	Čižmářová 2021, 132, 299	1	

Korálky	k. laténská	oblé, modré, žluté s modrobílými očky	Vícemilice „Válašková cihelna“, okr. Vyškov	sklo	sídlíště	Procházka 1937, 60, tab. XXV:8, 9	3	
Korálky	k. laténská	oblý, nažloutlý	Višňové, okr. Znojmo	sklo	obj.504	Wilczek 2014, tab. 4:1	1	
Korálky	Ha C1b–C2	kroužkovité, černé	Vlaštovičky-Jarkovice, okr. Opava	sklo	žárový, H1/69	Šikulová 1970, 76; Juchelka 2014, 47–49	10	
Korálky	Ha C2/D1	kroužkovité	Vojkovice, okr. Brno-venkov	sklo	kostrový, H4	Golec 2005, 141–267; 2009, 145, 151, 159–161, 166–168	5	
Korálky	Ha C2/D1	kroužkovité	Vojkovice, okr. Brno-venkov	sklo	žárový, H 60		2	
Korálky	Ha C2/D1	kroužkovitý	Vojkovice, okr. Brno-venkov	sklo	kostrový, H111		1	
Korálky	Ha D2	kroužkovité, modré, žluté	Vojkovice, okr. Brno-venkov	sklo	kostrový, H117		6	
Korálky	Ha D1	kroužkovitý	Vojkovice, okr. Brno-venkov	sklo	kostrový, H119		1	
Korálky	Ha C2–D1		Vojkovice, okr. Brno-venkov	jantar	kostrový, H4		1	
Korálky	Ha C2–D1		Vojkovice, okr. Brno-venkov	jantar	birituální, H7		1	
Korálky	Ha C2–D1		Vojkovice, okr. Brno-venkov	jantar	kostrový, H109		1	
Korálky	Ha D1		Vojkovice, okr. Brno-venkov	jantar	žárový, H60		1	
Korálky	k. laténská	žluté s modro-bílými očky	Vyškov „Legerní pole“, okr. Vyškov	sklo	obj. 668, 1502		Čižmář 2006, 57	4
Korálky	k. laténská	oblý, modrý, zelené s žlutými vlnicemi	Zdounky „Lysice“, okr. Kroměříž	sklo	povrchový sběr	Čižmářová 2021, 308	2	

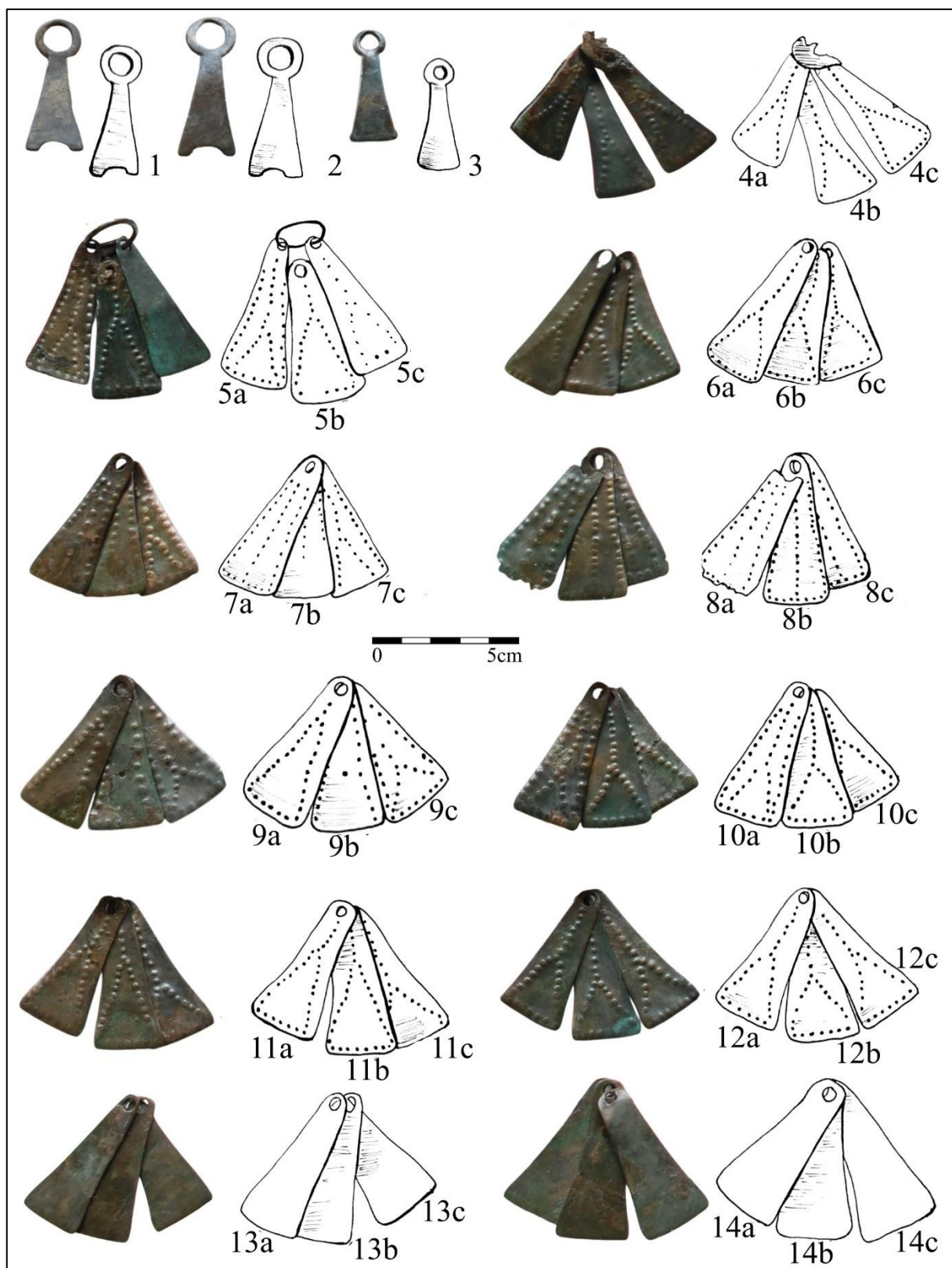
17. Obrazové přílohy

Tab. 1

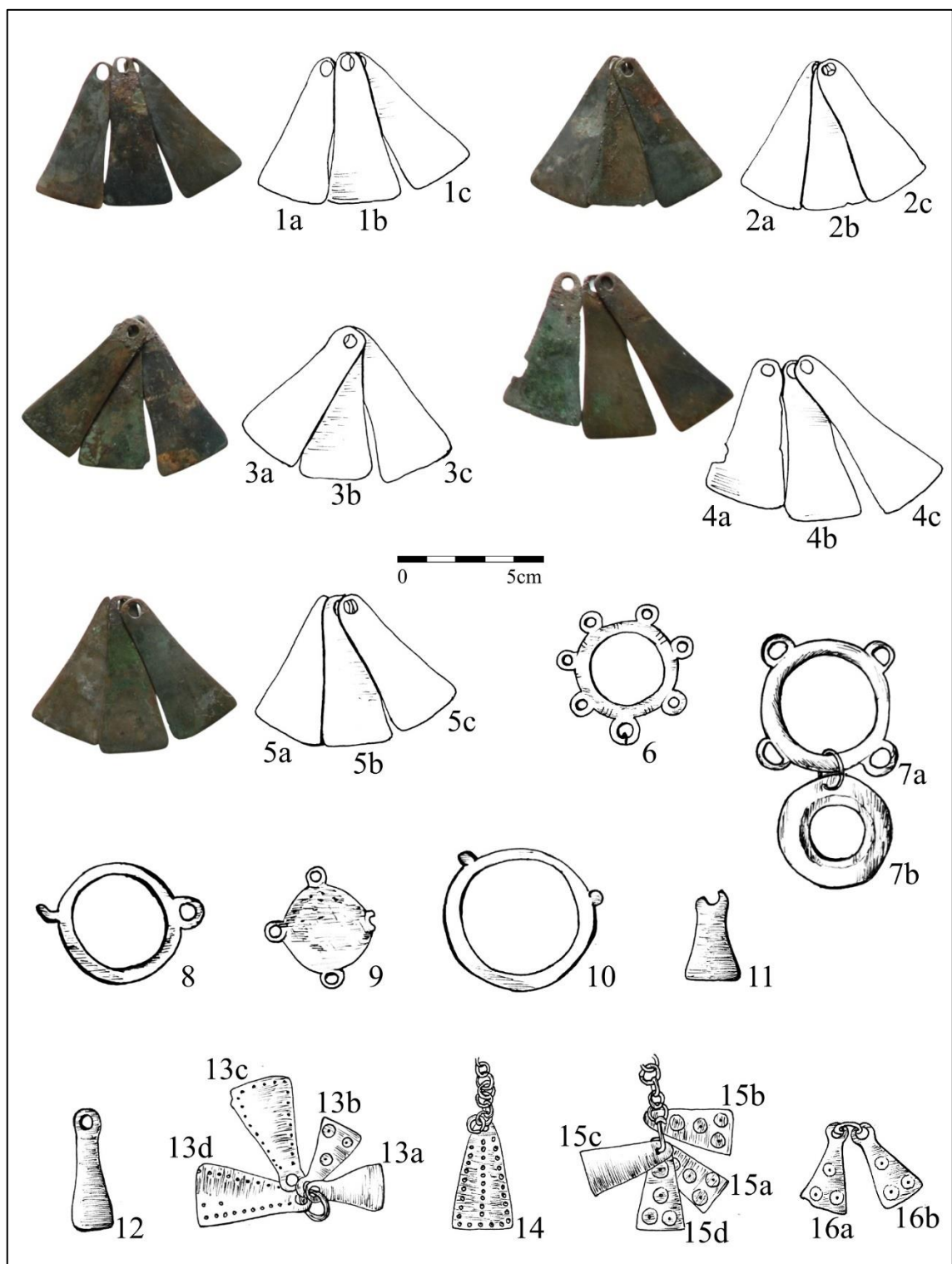
Tab. 1: Bohdalice-Pavlovice „Ve Žlebcách“ (1–19).

Tab. 2

Tab. 2: Bohdalice-Pavlovice „Ve Žlebcách“ (1–14).

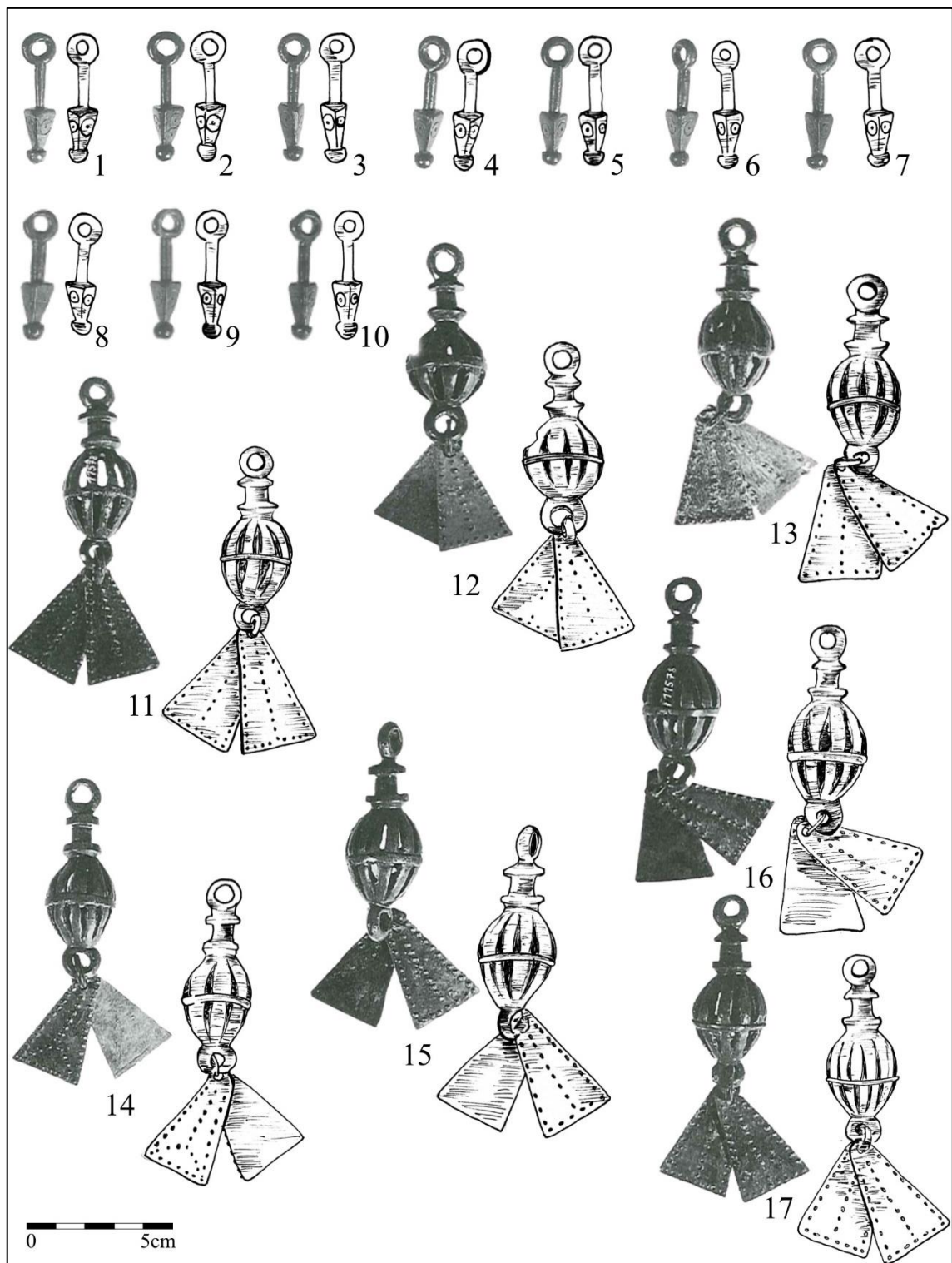
Tab. 3

Tab. 3: Bohdalice-Pavlovice „Ve Žlebcách“ (1–5); Habrůvka „Býčí skála“ (6–16).

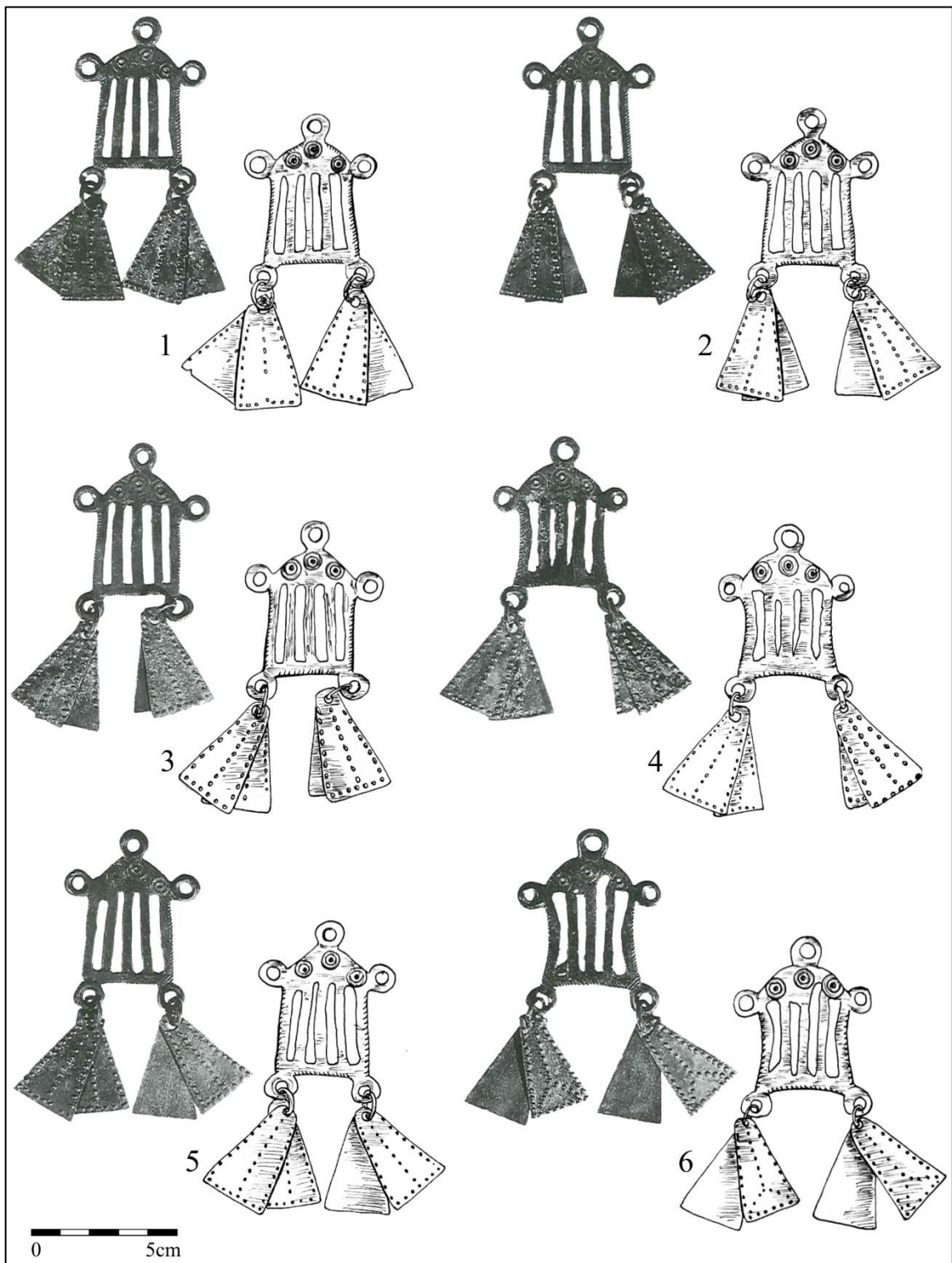

Tab. 4

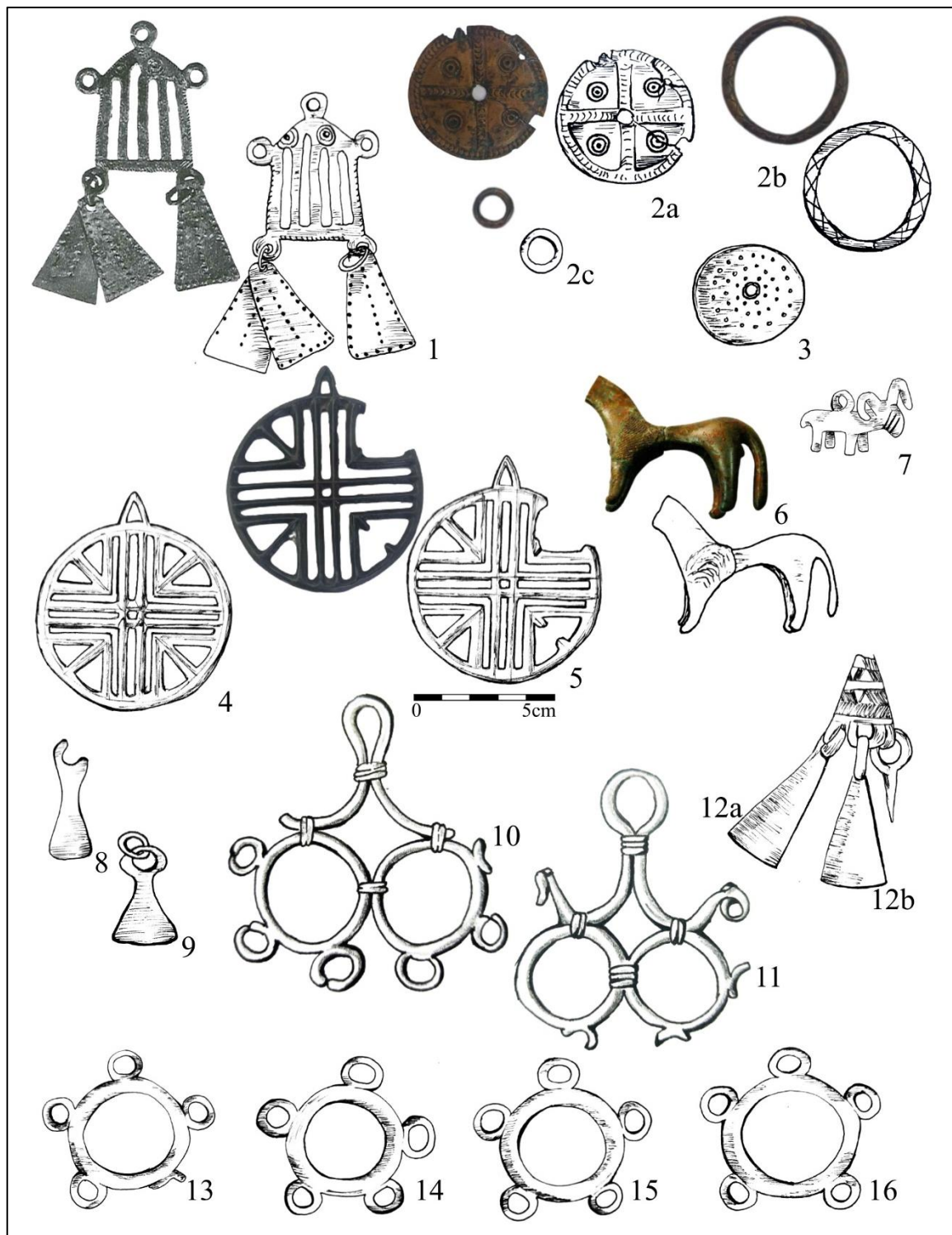
Tab. 4: Habrůvka „Býčí skála“ (1–17).

Tab. 5

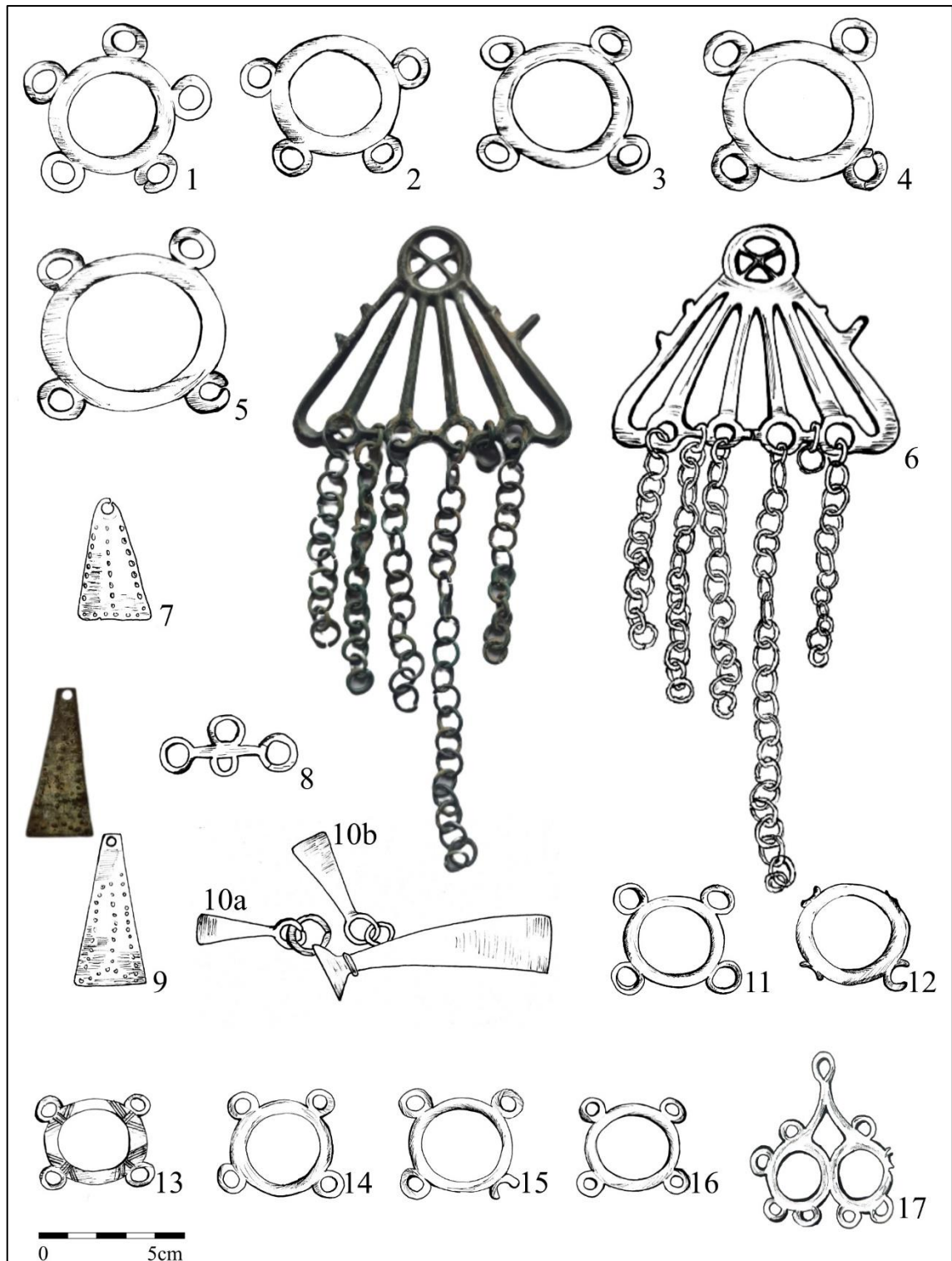
Tab. 5: Habrůvka „Býčí skála“ (1–6).

Tab. 6

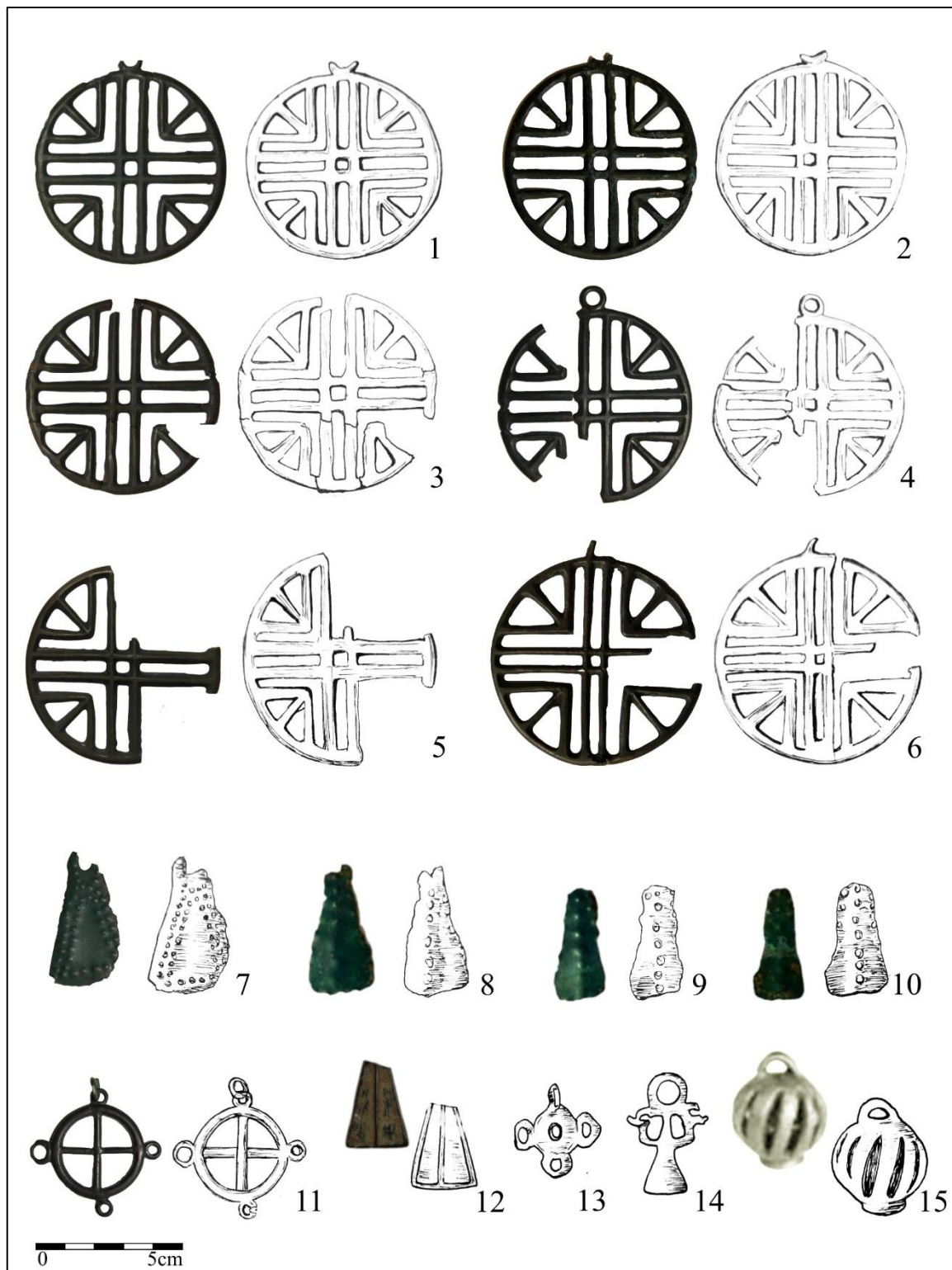
Tab. 6: Habrůvka „Býčí skála“ (1); Modřice „Rybníky“ H3815 (2); Modřice „Rybníky“ H3846 (3); Modřice „Sádky“ H818 (4,5); Modřice „Sádky“ H1800 (6); Mohelnice „cukrovar“ H5 (7); Mohelno „U Sv. Antoníčka“ mohyla 1 (8–9); Neznámá lokalita (10–16).

Tab. 7

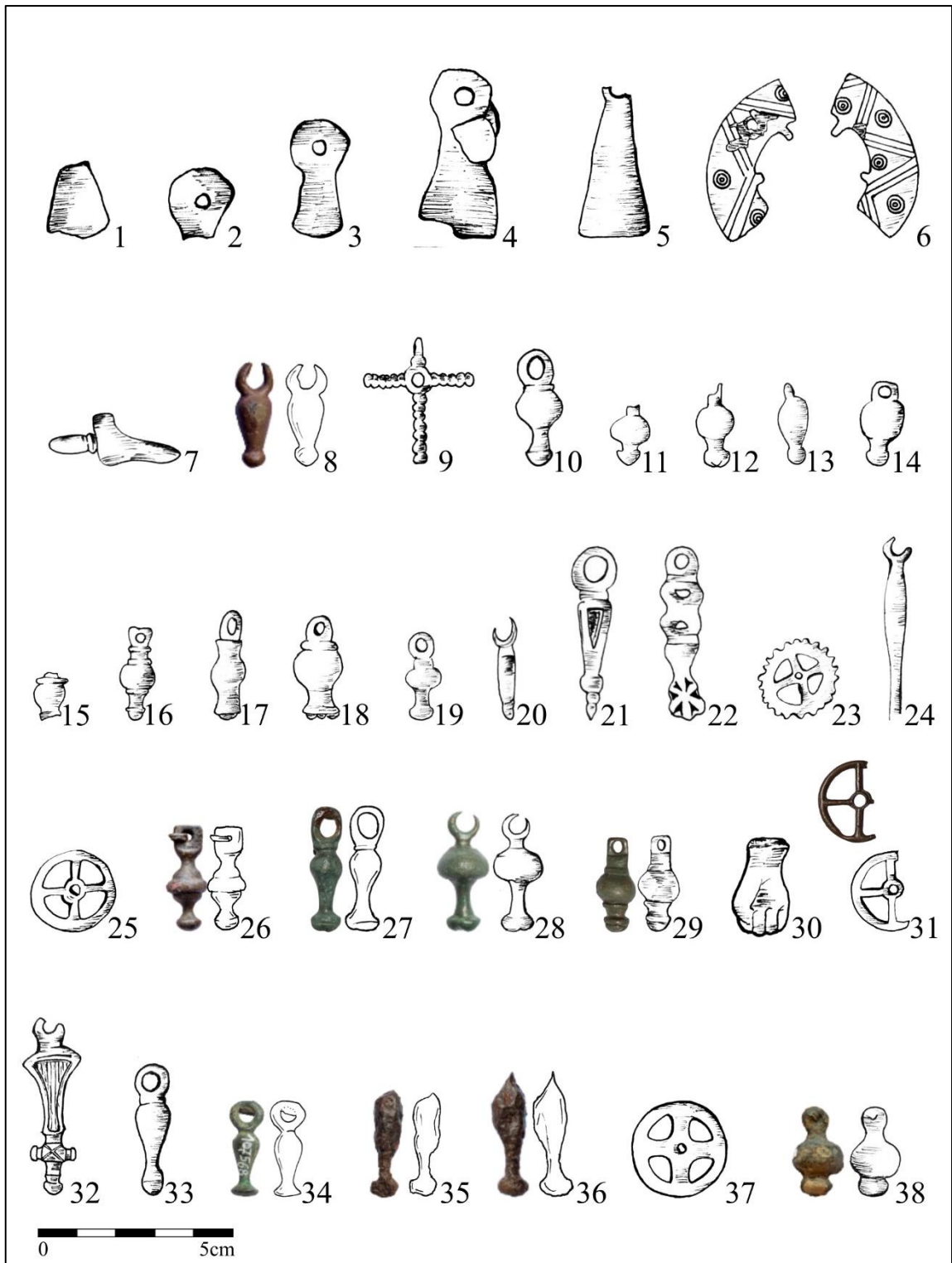
Tab. 7: Neznámá lokalita (1–5); Nížkovice „Nížkovické boří“ (6); Ohrozim „Za Farou“ K500 (7); Mohelno „Na černých“ (8); Polkovice „Ostrov“ (9); Popovice H1 (10); Provodov „Rysov“ (11–17).

Tab. 8

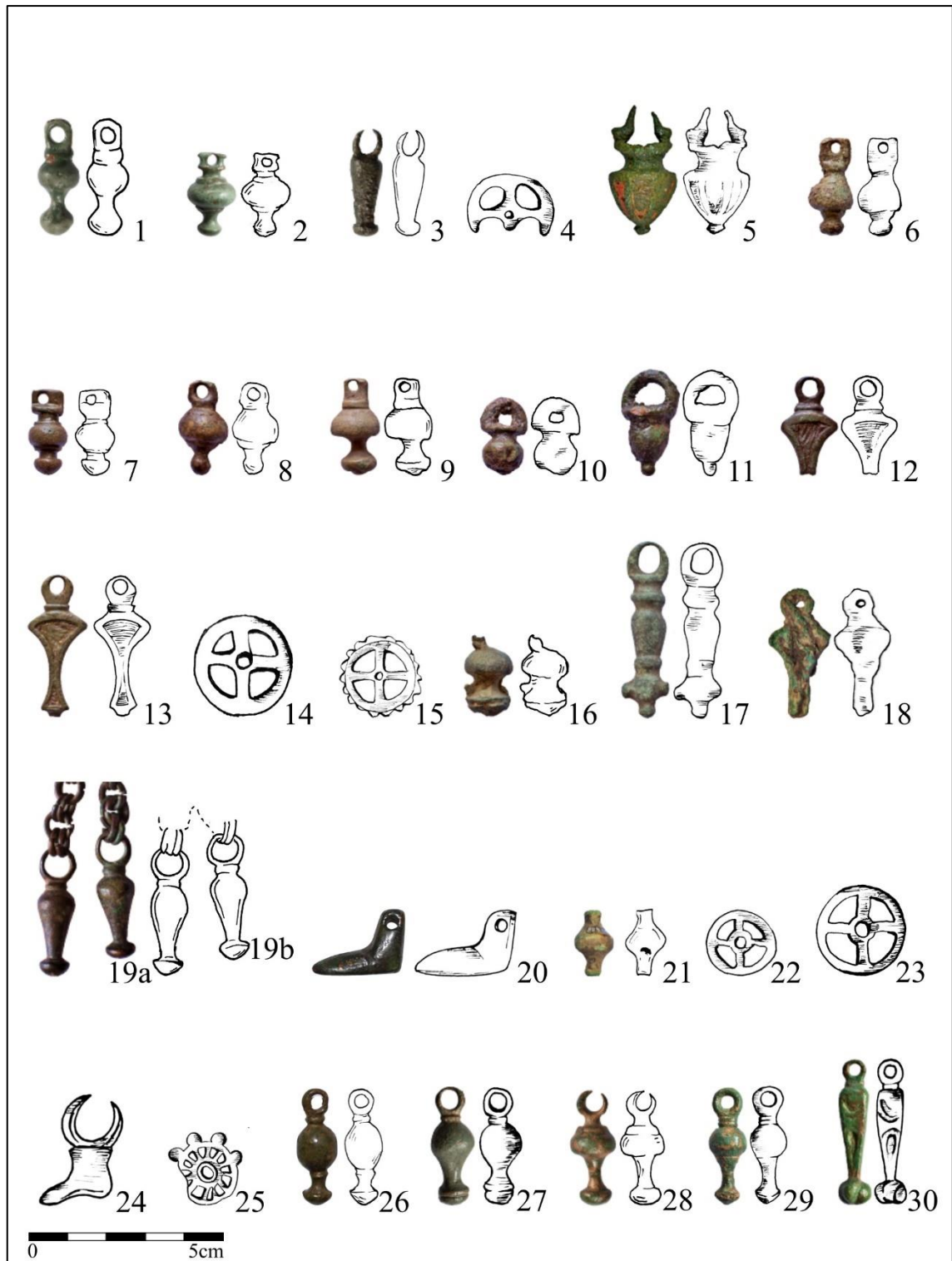
Tab. 8: Roštín „Vlčák“ (1–11); Pustiměř (12); Slatinice „Pasuňk“ (13); Slatinice „U Vodárny“ (14); Těšetice-Kyjovice obj. 1626 „Sutny“ (15).

Tab. 9

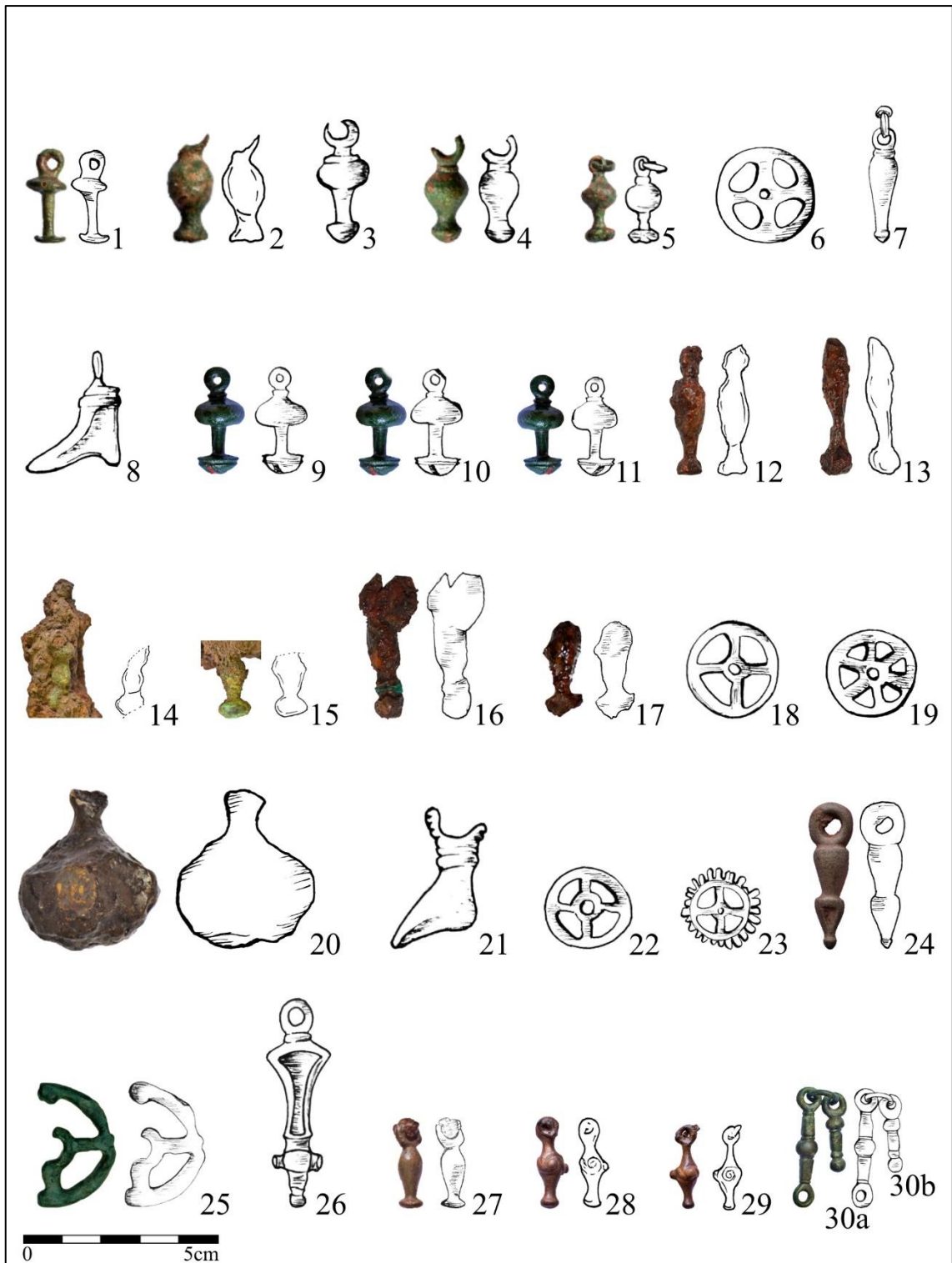
Tab. 9: Velké Hostěradky „Skřípov“ H12 (1–4); Víceměřice „Zadní dlátka“ (5–6); Bedihošť (7); Biskupice (8–10); Blatnice pod Svatým Antonínkem „Díly“ (11–22); Blatnice pod Svatým Antonínkem „Nádraží“ (23); Blučina „Hřbitovní ulice“ H2 (24); Bořetice „Díly za dvorem“ (25); Bořetice „Panské“ (26); Bořítov (29, 30); Bořítov „Písky“ (27, 28); Boskovice „Pod Lipníky“ (31); Brno-Líšeň „Staré zámky“ (32, 33); Brno-Maloměřice „Plíže“ (34); Brno-Maloměřice H76 (35, 36); Břeclav (37); Břeclavsko (38).

Tab. 10

Tab.10: Břeclav „Hrudý“ (1–2); Břeclav „Nivečky“ (3–4); Břeclav „Přední čtvrtky“ (5); Břeclav – Stará Břeclav „Žleby“ (6–13); Cetkovice (14); Čejč „Pod hrubou loukou“ (15); Čejkovice „Niva pod silnicí“ (16–17); Čejkovice „Úzké úlehle“ (18); Diváky (19); Dobročkovice (20); Dobromilice (21); Dobromilice „Za rybníčkem“ (22); Dobšice (23); Dolní Bojanovice (24–25); Dolní Němčí-Vlčnov „Dřínky“ (26); Drnholec „Holenická pole“ (27–30).

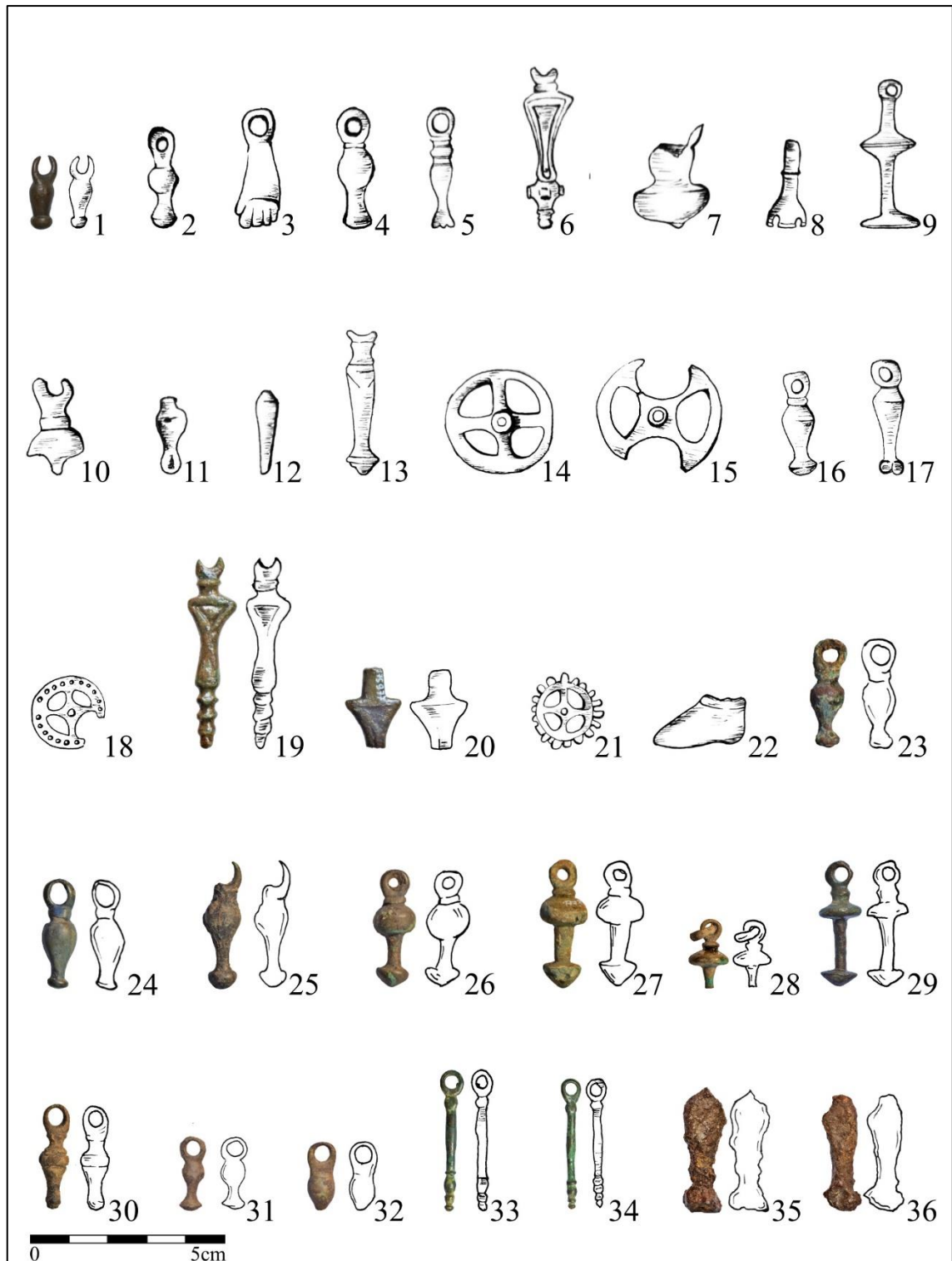
Tab. 11

Tab. 11: Drnholec „Holenická pole“ (1, 2); Drnholec „Roviny“ (3–5); Dubňany „Nivky“ (6); Dyjákovice (7, 8); Hluboká u Kunštátu (9–11); Holubice H20 (12, 13); Holubice H21 (14, 15); Holubice H37 (16, 17); Hostěradice – Míšovice „Dlouhé pole“ (18, 19); Hořtice „Sečné louky“ H825 (20); Hrabětice (21); Hrušky „Břeclavské Jochy“ (22); Hrušky „Čtvrtě (23); Hrušky „Prušánky“ (24); Hrušky „Tvrdonické podsedky“ (25); Hulín „U Isidorka“ obj. 859 (26); Hustopeče 2 „Šibenky“ H809 (27); Hustopeče 2 „Šibenky“ H383 (28, 29); Hustopeče 2 „Šibenky“ H814 (30).

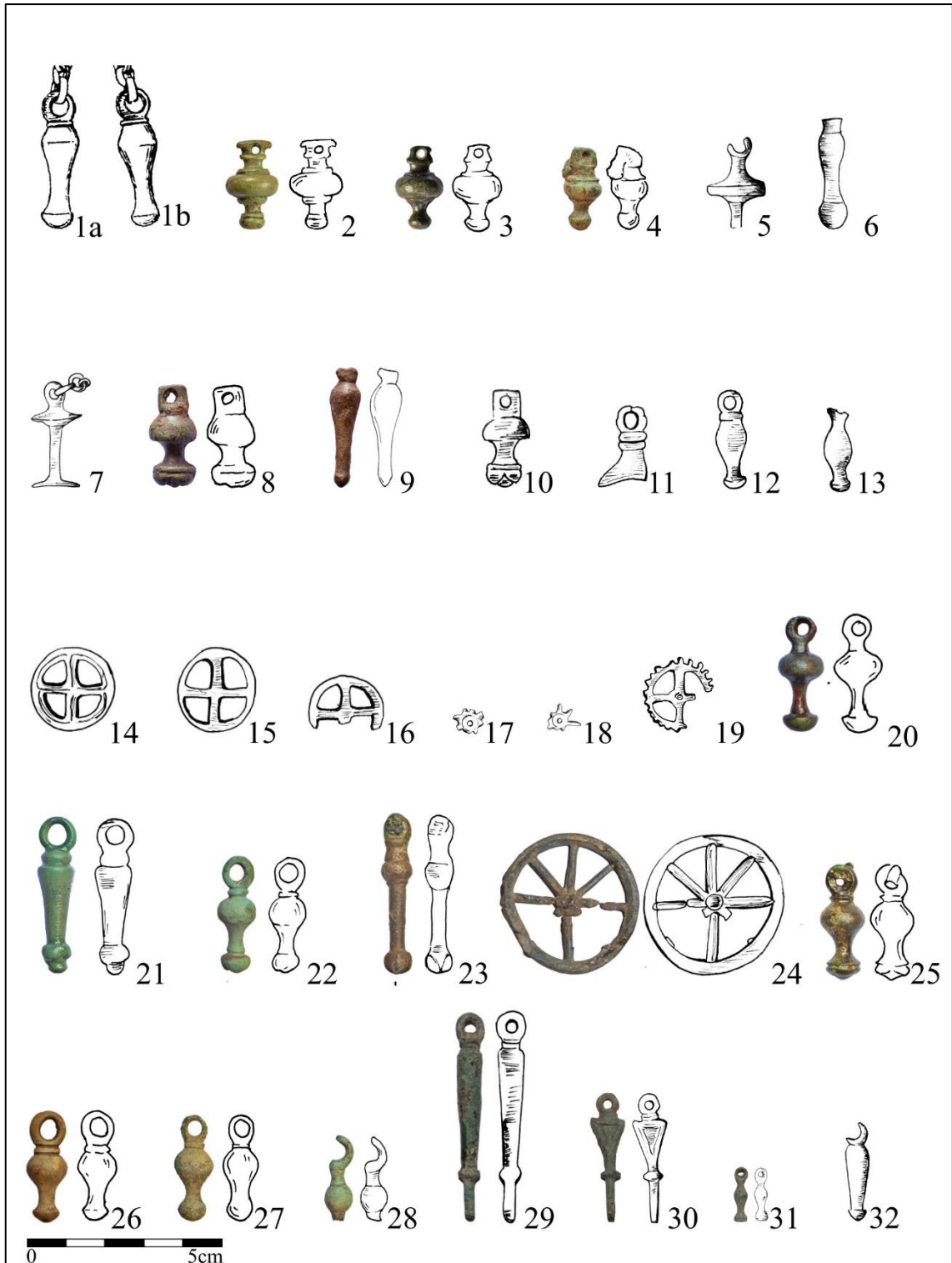

Tab. 12

Tab. 12: Chornice (1–13); Jevíčko „Předměstí“ (14–17); Koválovice u Tištiny „Břehy“ (18); Klenovice na Hané „Noviny“ (19–21); Klenovice na Hané (22–30); Klopotovice (31, 32); Křenovice H20 (33, 34); Křenovice H38 (35, 36).

Tab. 13

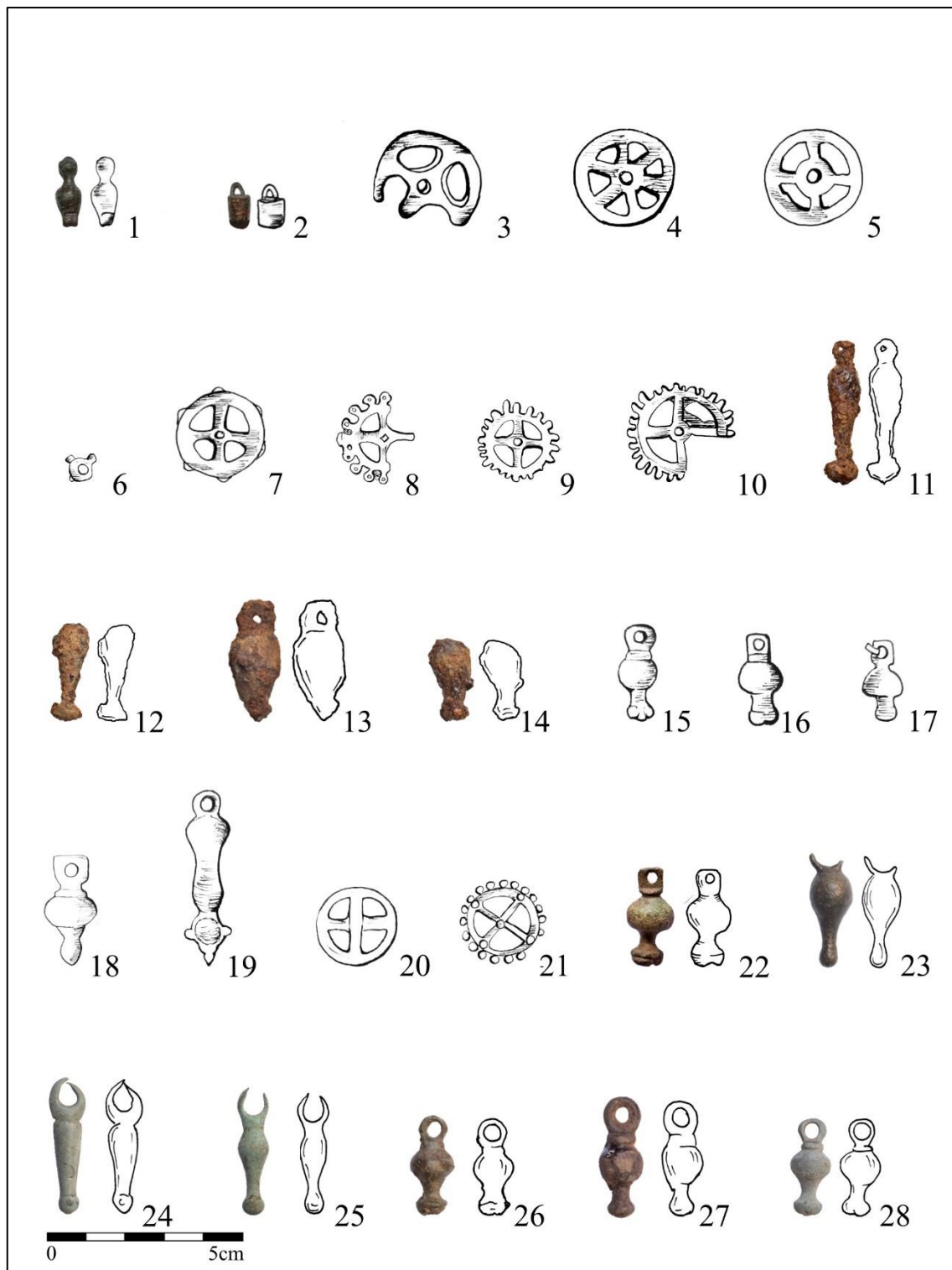
Tab. 13: Křepice 2 intravilán obce H1/1976 (1); Ladná „Padělky“ (2); Lanžhot „Kostická váha/Za hrúzú“ (3); Lanžhot „Horní štepnice“ (4); Lázy (5–7); Lednice „Herdy“ (8, 9); Lednice „Podholmy“ (10, 11); Lehotice (12); Lovčičky „Strážka“ (13); Malé Hradisko „Staré Hradisko“ (14–19); Medlovice „Široké“ (20–21); Medlovice I (22); Medlovice II (23); Měrovice (24–31); Městečko Trnávka (32).

Tab. 14

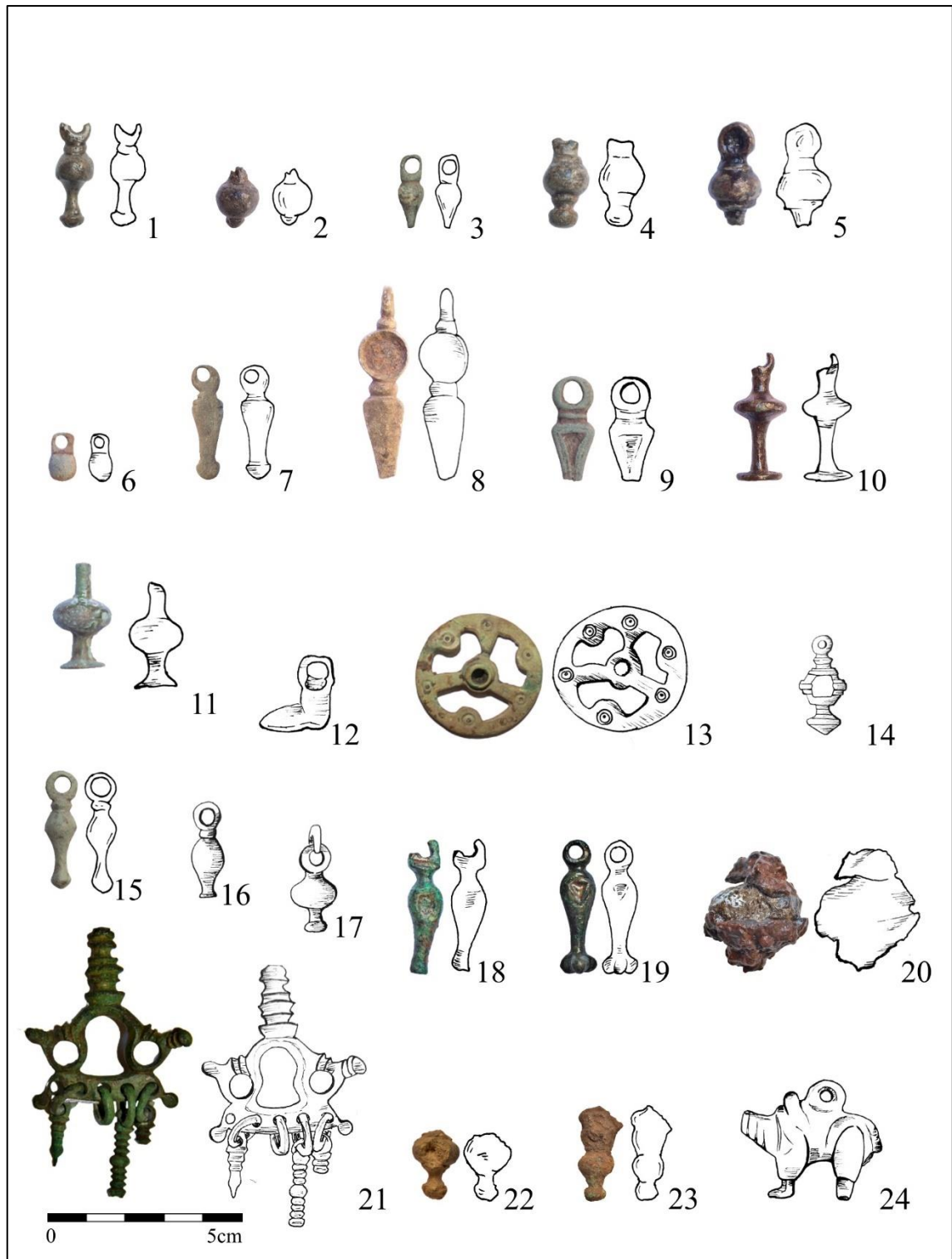
Tab. 14: Mikulov (1); Mikulov „Nad Valtickou silnicí“ (2); Mikulov „U Aleje“ (3–5); Mikulov „U Celnice“ (6); Milovice „Bulharsko“ (7); Milovice „Spitzhübel“ (8); Mistrín (9); Moravský Žizkov (10, 11); Moravská Žizkov „Smolíkova špice (12); Mušov „Na pískách“ (13–15); Mutěnice „Hrubá louka“ (16); Náklo (17); Nejdek „Lamplova cihelna“ (18, 19); Němčice nad Hanou (20–26); Němčice nad Hanou „Pastviska“ (27–30).

Tab. 15

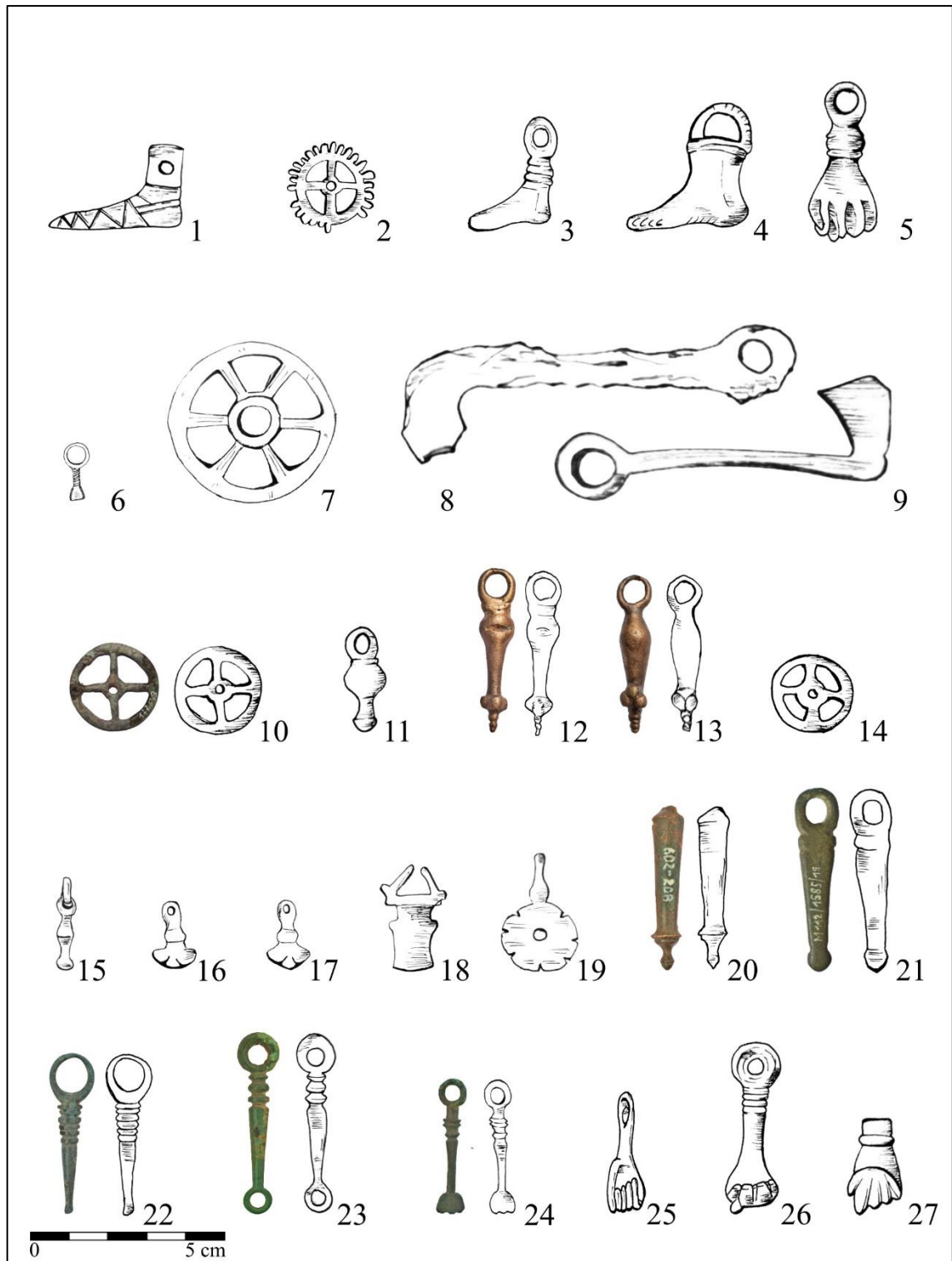
Tab. 15: Němčice nad Hanou „Daňka“ (1, 2); Němčice nad Hanou „Zadní dlátko“ (3–10); Nížkovice „Záhumenice“ H9 (11–14); Ostrožská Nová Ves „Nad drahami“ (15–17); Ostrožská Nová Ves „Padělky“ (18); Pavlov-Děvín (19, 20); Podivín „Hruštičky“ (21); Podivín „Vrt“ (22); Polkovice (23–28).

Tab. 16

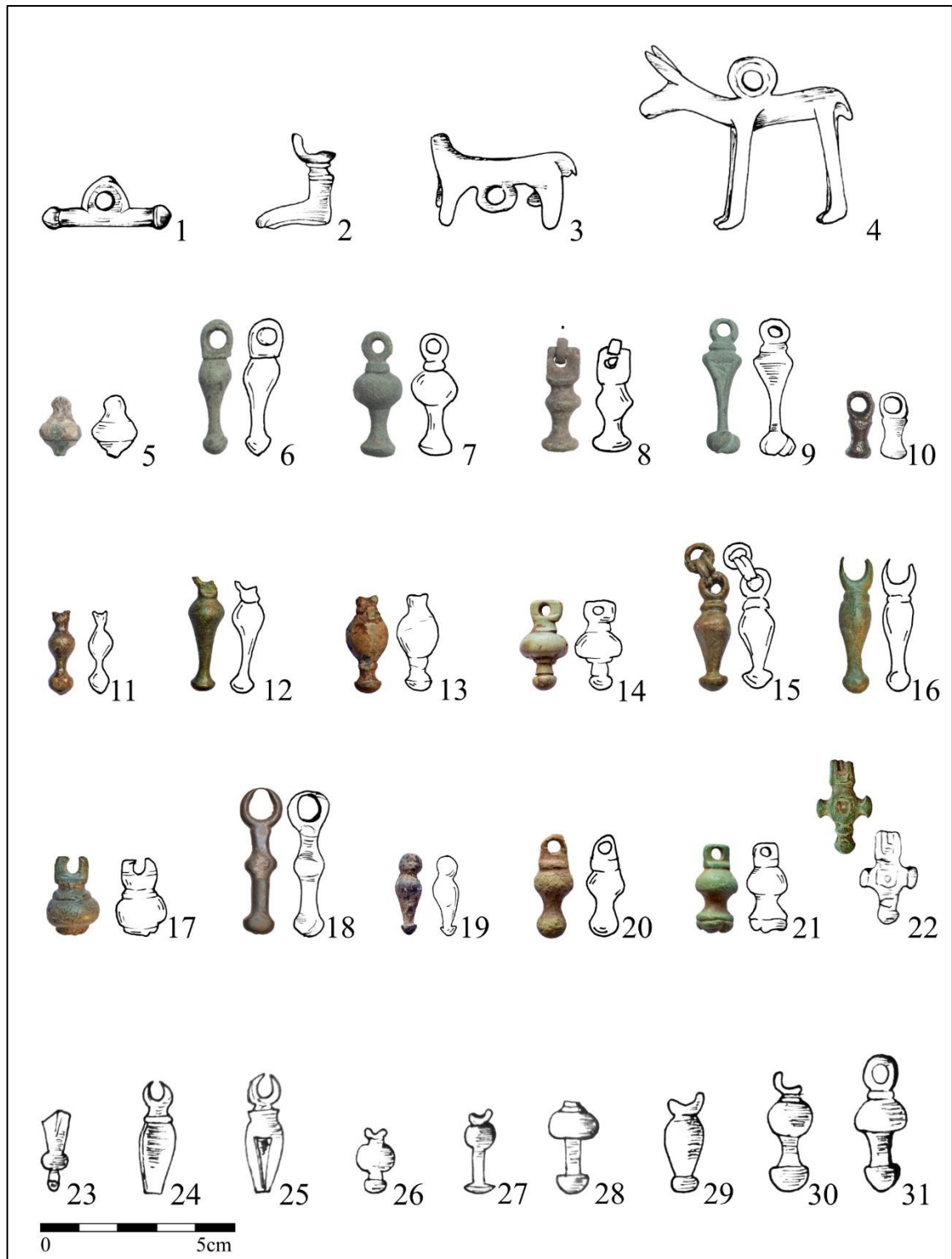
Tab. 16: Polkovice (1–13); Polkovice „Široký“ (14, 15); Polkovice „Trávníky“ (16, 17); Ponětovice „Podíly“ H2 (18); Ponětovice „Podíly“ H34 (19); Popovice (20); Postoupky – intravilán obce (21); Poštorná „Krátké vrchy“ (22); Přerov-Předmostí 1 „Cihelna“ (23); Přísnovice (24).

Tab. 17

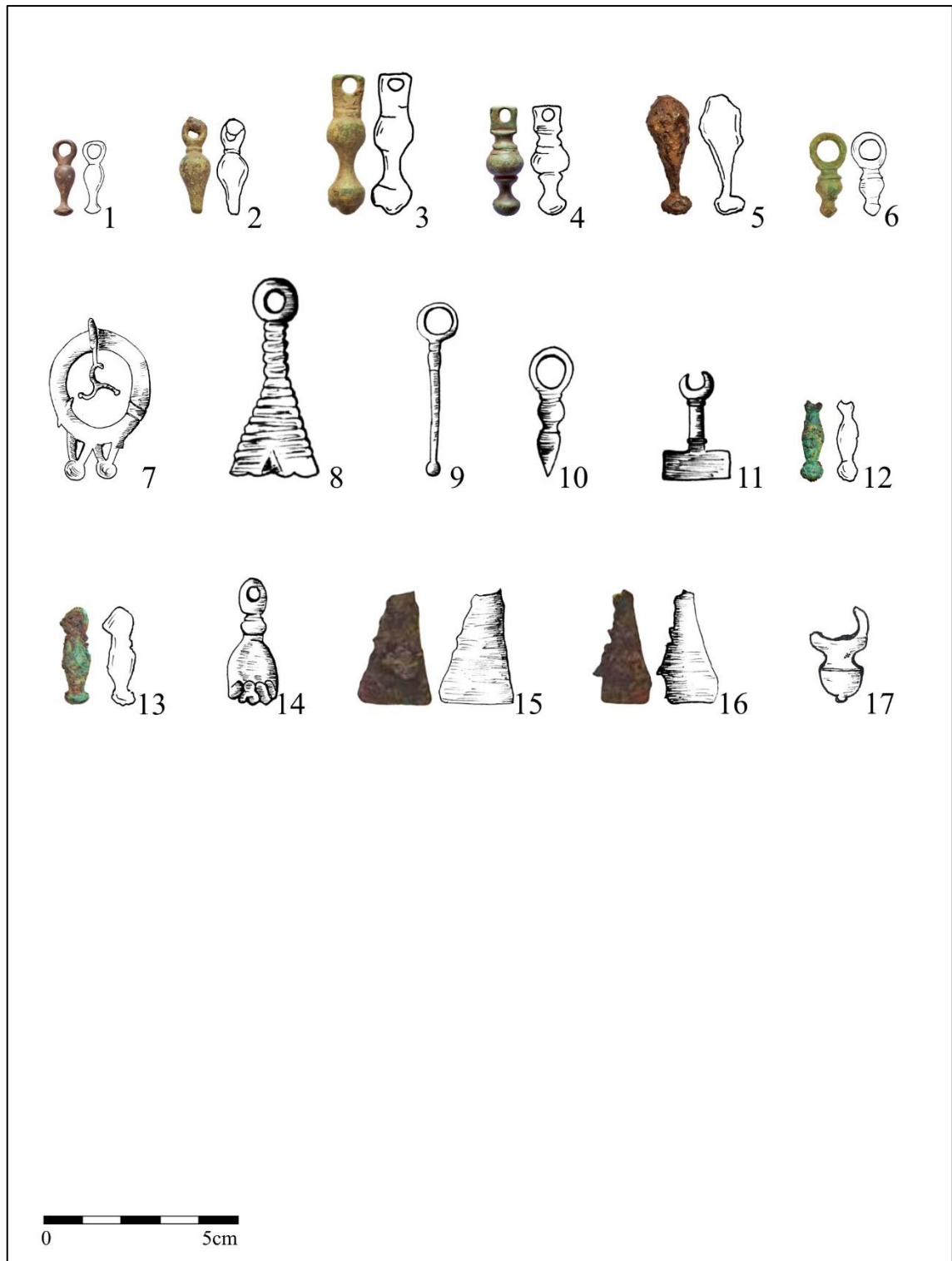
Tab. 17: Příkladky (1); Příkladky „U Trníčku“ (2); Pteň „Prajský žlíbek“ (3–9); Pteň „Bernovy“ (10); Pteň „Mlýnsko“ (11); Pustiměřské Prusy „letišť“ (12–13); Rakvice „Trávníky pod dědinou“ (14); Rousínov H823 (15); Slatinice 1 stavba železnice (16, 17); Malé Hradisko „Staré Hradisko“ (18–27);

Tab. 18

Tab. 18: Malé Hradisko „Staré Hradisko“ (1–4); Švábenice (5); Těšice (6–10); Tišín (11–13); Tvrdonice „Podle od Týnecka“ (14); Újezd u Brna (15); Vacenovice „Velká niva“ (16–17); Vedrovice (18); Velké Bílovice „Pod Předníma“ (19–22); Víceměřice „Roviny“ (23–31).

Tab. 19

Tab. 19: Hrušky „Tvrdonické podsedy“ (1–4); Křenovice H38 (5); Malé Hradisko „Staré Hradisko“ (7–11); Postoupky „intravilán obce“ (12, 13).

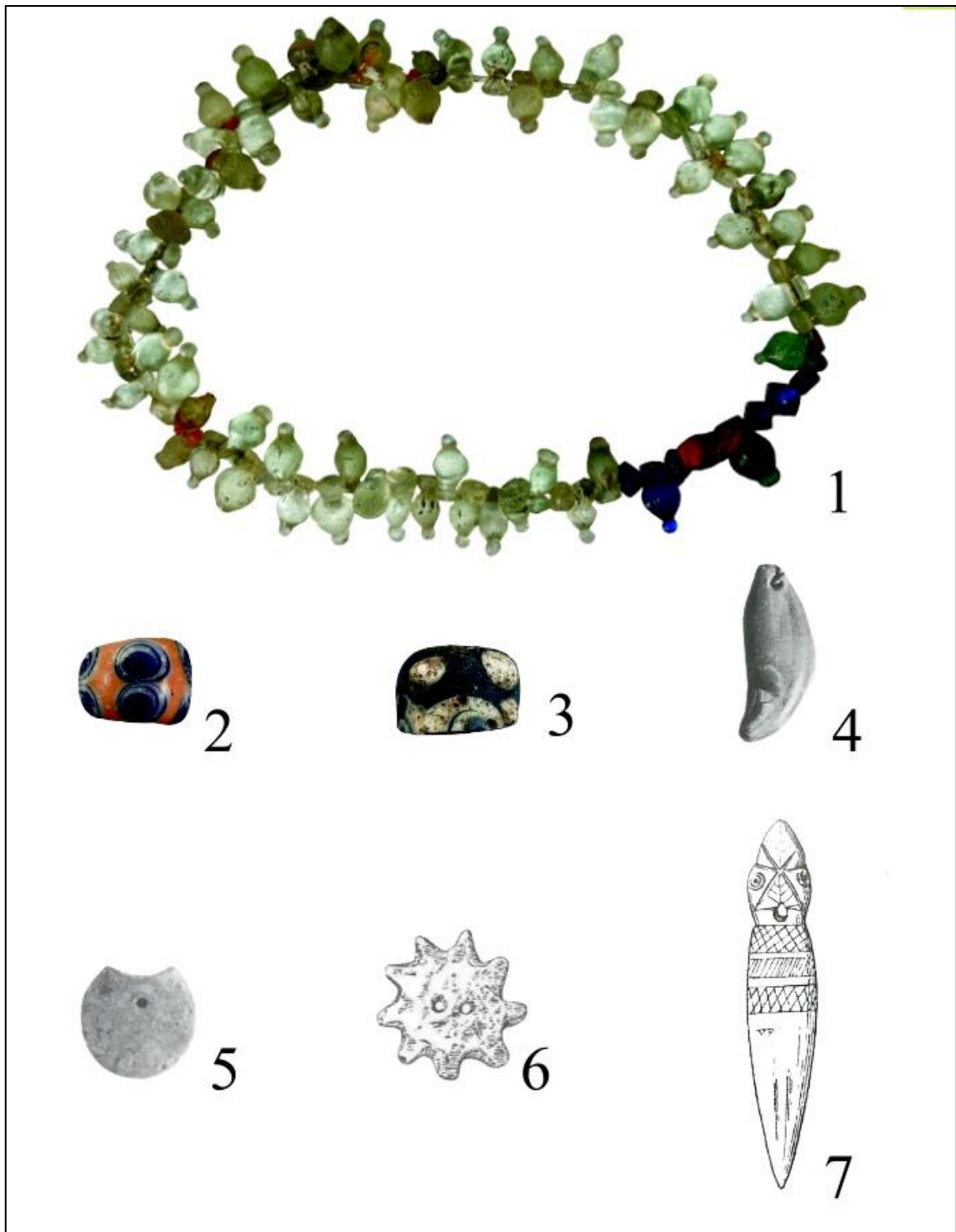

Tab. 20

Tab. 20: Břeclav „Pohansko“ (3); Dolní Bojanovice „Nivky u starého rybníka“ (4); Hrušky „Hrubé díly“; Lanžhot (6); Uherské Hradiště „Sady“ (7).

Tab. 21

Tab. 21: Přítluky „Obecní pastviny“ (1); Vyškov „Legerní pole“ (2); Pasohlávky-Mušov (3); Habrůvka „Býčí skála“ (4); Střelice (5); Kuřim „Pod Toskou“ (6); Rousínov (7).